

Παναθηναϊκοί Λογ. Κυριακός

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

*Διορθωμένα
στο Πλκ*

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΚΑΙ

*αὐτὴν
πρὸς τὸν
Πλκ*

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλίου. καὶ φόρου δρ. 24.40
(Βιβλίωσημον καὶ φόρος Ἀναγκ. Δανείου ἀξίας δρ. 11.30)

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 21426

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 167, 15 Ἰουλίου 1927

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

*Καθηγητὴς
Κοσμάκης*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 - ΕΝ ΟΔῶ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44.

1927

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η΄ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1927

ΞΕΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΚΑΙ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

44—ΕΝ ΟΔΩ ΣΤΑΔΙΟΥ—44

1927

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Ι. Δ. Κολλαροῦ

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» - 1688

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**Α'. Ἐκστρατεία τοῦ Θίβρωνος καὶ τοῦ Δερκυλίδου
εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.**

(I, 1-28)

Ἡ μὲν δὴ Ἀθήνησι στάσις οὕτως ἐτελεύτησεν. ἐκ δὲ τοῦ- § 1-2
του πέμψας Κύρος ἀγγέλους εἰς Λακεδαίμονα ἡξίου, οἷόσπερ
αὐτὸς Λακεδαιμονίους ἦν ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ,
τοιούτους καὶ Λακεδαιμονίους αὐτῇ γίνεσθαι. οἱ δ' ἔφοροι
δίκαια νομίσαντες λέγειν αὐτόν, Σαμίῳ, τῷ τότε ναυάρχῳ,
ἐπέστειλαν ὑπηρετεῖν Κύρῳ, εἴ τι δέοιτο. κάκεινος μέντοι
προθύμως, ὅπερ ἐδεήθη Κύρος, ἔπραξεν· ἔχων γὰρ τὸ ἑαυ-
τοῦ ναυτικὸν σὺν τῷ Κύρῳ περιέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, καὶ
ἐποίησε τὸν τῆς Κιλικίας ἄρχοντα Σύνενεσιν μὴ δύνασθαι
κατὰ γῆν ἐναντιοῦσθαι Κύρῳ πορευομένῳ ἐπὶ βασιλέα. ὡς
μὲν οὖν Κύρος στρατευμά τε συνέλεξε καὶ τοῦτ' ἔχων ἀνέβη
ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέθανε,
καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλατταν,
Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

Ἐπεὶ μέντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὶ δόξας § 3
γεγενῆσθαι ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν πολέμῳ, σατράπης κατε-
πέμφθη, ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἦρχε καὶ ὧν Κύρος, εὐθὺς
ἡξίου τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι αἱ
δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι

† τὸν Τισσαφέρην, ὅτι Κύρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἡρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαιμόνα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις, καὶ ἤξιουν, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δηροῖτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν.

§ 4 Οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἀρμοστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους ἠτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἵππεας εἰπών, ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἵππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοινο.

§ 5-6 Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνίδων πόλεων· πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπειθοντο, ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττοι. καὶ οὖν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων πρὸς τὸ ἵππικόν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαινε, ἡγάπα δέ, εἰ, ὅπου τυγχάνοι ὢν, δύναιτο ταύτην τὴν χώραν ἀδήλωτον διαφυλάττειν. ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρνει, καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκούσαν προσέλαθε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρναν, ὧν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἦρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου· ἐκείνῳ δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριναν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν.

§ 7 Ἦν δ' ἄς ἀσθενεῖς οὔσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων

ἐλάμβανε. Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἴγυπτίαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπειθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο ἐλεῖν, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὄρυττεν, ὡς ἀφαιρεσόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ τεύχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐνέβαλλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὐτῶν χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισῆες νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευσο- § 8
μένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπήλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθείς ἔφυγε· κατηγόρου γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἐφείη ἀρπάξειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γνοὺς § 9
ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρνη καὶ τὸν Φαρναβάζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρνει ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θατέρῳ μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἄρμωστής γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημίωμά ἐστι· καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἤδιον ἐπὶ τὸν Φαρναβάζον ἦει. καὶ εὐθὺς μὲν τσοῦτῳ διέφερον εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φίλιας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάψας τοὺς συμμάχους.

Ἡ δὲ Αἰολίς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῆς τῆς χώρας, ἕως μὲν ἕξῃ, Ζήνις Δαρδανεύς· ἐπειδὴ ἐκεῖνος νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβά

ἄλλῃ δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανίς καὶ αὐτῇ, ἀναζεύξασα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα, ὥστε καὶ αὐτῇ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρ' αὐτῷ, ἐπορεύετο. ἐλθοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν· «ὦ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοὶ ὁ ἐμὸς καὶ τὰλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοὶ μηδὲν χεῖρον ἐκείνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἦν δὲ τί σοι μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δήπου ἔσται ἀφελομένη ἐμὲ ἄλλῃ δοῦναι τὴν ἀρχήν».

§ 12-13

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἦττον τάνδρὸς ἀπεδίδου, καὶ πρὸς τοῦτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἤγε δῶρα αὐτῇ καί, ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνει, πολλὸ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἡδίστα ἐδέχετο αὐτὸν καί, ἅς τε παρέλαβε πόλεις, διεφύλαττεν αὐτῇ καὶ τῶν οὐχ ὑπηκόων προσέλαβεν ἐπιθαλαττιδίας Λάρισάν τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῇ μὲν Ἑλληνικῇ προσβαλοῦσα τοῖς τείχεσιν, αὐτῇ δὲ ἐφ' ἀρμαμάξης θεωμένη· ὃν δ' ἐπαινέσεις, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῇ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοὺς ἢ Πισίδας ἐμβάλλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουργοῦσιν. ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρναβάζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

4-15

Ἦδη δ' οὐσῆς αὐτῆς ἑτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα, Μειδίας θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθεὶς ὑπὸ τινῶν, ὡς αἰσχρὸν εἶναι τῆς γυναῖκα μὲν ἀρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι, τοὺς μὲν ἄλλους μάλᾳ φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσήκει, ἐκείνῳ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἀνὰ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. οὐκ αἰσχροῦ δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό τε εἶδος ὄντα πάγκαλον

καὶ ἐτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα. ταῦτα δὲ ποιήσας Σκῆψιν καὶ Γέργυθα ἐχυρὰς πόλεις κατέσχευεν, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ. αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζω ἐσφίζον αὐτὰς οἱ ἐνόητες φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρναβάζω ἠξίου ἔχειν τὴν χώραν ὡσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνατο φυλάττειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμωρήσας Μανίαν.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῃ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται καὶ εὐθὺς § 16-17
μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις ἠξίου ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τεῖχη δέχεσθαι καὶ συμμάχους γίγνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδροεῖς καὶ Ἰλιεῖς καὶ Κοκυλίται ἐπέιθοντο, καὶ γὰρ οἱ φρουροὶντες Ἕλληγες ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιεῖποντο· ὁ δ' ἐν Κεβρῆνι, μάλα ἰσχυρῇ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, παρεσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυομένην αὐτῷ οὐκ ἐγίνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλα χαλεπῶς φέρων· ἔσπευδε γάρ, πρὶν Φαρναβάζον βοηθῆσαι, ἐγκρατὴς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἀθηνάδας δὲ τις Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν § 18-19
Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς δ' ἰκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβρηνίους, προσδραμῶν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἐπειράτο τὴν ῥήνην συγγαῶν. οἱ δὲ ἐνδοθεν ἐπέε-
ελθόντες αὐτόν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου καὶ νομίζοντος ἀθυμότερους κατὰ τὴν προσβολὴν

ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες, καὶ εἶπον, ὅτι, ἃ μὲν ὁ ἄρχων ποιοίη, οὐκ ἀρέσκοι σφίσιν, αὐτοὶ δὲ βούλονται σὺν τοῖς Ἑλλήσι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγομένων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἤκε λέγων, ὅτι, ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ σὺν Δερκυλίδας εὐθύς, ὡσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα ἤγεϊτο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέργιθα.

§ 20-21 Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον, ὀκνῶν δ' ἤδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους, εἰ ὁμήρους λάβοι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων, ὅπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιτο. ὁ δὲ λαβὼν δέκα ἐξῆλθε, καὶ συμμείξας τῷ Δερκυλίδᾳ ἡρώτα, ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ἐφ' ᾧτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἕαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σκῆψιν. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας, ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο κωλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ τῶν Σκηψίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν καὶ παρακελευσάμενος, ὡσπερ Ἑλλήνας καὶ ἐλευθέρους χρεῖ, οὕτω πολιτεῦειν, ἐξελθὼν ἤγεϊτο ἐπὶ τὴν Γέργιθα. συμπροῦπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκηψίων, τιμῶν-τές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

§ 22 Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἠξίου τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν, ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσαι· ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ, καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηρικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ἔντων ὄρωντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ

τοῦ Δερκυλίδου «Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοίξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγγή μὲν σὺ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾷ», ὁ Μειδίας ὤκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος δέ, μὴ παραχρῆρα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοίξαι.

Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὐτὸν τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς § 23-24

τὴν ἀκρόπολιν καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τείχη τὰ ὄπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυε τῇ Ἀθηνᾷ. ἐπεὶ δ' ἐτέθυτο, ἀνείπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῇ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντας. Μειδίᾳ γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι. ὁ μὲντοι Μειδίας ἀπορῶν, ὅτι ποιοίη, εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπειμι», ἔφη, «ξενία σοὶ παρασκευάσων». ὁ δὲ «Οὔ, μὰ Δί'», ἔφη, «ἐπεὶ αἰσχρὸν ἔμμε τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζεις σέ, μένε σὺν παρ' ἡμῖν· ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον παρασκευάζηται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκεφόμεθα καὶ ποιήσομεν».

Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἡρώτα ὁ Δερκυλίδας· «Εἶπέ μοι, ὦ § 25-26 Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε;». «Μάλιστα», ἔφη, «Καὶ πόσαι σοὶ οἰκίαι ἦσαν; πόσοι δὲ χώροι; πόσοι δὲ νομαί;». ἀπογράφοντας δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σκηψίων εἶπον·

«Ψεύδεται σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδας». «Ἵμεῖς δέ γ'», ἔφη, «μὴ λίαν μικρολογεῖσθε». ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῴα, «Εἶπέ μοι», ἔφη, «Μανία δὲ τίνος ἦν;». οἱ δὲ πάντες εἶπον, ὅτι Φαρναβάζου. «Οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης», ἔφη, «Φαρναβάζου;». «Μάλιστα», ἔφασαν.

«Ἡμέτερ' ἂν εἴη», ἔφη, «ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ ἡμῖν Φαρναβάζος, ἀλλ' ἡγείσθω τις», ἔφη, «ὅπου κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου».

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίας οἴκησιν, ἦν § 27-28 παρελήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κἀκείνος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις

λαβεῖν αὐτοὺς προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσονται τῶν Μανίας, παραχρῆμα ἀποσφαγήσονται. οἱ δ' ἐδείκνυσαν· ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλησεν αὐτὰ καὶ κατεσημήνατο καὶ φύλακας κατέστησεν. ἑξαῶν δέ, οὓς ἠῦρεν ἐπιταῖς θύραις τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· «Μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα, καὶ ταῦτα προσέσται». ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων, ὅτι ἀκούσαντες πολὺ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται. ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου «Ἐμὲ δὲ ποῦ χρῆ οἰκεῖν, ὦ Δερκυλίδα;», ἀπεκρίνατο· «Ἐνθαπερ καὶ δικαιοτάτον, ὦ Μειδία, ἐν τῇ πατρίδι τῇ σουτοῦ Σκήφει καὶ ἐν τῇ πατρῴᾳ οἰκίᾳ».

**Β'. Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Δερκυλίδου
ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.**

(2, 1-20)

§ 1 Ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας ταῦτα διαπραξάμενος καὶ λαβῶν ἐν ὀκτῶ ἡμέραις ἑννέα πόλεις, ἐβουλεύετο, ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς συμμάχοις, ὡσπερ Θίβρων, μὴδ' αὖ Φαρνάβαζος καταφρονῶν τῇ ἵππῳ κακουργῇ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾷ, πρότερον βούλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν. ὁ μέντοι Φαρνάβαζος νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκίῃσει Φρυγίᾳ, σπονδὰς εἴλετο.

§ 2 Ὡς δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἔλθων ὁ Δερκυλίδας εἰς τὴν Βιθυνίδα Θράκην ἐκεῖ διεχειμάζεν, οὐδὲ τοῦ Φαρναβάζου πάνυ τι ἀχθομένου· πολλάκις γὰρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ ἐπολέμουν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δερκυλίδας ἀσφαλῶς φέρων καὶ ἄγων τὴν

Βιθυνίδα καὶ ἄφθονα ἔχων τὰ ἐπιτήδεια διετέλει· ἐπειδὴ δὲ ἦλθον αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύθου πέραθεν σύμμαχοι τῶν Ὀδρουσῶν ἵππεις τε ὡς διακόσιοι καὶ πελτασταὶ ὡς τριακόσιοι, οὗτοι στρατοπεδευσάμενοι καὶ περισταυρωσάμενοι ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς εἴκοσι στάδια, αἰτοῦντες φύλακας τοῦ στρατοπέδου τὸν Δερκυλίδαν τῶν ὀπλιτῶν, ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν καὶ πολλὰ ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρήματα.

Ἦδη δ' ὄντος μεστοῦ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς πολλῶν § 3-4 αἰχμαλώτων, καταμαθόντες οἱ Βιθυνοί, ὅσοι τ' ἐξῆσαν καὶ ὅσους κατέλιπον Ἕλληνας φύλακας, συλλεγέντες παμπληθεῖς πελτασταὶ καὶ ἵππεις ἅμ' ἡμέρα προσπίπτουσι τοῖς ὀπλίταις ὡς διακοσίοις οὖσιν. ἐπειδὴ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, οἱ μὲν ἔβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον εἰς αὐτούς. οἱ δ' ἐπεὶ ἐπιτρώσκοντο μὲν καὶ ἀπέθνησκον, ἐποιοῦν δ' οὐδὲν καθειργμένοι ἐν τῷ σταυρώματι ὡς ἀνδρομήκει ὄντι, διασπασάντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα ἐφέροντο εἰς αὐτούς. οἱ δέ, ἣ μὲν ἐκθέοιεν, ὑπεχώρουν καὶ βραδίως ἀπέφευγον πελτασταὶ ὀπλίτας, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ἠκόντιζον, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ κατέβαλλον· τέλος δὲ ὡσπερ ἐν αὐλίφ σηκασθέντες κατηκοντίσθησαν. ἐσώθησαν μέντοι αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντεκαίδεκα εἰς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ οὗτοι, ἐπεὶ εὐθέως ἦσθοντο τὸ πρᾶγμα, ἀπεχώρησαν ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες, ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν.

Ταχὺ δὲ ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ καὶ τοὺς σκηνο- § 5 φύλακας τῶν Ὀδρουσῶν Θρακῶν ἀποκτείναντες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα ἀπῆλθον· ὥστε οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ ἦσθοντο, βοηθοῦντες οὐδὲν ἄλλο ἠῦρον ἢ νεκροὺς γυμνοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μέντοι ἐπανῆλθον οἱ Ὀδρύσαι, θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν καὶ πολλὸν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ποιήσαντες, ὁμοῦ δὲ τὸ λοιπὸν ταῖς Ἕλλησι στρατοπεδευσάμενοι ἦγον καὶ ἔκαον τὴν Βιθυνίδα.

Ἄμα δὲ τῷ ἡρι ἀποπορευόμενος ὁ Δερκυλίδας ἐκ τῶν § 6-7

Βιθυνῶν ἀφικνεῖται εἰς Λάμφακον. ἐνταῦθα δ' ὄντος αὐτοῦ ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἄρακός τε καὶ Ναυδάτης καὶ Ἀντισθένης. οὗτοι δ' ἦλθον ἐπισκεψόμενοι τὰ τε ἄλλα, ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δερκυλίδᾳ ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτόν· καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς ἐφόρους συγκαλέσαντας τοὺς στρατιώτας εἰπεῖν ὡς, ὧν μὲν πρόσθεν ἐποίουν, μέμφοιντο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἠδίκουν, ἐπαινοῖεν καὶ περὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰπεῖν, ὅτι, ἂν μὲν ἀδικῶσιν, οὐκ ἐπιτρέψουσιν, ἂν δὲ δίκαια περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινέσονται αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν Κυρραίων προεστηκώς ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἐσμεν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν ἄρχων δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν. τὸ οὖν αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἔξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἤδη ἱκανοὶ ἐστε γιγνώσκειν».

- § 8 Συσκηνοῦντων δὲ τῶν τε οἰκοθεν πρέσβειων καὶ τοῦ Δερκυλίδου, ἐπεμνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, ὅτι καταλειποῖεν πρέσβεις τῶν Χερρονησιτῶν ἐν Λακεδαίμονι. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν, ὡς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερρόνησον ἐργάζεσθαι· φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρακῶν. εἰ δ' ἀποτευχισθεῖ ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, καὶ σφίσιν ἂν γῆν πολλήν καὶ ἀγαθὴν εἶναι ἐργάζεσθαι καὶ ἄλλοις ὅποσοι βούλοιντο Λακεδαιμονίων ὥστ' ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθεῖ τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράξω. ὁ οὖν Δερκυλίδας πρὸς μὲν ἐκείνους οὐκ εἶπεν, ἦν ἔχοι γνώμην, ταῦτ' ἀκούσας, ἀλλ' ἐπεμφεν αὐτούς ἐπ' Ἐφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἠδόμενος, ὅτι ἔμελλον ὄψεσθαι τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγούσας. οἱ μὲν δὴ ἐπορεύοντο.

- § 9 Ὁ δὲ Δερκυλίδας, ἐπειδὴ ἔγνω μενετέον ὄν, πάλιν πέμψας

πρὸς τὸν Φαρνάβαζον ἐπήρετο, πότερα βούλοιο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλιπὼν καὶ τὰς περὶ ἐκείνον πόλεις φιλίας ἐν εἰρήνῃ διαβαίνει τὸν Ἑλλησποντον σὺν τῷ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον.

Ἦν καταμαθῶν πόλεις μὲν ἔνδεκα ἔχουσαν, χώραν δὲ § 10
παμφορωτάτην καὶ ἀρίστην οὖσαν, κεκακωμένην δέ, ὡς περ ἐλέγετο, ὑπὸ τῶν Θρακῶν, ἐπεὶ μέτρον ἡὔρε τοῦ ἰσθμοῦ ἐπὶ τὰ καὶ τριάκοντα στάδια, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ θυσάμενος ἐτείχιζε, κατὰ μέρη διελὼν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποσχόμενος δώσειν τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασιν καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν, ἀπετέλεσε τὸ τεῖχος ἀρξάμενος ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου πρὸ ὀπώρας. καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τεύχους ἔνδεκα μὲν πόλεις, πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλήν δὲ κάγαθὴν σπέρμιον, πολλήν δὲ πεφυτευμένην, παμπληθεῖς δὲ καὶ παγκάλας νομὰς παντοδαποῖς κτήνεσι. ταῦτα δὲ πράξας διέβηαινε πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐπισκοπῶν δὲ τὰς πόλεις ἑώρα τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἐχού- § 11
σας, Χίων δὲ φυγάδας εὖρεν Ἀταρνέα ἔχοντας χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὀρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν, καὶ ζῶντας ἐκ τούτου. πυθόμενος δέ, ὅτι πολὺς σίτος ἐνῆν αὐτοῖς, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει καὶ ἐν ὀκτῶ μησὶ παραστησάμενος αὐτούς, καταστήσας ἐν αὐτῷ Δράκοντα Πελληνέα ἐπιμελητήν, καὶ κατασκευάσας ἐν τῷ χωρίῳ ἔκπλεω πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ἵνα εἴη αὐτῷ καταγωγὴ, ὁπότε ἀφικνοῖτο, ἀπῆλθεν εἰς Ἐφεσον, ἣ ἀπέχει ἀπὸ Σάρδεων τριῶν ἡμερῶν ὁδόν.

Καὶ μέχρι τούτου τοῦ χρόνου ἐν εἰρήνῃ διήγον Τισσα- § 12
φέρνης τε καὶ Δερκυλίδας καὶ οἱ ταύτη Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα ἀπὸ

τῶν Ἰωνίδων πόλεων ἐδίδασκον, ὅτι εἶη ἐπὶ Τισσαφέρνει, εἰ βούλοιο, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· εἰ οὖν κακῶς πάσχοι Καρία, ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνους οἶκος, οὕτως ἂν ἔφασαν τάχιστα νομίζειν αὐτὸν αὐτονόμους σφᾶς ἀφιέναι· ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔφοροι ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν διαβαίνειν σὺν τῇ στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν καὶ Φάρακα τὸν ναύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν.

§ 13-14 Ἐτύγχανε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς Τισσαφέρνην ἀφιγμένος, ἅμα μὲν ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρνης, ἅμα δὲ διαμαρτυρούμενος, ὅτι ἔτοιμος εἶη κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμαχεῖσθαι καὶ συνεκβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας. ὁ δ' ἀκούων «Πρῶτον μὲν τοίνυν», ἔφη, «διάβηθι σὺν ἐμοὶ ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα». ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἔδοξεν αὐτοῖς ἰκανὰς φυλακὰς εἰς τὰ ἐρύματα καταστήσαντας διαβαίνειν πάλιν ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν. ὡς δ' ἤκουσεν ὁ Δερκυλίδας, ὅτι πάλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν Μαϊάνδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι, ὡς ὀκνοίη, μὴ ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἐρήμην οὔσαν καταθέοντες φέρωσι καὶ ἄγωσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός.

§ 15 Πορευόμενοι δὲ οὗτοι οὐδέν τι συντεταγμένῃ τῇ στρατεύματι, ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Ἐφεσίαν, ἐξαίφνης ὀρώσιν ἐκ τοῦ ἀντιπέρας σκοποῦς ἐπὶ τῶν μνημάτων· καὶ ἀνταναθιβάσαντες εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινάς, καθορῶσι παρατεταγμένους, ἧ αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδός, Κᾶράς τε λευκάσπιδας καὶ τὸ Περσικόν, ὅσον ἐτύγχανε παρόν, στράτευμα καὶ τὸ Ἑλληνικόν, ὅσον εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὸ ἵππικόν μάλα πολύ, τὸ μὲν Τισσαφέρνους ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ.

§ 16-17 Ὡς δὲ ταῦτα ἤσθετο ὁ Δερκυλίδας, τοῖς μὲν ταξιάρχοις καὶ

τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην εἰς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἐκατέρωθεν καθίστασθαι καὶ τοὺς ἰππέας, ὅσους γε δὴ καὶ αἴους ἐτύγγανεν ἔχων· αὐτὸς δὲ ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου στράτευμα, ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο ὡς μαχοῦμενον· ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀχιλλεῖου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἱ μὲν τινες καταλιπόντες ἐν τῷ σίτῳ τὰ ὄπλα ἀπεδίδρασκον· καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σῖτος ἐν τῇ Μαιάνδρου πεδίῳ· ὅσοι δὲ καὶ ἔμενον, δῆλοι ἦσαν οὐ μενδόντες.

Τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελεύειν. § 18
ὁ μέντοι Τισσαφέρνης τό τε Κύρειον στράτευμα καταλογιζόμενος, ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ τούτῳ πάντας νομίζων ὁμοίους εἶναι τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἐβούλετο μάχεσθαι, ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπε, ὅτι εἰς λόγους βούλοιο αὐτῷ ἀφικέσθαι. καὶ ὁ Δερκυλίδας λαβὼν τοὺς κρατίστους τὰ εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἰππέων καὶ πεζῶν προήλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ εἶπεν· «Ἀλλὰ παρεσκευασάμην μὲν ἔγωγε μάχεσθαι, ὡς ὄρατε· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ ἀντιλέγω. ἂν μέντοι ταῦτα δέη ποιεῖν, πιστὰ καὶ ὀμήρους δοτέον καὶ ληπτέον».

Δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ περανθέντα, τὰ μὲν στρατεύματα § 19-20
ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν εἰς Τράλλεις τῆς Καρίας, τὸ δ' Ἑλληνικὸν εἰς Δεύκοφρον. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη· τῇ δ' ὕστεραίᾳ εἰς τὸ συγκεκριμένον χωρίον ἦλθον, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων, ἐπὶ τίσιν ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο. ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας εἶπεν, εἰ αὐτονόμους ἐφή βασιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὁ δὲ Τισσαφέρνης καὶ Φαρνάβαζος εἶπαν, ὅτι, εἰ ἐξέλθοι τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακεδαιμονίων ἀρμοσταὶ ἐκ τῶν πόλεων. ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποίησαντο, ἕως ἀπαγγελθείη τὰ λεχθέντα Δερκυλίδᾳ μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρνει δὲ ἐπὶ βασιλέα.

Γ'. Ἐκστρατεία τοῦ Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν. — Ἡ παρὰ τὸν Πακτωλὸν νίκη αὐτοῦ. — Ἀντικατάστασις τοῦ Τισσαφέρνους διὰ τοῦ Τιθραύστου.

(4, 1—29)

- § 1 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὄν μετὰ ναυκλήρου τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας τὰς μὲν καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβάς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων· ὅποι δέ, οὐδὲν ἔφη εἰδέναι.
- § 2 Ἄνεπτρωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων, τί χρὴ ποιεῖν, Λύσανδρος νομίζων καὶ τῇ ναυτικῇ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῇ λογισμῇ καὶ αὐτὸς συνεξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκυίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.
- § 3-4 Ἐπαγγειλαμένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδάσκει τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅσα περ ᾗτησε, καὶ ἑξαμήνου σίτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος, ὅσα ἔδει, καὶ τὰλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξήλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμφας ἀγγέλους προεῖπεν, ὅσους τε δέοι

ἑκατασχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅποι παραίναί, αὐτὸς δ' ἐβου-
λήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἔνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς
Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο. ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βοιώ-
ταρχοί, ὅτι θύοι, πέμψαντες ἱππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ
θύειν καί, οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις, διέρριψαν ἀπὸ τοῦ
βωμοῦ. ὁ δ' ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος,
ἀναβάς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστὸν
καὶ συλλέξας ἐκεῖ, ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλει-
στον, εἰς Ἐφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο.

Ἐπεὶ δὲ ἐκείσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρνης πέμ- § 5
ψας ἤρετο αὐτὸν, τίνος δεόμενος ἦκοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτονό-
μους καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ
παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρνης· «Εἰ
τοῖνυν θέλεις σπεισασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω,
οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο».
«Ἄλλὰ βουλοίμην ἂν», ἔφη, «εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ
ἐξαπατάσθαι». «Ἄλλ' ἔξεστιν», ἔφη, «σοὶ τούτων πίστιν
λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μὴδὲν
τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπονδαῖς».

Ἐπὶ τούτοις ῥηθῆισι Τισσαφέρνης μὲν ὤμοσε τοῖς πεμ- § 6
φθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριπίδα καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλω ἢ
μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκείνοι δὲ ἀντώμοσαν ὑπὲρ
Ἀγησιλάου Τισσαφέρνει ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπε-
δώσειν τὰς σπονδάς. ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρνης, ἃ ὤμοσεν, εὐθὺς
ἐφεύσατο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρὰ
βασιλέως, πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν, μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος δέ,
καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

Ὡς δὲ ἡσυχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχων ὁ Ἀγησίλαος διέτρι- § 7
βεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἅτε συντεταραγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν
πολιτειῶν καὶ οὔτε δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὥσπερ ἐπ' Ἀθη-
ναίων, οὔτε δεκαρχίας, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γινώ-

σκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον προσέκειντο αὐτῷ ἀξιούντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Ἀγησιλάου, ὃν ἐδέοντο καὶ διὰ ταῦτα αἰεὶ παμπληθῆς ὄχλος θεραπεύων αὐτὸν ἠκολούθει, ὥστε ὁ μὲν Ἀγησίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο, ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεύς.

§ 8 Ὅτι μὲν οὖν ἔμνηνε καὶ τὸν Ἀγησίλαον ταῦτα, ἐδήλωσεν ὕστερον· οἱ γὰρ μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τοῦ φθόνου οὐκ ἐσίγων, ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὡς παράνομα ποιοίη Λύσανδρος τῆς βασιλείας ὀγκηρότερον διάγων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἀγησίλῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας, οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι, ἤττωμένους ἀπέπεμπεν. ὡς δ' αἰεὶ τὰ ἐναντία, ὃν ἐβούλετο, ἀπέβαινε τῷ Λυσάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γιγνόμενον· καὶ οὔτε ἔπεισθαι ἑαυτῷ ἔτι εἶα ὄχλον, τοῖς τε συμπράξαι τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν, ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν, εἰ αὐτὸς παρείη.

§ 9-10 Βαρῆς δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ προσελθὼν εἶπεν· «ὦ Ἀγησίλαε, μειοῦν μὲν ἄρα σύγε τοὺς φίλους ἠπίστω». «Ναὶ μὰ Δι'», ἔφη, «τούς γε βουλομένους ἐμοῦ μείζους φαίνεσθαι· τοὺς δὲ γὰρ αὖξοντας εἰ μὴ ἐπισταίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχυνοίμην ἄν». καὶ ὁ Λύσανδρος εἶπεν· «Ἄλλ' ἴσως καὶ μᾶλλον εἰκότα σὺ ποιεῖς, ἢ ἐγὼ ἔπραττον. τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι· ὅπως ἂν μὴτ' αἰσχύνομαι ἀδυνατῶν παρὰ σοὶ μὴτ' ἐμποδῶν σοὶ ὦ, ἀπόπεμψόν ποί με. ὅπου γὰρ ἂν ὦ, πειράσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι». εἰπόντος δὲ ταῦτα, ἔδοξε καὶ τῷ Ἀγησίλῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ πέμπει αὐτὸν ἐφ' Ἑλλησπόντου. ἐκεῖ δὲ ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην τὸν Πέρσην ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρναβάζου διαλέγεται αὐτῷ καὶ πείθει ἀποστῆναι ἔχοντα τοὺς τε παῖδας καὶ τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα καὶ ἵππεας ὡς διακοσίους. καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατέλιπεν ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἀναθιθασάμενος ἦκεν ἄγων πρὸς Ἀγησίλαον. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἦσθη τε

τῇ πράξει καὶ εὐθὺς ἀνεπυθάνετο περὶ τῆς Φαρναβάζου
χώρας τε καὶ ἀρχῆς.

Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι § 11
στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἄγησιλάφ πόλεμον,
εἰ μὴ ἄπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακε-
δαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο
νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἄγησιλάφ
τῆς βασιλέως παρασκευῆς. Ἄγησιλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ
προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν,
ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπιορκήσας αὐτὸς μὲν πολε-
μίους τοὺς θεοὺς ἐκτίσατο, τοῖς δ' Ἕλλησι συμμάχους
ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθὺς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγ-
γειλε συσκευάζεσθαι ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς
ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προ-
εῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰο-
λεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον
τοὺς συστρατευσομένους.

Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἄγησι- § 12
λαος, ἣ δὲ Καρία ἀφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἠγεῖτο αὐτὸν ὀργί-
ζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ
οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβί-
βασεν ἐκεῖσε, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον περιήγε
νομίζων ἱκανὸς εἶναι καταπατῆσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἕλληνας,
πρὶν εἰς τὰ δύοῖππα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Ἄγησιλαος ἀντὶ τοῦ
ἐπὶ Καρίαν ἰέναι εὐθὺς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας
ἐπορεύετο, καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ πόλεις κατεστρέφετο καὶ
ἐμβαλὼν ἀπροσδοκῆτοις παμπληθῆ χρήματα ἐλάμβανε.

Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο· οὐ πόρρω § 13-14
δ' ὄντος Δασκυλείου προϊόντες αὐτοῦ οἱ ἵππεις ἤλαυνον ἐπὶ
λόφον τινά, ὡς προῖδοιεν, τί τᾶμπροσθεν εἶη. κατὰ τύχην δὲ
τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεις, ὄντες παρόμοιοι τοῖς

Ἕλλησι τὸν ἀριθμὸν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἤλαυνον· καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέρωι οἱ μὲν Ἕλληνες ἵππεις ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρῶτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι. ὡς δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανείνα παλτὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἵππεας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἕλληνες ἵππεις. βοηθήσαντος δὲ Ἀγησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι καὶ εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει.

§ 15 Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἵππομαχίας, θυομένη τῇ Ἀγησιλάῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλοθα γίνεταί τὰ ἱερά. τούτου μέντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δέ, ὅτι, εἰ μὴ ἵππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε· προειπὼν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη.

§ 16 17 Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἧτις ἄριστα σωματίων ἔχοι, καὶ ταῖς ἵππικαῖς, ἧτις κράτιστα ἵππευοῖ· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανεῖεν. ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν

δ' ἰππόδρομον τῶν ἰππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἀξίαν δὲ καὶ ἕλην τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἦν, θέας ἐποίησεν· ἣ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὄπλων ὀνίων, οἳ τε χαλκοτύποι καὶ οἳ τέκτονες καὶ οἳ χαλκεῖς καὶ οἳ σκυτοτόμοι καὶ οἳ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἀγησίλαον μὲν § 18-19
 πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμέ-
 νους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στε-
 φάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοντο,
 τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ
 εἰκὸς ἐναυθῆα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἡγούμενος
 δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων βώμην τινὰ ἐμβάλλειν
 πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν
 ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὄρωντες οὖν οἱ
 στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλα-
 κοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ ἀεὶ ἐπ' ὄχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν
 οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον, ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι.

Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἦρθη, ἀφ' οὗ ἐξέ- § 20-21
 πλευσεν ὁ Ἀγησίλαος, διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσαν-
 δρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ
 Ἑριπίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλον ἔταξεν
 ἐπὶ τοὺς ἰππέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας,
 Ἑριπίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρεῖους, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ
 τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς εὐθὺς ἡγγή-
 σοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως
 αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιεντο
 ὡς ἀγωνιούμενοι. ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε
 λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατήσασθαι, εἰς Καρίαν δὲ
 νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τό τε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν

εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον κατέστησεν. ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐφύσατο, ἀλλ', ὡσπερ προεῖπεν, εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε.

§ 22-23 Καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἡκὼν οἱ τῶν πολεμίων ἵππεῖς. καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπεν ὁ ἡγεμὼν διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθούς ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἵππεάς. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθεῖσι τῶν ἵππέων τάξεσιν. ἐνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γινώσκων, ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρείη τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπειὴ τῶν παρεσκευασμένων, καιρὸν ἠγγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δύναίτο. σφαγιασάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἵππεάς, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἠβης θεῖν ὁμοσε αὐτοῖς, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑψηγεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἵππευσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου.

§ 24 Τοὺς μὲν δὴ ἵππεάς ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἕλληνες ἐπακολουθοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὡσπερ εἰκόσ, εἰς ἀρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύσατο. καὶ ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ ἡὔρε πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἃς Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

§ 25-26 Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὢν· ὥστε ἠτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδόσθαι ὑπ' αὐτοῦ.

γνωὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τοῦτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύστης πέμπει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον πρέσβεις λέγοντας· «Ὁ Ἀγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ἡμῖν καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιῶ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονόμους οὖσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν». ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσῃ ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, «Σὺ δ' ἀλλὰ, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον», ἔφη, «εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμώρημαι». «Ἔως ἂν τοίνυν», ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, «ἐκείσε πορεύωμαι, δίδου δὲ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια». ἐκεῖν φ μὲν δὲ ὁ Τιθραύστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαβὼν ἦει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.

Ἔντι δ' αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ τῇ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ § 21-29 τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ὅπως γινώσκουσι, καὶ καταστήσασθαι ναύαρχον, ὅτινα αὐτὸς βούλοιο. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῦδε λογισμῷ, ὡς, εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχοι, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἓν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ, ἔνθα δέοι. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι, ὅπως ἐκάστη βούλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἐξ ὧν αἱ τε πόλεις ἐπηγγείλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιοῦντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἔρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπειρότερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικὰ ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὡς περ ὥρμησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

*Δ'. Ἐνέργειαι τοῦ Τιθραύστου ἐν τῇ κυρίως
Ἑλλάδι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.*

(5, 1-2)

§ 1-2 Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεὶν δοκῶν τὸν Ἀγησίλαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ διανοούμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν, τί χρῆτο τοῖς πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα, δοῦς χρυσίον εἰς πενήκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ κελεύει πειρᾶσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμβάνοντα διδόναι τοῖς προστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐφ' ᾗτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδα τε καὶ Ἴσμηγίαν καὶ Γαλαξιδώρω, ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμολάφ τε καὶ Πολυάνθει, ἐν Ἄργει δὲ Κύλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μεταλαβόντες τούτου τοῦ χρυσίου ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. οἱ μὲν δὴ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις διέβαλλον τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ ταύτας εἰς μίσος αὐτῶν προήγαγον, συνίστασαν καὶ τὰς μεγίστας πόλεις πρὸς ἀλλήλας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Α'. Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Ἀγησιλάου ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.

(1, 1-3, 15-24, 29-41)

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν § 1-3
τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρ-
θει, πόλεις δὲ τὰς μὲν βία, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε.
λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου, ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλα-
γονίαν σὺν αὐτῷ, Ὅτυν, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα, καὶ
εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον ποιήσοι, προθύμως ἐπορευέτο,
πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασι-
λέως. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλαγονίαν, ἦλθεν Ὅτυς
καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλούμενος ὑπὸ βασι-
λέως οὐκ ἀνεθεβήκει. πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου κατέ-
λιπε τῷ Ἀγησιλάῳ Ὅτυς χιλίους μὲν ἵππείας, δισχιλίους
δὲ πελταστάς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐπὶ Δασκυλείου ἀπεπορεύετο, § 15-16
ἐνθα καὶ τὰ βασίλεια ἦν Φαρναβάζῳ καὶ κῶμαι περὶ αὐτὰ
πολλαὶ καὶ μεγάλαι καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια. καὶ
θῆραι αἱ μὲν ἐν περιειργμένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἀνα-
πεπταμένοις τόποις, πάγκαλαι. παρέρρει δὲ καὶ ποταμὸς
παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἄφθονα
τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυναμένοις. ἐνταῦθα μὲν δὴ διεχείμαζε καὶ
αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων.

Καταφρονητικῶς δέ ποτε καὶ ἀφυλάκτως διὰ τὸ μηδὲν § 17-19
πρότερον ἐσφάλλθαι λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ ἐπιτή-
δεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος κατὰ τὸ πεδῖον ἐσπαρ-
μένοις, ἄρματα μὲν ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἵππείας δὲ ὡς
τετρακοσίους. διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι μὴ, εἴ που κατασταίῃ,

κυκλωθεῖς πολιορκοῖτο, ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας ἀπήει, ὡσπερ οἱ νομάδες, καὶ μάλα ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις. οἱ δ' Ἑλληνες, ὡς εἶδον αὐτὸν προσελαύνοντα, συνέδραμον ὡς εἰς ἑπτακοσίους· ὁ δ' οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ προσησάμενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἵππευσιν ὀπισθεν γενόμενος, ἐλαύνειν εἰς αὐτοὺς ἐκέλευσεν. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβαλόντα διεσκέδασε τὸ ἄθρόον, ταχὺ οἱ ἵππεις κατέβαλον ὡς εἰς ἑκατὸν ἀνθρώπους, οἱ δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Ἀγησίλαον· ἐγγὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὦν.

§ 20-21 Ἐκ δὲ τούτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθάνεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρναβάζον ἐν Καυῇ κώμῃ μεγάλη στρατοπεδεύμενον, ἀπέχοντα στάδια ὡς ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν Ἡριππίδαν. καὶ ὁ Ἡριππίδας ἐπιθυμῶν λαμπρὸν τι ἐργάσασθαι, αἰτεῖ τὸν Ἀγησίλαον ὀπλίτας τε εἰς δισχιλίους καὶ πελταστὰς ἄλλους τοσοῦτους καὶ ἵππείας τοὺς τε Σπιθριδάτου καὶ τοὺς Παφλαγόνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅπόσους πείσειεν.

§ 22-24 Ἐπεὶ δὲ ὑπέσχετο αὐτῷ, ἐθύετο· καὶ ἅμα δειλῆ καλλιερησάμενος κατέλυσε τὴν θυσίαν. ἐκ δὲ τούτου δειπνήσαντας παρήγγειλε παρεῖναι πρὸσθεν τοῦ στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου οὐδ' οἱ ἡμίσεις ἐκάστων ἐξῆλθον. ὅπως δὲ μή, εἰ ἀποτρέποιτο, καταγελῆεν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι τριάκοντα, ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύγουσι· τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται, καὶ πολλὰ μὲν ἐκπώματα καὶ ἄλλα δὴ οἷα Φαρναβάζου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκεύη πολλὰ καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα.

§ 29-31 Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὦν καὶ Ἀγησίλαῳ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον,

ὡς οἴοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἄν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρναβάζον. ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρναβάζον εἰς συγκείμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἄγρησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόσῃ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρναβάζος ἤκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἄξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων βραπτὰ, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἠσχύνθη ἐντροφῆσαι, ὄρων τοῦ Ἄγρησίλου τὴν φαυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτός, ὡσπερ εἶχε, χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπρούτεινε καὶ ὁ Ἄγρησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξε τοῦ λόγου ὁ Φαρναβάζος· καὶ γὰρ ἦν § 32-33
 πρεσβύτερος· «Ὁ Ἄγρησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίησα, ἐν δὲ τῇ γῇ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους. καὶ διπλοῦν, ὡσπερ Τισσαφέρνους, οὐδὲν πώποτε μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἄν κατηγορήσαι. τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μὴ τι, ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε, συλλέξομαι, ὡσπερ τὰ θηρία. ἅ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκῆματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἠυφραϊνόμην, ταῦτα πάντα ὄρω τὰ μὲν κατακεκομμένα, τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὲ διδάξατέ με, ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι».

Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπησχύν· § 34-36
 ἦσαν αὐτὸν καὶ εἰώπων· ὁ δὲ Ἄγρησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπε· «Ἄλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρναβάζε, εἰδέναι, ὅτι καὶ ἐν

2
 ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμια γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμοῦσι καί, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν βασιλεῖ τῆ ὑμετέρῃ πολεμοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμια νομίζειν· σοί γε μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἂν ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξασθαι σε ἔδει ἀντὶ δεσπότη βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένη μὴδένα προσκυνοῦντα μὴδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαυτοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχοις χρώμενον αὖξειν μὴ τὴν βασιλέως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν, τοὺς νῦν ὁμοδόλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι. καίτοι, εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνας ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι;».

§ 37-38 «Οὐκοῦν», ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, «ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι, ἅπερ ποιήσω;». «Πρέπει γοῦν σοι». «Ἐγὼ τοίνυν», ἔφη, «ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὐ χρὴ εἰδέναι, ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα». ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Εἴθ', ὦ λῆστε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἐν δ' οὖν ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κἂν πόλεμος ἦ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοὺ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα».

§ 39-40 Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήγει, ὁ δὲ ἐκ τῆς Παρα-

πίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμῶν
 «Ἐένον σε», ἔφη, «ὦ Ἀγησίλαε, ποιούμαι». «Ἐγὼ δέ γε
 δέχομαι». «Μέμνησό νυν», ἔφη, καὶ εὐθὺς τὸ παλτὸν—εἶχε
 δὲ καλὸν—ἔδωκε τῷ Ἀγησιλάῳ. ὁ δὲ δεξάμενος, φάλαρα
 ἔχοντας περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιε-
 λῶν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ
 τὸν ἵππον μετεδίωκε τὸν πατέρα.

Καὶ τότε δὴ, ὡσπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθὺς § 41
 ἀπεπορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἔαρ ἦδη ὑπέφαι-
 νεν. ἀφικόμενος δὲ εἰς Θύβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο
 περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ
 εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθὲς στράτευμα. παρεσκευά-
 ζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύναιτο ἀνωτάτω, νομίζων, ὁπόσα
 ὀπισθεν ποιήσαιτο ἔθνη, πάντα ἀποστήσειν βασιλέως.

Β'. Ἀνάκλησις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων τοῦ Ἀγησιλάου ἐκ τῆς Ἀσίας.

(2, 1—8)

Ἀγησίλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, § 1-2
 ἐπεὶ σαφῶς ἦσθοντο τὰ τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς
 ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν
 ἀναγκαῖον ἠγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευά-
 ζοντο, εὐθὺς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον πέμπουσιν Ἐπικυδί-
 δαν. ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο, τὰ τε ἄλλα διηγεῖτο, ὡς ἔχοι, καὶ ὅτι
 ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι.

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἠνεγκεν § 3-4
 ἐνθυμούμενος, καὶ οἶων τιμῶν καὶ οἶων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο,
 θυμῶς δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς
 πόλεως παραγγελλόμενα, καὶ εἶπεν, ὅτι ἀνάγκαιον εἶη βοη-

θεῖν τῇ πατρίδι· «ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε», ἔφη, «ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων, ὧν ὑμεῖς δεῖσθε». ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἔφηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Ἀγησιλάου τῇ Λακεδαιμονίᾳ· εἰ δὲ καλῶς τάκει γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἦκειν εἰς τὴν Ἀσίαν. καὶ οἱ μὲν δὴ συνεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες.

§ 5-8 Ὁ δ' Ἀγησίλαος ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἄρμοστὴν καὶ φρουροὺς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακισχιλίων, ἵνα δύναίτο διασώζειν τὰς πόλεις· αὐτὸς δὲ ὄρων, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν μένειν ἐπεθύμουν μᾶλλον ἢ ἔφ' Ἑλληνας στρατεύεσθαι, βουλόμενος ὡς βελτίστους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἄθλα προῦθηκε ταῖς πόλεσιν, ἣτις ἄριστον στράτευμα πέμποι, καὶ τῶν μισθοφόρων τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις εὐοπλότατον λόχον ἔχων συστρατεύοιτο καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις εὐιπποτάτην καὶ εὐοπλοτάτην τάξιν παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσων. τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσειν, ἐπεὶ διαβαίησαν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν Χερρονήσῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι τοὺς στρατευομένους δεῖ εὐκρινεῖν. ἦν δὲ τὰ ἄθλα τὰ μὲν πλείστα ὄπλα ἐκπεπονημένα εἰς κόσμον καὶ ὀπλιτικά καὶ ἱππικά· ἦσαν δὲ καὶ στέφανοι χρυσοῦ· τὰ δὲ πάντα ἄθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τετάρτων ταλάντων. τοσοῦτων μέντοι ἀναλωθέντων, παμπόλλων χρημάτων ὄπλα εἰς τὴν στρατιὰν κατεσκευάσθη. ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, κριταὶ κατέστησαν Λακεδαιμονίων μὲν Μένασκος καὶ Ἡριππίδας καὶ Ὀροίππος, τῶν δὲ συμμάχων εἰς ἀπὸ πόλεως. καὶ Ἀγησίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἦν περ βασιλεύς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευεν.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ ΗΤΟΙ ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἤδη τὴν ¹
ἡλικίαν πρόσθετος ὢν, ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων,
ὅτι καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεῖα μὲν
καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς
καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ
ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν· εἰ δέ τινα τέχνην τῶν
βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἂν αὐτὸς
ἔχειν τὰ ἀρκούντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκόσιτος
εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα εὐ-
φρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γινόμενον.

Δευτέρως οὖν σκέψεως ἀρχῇ προϋτέθη, τίς ἀρίστη τῶν ²
τεχνῶν καὶ βράστη ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πρέπουσα
καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκῆ τὸν πόρον.
ἄλλου τοίνυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ
ἐμπειρίας εἶχεν, ὁ πατὴρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν, — παρῆν
γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἄριστος ἔρμογλύφος εἶναι δοκῶν
— «Οὐ θέμις», εἶπεν, «ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος,
ἀλλὰ τοῦτον ἄγε» — δείξας ἐμὲ — «καὶ δίδασκε παραλαβῶν
λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμοστήν καὶ ἔρμογλυφέα·
δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὡς οἶσθα, τυχῶν δεξιᾶς».·
ἐτεκμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς· ὁπότε γὰρ ἀφε-
θεῖν ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας
ἢ ἵππους ἢ καὶ νῆ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον, εἰοκότας,
ὡς ἐδόκουν τῷ πατρί· ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων
πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἔπαινος ἐς τὴν εὐφυΐαν καὶ
ταῦτα ἦν, καὶ χρηστάς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας, ὡς ἐν
βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς.

3 "Αμα τε οὖν ἐπιτήδειος ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάρχεσθαι, καὶ γὰρ παρεδεδόμεν τῇ θείῃ μὰ τὸν Δι' οὐ σφόδρα τῇ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοὺς τε γλύφων καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζων ἑμαυτῷ τε κάκεινοις, οἷς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγκοπέα γάρ τινά μοι δούς ὁ θεῖος ἐκέλευσεν ἡρέμα καθιεῖσθαι πλακὸς ἐν μέσῃ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν «ἀρχὴ δέ τοι ἦμισυ παντός». σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν ἡ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινὰ πλησίον κειμένην λαθὼν οὐ πράως οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης.

4 Ἀποδράς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχῆς ἀναλύζων καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλευς καὶ διηγούμαι τὴν σκυτάλην καὶ τοὺς μώλωπας ἐδεικνύον· καὶ κατηγοροῦν τοῦ θεοῦ πολλήν τινα ὠμότητα προσθεῖς, ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νῦξ ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς καὶ τὴν σκυτάλην ἔννοων.

5 Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μεिरακιώδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὡ ἄνδρες, ἀκούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροατῶν δεόμενα· ἴνα γὰρ καθ' Ὁμηρον εἶπω,

«θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος
ἀμβροσίην διὰ νύκτα»

ἐναργῆς οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας· ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

Δύο γυναῖκες λαθόμεναι ταῖν χεροῖν εἰλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ⁶
 ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπά-
 σαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ
 ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὄλον εἶχέ με, ἄρτι δ' ἂν αὐθις
 ὑπὸ τῆς ἑτέρας εἰχόμεν. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα, ἡ
 μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοιο, ἡ δέ, ὡς μάτην τῶν
 ἀλλοτρίων ἀντιποιοῖτο. ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρική καὶ
 αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρε τύλων ἀνάπλευς, διεζωσμένη
 τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἶος ἦν ὁ θεῖος, ὁπότε ξέοι
 τοὺς λίθους· ἡ ἑτέρα δὲ μάλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα
 εὐπρεπῆς καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολήν. τέλος δ' οὖν ἐφῆσάν μοι
 δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοίμην συνεῖναι αὐτῶν.

Προτέρα δὲ ἡ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν· «Ἐγώ, ⁷
 φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθά-
 νειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἴκοθεν· ὅ τε γὰρ πάππος
 σου», — εἰπούσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος — «λιθοξόος ἦν
 καὶ τῷ θεῷ ἀμφοτέρω καὶ μάλα εὐδοκιμεῖτον δι' ἡμᾶς. εἰ
 δ' ἐθέλεις λήρων μὲν καὶ φληνάφων τῶν παρὰ ταύτης ἀπέ-
 χεσθαι», — δείξασα τὴν ἑτέραν — «ἔπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν
 ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γεννικῶς καὶ τοὺς ὤμους ἔξεις καρ-
 τερούς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλλότριος ἔση καὶ οὐποτε ἄπει
 ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους κατα-
 λιπών, οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονται σε πάντες.

»Μὴ μουσαχθῆς δὲ τοῦ σχήματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ⁸
 ἐσθῆτος τὸ πιναρόν· ἀπὸ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φει-
 δίας ἐκεῖνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν εἰρ-
 γάσατο, καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη·
 προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὲ τούτων εἰς
 γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις
 δόξεις, ζηλωτὸν δὲ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περίβλεπτον δὲ
 ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα;».

Ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα, διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα τὰ πολλά, εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα καὶ πείθειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ πλείστα γάρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν.

9 Ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἀρχεται ἡ ἑτέρα ὡδὲ πως· «Ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμί, ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωριμία, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τὸ τέλος μου πεπείρασαι. ἡλικία μὲν οὖν τάγαθὰ ποριῆ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προεῖρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κἀν τούτῳ τὴν ἄπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν πρόδοον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμος οὔτε ἐχθροῖς φοβερὸς οὔτε τοῖς πολίταις ζηλωτὸς, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου εἰς, αἰεὶ τὸν προὔχοντα ὑποπτήσω καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θεραπεύων, λαγῶ βίον ζῶν καὶ τοῦ κρείττονος ἔρμαιον ὢν. εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο καὶ πολλὰ θαυμαστά ἐξεργάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχει, εὐξαιτ' ἂν ὅμοιος σοὶ γενέσθαι· οἷος γὰρ ἂν ἦς, βάνουσος καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθήσῃ.

10 »Ἦν δ' ἐμοὶ πείθη, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραχότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. λήσει δὲ σε οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προσέφει μετ' ἐμοῦ· καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

»Καὶ ὁ νῦν πένης, ὁ τοῦ δαίνοιο, ὁ βουλευσάμενος περὶ 11
 ἀγεννοῦο οὔτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζῆλωτοο καὶ ἐπί-
 φθονοο ἔσο, τιμώμενοο καὶ ἐπαινούμενοο καὶ ἐπὶ τοῖο ἀρί-
 στοῖο εὐδοκιμῶν καὶ ὑπὸ τῶν γένοι καὶ πλοῦτω προϋχόντων
 ἀποβλεπόμενοο, ἐσοῖτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενοο» — δει-
 ξασα τὴν ἑαυτοῖο· πάντω δὲ λαμπρὰν ἐφόρει — «ἀρχῆο δὲ καὶ
 προεδρίας ἀξιούμενοο· κὰν ποι ἀποδημῆο, οὐδ' ἐπὶ τῆο ἄλλο-
 δαπῆο ἀγνώο καὶ ἀφανῆο ἔσο· τοιαυτά σοι περιθήσω τὰ
 γνωρίοματα, ὥοτε τῶν ὀρώντων ἕκαοτοο τὸν πληοῖον κινήοασ
 δεῖξει σε τῆ δακτύλω «οὔτοο ἐκεῖνοο» λέγων.

»Ἄν δὲ τι οὐδοῖο ἀξιοῖν ἢ τοῦο φίλοο ἢ καὶ τὴν πόλιν 12
 ὀλην καταλαμβάνῃ, εἰο σὲ πάντεο ἀποβλέφονται· κὰν πού τι
 λέγων τύχηο, κεχηνότεο οἰ πολλοῖο ἀκούοονται, θαυμάζοντεο
 καὶ εὐδαιμονίζοντεο σὲ τῆο δυνάμειο τῶν λόγων καὶ τὸν
 πατέρα τῆο εὐποτμῆο· ὁ δὲ λέγουοιν, ὥο ἄρα καὶ ἀθάνατοῖ
 τινεο γίγονται ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω· καὶ γὰρ
 ἦν αὐτόο ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθηο, οὔποτε παύοη οὐνὼν τοῖο
 πεπαιδευμένοιο καὶ προσομιλῶν τοῖο ἀρίστοῖο. ὀρᾶο τὸν
 Δημοοθῆνην ἐκεῖνοο, τίνοο υἰὸν ὄντα ἐγὼ ἠλίκοο ἐποίηοα;
 ὀρᾶο τὸν Αἰοσχίνην, ὀοο τυμπανιστρίαο υἰὸο ἦν, ὀπωο αὐτόν
 δι' ἐμὲ Φίλιπποο ἑθεράπευοεν; ὁ δὲ Σωκράτηο, καὶ αὐτόο
 ὑπὸ τῆ ἔρμολυφικῆ ταύτη τραφείο, ἐπειδὴ τάχιοτα οὐνῆκε
 τοῦ κρείττονοο καὶ δραπετεύοασ παρ' αὐτοῖο ἠτομολόηοεν
 ὥο ἐμὲ, ἀκούειο ὥο παρὰ πάντων ἄδοται.

»Ἄφειο δὲ οὐ τοῦο τηλικούτοο καὶ τοιοῦτοο ἀνδραο καὶ 13
 πράξειο λαμπράο καὶ λόγουο οομνοῦο καὶ οχημα εὐπρεπέο καὶ
 τιμῆν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινοο καὶ προεδρίαο καὶ δυνάμειο καὶ
 ἀρχάο καὶ τὸ ἐπὶ λόγοιο εὐδοκιμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ οὐνέοει εὐδαι-
 μονίζεοθαι, χιτώνιοῖν τι πιναρόν ἐνδύοη καὶ οχημα δουλοπρε-
 πέο ἀναλήψη καὶ μοχλία καὶ γλυφεία καὶ κοπέαο καὶ κολα-
 πτήραο ἐν ταῖν χεροῖν ἔξειοο κάτω νενευκῶο εἰο τὸ ἔργον, χα-

μαιπετής και χαμαίζηλος και πάντα τρόπον ταπεινός, ανακώπτων δὲ οὐδέποτε οὐδὲ ἀνδρώδεις οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εὐρυθμα και εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμος και κόσμιος ἔσῃ, ἤμιστα πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν τῶν λίθων».

14 Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, και τὴν ἄμορφον ἐκείνην και ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γεγηθῶς, και μάλιστα ἐπεὶ μοι εἰς νοῦν ἤλθεν ἡ σκυτάλη και ὅτι πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθὺς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἠγανάνκει και τῷ χεῖρει συνεκρότει και τοὺς ὀδόντας ἔπριε, τέλος δέ, ὡσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν, ἐπεπήγει και εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι.

15 Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδούσα, «Τοιγαροῦν ἀμείφομαί σε», ἔφη, «τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας· και ἔλθε ἤδη. ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὀχήματος» —δείξασά τι ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ ἑοικότων — «ὅπως εἰδῆς, οἷα και ἡλικία μοι ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσῃν ἔμελλες». ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαυνε και ὑφηνιόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπουν, ἀπὸ τῆς ἔω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια, πόλεις και ἔθνη και δήμους, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπεύρων τι ἐς τὴν γῆν. οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅτι τὸ σπειρόμενον ἦν, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντες οἱ ἄνθρωποι ἐπήνουν και μετ' εὐφημίας, καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει, παρέπεμπον.

16 Δείξασα δὲ μοι τὰ τοσαῦτα καμὲ τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, ἐπανήγαγεν αὐθις οὐκέτι τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἦν εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλὰ μοι ἐδόκουν εὐπάρυφος τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα οὖν και τὸν πατέρα ἐστώτα και περιμένοντα, ἐδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα καμὲ, οἷος ἦκοιμι, και

τι καὶ ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. ταῦτα μέμνημαι ἰδὼν ἀντίπαις ἔτι ὢν, ἐμοὶ δοκεῖν ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

Μεταξὺ δὲ λέγοντος, «Ἡράκλεις», ἔφη τις, «ὡς μακρὸν ¹⁷ τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν». εἶτ' ἄλλος ὑπέκρουσε, «Χειμερινὸς ὄνειρος, ὅτε μήκισταί εἰσιν αἱ νύκτες. τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὀνείρων παλαιῶν καὶ γεγηρακότων; ἔωλος γὰρ ἢ ψυχρολογία· μὴ ὀνείρων ὑποκριτάς τινας ἡμᾶς ὑπείληφεν;». Οὐκ, ὦγαθέ· οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι ἢ πατρίᾳ οἰκίᾳ καὶ τὰ ἄλλα, — ἴστε γὰρ — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξήκει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περισσώτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἢ διήγησις.

Καὶ τοίνυν κατὰ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην ¹⁸ ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται καὶ παιδείας ἔχονται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὰ ἥττω ἀποκλίνει, φύσιν οὐκ ἀγεννή διαφθεύρων· ἐπιρρωσθήσεται εὖ οἶδ' ὅτι κάκεϊνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν, οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὄρμησα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα, μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ ἢ ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

1 Ἀναχαρσίς. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελιζοῦσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῷ πηλῷ συναφύρονται κυλινδούμενοι ὥσπερ σῦες· καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἀποδυσάμενοι — ἐώρων γὰρ — λίπα τε ἠλείψαντο καὶ κατέφησε μάλα εἰρηγνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες ὠθοῦσι τε ἀλλήλους συννευκότες καὶ τὰ μέτωπα συναράττουσιν ὥσπερ οἱ κριοί· καὶ ἦν ἰδοῦ ἀράμενος ἐκεινοσὶ τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος, εἴτ' ἐπικαταπεσὼν ἀνακύπτειν οὐκ ἔα, συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἦδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὁ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὦμον, ἰκετεύων, οἶμαι, ὡς μὴ τέλεον ἀποπνιγεῖν· καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα φείδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρίσμα καὶ τοῦ βορβόρου ἀναπληροθέντες, ἐν ἰδρωτὶ ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν ὥσπερ αἱ ἐγγέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες.

2 Ἄτεροι δὲ ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῷ οὗτοί γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι ἐν τῷ ὀρύγματι πάττουσι τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρούνων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιοτέραν ἐν ξηρῷ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.

3 Οἱ δὲ ὀρθοστάδην, κεκονιμένοι καὶ αὐτοί, παλοῦσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὗτοσὶ γοῦν καὶ τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύσειν ὁ κακοδαίμων· οὕτως αἵματος

αὐτῷ καὶ φάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξ, ὡς ὄραξ,
παταχθέντος ἐς τὴν γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄρχων οὕτως δι-
στησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην—τεκμαίρομαι γὰρ τῇ
πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι—ὁ δὲ καὶ ἐπο-
τρύνει καὶ τὸν πατάξαντα ἐπαινεῖ.

Ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκονοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν ἄ-
ῶσπερ θεόντες, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες, καὶ ἐς τὸ ἄνω
συναλλόμενοι λακτίζουσι τὸν ἀέρα.

Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι, τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν ὡς ὅ-
ἔμοιγε μανίᾳ μᾶλλον εἰκέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ
ἔστιν ὅστις ἂν βραδίως μεταπείσειέ με, ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ
ταῦτα δρώντες.

ΣΟΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαῦτά σοι τὰ γιγνό-
μενα φαίνεται, ξένα γε ὄντα καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν
ἔθων ἀπάδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθή-
ματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλήσιν ἡμῖν ἀλλόκοτα εἶναι
δόξαντα ἂν, εἴ τις ἡμῶν, ὡσπερ σὺ νῦν, ἐπισταίῃ αὐτοῖς.
πλὴν ἀλλὰ θάρρει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γιγνόμενά ἐστιν,
οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὗτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κυλίουσιν ἐν τῷ
πηλῷ ἢ ἐπιπάττουσι τὴν κόνιν, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ
ἀτερπῆ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀκμήν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμα-
σιν. ἦν γοῦν ἐνδιατρίψῃς, ὡσπερ οἰμαί σε ποιήσῃν, τῇ
Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔσῃ τῶν πεπηλωμένων
ἢ κεκοιμένων· οὕτω σοι τὸ πρᾶγμα ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσίτε-
λές εἶναι δόξει.

ANAX. Ἀπαγε, ὦ Σόλων· ὑμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα
καὶ τερπνά, ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείῃ, εἴσεται ὡς
οὐ μάτην παρεζώσμεθα τὸν ἀκινάκην.

Ἄτὰρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί
φῶμεν ποιεῖν αὐτούς;

ΣΟΛ. Ὁ μὲν χώρος αὐτός, ὦ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὕφ'

ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὄραξ, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἢ δεξιᾷ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλασμένη ὡσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείκνυσι τὸν θεόν. τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκεῖνο πάλη καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ κόνει παλαίουσι καὶ αὐτοί, τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους ὀρθοστάδην παγκρατιάζειν λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἐστὶ γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων ἀγῶνας προτίθεμεν, καὶ ὁ κρατήσας ἄριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

9 ANAX. Τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίασι μὲν στέφανος ἐκ κοτίνου, Ἴσθμοὶ δὲ ἐκ πίτυρος, ἐν Νεμέῃ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοὶ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας, τί ἐγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι; ἢ διότι μικρά σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ;

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμῆσθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδωρίᾳ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερεσπουδακέναι περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μῆλων ἕνεκα καὶ σελίνων τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν, ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὡς οὐκ ἐνὸν ἀπραγμόνως εὐπορῆσαι μῆλων, ὅτι ἐπιθυμία, ἢ σελίνῳ ἔστεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ, μήτε πηλῷ καταχρίόμενον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10 ΣΟΛ. Ἄλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς φιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν. ταῦτα μὲν γάρ ἐστι σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα, οἵτινες οἱ κρατήσαντες, ἢ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντός ἀξία τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτιζέσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμένοις τὴν εὐκλειαν ἐκ

τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένεοιτο ἂν αὕτη, ἀλλὰ
 χρῆ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς, πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχόμενον
 ἐν τῇ ἀρχῇ, τότε ἤδη τὸ λυσιτελές καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν
 καμάτων περιμένειν.

ANAX. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτε-
 λές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὄφονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ
 νίκη ἐπαινέσονται, πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς
 πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ
 σέλινα ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι· μετὰ μικρὸν
 δὲ ἄλλα σοι δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις
 ἀπιὼν ὄραξ τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ
 τὴν θέαν τῶν τοιούτων καὶ θέατρα μυριάνδρα συμπληρού-
 μενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νική-
 σοντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

ANAX. Αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ οἰκτιστόν ἐστι, εἰ μὴ
 ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς
 καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς
 αἵματι βρανομένους ὀρώντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπά-
 λων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα πρόσεσι τῇ νίκη αὐτῶν.
 παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκύθαις ἦν τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ
 τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσῶν ἢ θαϊμάτια περιρρήξῃ,
 μεγάλας οἱ πρεσβῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κὰν ἐπ' ὀλί-
 γων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὔτε γε ἐν τηλικούτοις
 θεάτροις, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοὶ καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὲν
 ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκτίρειν μοι ἔπεισιν, ὧν πάσχουσι,
 τῶν δὲ θεατῶν, οὓς φῆς ἀπανταχόθεν τοὺς ἀρίστους παρα-
 γίγνεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ τὰναγ-
 καῖα παρέντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις· οὐδὲ γὰρ
 ἐκεῖνό πω δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς,
 ὄραν παιομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ

πρὸς τὴν γῆν ἀραττομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

- 12 ΣΟΛ. Εἰ καιρὸς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἂν σε τὸ γινόμενον ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μάτην ἐσπουδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσβιάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὡς εἰ καθεζόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποις ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωμάτων καὶ εὐεξίας θαυμαστάς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχὺν ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδῆν ἀληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὐ γὰρ δὴ οἶδα, ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαινῶν καὶ ἐπιβῶν καὶ ἐπικροτῶν.
- 13 ΑΝΑΧ. Νῆ Δί', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελῶν γε προσέτι καὶ ἐπιγλευάζων· ἅπαντα γὰρ ὁπόσα κατηριθμήσω ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐεξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ἐρῶ οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα παραπολλυμένας ὑμῖν, οὔτε πατρίδος κινδυνευούσης οὔτε χώρας πορθουμένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων. ὥστε τοσοῦτ' ἡγελοῦτεροι ἂν εἶεν, ἄριστοι μὲν, ὡς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμμῳ καὶ τοῖς ὑπωπίοις, ὡς μήλου ἢ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες· ἡδὺ γὰρ μοι ἀεὶ μεμνήσθαι τῶν ἄθλων τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;
- ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἰς ἐξ ἀπάντων ὁ κρατήσας αὐτῶν.
- ΑΝΑΧ. Εἰτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῇ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες, ὅτι ὁ μὲν νικῶν εἰς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἠττώμενοι πάμπολλοι, μάτην ἄθλιοι πληγῆς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβόντες;
- 14 ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννενογηκέναι πολιτείας ὀρθῆς πέρι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθνῶν ἐν φόγῳ ἐτίθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ ποτὲ εἰδέναί, ὅπως ἂν τὰ

κάλλιστα οἰκηθεῖη πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιτο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμύμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμεμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάζεσθαι δοκοῦσι.

ΑΝΑΧ. Καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν διοδεύσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξείνιον καὶ δυσχείμερον περαιωθείς, ἣ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθῃ τὰ παρ' ὑμῖν κατανοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐμμελετήσαιμι. διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐπεὶ περ ἦκουον νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναί σε καὶ ἔθῶν τῶν ἀρίστων εὐρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὡς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἄποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρκούης λέγων, κεχηγῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος.

ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ βῆδιον, ὦ ἐταῖρέ, διελθεῖν ἐν βρα- 15
χει, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἶσῃ ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γιγνώσκομεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἀρξῶνται συνιέναι τε τοῦ βελτίονος καὶ τῆ σῶματι ἀνδρῖζεσθαι καὶ υφίστασθαι τοὺς πόνους, ταῦτα ἤδη σοι διέξειμι, ὡς μάθοις οὕτινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθείκαμεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ μόνον ἔνεκα τῶν ἀγώνων, ὅπως τὰ ἄθλα δύναιντο ἀναιρεῖσθαι — ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἀπάντων χωροῦσιν — ἀλλὰ μεῖζόν τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκεῖνοις προσκτώμενοι κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ στέφανος

οὐ πίτυος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ' ὅς ἐν αὐτῷ συλλαβῶν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἐκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἑορτῶν πατρίων ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν καὶ συνόλως τὰ κάλλιστα, ὧν ἂν τις εὐξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὃν φημι, συναπαπέπλεκται καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

- 16 ΑΝΑΧ. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαυτὰ μοι καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινα διηγοῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν;

ΣΟΛ. Καὶ μὴν, ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδ' ἐκείνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὅπότεν, ἃ λέγω, καταμάθῃς· ἀπὸ γὰρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται καὶ μέρη πάντα ταυτὰ ἐστὶ μικρὰ τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλεξα, τοῦ πανευδαίμονος. ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβᾶς τὴν τάξιν, ἐκείνων πρότερον ἐπεμνήσθη τῶν Ἴσθμοῖ γιγνομένων καὶ Ὀλυμπίαςι καὶ ἐν Νεμέᾳ. πλὴν ἀλλὰ νῶ—σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῇ ἀκούειν—ἀναδραμούμεθα βραδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύεσθαι.

ΑΝΑΧ. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτως· καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖην μῆδ' ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν, εἴ τινα ἴδοιμι σεμνυνόμενον κοτίνῳ ἢ σελίῳ ἐστεφανωμένον. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἐς τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἀπελθόντες, καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαίοισιν· ἄλλως τε—εἰρήσεται γὰρ—οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι βραδίως ἀνέχομαι ὀξὺν καὶ φλογώδη ἐμπίπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἴκοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἡ δὲ ὥρα τοῦ ἔτους ὅτι περ τὸ πυρωδέ-

στατόν ἐστιν, τοῦ ἀστέρος, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταφλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διακαῆ τιθέντος, ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θαυμάζω, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίεις πρὸς τὸ θάλλπος, ὡσπερ ἐγὼ, οὔτε ὄλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιόν τι, ἔνθα ὑποδύση, ἀλλὰ δέχηι τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὔτοι πόνοι, ὧ Ἀνάχαρις, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῇ πηλῇ κυβιστήσεις καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ φάμμῳ ταλαιπωρίαί τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς καὶ οὐκέτι πῖλου δεόμεθα, ὅς τὴν ἀκτίνα κωλύσει καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν.

Καὶ ὅμως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξεις, οἷς ἂν λέγω πρὸς ¹⁷ σέ, ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς, ἀλλ', ἔνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῆι, ἀντιλέγειν εὐθὺς καὶ διευθύνειν τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θατέρου πάντως οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν, ἢ σέ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα, ὅποσα οἶε ἀντιλεκτέα εἶναι, ἢ ἐμὲ ἀναδιδραχθῆναι, ὡς οὐκ ὀρθῶς γινώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα· ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδεύσης καὶ μεταπίσης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔση ὠφεληκῶς· οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρυφαίμην αὐτήν, ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων καὶ καταστάς ἐν τῇ Πυυκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραφα τοὺς νόμους, οἷους ᾗμην ὠφελιμωτάτους ἔσεσθαι τῇ πόλει, ὃ δὲ ξένος οὔτοςι» —δείξας σέ, ὧ Ἀνάχαρις— «Σκύθης μὲν ἐστί, σοφὸς δὲ ὢν μετεπαίδευσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδιδάξατο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρὰ τοὺς ἐπωνύμους ἢ ἐν πόλει παρὰ τὴν Ἀθηναῶν». καὶ εὖ ἴσθι, ὡς οὐκ

αίσχυνεῖται ἢ Ἐπιθαλαμίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου
τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

- 18 ANAX. Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουον
τῶν Ἐπιθαλαμίων, ὡς εἶπτε εἴρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν
ἂν ἐγὼ, νομᾶς καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἀμάξης βεβιωκώς,
ἄλλοτε ἄλλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πώποτε
οὔτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἐωρακώς, περὶ πολιτείας διεξίομι καὶ
διδάσκοιμι αὐτόχθονας ἄνδρας, πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην
τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατηκνηκότας, καὶ μάλι-
στα σέ, ὦ Σόλων, ᾧ τοῦτο, ὡς φασιν, ἐξ ἀρχῆς τὸ μάθημα
ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἷσισι
νόμοις χρωμένῃ εὐδαιμονήσειε; πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς
νομοθέτῃ πειστέον σοι, καὶ ἀντερῶ, ἦν τί μοι δοκῆ μὴ ὀρθῶς
λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι. καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυ-
γόντες τὸν ἥλιον ἐν τῷ συνηρεφῆ ἔσμεν, καὶ καθέδρα μάλα
ἠδεῖα καὶ εὐκαιρὸς ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου.

Λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, καθ' ὃ τι τοὺς νέους παρα-
λαβόντες ἐκ παίδων εὐθὺς διαπνεεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι
ἄνδρες ἀποθαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τού-
των καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυβιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν
αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἐπόθουν ἀκού-
σαι τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον
ἐν τῷ μέρει. ἐκεῖνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι παρὰ τὴν
ῥῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἐρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περι-
πλέκῃς μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδια γὰρ μὴ ἐπιλαν-
θάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρρέοι.

- 19 ΣΟΛ. Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμειύσῃ ἄμεινον, ἔνθα ἂν
σοι δοκῆ μὴ πάνυ σαφῆς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω ποι ἀποπλα-
νᾶσθαι εἰκῆ βέων· ἐρήσῃ γὰρ μεταξὺ ὃ τι ἂν ἐθέλῃς καὶ δια-
κόψῃς αὐτοῦ τὸ μήκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μηδὲ πόρρω
τοῦ σκόποῦ τὰ λεγόμενα ἦ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ

μακρὰ λέγοιτο· ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἄρειου πάγου, ἤπερ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οὕτω ποιεῖν. ὁπότεν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέζεται φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας ἢ πυρκαϊᾶς δικάσοντες, ἀποδίδοται λόγος ἑκατέρῳ τῶν κρινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει ὁ μὲν διώκων ὁ δὲ φεύγων ἢ αὐτοί, ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἡ βουλή καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἦν δέ τις ἢ φροῖμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἰκτον ἢ δεινῶσιν ἐξωθεν ἐπάγη τῷ πράγματι, — οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται — παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθὺς οὐκ ἔων ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἄρεοπαγίται βλέποισιν.

Ὅστε καὶ σέ, ὦ Ἄναχαρσι, Ἄρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε, καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπῶν κέλευε, ἦν αἰσθη καταρρητορευόμενος· ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγηται, ἐξέστω ἀπομηκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίῳ ἔτι ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἄχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἢ ῥῆσις, ἀλλὰ ἡ τε σκιὰ πυκνὴ καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ANAX. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάρεργον τοῦ λόγου καὶ τὰ ἐν Ἄρειῳ πάγῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με, θαυμάσια ὡς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν φῆψον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἄρεοπαγίτης ἐγὼ — τοῦτο γὰρ ἔθου με — κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

ΣΟΛ. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε, ἃ περὶ 20 πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ· πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερά καὶ νεωσοί-

κους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡσπερ σῶμά τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν ἐς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κῦρος ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ διατάττοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἐκάστω ἐστὶν ἡ ψυχὴ. τοῦτο δὴ τοῖνυν κατανόησαντες ἐπιμελοῦμεθα μὲν, ὡς ὄρας, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως, κατακοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἐνδοθὲν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτοσθεν ταύταις περιβολαῖς ἐς τὸ ἀσφαλέστατον πεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἅπαντος τοῦτο προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνονται· τοὺς γὰρ τοιοῦτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν.

Τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφὴν αὐτῶν μητράσι καὶ τίτθαις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς· ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ ἤδη γίγνωνται τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρύθημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύηται αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῆ πρὸς τοὺς πόνους, παγιώτερα γιγνόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον συνιστάμενα, τηνικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς διδάσκομεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔφη ἕκαστος, ἦτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὅφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακείμενα βελτίω παρὰ πολὺ γίγνοιτο ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῖτο πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ, μέχρι μὲν πρόσγεια καὶ νήπιά ἐστι, σκέπεται καὶ περι-

φράττουσιν, ὡς μὴ βλάβηται ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηνικαῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δρονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερα ἐξεργάζονται.

Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ ²¹ ἀναρριπίζομεν καὶ γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προῖοσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, βραψφδοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ᾄδονται καὶ θαυμάζονται ὑπὸ τῶν ὕστερον, οἷα πολλὰ Ἡσίοδος τε ἡμῖν καὶ Ὅμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζωσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινὰ — καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα· οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκοῦμεν, ἐξ ἀρχῆς προῦκειτο εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὅ τι τοῖς τοιοῦτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιούμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάττω, οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὅς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχη ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ANAX. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαιότατα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείφ πάγῃ, ἀλλὰ ἀποσιωπώντας, οὐδὲν τῇ βουλῇ πρόστιμον ἐπινενόηται;

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἤρου με; οὐδέπω γὰρ δῆλον.

ANAX. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἤδιστα παρεῖς, τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἤττον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῆ, γυμνάσια καὶ διαπονήσεις τῶν σωμάτων.

ΣΟΛ. Μέμνημαι γάρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προρρήσεων καὶ ἀποπλανᾶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μή σου ἐπιταράξῃ, τὴν μνήμην ἐπιρρέων. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ διὰ βραχέων,

ὡς οἶόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἐτέρου ἂν εἴη λόγου.

- 22 Ῥυθμιζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινοὺς ἐκδιδάσκοντες, οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν μεγάλοις γράμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμανθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχυρῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μῆδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται.

- Καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις, ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν. τοῖς δέ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἂν αἰσχυρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἰσθωνται, αὐτῶν τε ἐκεῖνων χάριν, ἀμείνους γὰρ οὕτω γίγνονται ὄνειδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὡς φεύγοιεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.
- 23 ANAX. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χρυσαῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικλιμένοι, κράνη δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια, κεχηνότα παμμέγεθες· αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μέγала τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσῳ δέ, οἶμαι, τότε ἢ πόλις ἐώρταξεν. οἱ δὲ κωμωδοὶ βραχύτεροι μὲν ἐκεῖνων καὶ πεζοὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἥττον ἐβόων, κράνη δὲ πολὺ γελοιότερα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγάλα ἐπ' αὐτοῖς. ἐκεῖνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἤκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνους, ὦγαθέ, ὥκιτρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγῶδει πρὸς τὸ θέατρον, ὑφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δέ σε καὶ αὐλοῦντας ἑωρακέναι τινὰς τότε, καὶ ἄλλους συνάδοντας, ἐν κύκλῳ συνεστώτας. οὐδ' αὐτά, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀχρεῖα ἄσματα καὶ αὐλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιούτοις παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίνονται.

Τὰ δὲ δὴ σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκοῦσαι, ὡδε ²⁴ καταγυμνάζομεν ἀποδύσαντες αὐτά, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλειον ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιούμεν πρὸς τὸν ἀέρα, συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὡς μήτε θάλλπος δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κρύος ἀπαγορεύειν, ἔπειτα δὲ χρίομεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐτονώτερα γίγνοιτο· ἀτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σχύτη νομίζομεν ὑπὸ τῇ ἐλαίῳ μαλαττόμενα δυσραγέστερα καὶ πολλῷ διαρκέστερα γίνεσθαι, νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα μὴ ἂν ἄμεινον ἡγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆναι.

Τοῦντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς τοὺς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζονται καὶ ὁμοσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποντο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωμάτων ἀφειδεῖν, καὶ προσέτι ἐρρῶσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συννευκότες παλαίουςι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμούς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμούς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα

οὐδὲ οὗτοι ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι· δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίγνεται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῖν ἄνδρῖ ὁ τοιοῦτος συμπλακείς καταρρίψει τε θάττον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσῶν εἴσεται ὡς ῥᾶστα ἐξανίστασθαι.

Πάντα γὰρ ταῦτα, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπ' ἐκείνον τὸν ἀγῶνα ποριζόμεθα, τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡγούμεθα πολὺ ἀμείνοσι χρήσεσθαι τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες ἔρρωμένεστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὶ εὐτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

- 25 Ἐννοεῖς γάρ, οἴμαι, τὸ μετὰ τούτο, οἴους εἰκὸς σὺν ὅπλοις ἔσσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενέσιν ἐμποιήσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾶ μεμαρασμένα, τρέμοντα ἰδρῶτί τε πολλῇ εὐθὺς ρέόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῇ κράνει, καὶ μάλιστα ἦν καὶ ὁ ἥλιος, ὡσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθὺς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις; οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἄρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμφυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ρικνοὶ καὶ κατεσκληρότερες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρος, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρῶσιν ἐξαναλωκότες, ὃ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρεῖχεν, ἀμιγῆς τοῦ φαύλου περιλελειμμένον ἔρρω-

μένως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λικμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὴν μὲν ἄχνην καὶ τοὺς ἀθέρας ἀποφυζῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινοῦντα καὶ προσσωρεύοντα.

Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μῆκιστον διαρ- 26
κεῖν ἐν τοῖς καμάτοις· ὁφέ τε ἂν ἰδεῖν ὁ τοιοῦτος ἄρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθενῶν φανείη· ὡσπερ εἰ πῦρ τις φέρων ἅμα ἐμβάλοι ἐς πυρὸν αὐτὸν καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄχνην—αὐθις γὰρ ἐπὶ τὸν λικμῶντα ἐπάνειμι—θᾶπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ πολὺ ἢ καλάμη ἀναφλεγείη, ὁ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὔτε φλογὸς μεγάλης ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μιᾶ τῇ ὄρμη, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν κατακαυθείη. οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάματος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα βράδιως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἔνδοθεν γὰρ εὖ παρεσκευάσται αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά, ὡς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἶσω μῆδὲ παραδέχεσθαι μήτε ἥλιον μήτε κρύος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος. πρὸς τε τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον, ἀναπληροῖ εὐθὺς ἐπάρδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλείστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονῆσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίγνεται.

Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτούς, ἐς μῆκός τε 27
διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεὶ ὠκύτερον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρὸν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν φάμμῳ βαθείᾳ, ἔνθα οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βράσιν οὔτε ἐπιστηρίξαι βράδιον, ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἰ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦνται ἡμῖν, ἔτι

καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται.

Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῇ γυμνασίῃ χαλκοῦν περιφερές, ἀσπίδι μικρᾷ ἑοικός, ὄχανον οὐκ ἐχούσῃ οὐδὲ τελαμῶνας, καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ κειμένου ἐν τῇ μέσῃ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος. ἐκεῖνο τοίνυν ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς τὸ πόρρω φιλοτιμούμενοι, ὅστις ἐπὶ μῆκιστον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο· καὶ ὁ πόνος οὗτος ὤμους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν.

- 28 Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ἅπερ σοι γελοιότερα ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ἄκουσον, ὦ θαυμάσιε, ὅτου ἕνεκα ὑποβέβληται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κραταῖον ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοιεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὀλισθὸν ἀνάγκη πλειῶ γίγνεσθαι, ἰδρῶντων ἐν τῇ πηλῇ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεσιν εἰκάζεις, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὁπότεν οὕτως ἐχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζονται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντας· αἴρεσθαί τε ἐν πηλῇ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου, ἐκπεσεῖν καὶ διαρρυῆναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα, μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὡσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, καὶ ἐς τοὺς πολέμους χρήσιμα, εἰ δέοι φίλον τρωθέντα βραδίως ἀράμενον ἐπεξενεγκεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἤκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐς ὑπερβολὴν ἀσκοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακρῇ εὐκολώτερον φέροιεν.

- 29 Τὴν μέντοι κόνιν ἐπὶ τὸ ἐναντίον χρησίμην οἴομεθα εἶναι, ὡς μὴ διολισθάνοιεν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῇ πηλῇ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιδρᾶσκον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῃ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρῶτα συνέχειν

δοκεῖ ἢ κόνις ἀθρόον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνεφγῶσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων· ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμά καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε ἠδέως ἂν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σκιᾶ δεδιητημένων καὶ ὃν ἂν ἔλῃ τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀποπλύνας τὴν κόνιν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἂν σε, ποτέρῳ ἂν ὅμοιος εὖξαιο γενέσθαι· οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἂν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἐκατέρου, συνεστηκῶς καὶ συγκεκροτημένος εἶναι μᾶλλον ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ λευκὸς εἶναι ἀπορία καὶ φυγῇ εἰς τὰ εἶσω τοῦ αἵματος.

Ταῦτ' ἔστιν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν, ³⁰ οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς γενήσεσθαι καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτούς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν, εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιοίκιοις ὄντες, ὡς ὑποπτήσουσιν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὐτὸ πολὺ ἀμείνουσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν φιλοτιμουμένοις μηδ' ὑπ' ἀργίας ἐς ὕβριν τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχόλοισιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἔστιν, ὅποτε ἔς τε εἰρήνην καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἢ νεότης, περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

ANAX. Οὐκοῦν, ὦ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίωσιν οἱ πολέ- ³¹μοι, χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι πρόιτε καὶ αὐτοί, πῦξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς προβεβλημένοι, κἀκείνοι δηλαδὴ ὑποπτήσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι, δεδιότες μὴ σφίσι κεχηνοῖσι πάττητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα, ἢ περιπηδήσαντες, ὡς κατὰ νότου γένησθε, περιπλέξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ

τὴν γαστέρα, καὶ διάγχητε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν. καὶ νῆ Δ' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὡσπερ ἀνδριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη, κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ καλάμη καὶ ἀθήρες ὑμεῖς ἐστε, ὡς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὀφέ ποτε καὶ μόλις, κατατεμνόμενοι βαθέσι τοῖς τραύμασιν, αἷμα ὀλίγον ὑποδείξετε. τοιαῦτα γὰρ φής, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

- 32 Ἡ τὰς πανοπλίας ἐκείνας τότε ἀναλήψθε τὰς τῶν κομφῶν τε καὶ τραγῶδων, καὶ ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἐξοδος, ἐκείνα τὰ κράνη περιθήσεσθε τὰ κεχηνότα, ὡς φοβερώτεροι εἴητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτούς, καὶ ὑποδήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκείνα δηλαδὴ· φεύγουσί τε γάρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἄφυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαιόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὄρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομφὰ λῆρος ἦ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργοῦσι καὶ ῥαθυμείν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεήσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡ ἄμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται, μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόνιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συρισμοῦ ἐλιττομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

- 33 Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος εὐμενεῖα σφίζεσθαι μοι δοκεῖτε, οἱ μηδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινων ὀλίγων φιλῶν ἐπιπεσόντων. ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρὰ τὴν ζώνην μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοβοεὶ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον φυγόντων ἐκείνων

καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῇ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιστάμενοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρυπτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν δακρύοντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες. καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, οἳοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὦχροι ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἢ εἰρήνη διατέθεικε βαθεῖα οὔσα, ὡς μὴ ἂν βραδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἔνα κράνουσιν πολεμίου ἰδόντας.

ΣΟΛ. Οὐ ταῦτα ἔφασαν, ὦ Ἄναχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι ³⁴ μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἱ μετὰ Ἰππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲ ἄλλοι, ὅσοι ἡμῶν ἐν ὅπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπεὶ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἄνοπλα ἐξάγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἄριστοι γένωνται, ἀσχοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ πολὺ ἄμεινον χρήσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ΑΝΑΧ. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἐστὶ τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἄπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθῶν.

ΣΟΛ. Ἄλλὰ ἴδοις ἂν, ὦ Ἄναχαρσι, ἐπὶ πλέον ἡμῖν συνδιατρίψας, καὶ ὅπλα ἐκάστῳ μάλα πολλὰ, οἷς χρώμεθα, ὀπότε ἀναγκαῖον ἦ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὀπλοφορεῖν αἰεὶ καὶ ἀκινάκην παρεζῶσθαι περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἴομεθα εἶναι, καὶ πρόστιμόν γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροῖ ἢ μὴδὲν δέον ἢ ὅπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὅπλοις αἰεὶ βιοῦντες· τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν βράδιον ἐς ἐπιβουλήν, καὶ οἱ πολέμιοι μάλα πολλοί, καὶ ἄδηλον ὀπότε τις ἐπιστάς κοιμώμενον κατασπᾶσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν· ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαιρέτως

καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτευομένων, ἀναγκαῖον αἰεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμυνοῦντα, εἴ τις βιάζοιτο.

- 35 ANAX. Εἶτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὄπλων φείδεσθε, ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθειροῖτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκείμενα ὡς χρησόμενοι τότε, τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος καταπονεῖτε παίοντες καὶ ὑπὸ τῶν ἰδρώτων καταναλίσκοντες, οὐ ταμιευόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῆ ἐν τῷ πηλῷ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες;

Σολ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμεως πέρι ἐννοεῖν, ὡς οἴνῳ ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῳ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὔσαν· δέδιαις οὖν, μὴ ὥσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμεοῦ λάθῃ διαρρῦεῖσα ἐν τοῖς πόνοις, κᾶτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἴχηται τὸ σῶμα καταλιποῦσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληρούμενον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει σοι, ἀλλ' ὅσῳ τις ἂν αὐτὴν ἐξαντλή τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρρεῖ κατὰ τὸν τῆς Ἵδρας μῦθον, εἴ τινες ἤκουσας, ὡς ἀντὶ μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δύο αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἦν δὲ ἀγύμναστος ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἢ μῆδὲ διαρκῆ τὴν ὕλην ἔχῃ ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμάτων βλάπτοιο ἂν καὶ καταμαραίνοιο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίνεταί· ὑπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ φυσήματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειαι ἂν καὶ μεῖζον ἐν βραχεῖ ποιήσειαι παραθήγων τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειαι οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς, οἶμαι, τῆς ρίζης ἀνεφύετο.

- 36 ANAX. Ταυτὶ μὲν, ὦ Σόλων, οὐ πάνυ συνήμι· λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας, ἀκριβοῦς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὄξυν δειδορκυίας δεόμενα. ἐκεῖνο δὲ μοι πάντως εἰπέ· τίνος ἔνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπίασι καὶ

Ἴσθμοῖ καὶ Πυθοῖ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅποτε πολλοί, ὡς φήσ, συνίασιν ὀφόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὄπλοις ποιεῖσθε τὴν ἄμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς εἰς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἶδέναι τοῦτό γε, οὐτινος ἕνεκα οὕτω ποιεῖτε.

Σολ. Ἡγούμεθα γάρ, ὦ Ἄναχαρις, τὴν ἐς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλησι. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι εὐεξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὡς μὴ αἰσχύνονται γυμνωθέντες, καὶ ἀξιονικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται. καὶ τὰ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι καὶ δείκνυσθαι τῇ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἡ ἄσκησις, ἀπίασιν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὡς, εἴ γέ τις, ὦ Ἄναχαρις, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειε; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάζειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιεντ' ἂν ὄπλα ἔχοντες οἱ κοτίνου πέρι καὶ μῆλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν ἐς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

Καίτοι τί ἂν πάθοις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλε- 37 κτρούνων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδῆν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν; ἢ γελάσῃ δῆλον ὅτι, καὶ μάλιστα ἦν μάθης, ὡς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δρῶμεν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρεῖναι καὶ δρᾶν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον ὑποδέεται γὰρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὀρμῇ ἐς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγεν-

νέστεροι καὶ ἀτολμότεροι φαίνονται τῶν ἀλεκτρυόνων μὴδὲ προαπαγορευοῖεν ὑπὸ τραυμάτων ἢ καμάτων ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς. τὸ δὲ δὴ ἐν ὄπλοις πειρᾶσθαι αὐτῶν καὶ ὄραν τιτρωσκομένους ἄπαγε· θηριῶδες γὰρ καὶ δεινῶς σκαιὸν καὶ προσέτι γε ἀλυσιτελεῖς ἀποσφάττειν τοὺς ἀρίστους καὶ οἷς ἂν τις ἄμεινον χρήσαιτο κατὰ τῶν δυσμενῶν.

- 38 Ἐπεὶ δὲ φῆς, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπελεύσεσθαι, μέμνησο, ἦν ποτε καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθῃς, μὴ καταγελάσαι μὴδὲ ἐκείνων μὴδὲ οἶεσθαι μάτην πονεῖν αὐτοῦς, ὁπόταν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῇ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλήλους ἢ ἐς χωρίον ἐσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον, ἐς φάλαγγας διαστάντες, τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζωνται γυμνοὶ καὶ αὐτοί, ἄχρι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα ἢ ἔμπαλιν, συνωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνην λοιπὸν, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔτι παίσειε· μάλιστα δὲ ἦν ὄραξ μαστιγουμένους αὐτοῦς ἐπὶ τῇ βωμῇ καὶ αἵματι βρομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας παρεστώσας οὐχ ὅπως ἀνωμένας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀπειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἰκετευούσας ἐπὶ μήκιστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον καὶ ἐγκαρτερῆσαι τοῖς δεινοῖς. πολλοὶ γοῦν καὶ ἐναπέθανον τῇ ἀγῶνι, μὴ ἀξιώσαντες ἀπαγορευοῦσαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων μὴδὲ εἶξαι τοῖς σώμασιν, ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὄφει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας.

Ὅταν τοίνυν ὄραξ κάκεινα, μῆτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτοῦς μῆτε εἴπης, ὡς οὐδεμιᾶς ἕνεκα αἰτίας ἀναγκαίως ταλαιπωροῦσι, μῆτε τυράννου βιαζομένου μῆτε πολεμίων διατιθέντων· εἴποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλογα καὶ ἄ συνιδῶν κολάζει αὐτούς, οὐκ ἐχθρὸς ὧν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν

νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῆ παραναλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξίων εἶναι τοὺς σφίζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἴπη, ἔννοεῖς, οἶμαι, καὶ αὐτός, ὡς οὐκ ἂν ποτε ληφθεῖς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρρητόν τι ἐξείποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγελῶν αὐτῶν μαστιγοῖτο ἄν, ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρότερος ἀπαγορεύσειεν.

ANAX. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὦ Σόλων, ἔμαστι- 39
γοῦτο ἐφ' ἡλικίας ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρήτηθεν ἀφικόμενος. ἀπεδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι ἤκουεν εὐνομωτάτους εἶναι, Μίνως τοῦ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς.

ANAX. Τί οὖν, ὦ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦργον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἄξια ὑμῶν ἐστίν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχαρις, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεία ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικά σὺ πάνυ ἀξιοῦμεν.

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἷόν τί ἐστι μαστιγοῦσθαι γυμνόν, ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα, μηδενὸς ἔνεκα ὠφελίμου ἢ αὐτῷ ἐκάστῳ ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἦν ποτε ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι, δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν, ἐπιγελῶν ἐκάστοις, ὁπόταν ὄρω τυπτομένους καθάπερ κλέπτας ἢ λωποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἐλλεβόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων 40
μόνος αὐτὸς λέγων οἶου κρατεῖν· ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοὶ τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπεί-

περ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελέλυθα, σὲ δὲ οὐ πάνυ ἀρεσκο-
 μένῃ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσῃν ἔοικα παρὰ σοῦ, ὡς
 καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέλθῃς πρὸς με, ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ
 Σκυῖται διασκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἷσισι γυμνα-
 σίοις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ANAX. Δικαιοτάτα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγῆ-
 σομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς,
 οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρρης παταχθῆναι τολμήσαιμεν ἂν μίαν
 πληγὴν· δειλοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεται γε ὅποια ἂν ᾔῃ. ἐς
 αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς
 ἄ τε αὐτὸς ἔφησ' ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι καθ' ἡσυχίαν ἄ τε
 χρὴ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθών. τὸ δὲ νῦν ἔχον
 ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις· ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

1. Βίος Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεις πρὸς τὸν νεώτερον Κύρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὅμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατραποῦ Τισσαφέρνης ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατώρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸν Σεύθην, τὸν βασιλέα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμει πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἀφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιάται ἀναγνωρίσαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφώντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτῆμα ἐν

Σκιλλοῦντι τῆς Ἡλίδος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλησίας καὶ τῶν τέκνων Γρούλλου καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λευκτροῖς μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξορίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

2. Ξενοφῶντος Ἑλληνικά.

Ὁ Ξενοφῶν ἐκτὸς τῆς *Κύρου Ἀναβάσεως* συνέγραψε καὶ πολλὰ ἄλλα συγγράμματα· τούτων ἐν εἶναι τὰ *Ἑλληνικά* διηρημένα εἰς 7 βιβλία.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι Ἑλληνικὴ ἱστορία περιλαμβάνουσα τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γεγονότων (411-404 π. Χ.) καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης συμβάντων (402-362 π. Χ.).

Ἐν κεφαλαίοις τοῦ Γ' καὶ Δ' βιβλίου τῶν *Ἑλληνικῶν* ἐξιστοροῦνται οἱ ἀπὸ τοῦ 400 μέχρι τοῦ 389 ἔτους π. Χ. ἀγῶνες τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Περσῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

§ 1—2.

Ἄθῆνῃσι = ἐν Ἀθήναις. — **στάσις** = ἐπανάστασις. — **τελευτῶ** = τελειώνω. — **ἐκ τούτου** = μετὰ ταῦτα. — **ἀξιῶ** = ἀπαιτῶ. — **οἷ-
όσπερ** = ὅποτος βέβαια. — **γίνεσθαι** = δείκνυσθαι. — **ἐπισιέλλω
τινί** = διατάττω τινά. — **ὕπηρετῶ τινι** = βοηθῶ τινά. — **εἶ τι
δέοιτο** (δηλ. αὐτοῦ) = εἰάν κατά τι παρακαλῆ αὐτὸν (τίνα;). —
μέντοι = τῷ ὄντι. — **ὥς** = πῶς. — **ἐπὶ τὸν ἀδελφόν** = ἐπὶ τὸν
ἑαυτοῦ ἀδελφόν. — **ἀποσφίζομαι ἐπὶ θάλατταν** = σῶος φθάνω
μέχρι τῆς θαλάσσης. — **Θεμιστογένει** = ὑπὸ Θεμιστογένους.

Ἡ Ἀθῆνῃσι στάσις, ἐννοοῦνται οἱ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν τριά-
κοντα καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Θρασυβούλου, οὓς ὁ Ξενοφῶν διηγῆθη
ἐν τῷ προηγουμένῳ (II) βιβλίῳ. — **ἐκ δὲ τούτου**, δηλ. μετὰ τὸ
τέλος τῆς στάσεως, κατὰ τὸ ἔτος 401 π. X. — **οἷόσπερ ἦν**,
ὁ Κύρος εἶχεν ὑποστηρίξει τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ τῶν Ἀθη-
ναίων. — **ἐν τῷ ... πολέμῳ**, δηλ. τῷ Πελοποννησιακῷ. — **Συνέ-
νεσις**, οὗτος εἶχε καταλάβει τὰ δεσπύζοντα τῶν στενοποριῶν τοῦ
Ταύρου ὑψώματα, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς χώρας
προχώρησιν τοῦ Κύρου· ἀλλὰ κατέλιπε ταῦτα ἔκουσίως, ὅτε ἤκου-
σεν ὅτι τριήρεις τῶν Λακεδ. καὶ τοῦ Κύρου περιέπλεον ἀπ' Ἰωνίας
εἰς Κιλικίαν. — **ἐπὶ βασιλέα**, δηλ. τὸν Ἀρταξέρξην. — **στράτευμα
συνέλεξε**, βαρβαρικὸν μὲν περὶ τὰς 100.000, ἑλληνικὸν δὲ περὶ
τὰς 13.000. — **ἐπὶ τὸν ἀδελφόν**, δηλ.; — **ἡ μάχη**, ἡ (γνωστὴ) παρὰ
τὰ Κούναξα (οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαβυλωνος), συγκροτηθεῖσα τῷ 401
π. X., καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Κύρος. — **οἱ Ἕλληνες**, ποῖοι ἐννοοῦν-
ται; — **ἐπὶ θάλατταν**, ἐννοεῖ τὴν Μαύρην θάλασσαν, ἣν οἱ Ἕλληνες
εἶδον τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ὄρους Θήχου (ἐγγὺς τῆς Τραπεζοῦν-

τος).— **Θεμιστογένει**, ὑπὸ τὸ πλαστὸν ὄνομα τοῦ Θεμιστογένοους ἐξέδωκε ψευδωνύμως ὁ Ξενοφῶν τὴν **Ἀνάβασιν** του, ἵνα ἀξιολοποτέραν καταστήσῃ αὐτήν.

§ 3.

Ἐπεὶ μένιοι—ὄτε δέ.— **πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι**—προσφέρω εἰς τινὰ σπουδαίας ὑπηρεσίας.— **δόξας**, μετχ. αἰτλγκ.— **ἐπεὶ ἔδοξε· δοκῶ** = φαίνομαι.— **ὦν... ἤρχε**—τῶν χωρῶν ἐκεῖνων, τὰς ὁποίας ἐκυβέρνησα.— **ὦν Κύρος**, δηλ. **ὑστερον ἤρχεν**.— **ἅμα μὲν... ἅμα δὲ**—ἄφ' ἑνὸς μὲν... ἄφ' ἑτέρου δὲ.— **δι· διότι**.— **ἤρημένα ἦσαν**, ὑπερσντλ. τοῦ **αἰροῦμαι** = προτιμῶ.— **ἀξιώ**, ἐνταῦθα = παρακαλῶ.— **προστάται** = ἡγεμόνες.— **σφῶν** = αὐτῶν.— **ὅπως μὴ** (μετ' εὐκτ.) = ἵνα μὴ (μεθ' ὑποκτ).— **δηῶ (-όω)** = λεηλατῶ.— **αὐτῶν**, συναπτέα ἢ γενκ. τῷ ἢ χώρα.

Πολλοῦ ἄξιος βασιλεῖ... γεγενῆσθαι, ὁ Τιςσ. εἶχεν ὠφελήσει πολλαπλῶς τὸν βασιλέα, διότι α') πρῶτος αὐτὸς ἠγγεῖλεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν Κύρον ἐπιστρατεύοντα αὐτῷ, β') μόνος αὐτὸς ἀντεστάθη ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ κατὰ τὴν ἐφόρμησιν τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾗ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ γ') μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ἐμερίμνησε δραστηριώτερον παντὸς ἄλλου περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ μεγάλου βασιλέως.— **ὦν τε αὐτὸς ἤρχε**, δηλ. τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας.— **πρόσθεν**, δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κύρου εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.— **καὶ ὦν Κύρος (ὑστερον ἤρχεν)**, ὁ Κύρος ἦτο σατράπης τῆς Λυδίας (ἦν παρέλαβε παρὰ τοῦ Τιςσ.), μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας.— **ἐπεὶ... προστάται εἰσίν**, ἡ Σπάρτη μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων (404 π. X.) ἀνέλαβε τὴν ἡγεμονίαν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

§ 4.

Νεοδαμῶδεις = νέοι πολῖται, δηλ. ἀπελευθερωθέντες εἰλωτες.— **ἔπεμψαν**, δηλ. **ἱππέας**.— **τῶν ἱππευσάντων** = ἐξ ἐκεῖνων, οἳτινες ὑπηρετήσαν ὡς ἱππεῖς.— **ἐπὶ τῶν τριάκοντα** = ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα τυράννων.— **κέρδος**, δηλ. **εἶναι ἄν**.— **εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοιντο** = ἐὰν (οὔτοι) ἤθελον ἀποδημεῖν καὶ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἤθελον καταστραφῆ.

Πέμπουσι, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τοῦ 399 π. Χ.—**ἀρμο-**
σιης παρὰ τοῖς Λακεδ. ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης
διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκουσεν αὐτῇ.—**ἐπὶ τῶν τριά-**
κοντα, οἱ τριάκοντα τύραννοι ἐν Ἀθήνας ἤρξαν ἐπὶ 8 μῆνας (ἀπὸ
7/βρίου - τέλους Ἀπριλίου τοῦ 403).

§ 5 — 6.

Ἐπειθόντο ὅ,τι... **ἐπιτάττοι** = εὐπειθῶς ἔπραττον ὅ,τι διέ-
ταπτε.—**ὄρω** πρὸς τὸ ἱππικὸν = ἀποβλέπω εἰς τὸ ἱππ.—**ἀγαπῶ**
= εἶμαι εὐχαριστημένος, ἀρκοῦμαι.—**εἰ...δύναιτο**=ἐὰν ἦδύναιτο.
—**ὄπου τυγχάνοι ὦν**, ἀναφέρεται εἰς τὸ ταύτην τὴν χώραν
ὥστε = **ταύτην τὴν χώραν**, ἐν ἣ τυγχάνοι ὦν (=κατὰ τύχην
ἦτο).—**ἀδήωτος** = ἀλεηλάτητος.—**οἱ ἀναβάντες** = οἱ ἐκστρα-
τεύσαντες.—**συμμελγνυμί τι**=συνενοῦμαι μετὰ τινος.—**ἐκ τού-**
του = ἐκτοτε.—**προσλαμβάνω** = καταλαμβάνω.—**ἐκῶν, ἐκοῦσα**,
ἐκὼν = θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς.—**οἱ ἀπὸ Δημαράτου** =
οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δημαράτου.—**δῶρον**=ὡς δῶρον.—**ἐκ βασιλέως**
= ὑπὸ τοῦ βασιλέως.—**ἐδόθη** = ἐδέδοτο.—**ἀντὶ τῆς... =** εἰς
ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν...—**συστρατεία**=συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐκστρα-
τείαν.—**προσχωρῶ τι**=ἔρχομαι μετὰ τὸ μέρος τινός, παραδί-
δομαι εἰς τινα.—**ὅτι μόνος** = διότι μόνος αὐτός.—**μηδίζω** =
φρονῶ τὰ τῶν Μήδων, ὑποστηρίζω τοὺς Μήδους.—**φεύγω** =
ἐξορίζομαι.

Ἀφίκοντο, ὁ Θίβρων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.—**στραιιώτας**, ὡς
δισχιλίους ὥστε ἕλος ὁ στρατὸς τοῦ Θίβρωνος ἀνήρχετο εἰς
πόσους;—**ἐν τῇ ἠπειρῷ**, δηλ. τῇ Ἀσιατικῇ.—**πρὸς τὸ ἱππικόν**,
δηλ. τοῦ Τισσαφέρους.—**οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου**, ἐννοοῦνται
οἱ μετὰ τοῦ Κύρου συνεκστρατεύσαντες περίπου 13.000 Ἑλληνες
οἱ κληθέντες μύριοι· ἐκ τούτων εἶχον ὑπολειφθῆ 5-6 χιλ.—**συνέ-**
μειξαν αὐτῷ, ἡ ἔνωσις ἐγένετο ἐν Περγάμῳ· ἐκεῖ ἤγαγε τοὺς
στρατιώτας ὁ Ξενοφῶν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Θίβρωνος. Πρὸ τῆς
ἐνώσεως τῶν μυρίων μετὰ τοῦ Θίβρωνος οὗτοι ἐπὶ δύο μῆνας
εἶχον ὑπηρετήσαι τὸν ἡγεμόνα τῶν Θρακῶν Σεύθην.—**αὕτη ἡ**
χώρα, δηλ. ἡ Τευθρανία, ἐν ἣ ἦσαν αἱ πόλεις Πέργαμος, Τευ-
θρανία καὶ Ἀλίσαρνα.—**ἐκείνω**, τίνι;—**ἐκ βασιλέως**, τῶν Περ-

σῶν (δηλ. Δαρείου τοῦ Α'). — **Γογγύλω**, οὗτος ἐμήδισεν, ὅτε οἱ Πέρσαι ἐπῆλθον (τῷ 490) κατὰ τῶν Ἑρετριέων ἀπόγονοι τοῦ Γογγύλου τούτου ἦσαν οἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμενοι Γοργίων καὶ Γογγύλος.

§ 7.

Ἦν ἄς = ἐνιας = τινάς. — **ἀσθενεῖς οὔσας** = ἐπειδὴ ἀσθενῶς ἐφυλάττοντο. — **κατὰ κράτος** = διὰ τῆς βίας. — **λαμβάνω** = καταλαμβάνω. — **γέ μὴν** = δέ. — **οὐκ ἐπιείθετο** = οὐκ ἐβούλετο προσχωρῆσαι αὐτῷ (§ 6). — **ἐλεῖν**, ἀόρ. τοῦ αἰρῶ = κυριεύω. — **φρεατία** = ὑδροθήκη, δεξαμενὴ. — **τέμνω** = ἀνοίγω. — **δρῦτιω** = σκάπτω. — **ὡς ἀφαιρησόμενος** = ἵνα ἀφαιρέσῃ. — **ὡς** = ἐπειδὴ. — **ἐκθέω** = κάμνω ἐξοδον, ἐξέρχομαι. — **ἐμβάλλω** = ῥίπτω μέσα. — **δρυγμα** = φρεατία. — **αὖ** = ἀφ' ἐτέρου = καὶ αὐτός. — **ἐφίστημί τι ἐπί τινι** = στήνω τι πρὸς προφύλαξιν τινος. — **ἐκδραμόντες**, ἀόρ. τοῦ ἐκθέω. — **δοκοῦντος δ' αὐτοῦ** = ἐπει δ' ἐδόκει αὐτὸς (δηλ. ὁ Θίβρων)· **δοκῶ** = φαίνομαι. — **πέμπουσι** = πέμποντες (δηλ. ἀγγέλους) **κελεύουσιν**.

Λάρισα, καλεῖται αὕτη **Αἴγυπτία**, διότι λέγεται ὅτι ὁ Κύρος (ὁ πρεσβύτερος) εἶχε δώσει αὐτὴν πρὸς κατοικίαν εἰς τοὺς Αἴγυπτίους, διότι τούτων τὴν ἀνδρείαν εἶχε θαυμάσει ἔν τινι μάχῃ γενομένη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ στρατοῦ του. — **ὑπόνομον ὄρυιτεν**, διὰ τοῦ ὑπονόμου τούτου, ὅστις ἐσκάπτετο ἀπὸ τῆς φρεατίας μέχρι τοῦ ὑδραγωγείου τῆς πόλεως, ὁ Θίβρων ἐσκόπει νὰ μεταχευέσῃ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ εἰς τὴν φρεατίαν. — **ἐκ τοῦ τείχους**, δηλ. τῆς Λαρίσης. — **ἐνέβαλλον ξύλα καὶ λ.**, πρὸς τίνα σκοπόν; — **χελώνη**, αὕτη ἦτο πολιορκτητικὴ μηχανὴ φέρουσα στέγην ἐκ μὴ εὐπρήστων ὕλων καὶ κινουμένη ἐπὶ τροχῶν. Ὑπὸ ταύτην οἱ στρατιῶται προφυλασσόμενοι ἔσκαπτον τὰ τεῖχη ἢ εἰργάζοντο πρὸς διόρυξιν ὑπονόμων.

§ 8.

Ὅντος αὐτοῦ = ἐν ᾧ αὐτὸς εὕρισκετο. — **ὡς... πορευσομένου** = ἵνα (ἐκεῖθεν) πορευθῇ. — **ἄρξων** = ἵνα ἄρξῃ, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν. — **δοκῶ** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. — **μάλα** = πολὺ. — **μηχανητικὸς** = πανοῦργος. — **καὶ δὲ... =** διὰ τοῦτο δὲ καὶ... —

ζημιούμαι = τιμωροῦμαι, καταδικάζομαι. — **φεύγω** = ; (§ 6). — **ὤσ** = ὄτι. — **εφεῖη**, ἀόρ. τοῦ **εφήμι** = ἐπιτρέπω. — **ἀρπάζω τοὺς φίλους** = λεηλατῶ τὰς χώρας τῶν φίλων.

Ἀφίκετο, ἀποσταλείς ὑπὸ τῆς Σπάρτης κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 399 π. Χ. — **οἴκαδε**, δηλ.; — **οἱ σύμμαχοι**, δηλ. αἱ Ἴωνικαὶ πόλεις, αἵτινες διὰ πρεσβευτοῦ, ὃν εἰς Σπάρτην ἀπέστειλαν, κατηγόρησαν τὰς παρανομίας τοῦ Θίβρωνος καὶ τοῦ στρατοῦ του· συνεπέα τῶν κατηγοριῶν τούτων ἀνεκλήθη ὁ Θίβρων καὶ ἤχθη εἰς δίκην.

§ 9.

Γνούς = ἐπειδὴ ἐνόησεν. — **κοινολογοῦμαι τινι** = συνεννοοῦμαι μετὰ τινος. — **ἐλόμενος**, τοῦ **αἰροῦμαι** = ; (§ 3). — **θατέρω** = **τῷ ἐτέρω** = πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο. — **γενόμενος** = ὅτε ὑπῆρξεν, ἐχρημάτισεν. — **ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντιος** = ἐπὶ τῆς ναυαρχίας τοῦ Λυσάνδρου. — **διαβληθεῖς**, μετχ. αἰτλγκ. — **ἐστάθη** = διετάχθη (ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου) νὰ σταθῇ. — **κηλῖς** = στίγμα, προσβολή. — **δοκῶ** = ; (§ 8). — **ἀταξίας**, ἡ γενικὴ δηλοῖ τὴν αἰτίαν **ἀταξία** = ἀπειθεία. — **ζημιωμα** = ποινή, τιμωρία. — **τοῦ Θίβρωνος**, συναπτέα ἢ γενικὴ τῷ **διέφερεν**. — **παράγω** = ὁδηγῶ παρὰ τὴν θάλασσαν. — **φιλίας**, τοῦ ἐπιθέτου **φίλιος** = φιλικός.

Ἄρμοστις, περὶ τῆς λέξεως βλ. ἐν σελ. 71. — **ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων**, τοῦτο ἦτο τιμωρία δι' ἀξιωματικόν, οὗ τὴν ἀσπίδα ἔφερεν ὁ ἀσπιδοφόρος, ὅτε δὲν ἐγίνετο μάχη. — **οὐδὲν βλάψας τοὺς συμμάχους**, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Θίβρωνα, ὅστις ἐφῆκε **τῷ στρατεύματι ἀρπάζειν τοὺς φίλους** (§ 8).

§ 10—11.

Σατραπεύω, ἐνταῦθα = εἶμαι ὑπαρχος (= ὑποδιοικητής). — **ἐπειδὴ**, χρονικόν. — **παρασκευαζομένου** = ἐν ᾧ παρεσκευάζετο. — **σατραπεία**, ἐνταῦθα = ὑποδιοικήσις. — **ἀναξεύγγνυμι** = ζευγνύω πάλιν τὰ ὑποζύγια, ξεκινῶ (ἐπὶ στρατοῦ)· ἐνταῦθα = παρασκευάζω. — **στόλος** = ταξείδιον μὲ μεγάλην συνοδείαν. — **μάλιστα** = παρὰ πολὺ, τὰ μέγιστα. — **ἔρχομαι εἰς λόγους** = τυγχάνω ἀκροάσεως. — **σοι**, συναπτέα ἢ δοτικῇ τῷ **φίλος**. — **τᾶλλα** = κατὰ τὰ

ἄλλα. — ἀποδίδωμι = δίδω τὸ ὀφειλόμενον, πληρώνω. — ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας = ἐπῆνεῖς αὐτὸν καὶ ἐτίμας. — μηδέν (ἐπίρρ.) = μηδὲν. — τί σε δεῖ = τίς ἀνάγκη εἶναι σύ. — καθιστάναι, τοῦ καθίστημι = διορίζω. — τι, αἰτιατκ. τοῦ κατὰ τι. — ἐπὶ σοί = εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. — δήπου = βεβαίως.

Ταύτης τῆς χώρας, ποίας; — τὴν σατραπείαν, δηλ. τῆς Αἰολίδος. — καὶ αὐτή, ὡς δηλ. καὶ ὁ σύζυγός της. — ἐπορευέτο, ἢ ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο ἐν Δασκυλείῳ παρὰ τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τῆς Προποντίδος. — τοὺς φόρους, ἔπως ὁ σατράπης ἐπλήρωνε τοὺς φόρους εἰς τὸν βασιλέα, οὕτω καὶ ὁ ὑπαρχος εἰς τὸν προϊστάμενόν του σατράπην. — τὴν ἀρχήν, δηλ.;

§ 12 — 13.

Ἔγνων = ἔκρινεν. — οὐδὲν ἦτιον ἰάνδρὸς (= τοῦ ἄνδρὸς) = οὐδὲν χειρότερον τοῦ συζύγου της = τακτικῶς ἔπως ὁ σύζυγός της. — ὅποτε . . . ἀφικνοῖτο, ὅποτε . . . καταβαίνοι = ὁσάκις ἤρχετο, ὁσάκις κατέβαιναν. — κάλλιστα καὶ ἡδίστα = λαμπρότατα καὶ εὐαρεστότατα. — προσλαμβάνω = προσέτι καταλαμβάνω. — ἐπιθαλατιτίδιος = παραθαλάσσιος. — ξενικὸν Ἑλληνικὸν = μισθοφορικὸν στράτευμα ἐξ Ἑλλήνων. — ὃν ἐπαινέσειε = ὅσους ἐπῆνεῖ. — ἀμέμπτως = ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως. — κατασκευάζομαι = καταρτίζω. — ὅποτε ἐμβάλλοι = ; (πρβλ. «ὅποτε ἀφικνοῖτο»). — εἰς Μυσσοὺς ἢ Πισίδας = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυσσῶν ἢ τῶν Πισιδῶν. — ὅτι = διότι. — κακουργῶ = βλάπτω. — ἀντιτιμῶ τινα μεγαλοπρεπῶς = ἀνταποδίδω μεγαλοπρεπεῖς τιμὰς εἰς τινα. — ἔστιν ὅτε = ἐνίστε. — παρακαλῶ = προσκαλῶ.

Σατραπεύειν, τίνος χώρας; — Λάρισαν, οὐχὶ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐν § 7. — ξενικῶ Ἑλληνικῶ, ἀπὸ τοῦ τέλους ἰδίᾳ τοῦ Πελοπ. πολέμου ἔλαι αἱ φυλαὶ τῆς Ἑλλάδος παρεῖχον μισθοφόρους εἰς ὅσους εἶχον χρεῖαν τούτων. Ἐνταῦθα μάχονται οὗτοι καὶ πρὸς Ἑλληνας. — ἀρμάμαξα, τετράτροχος ἄμαξα, ὅπισθεν καὶ ἄνωθεν κλειστή, κατὰ δὲ τὰ πλάγια μόνον διὰ παραπετασμάτων χρησιμεύουσα εἰς τὰς ὁδοπορίας πρὸς μεταγωγὴν περιφανῶν προσώπων, ἰδίᾳ δὲ γυναικῶν. — θεωμένη, τί; — δῶρα, ταῦτα ἦσαν ἔπλα, δι' ὧν διεκοσμήθησαν οἱ μισθοφόροι.

§ 14—15.

Ἦδη δ' οὐσης αὐτῆς = *δὲ ἤδη ἦν αὐτή*. — **ἀναπιερῶ (-όω)**, κυρίως = *δίδω* πτερὰ εἰς τινα (ἵνα πετάξῃ)· εἶτα = *παρακινῶ*, προτρέπω. — **ὑπό τινων**, νοητέα ἢ μετχ. *λεγόντων* = *οἱ ἔλεγον*. — **ὡς εἶη** = *ὅτι ἦτο*. — **αἰσχρόν** = *ἐντροπή*. — **φυλαττομένης...** **πιστενούς. καὶ ἀσπας.**, μετχ. αἰτιολογκ. Ἡ φυσικὴ σειρὰ τοῦ χωρίου εἶναι ἡ ἐξῆς: **Μειδίας... λέγεται εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτήν τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης...** κτλ. — **φυλάττομαί τινα** = *προφυλάσσομαι ἀπὸ τινα*. — **πιστεύω** = *ἔχω ἐμπιστοσύνην*. — **ἀσπάζομαι** = *ἀγαπῶ*, προσφέρομαι μὲ οἰκειότητα. — **ὡσπερ ἂν γυνὴ γ. ἀσπάζοιτο** = *καθὼς μία γυνὴ (πενθερὰ) ἀγαπᾷ τὸν γαμβρόν της*. — **τὸ εἶδος** (αἰτιατκ.) = *κατὰ τὴν μορφήν*. — **πάγκαλος** = *πολὺ ὠραῖος*. — **ἐχυρός** = *δχυρός*. — **μάλιστα** = *πρὸ πάντων*. — **οἱ ἐνόντες** = *οἱ ἐντὸς (αὐτῶν) ὄντες*. — **ἀξιῶ** = ; (§ 3). — **ἐκ τούτου** = ; (§ 1). — **ἔστ'** (= *ἔστε*) **ἂν...** **λάβῃ** = *ἔως ἔτου...* **λάβῃ**. — **οὐ γὰρ ἂν** κτλ., ἡ σύνταξις: **ἔφη γὰρ οὐκ ἂν βούλεσθαι ἔῃν** = *διότι εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ ἐπεθύμει νὰ ζῇ*. — **μὴ τιμωρήσας** (= *εἰ μὴ τιμωρήσειε*) **Μανία· τιμωρῶ τινα** = *ἐκδικουμαι τὸν θάνατόν τινος*.

Ὡσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, αἰεποτε οἱ τύραννοι προφυλάσσοντο γνωρίζοντες ὅτι ὑποβλέπονται καὶ μισοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀδικουμένου συνήθως ὑπ' αὐτῶν λαοῦ. — **εἰσελθὼν**, δηλ. εἰς τὰ δωμάτια τῆς Μανίας. — **ἀπέκτεινε καὶ τὸν υἱόν**, διατί; τί εἶχε νὰ φοβηθῇ παρὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Μανίας; — **ἐνθα**, δηλ. ἐν Γέργιθι. — **αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις**, δηλ. τῆς Αἰολίδος. — **σὺν αὐτῷ ἐκείνω**, δηλ. τῷ Μειδίᾳ.

§ 16—17.

Καιρός = *εὐκαιρία*, εὐνοϊκὴ περίστασις. — **ἐπιθαλάτιος** = *ἐπιθαλαττίδιος* (§ 13). — **πρὸς τὰς Αἰολ. π.** = *πρὸς τὰς λοιπὰς (πλὴν τῆς Λαρ., Ἀμαξ. καὶ Κολ.) Αἰολικὰς π.* — **ἀξιῶ**, ἐνταῦθα = ; (§ 1). — **ἐλευθεροῦσθαι** = *πειρᾶσθαι ἐλευθεροῦσθαι*. — **καὶ γὰρ οἱ φρ.** = *διότι καὶ οἱ...* — **οὐ πάνυ τι καλῶς περιέπομαι** = *οὐδόλως τυγχάνω (τῆς δεούσης) περιποιήσεως*. — **ὁ ἐν Κεβρῆνι τὴν φυλακὴν ἔχων** = *ὁ φρούραρχος τῆς Κεβρήνος*. —

χωρίον = φρούριον. — **τιμηθῆναι ἄν** = ὅτι ἤθελε τιμηθῆ. — **θυομένω** = ἐν ᾧ ἔθυσίαζεν, κατὰ τὴν θυσίαν. — **γίγνεται τὰ ἱερὰ** (δηλ. καλὰ) = ἡ θυσία ἀποθαίνει αἰσία. — **τῇ πρώτῃ**, δηλ. ἡμέρᾳ. — **ὡς δὲ** = ἐπειδὴ δέ. — **οὐδὲ ταῦτα (τὰ ἱερὰ)** = οὐδὲ αὐτὴ ἡ θυσία. — **ἐκαλλιερεῖτο** = ἐγίγνετο καλὰ. — **καρτεροῶ** = ἐπιμένω. — **χαλεπῶς φέρω** = ἀγανακτῶ, στενοχωροῦμαι. — **πρὶν βοηθῆσαι** = πρὸ τοῦ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν. — **ἐγκρατῆς** = κύριος.

Ἀφικνεῖται, πόθεν; — **Δάρισ.**, **Ἀμαξ.** καὶ **Κολωνάς**, ἃς ἡ Μανία εἶχε καταλάβει (κατὰ τὴν § 12-13) διὰ τῆς βίας. — **πέμπων**, τί; — **ἐλευθεροῦσθαι . . .**, ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δερκυλ. εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ποῖος ἦτο; Διὰ τίνα αἰτίαν αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδ.; πρβλ. § 3. — **δέχεσθαι**, δηλ. αὐτὸν. — **οὐ πάνυ τι κ. περιεῖποντο**, δηλ. ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων. — **προσβάλλειν**, δηλ. τῇ **Κεβρῆνι**. — **πάλιν ἐθύετο**, πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως οἱ ἀρχαῖοι προσέφερον θυσίας· καὶ ἂν αὐταὶ ἀπέβαινον αἰσῖαι, ἔκαμνον ἀρχὴν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἄλλως ἀνέβαλλον αὐτὴν μέχρις ὅτου αἱ θυσῖαι ἐδείκνυον εὐνοϊκὰ σημεῖα.

§ 18 — 19.

Φλυαρῶ = ἀνοηταίνω — **διατρίβω** (δηλ. τὸν χρόνον) = χάνω τὸν καιρόν. — **ἀφαιροῦμαι τινά τι** = ἀφαιρῶ τι ἀπὸ τίνος. — **τάξεις** = στρατιωτικὸν σῶμα· ἐνταῦθα = λόχος. — **συγχοῦν**, ἀπρμφ. τοῦ **συγχῶ (-όω)** = καλύπτω διὰ χωμάτων. — **οἱ ἐνδοθεν** = **οἱ ἐξοδον** = οἱ ἐντὸς (δηλ. οἱ ἐν Κεβρῆνι) ὄντες. — **ἐπεξέρχομαι** = ἐξέρχομαι, κάμνω ἐξοδον ἐναντίον τίνος. — **συνιτρῶσκω** = εἰς πολλὰ μέρη πληγῶν, καταπληγῶν. — **παίω** = κτυπῶ ἐκ τοῦ πλησίον. — **βάλλω** = κτυπῶ μακρόθεν. — **ἀπελαύνω** = ἀποδιώκω. — **ἀχθομένου . . . καὶ νομίζοντος** = ἐν ᾧ ἐλυπεῖτο καὶ ἐνόμιζεν. — **ἀθυμοτέρους . . .** ἔσσεσθαι (δηλ. «τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας») = ὅτι οἱ στρατιῶταί του θὰ εἶναι ἀτολμότεροι. — **κατὰ . . . τὴν προσβολὴν** = κατὰ τὴν μελετωμένην προσβολήν. — **ἃ ποιοῖται** = ὅσα πράττει. — **ὁ ἀρχων** = ὁ τὴν φυλακὴν ἔχων (§ 17). — **σὺν τῷ βαρβάρῳ** = σὺν τοῖς βαρβάροις. — **διαλέγομαι τι** = διαπραγματεύομαι περὶ τίνος, συζητῶ τι. — **οἱ πρόσθεν** = οἱ πρότερον (δηλ. ἐλθόντες). — **ὅτι . . . καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν** = ὅτι . . . καὶ εἰς αὐτὸν

ἀρεστά ἦσαν = ἔτι... καὶ αὐτὸς τὰ ἐπεδοκίμαξε. — εὐθύς, ὡσπερ
 ἔτυχε κεκαλλιεργηκώς = εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἣτις κατὰ τύχην
 εἶχεν ἀποβῆ εὐνοϊκή. — ἡγοῦμαι = ὁδηγῶ. — ἀναπειτάννυμι
 = ἀνοίγω.

Ἐκ τοῦ τείχους, δηλ. τῆς Κεβρήνος. — αὐτῶν, τίνων; — ἦκε,
 δηλ. κῆρυξ. — ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα, ὁ Δερκ. κατὰ τὴν διάρκειαν
 τῆς θυσίας εἶχεν ἀποθέσει τὰ ὄπλα. — ἐπὶ τὰς πύλας, τίνος; — οἱ
 δέ, τίνες; — καὶ ἐνταῦθα, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας πρότερον
 (§ 16) καταληφθεῖσας πόλεις. — ἐπὶ τὴν Σκ. καὶ Γέρ., ἃς εἶχε
 καταλάβει ὁ Μειδίας (§ 15).

§ 20 — 21.

Προσδοκῶν... ὀκνῶν, μετχ. αἰτλγκ. — προσδοκῶ = περιμένω
 μετὰ φόβου. — ὀκνῶ τινα = δυσπιστῶ πρὸς τινα. — πολίτης = συμ-
 πολίτης. — ἔρχομαι εἰς λόγους = ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν, εἰς δια-
 πραγματεύσεις. — συμμείγνυμι τινι = συναντῶμαι μετὰ τινος. —
 ἐπὶ τίσιν = ὑπὸ ποίους ὄρους. — γένοιτο ἄν = δύναται νὰ γείνη. —
 ἐφ' ᾧτε... ἔάν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτὸν (δηλ. τὸν Μει-
 δίαν). — ἐφ' ᾧτε (μετ' ἀπρμφ.) = ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ... — ἔω = ἀφήνω. —
 ἄμα = συγχρόνως. — γνούς; (§ 9). — κωλύειν, δηλ. αὐτὸν εἰσιέ-
 ναι. — βία τινός = παρὰ τὴν θέλησίν τινος. — παρακελεύομαι =
 προτρέπω. — καὶ ἐλευθέρους, ὁ καὶ = καὶ μάλιστα. — κρή, δηλ.
 πολιτεύειν· πολιτεύω = ζῶ ὡς πολίτης. — οὕτω πολιτεύειν,
 ἔρμηνευτέον πρὸ τῆς προτάσεως: ὡσπερ κρή. — ἡγοῦμαι ἐπὶ... =
 ὁδηγῶ ἐναντίον... — συμπροπέμπω τινὰ = συνοδεύω τινά. — τοῖς
 πεπραγμένοις = διὰ τὰ πεπραγμένα (ὑπ' αὐτοῦ).

Προσδοκῶν τὸν Φαρν., διατὶ ἐφοβεῖτο τὸν Φαρν.; τί οὗτος
 εἶχεν ἀπειλήσει τὸν Μειδίαν; (§ 15). — ὀκνῶν τοὺς πολίτας,
 ὁ Μειδίας ἐδυσπίστει πρὸς τοὺς συμπολίτας του, διότι οὗτοι ἤδη, ὡς
 φρονοῦντες τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ ἕλλη. στρα-
 τοῦ ἤρχισαν νὰ δεικνύωνται ἀποστατικοί. — εἰ δμήρους λάβοι, ὡς
 ἐγγύησιν τίνος; — ἀπὸ πόλεως... τῶν συμμάχων, δηλ. τῶν ἐν
 Μ. Ἀσίᾳ συμμάχων τῶν Σπαρτιατῶν. — λαβὼν δέκα, οὗς ἀφήκεν
 ἐν τῇ Σκήψει. — ἐξῆλθεν, ἐκ τῆς Σκήψεως, εἰς ἣν ὁ Μειδ. εἶχε
 καταφύγει μετὰ τὸν θάνατον τῆς πενθερᾶς του. — ἐλευθέρους
 καὶ αὐτονόμους, πρβλ. ἄνωτ. ἐν § 16 «ἡξίου ἐλευθεροῦ-

σθαι». — *θύσας τῇ Ἀθηνᾷ*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως. — *τοῖς πολίταις*, δηλ. τοῖς Ἕλλησι. — *τοῖς πεπραγμένοις*, ὁ Δερκ. τὶ εἶχε πράξει εἰς τοὺς Σκηψίους, διὰ τὸ ὅποιον οὗτοι μετὰ τιμῶν προπέμπουσι τὸν Δερκ. ἀπερχόμενον ἐκ τῆς Σκήψεως;

§ 22.

Παρέπομαί τι = παρακολουθῶ τινα. — *ἀτυχῶ τινος* = δὲν ἐπιτυγχάνω εἰς τι. — *ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχήσοι* = ὅτι οὐδὲν ἐξ ὧσων δικαιούται θὰ χάσῃ. — *ἅμα* =; (§ 21). — *εἰς δύο* = ἀνὰ δύο. — *οἱ ἀπὸ τῶν πύργων* = οἱ (ὄντες) ἐπὶ τῶν πύργων. — *καὶ μάλα* = παρὰ πολὺ. — *ὄντων* = οἱ (δηλ. πύργοι) ἦσαν. — *ὄρωντες*, μετχ. αἰτιλγκ. πῶς ἀναλύεται; — *κέλευσον*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῶν πύργων φρουροὺς. — *ἡγῆ*, β' ἐν. πρόσ. ἐνεστ. ὑποτακτ. τοῦ ἡγοῦμαι. — *τὸ ἱερὸν* = ὁ ναός. — *ὀκνῶ* = δισταῖω. — *ἀνοίγειν* = κελεύειν ἀνοῖξαι. — *παραχρῆμα* = ἀμέσως, παρευθὺς.

Παρεπόμενος αὐτῷ, ὁ Μειδίας ἠκολούθει τὸν Δερκυλ., ἐννοεῖται, ἄκων. — *ἡξίου τὴν τῶν Γεργ...*, ὁ Μειδίας ἐζήτει τὴν Γέργιθα, διότι ἐν αὐτῇ ἦσαν οἱ θησαυροὶ του (πρβλ. § 15). — *πρὸς τὰς πύλας*, τίνος πόλεως; — *εἰρηνικῶς*, ἵνα ἄρη πᾶσαν ὑποψίαν ἀπὸ τοῦ Μειδίου καὶ ἵνα ἐξαπατήσῃ τοὺς φρουροὺς. — *εἰς δύο*, ἢ παράταξις δηλ. εἶχε μέτωπον δύο ἀνδρῶν. — *οἱ ἀπὸ τῶν πύργων*, δηλ. τῶν τειχῶν τῆς Γέργιθος. — *κάνταυθα*, ποῦ; — *θύσω*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως (πρβλ. § 21).

§ 23 — 24.

Ἐχων τὸν Μειδ. = ἔχων μαζί του τὸν Μειδίαν = παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Μ. — *αὖ* = πάλιν. — *τίθειμαι τὰ ὄπλα* = παρατάττομαι, στρατοπεδεύω. — *εἰθέθυτο* = εἶχε προσφέρει τὴν θυσίαν. — *ἀνεῖπε*, ἄορ. τοῦ ἀναγορεύω = παραγγέλλω διὰ κήρυκος. — *ἐπὶ τῷ στόματι* = πρὸ τοῦ μετώπου. — *ὡς μισθοφορήσοντας* = διότι (τοῦ λοιποῦ) θὰ εἶναι μισθοφόροι του. — *Μειδία γὰρ οὐδὲν ἔτι δεῖνδον εἶναι* = διότι (εἶπεν ὅτι) οὐδὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὸν Μειδ. πρὸς φόβον = διότι ὁ Μειδ. οὐδὲν εἶχε πλέον νὰ φοβῆται. — *ὅτι ποιοίη* = τί νὰ κάμῃ. — *ξένιος* = ὁ ἀνήκων εἰς ξένον, εἰς φίλον. — *τὰ ξένια* = τὰ πρὸς φιλοξενίαν. — *ἐμὲ τεθυκότα* = ἐν ᾧ

ἐγὼ ἔχω θυσιάσει. — **ἀλλὰ μὴ** = καὶ νὰ μὴ. — **ἐν ᾧ**, δηλ. **χρόνῳ**. — **διασκοπέμεθα**, μέλλ. τοῦ **διασκοποῦμαι** = ἐξετάζω ἀκριβῶς.

Εἰσηλθε, ποῦ; — **ἔχων αὖ**, ὡς καὶ πρὸ τῶν πυλῶν. — **ἐκέλευε θέσθαι** . . . **τὰ ὄπλα**, πρὸς τίνα σκοπὸν; — **περὶ τὰ τεῖχη**, τίνος πόλεως; — **ἔθνε**, πρβλ. § 21 «**θύσας τῇ Ἀθηνᾶ**» καὶ § 22 «**θύσω τῇ Ἀθηνᾶ**». — **τούς** . . . **δορυφόρους**, ὁ Μειδίας ὡς ἀρχῶν εἶχε σωματοφύλακας· ἐκαλοῦντο δ' οὗτοι **δορυφόροι**, διότι τὸ κύριον αὐτῶν ὄπλον ἦτο τὸ δόρυ. — **ἐπὶ τῷ στόματι**, ἵνα ἔχη αὐτοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. — **ἐμὲ τεθυκότα** . . ., οἱ θυσίαν προσφέροντες συνήθιζον νὰ προσκαλῶσι τοὺς φίλους των εἰς συμπίσιον καὶ νὰ φιλοξενῶσιν αὐτοὺς μὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ θύματος.

§ 25-26.

Ἡρώτα = ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ. — **ἀρχῶν** = κύριος, κληρονόμος. — **οἶκος** = τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, περιουσία. — **χῶρος** = κτήμα. — **νομῆ** = τόπος βοσκῆς, λειβάδι. — **ἀπογράφω** = καταγράφω. — **ψεύδομαι τινα** = προσπαθῶ ν' ἀπατήσω τινὰ (λέγων ψεύδη). — **ὄμεις δέ γ'** = ἀλλὰ σεῖς βεβαίως. — **μικρολογοῦμαι** = εἶμαι μικρολόγος, λεπτολογῶ. — **ἐπειδὴ** = ἀφ' οὗ. — **τὰ πατρῷα** = ἡ πατρικὴ περιουσία. — **τίνος ἦν**; = εἰς ποῖον ἀνήκει; — **οὗ Φαρν.**, ποῖον τὸ β. τῆς προτάσεως; — **τὰ ἐκείνης** = τὰ πράγματα, ἡ περιουσία ἐκείνης. — **ὅν εἶη** = τότε εἶναι. — **ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ** . . . = διότι ἡμεῖς εἴμεθα νικηταὶ καὶ ὁ Φαρν. εἶναι ἐχθρὸς μας. — **καὶ (τὰ Φαρν.)**, ὁ **καὶ** = καὶ ἐπομένως, καὶ κατ' ἀκολουθίαν.

Ἀπογράφοντος, τί; — **ψεύδεται σε**, ὁ Μειδίας κατέγραφεν ὡς πατρικᾶς του κτήσεις τὰς κτήσεις τῆς Μανίας. — **Μανία δὲ τίνος ἦν**, παρὰ τοῖς Πέρσαις οἱ ὑπήκοοι ἐθεωροῦντο ὡς κτήματα τοῦ κυρίου των· διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι καὶ οἱ σατράπαι ὠνομάζοντο δοῦλοι. — **οἱ δὲ πάντες**, δηλ. οἱ παρόντες Σκήψιοι καὶ ὁ Μειδίας.

§ 27 — 28.

Ἡγουμένων τῶν ἄλλων = ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ὠδήγουν (αὐτὸν — τὸν Δερκ. —). — **ἐπὶ τὴν** . . . = εἰς τὴν . . . — **οἴκησις** = κατοικία. — **ἐπεὶ δ'** **εἰσηλθε**, ὑποκμ. ὁ Δερκ. — **φράζω** = λέγω. — **τοῖς**

ὕπηρεταις = τοῖς ἑαυτοῦ ὕπηρεταις. — λαβεῖν = συλλαβεῖν. — προεἶπε, ἄορ. τοῦ προαγορεύω = δηλῶ. — εἶ τι... Μανίας, ἡ σύνταξις: εἰ ἀλώσοιεν κλέπτοντες τι τῶν Μανίας = ἐὰν φωραθῶσι (πιασθῶσι) ἀποκρύπτοντες τι ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Μ. — παραχρῆμα = ; (§ 22). — κατακλήω = κλήω ἀσφαλῶς. — κατασημαίνομαι = σφραγίζω. — καθίστημι = τοποθετῶ, θέτω. — οὖς ἠῦρεν... εἶπεν αὐτοῖς, ἡ σύνταξις: εἶπε τούτοις τῶν ταξιαρχῶν καὶ λοχαγῶν, οὖς ἠῦρεν. — ἐπὶ ταῖς θύραις = παρὰ τὰς θύρας. — ἡμῖν = ὑφ' ἡμῶν. — εἴργασται = ἔχει ἐξασφαλισθῆ, ἐξοικονομηθῆ. — τῆ στρατιᾷ = διὰ τὸν στρατόν. — ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ = περίπου δι' ἓν ἔτος. — ὀκτακισχιλίους... = διὰ ὀκτακισχιλίους... — προσεργάζομαι = ἀποκτῶ προσέτι, ἐξοικονομῶ προσέτι. — καὶ ταῦτα (= τοῦτο) προσέσται (δηλ. τῷ μισθῷ) = θὰ ὑπάρχη καὶ τοῦτο προσέτι εἰς τὸν μισθόν = θὰ προστεθῆ καὶ τοῦτο εἰς τὸν μισθόν. — εὐτακτος = εὐπειθής. — θεραπευτικός = πρόθυμος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν. — ἐρομένου (ἄορ. τοῦ ἐρωτῶ) τοῦ Μ. = ὅτε ὁ Μειδίας (τὸν) ἠρώτησεν.

Τοὺς ταμίας, δηλ. τῶν χρημάτων τῆς Μανίας. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ταμίαις. — οἱ δὲ (ἐδεικνυσαν), τίνες; — ἐξιῶν, πόθεν; — ἐπὶ ταῖς θύραις, δηλ. τῆς οἰκίας τῆς Μανίας. — τῶν ταξιαρχῶν καὶ λοχαγῶν, ἐν τῷ Σπαρτιατικῷ στρατῷ ταξιαρχὸς μὲν ἦτο ὁ διοικητῆς τάξεως (= στρατιωτικοῦ σώματος ἀποτελουμένου ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν), λοχαγὸς δὲ ὁ διοικητῆς λόχου στρατιωτῶν (ἐξ 100 συνήθως ἀνδρῶν).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1.

Διαπράττομαί τι = κατορθώνω τι. — ὅπως ἂν μὴ... εἴη... μηδ' αὖ Φαρν... = πῶς νὰ μὴ εἶναι... καὶ πῶς ἀφ' ἑτέρου ὁ Φαρν. νὰ μὴ... — ἐν τῇ φιλίᾳ, δηλ. χώρα. — χειμάζω = διαχειμάζω, διέρχομαι τὸν χειμῶνα. — βαρὺς = καταπιεστικός, ἐνοχλητικός. — καταφρονῶν, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — ἡ ἵππος = τὸ ἵππικόν. — κακουργῶ = βλάπτω, λεηλατῶ. — πότερος = ποῖος ἐκ τῶν δύο. — ἐπιτειχίζω = ἀνεγείρω φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἐπὶ τῶν

συνόρων τῆς πολεμίας χώρας, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἡ βάσις στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν κατ' αὐτῆς. — *τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ* . . . = ὅτι ἡ Αἰολίς ἐχρησίμευεν ὡς ὀρμητήριον ἐπιθέσεων κατὰ τῆς Φρυγίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὗτος εἶχε τὴν κατοικίαν του. — *σπονδαὶ* = συνθήκη, ἀνακωχή.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω ἐν § 16 - 28 ἐκτεθέντα. — *ἐννέα πόλεις*, αὐταὶ εἶναι αἱ μνημονευθεῖσαι ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 16 - 24. — *ἐν τῇ φιλίᾳ*, δηλ. τῇ Αἰολίδι. — *ὥσπερ Θίβρων*, ὁ Θίβρων ἦτο βαρὺς τοῖς συμμάχοις, διότι ἐπέτρεπε τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις «ἀρπάζειν τοὺς φίλους» (πρβλ. κεφ. 1, § 8). — *τῇ ἑαυτοῦ οἰκῆσει Φρυγία*, ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο ποία πόλις τῆς Φρυγίας; (βλ. ἐν σελ. 74).

§ 2.

Ὡς = ἀφ' οὗ. — *οὐδὲ τοῦ Φαρν. ἀχθομένου* = χωρὶς διὰ τοῦτο ὁ Φαρν. νὰ λυπηῖται. — *πάνυ τι* = τόσον πολὺ. — *τὰ ἄλλα* (αἰτιατικ.) = κατὰ τὰ ἄλλα. — *φέρω καὶ ἄγω* = λεηλατῶ. *διετέλει φέρων καὶ ἄγων* = συνεχῶς ἐλεηλάτει. — *τὰ ἐπιτήδεια* = τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα. — *ἐπειδὴ = ἀφ' οὗ*. — *πέραθεν* = ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος. — *σύμμαχοι* = ὡς σύμμαχοι. — *τῶν Ὀδρουσῶν* = ἐκ τῶν Ὀδρουσῶν. — *περισταυρωσάμενοι* = χαρακωθέντες, ὀχυρωθέντες. — *ἀπὸ τοῦ Ἑλλ.* = μακρὰν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. — *αἰτῶ τινά τι* = ζητῶ παρά τινός τι. — *τῶν ὀπλιτῶν* = τινὰς ἐκ τῶν ὀπλιτῶν. — *ἀνδράποδα* = αἰχμαλώτους. — *χρήματα* = πράγματα (κινητὰ), λάφυρα.

Ὡς ταῦτα . . ., δηλ. τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § περὶ σπονδῶν εἰρημένα. — *πάνυ τι ἀχθομένου*, διὰ τὴν ἐν τῇ Βιθυνίδι Θράκῃ διαχειρίμασιν τοῦ Δερκυλ. — *αὐτῷ, τίνι;* — *πέραθεν*, δηλ. ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς Θράκῃς. — *πελτασταὶ* ἐκαλοῦντο οἱ στρατιῶται οἱ φέροντες ἀκόντιον, ξίφος καὶ μικρὰν ἡμισεληνοειδῆ ἀσπίδα, *πέλτην* καλουμένην. — *στάδια*, τὸ στάδιον ἦτο μέτρον μήκους ἴσον πρὸς 186 γαλλικὰ μέτρα· τὸ 1 στ. = 3 λεπτὰ τῆς ὥρας.

§ 3 - 4.

Ἦδη ὄντος . . . πολ. αἰχμαλ., ἡ σύνταξις: *ἤδη ὄντος τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς (= αὐτῶν) μεστοῦ πολλῶν αἰχμαλώ-*

των. — μεστός = πλήρης. — καταμανθάνω = μανθάνω καλῶς. — ὄσοι = πόσοι (Ὀδρύσαι). — ἄμ' ἡμέρα = εὐθὺς ὡς ἐξημέρωσε. — προσπίπτω τινί = ἐπιπίπτω κατά τινος. — οὔσιν = οἱ ἦσαν. — ἐγγὺς γίγνομαι = πλησιάζω. — τιτρώσκω = πληγώνω. — καθειργμένοι (τοῦ καθειργνυμι) = διότι ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι. — σταύρωμα = περίφραγμα διὰ πασσάλων, χαράκωμα. — ὡς ἀνδρομήκει ὄντι = τὸ ὅποσον εἶχεν ὕψος σχεδὸν ἐνὸς ἀνδρός. — διασπῶ τι = κατεδαφίζω, καταστρέφω τι. — φέρομαι εἰς τινα = ὄρμῳ κατά τινος. — ἢ ἐκθέοιεν = ἢ ἐξέθεον' ἢ = ὅπου· ἐκθέω = τρέχω ἔξω, ἐξορμῶ. — ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ = εἰς ἐκάστην ἕξοδον. — καταβάλλω τινά = ῥίπτω τινά κάτω. — τὸ αὐλίον = ἡ μάνδρα. — σηκασθέντες, παθτκ. ἄορ. τοῦ σηκάζω = ἐγκλείω. — κατακοντίζομαι = φονεύομαι κτυπηθεὶς δι' ἀκοντίου. — ἀμφὶ τοὺς = περὶ τοὺς. — εἰς τὸ Ἑλληνικόν, δηλ. στρατόπεδον. — ἐπεὶ εὐθέως = εὐθὺς ὡς. — διαπίπτω = διαφεύγω. — ἀμελησάντων τῶν Βιθ. = ἐπειδὴ οἱ Βιθ. δὲν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς αὐτοὺς.

Ἐξῆσαν, δηλ. ἐπὶ λείαν (§ 2). — τοῖς ὀπλίταις, δηλ. τοῖς Ἑλλησι τοῖς φυλάσσοσι τὸ στρατόπεδον. — οἱ μὲν . . . οἱ δέ, δηλ. ἐκ τῶν Βιθυνῶν (πελταστῶν καὶ ἱππέων). — οἱ δ' (ἐπεὶ), τίνες; — οἱ δέ (ἢ), τίνες; — ἐκθέοιεν, οἱ Ὀδρύσαι καὶ οἱ Ἑλλ. — ῥαδίως ἀπ. πελτ. ὀπλίτας, οἱ μὲν Βιθυνοὶ ὡς ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἔτρεχον ταχύτερον, οἱ δ' Ἑλληνες ὀπλίταις ὡς βαρέως ὀπλισμένοι βραδύτερον. — καὶ οὔτοι, δηλ. οἱ πεντεκαίδεκα. — τὸ πρῶγμα, δηλ. τὴν ἕκβασιν τῆς μάχης.

§ 5.

Ταχὺ = ταχέως. — διαπράττομαι = ; (1). — σκηνοφύλακες = φρουροὶ τῶν σκηνῶν (= τοῦ στρατοπέδου). — ἀπολαμβάνω = λαμβάνω ὀπίσω. — τοὺς ἑαυτῶν, δηλ. νεκρούς. — ἐπ' αὐτοῖς = πρὸς τιμὴν αὐτῶν. — ποιῶ ἱπποδρομίαν = τελῶ ἱπποδρομικοὺς ἀγῶνας. — ὁμοῦ τοῖς Ἑλλ. = μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλληνας. — δη = φυσικά. — τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἐξῆς. — ἦγον = ἦγον καὶ ἔφερον (§ 2).

Τοὺς σκηνοφύλακας, οὔτοι δὲν ἦσαν στρατιῶται καὶ ὡς τοιοῦτοι δὲν ἐπολέμησαν, ὡς οἱ Ἑλληνες ὀπλίταις. — οἱ Ἑλληνες, δηλ. οἱ τοῦ Δερκυλ. — ἐπεὶ ἦσθοντο, τί; — νεκροὺς γυμνοὺς, διότι οἱ Βιθυνοὶ εἶχον ἀφαιρέσει ὄχι μόνον τὰ δπλα τῶν φονευθέν-

των, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν.—*ἐν τῷ στρατοπέδῳ*, δηλ. ἐν τῷ σταυρώματι (§ 3).—*πολὸν οἶνον ἐκπ... καὶ ἵπποδρ. π.*, οἱ Θραῖκες ἦσαν γνωστοὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς φιλοπόται καὶ κάλλιστοι ἵππεις· πῶς συνήθιζον οὗτοι νὰ τιμῶσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν; τὴν συνήθειαν τοῦ πίνειν οἶνον κατὰ τὴν κηδεῖαν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον;—*ἕκασον*, ἐξ ἐκδικήσεως· πρότερον εἰς τί περιωρίσθησαν οὗτοι;

§ 6—7.

Ἄμα τῷ ἡρι (= ἔαρι) =; (πρβλ. § 3 «ἅμ' ἡμέρα»).—*ἀποπορεύομαι*—ἀπέρχομαι.—*ἐκ τῶν Βιθυνῶν*—ἐκ τῆς χώρας τῶν Βιθυνῶν.—*ὄντος αὐτοῦ =*; (κεφ. 1, § 8).—*ἀπὸ*—ἐκ μέρους.—*τὰ τέλη*—οἱ ἄρχοντες.—*οἶκοι*—ἐν τῇ πατρίδι.—*ἐπισκεψόμενοι* (τοῦ ἐπισκοποῦμαι)—ἵνα ἐξετάσωσι.—*ὅπως ἔχοι*—πῶς εἶχον.—*καὶ ἐροῦντες*—καὶ ἵνα εἴπωσιν.—*μένοντι ἄρχειν*—μένειν καὶ ἄρχειν.—*ἄρχω*—ἔχω τὴν ἀρχηγίαν (τοῦ στρατοῦ).—*καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ τοὺς ἐφόρους*—προσέτι δὲ (ἔλεγον) ὅτι οἱ ἔφοροι παρήγγειλαν.—*ὡς, ὧν... αὐτοῖς*, ἢ σύνταξις: *ὡς μέμφονται μὲν αὐτοῖς τούτων, ἃ πρόσθεν ἐποίουν*.—*μέμφομαι τινί τινος*—κατηγορῶ τινὰ διὰ τι.—*πρόσθεν*—πρότερον.—*ὅτι δὲ*—ἐπειδὴ δέ.—*οὐδὲν ἀδικῶ*—οὐδεμίαν ἀδικίαν διαπράττω.—*δίκαια ποιῶ περὶ τινά*—φέρομαι καλῶς πρὸς τινά.—*ἐπεὶ μέντοι*—ὅτε δέ.—*ὁ τῶν Κυρῶν προεστιακῶς*—ὁ προϊστάμενος τῶν ἄλλοτε μισθοφόρων τοῦ Κύρου.—*τὸ παρελθόν*—κατὰ τὸ παρελθόν.—*τοῦ μὴ ἔξαμαρτάνειν*, δηλ. *ἡμᾶς*—τοῦ νὰ μὴ κάμνωμεν ἡμεῖς σφάλματα.—*τότε δέ*, δηλ. *ἔξαμαρτάνειν*.—*αὐτοὶ*—σεῖς αὐτοί, μόνοι σας.

Ἄμα τῷ ἡρι, τοῦ ἔτους 398 π. X.—*ἀπὸ τῶν οἶκοι τελῶν*, νοοῦνται οἱ ἔφοροι ἐν Σπάρτῃ.—*ἐνταῦθα*, ποῦ;—*ὧν πρόσθεν ἐποίουν*, νοοῦνται αἱ διαρπαγαὶ τῶν συμμάχων αἱ γενόμεναι ἐπὶ Θίβρωνος· πρβλ. κεφ. 1, § 8.—*οὐδὲν ἠδίκουν*, δηλ. οὐδόλως ἔβλαπτον τοὺς συμμάχους.—*ὁ τῶν Κυρῶν προεστιακῶς*, δηλ. ὁ Ξενοφῶν· παρατηρητέον ὅτι καὶ ἐνταῦθα—ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (πρβλ. κεφ. 1, § 2)—ὁ Ξεν. ἀποσιωπᾷ τὸ ὄνομά του.

§ 8.

Συσκηνῶ—διαμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετ' ἄλλων, διαμένω μαζί.—*ἐπεμνήσθη*, τοῦ ἐπιμνησκόμαι—ἐνθυμοῦμαι, ἀνα-

φέρω. — τῶν περὶ τὸν Ἄρακον = ἐκ τῶν μελῶν τῆς πρεσβείας τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἄρ. — ὅτι καταλειποῖεν = ὅτι εἶχον ἀφήσει (δηλ. οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις). — τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν = ἀνέφερον δὲ (οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις), ὅτι οὗτοι (δηλ. οἱ πρέσβεις τῶν Χερρονησιτῶν) ἔλεγον. — ὡς οὐ δύναντο = ὅτι δὲν ἠδύναντο. — ἐργάζομαι χώραν = καλλιεργῶ χώραν. — φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι (δηλ. τὴν Χερρόνησον), νοητέον τὸ ἔλεγον, ἐξ οὗ τὰ ἀπρμφ. — φέρω καὶ ἄγω = ; (§ 2). — ἀποτειχίζω = ἀποκλείω διὰ τείχους. — εἰ ἀποτειχισθῆι, ὑποκμ. ἢ Χερρ. = ἐὰν ἤθελεν ἀποκλεισθῆι ἢ Χερρ. διὰ τείχους. — ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν = ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἄλλης. — καὶ σφίσι βν γῆν εἶναι = (ὅτι) καὶ αὐτοὶ θὰ εἶχον χώραν. — ἀγαθὴν = εὐφορον. — ἐργάζεσθαι = ἵνα καλλιεργῶσι, πρὸς καλλιέργειαν. — οὐκ βν θανμάξιν = ὅτι δὲν ἤθελον εὖρει παράδοξον, ἄτοπον. — εἰ καὶ πεμφθῆι = ἐὰν καὶ πράγματι ἤθελεν ἀποσταλῆ. — δύναμις = στρατιωτικὴ δύναμις. — πράξων = ἵνα ἐκτελέσῃ. — ἦν ἔχοι = τίνα εἶχεν. — ἐπ' Ἐφέσου = εἰς τὴν Ἐφέσον. — ἡδομαι = εὐχαριστοῦμαι, χαίρω. — ὅτι = διότι.

Τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, πρβλ. § 6. — ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ὑπὸ τίνων θαλασσῶν περιβρέχεται ἡ Χερρόνησος; βλ. γεωγραφ. πίνακα. — ἀπὸ τῆς πόλεως, δηλ. τῆς Σπάρτης. — σὺν δυνάμει, ἡ ἀποστολὴ δυνάμεως ἦτο ἀναγκαία, διότι οἱ Θρᾶκες ἤθελον ἐμποδίσει τὸν ἀποτειχισμόν. — ταῦτα, ποῖα; — πρὸς μὲν ἐκείνους, δηλ. τοὺς ἐκ Λακεδ. πρέσβεις. — διὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεων, τῶν κειμένων μεταξὺ Λαμφάκου — ἔνθα οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις εἶχον συναντηθῆ μετὰ τοῦ Δερκ. (§ 6) — καὶ Ἐφέσου.

§ 9.

Ἐγνώ = ; (κεφ. 1, § 12). — μενετέον βν = ὅτι ἔπρεπε γὰρ μένη. — ἐπήγετο, ἀόρ. τοῦ ἐπερωτῶ = ἐρωτῶ. — πότερα βούλοιο = ποῖον ἐκ τῶν δύο ἤθελε. — καθάπερ = καθὼς. — διὰ τοῦ χειμῶνος = κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. — ἐλομένου τοῦ Φαρν., ἡ μετχ. αἰτλγκ. τὸ δὲ ἐλομένου ἀόρ. τοῦ αἰροῦμαι = ; (κεφ. 1, § 9). — οὕτω = ἕνεκα τούτου (τίνος;). — τὰς περὶ ἐκείνων = τὰς ἐδρῆσχομένας ἐν τοῖς ὄροις τῆς ἐπικρατείας ἐκείνου.

ἐν εἰρήνῃ, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῇ καταλιπών, οὗ ὑποκμ. ποῖον εἶναι;

**Ἐγὼ μενετέον ὄν*, δηλ. ἐν Ἀσίᾳ· περὶ δὲ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6 «*ἐροῦντες μὲν οὐτι ἄρχειν*».—*πέμψας*, τίνας;—*καὶ τότε*, ὡς δηλ. καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα.—*περὶ ἐκεῖνον*, δηλ. τὸν Φαρν· ποῖα δὲ ἦτο ἡ ἐπικράτεια τούτου;—*φιλίας*, δηλ. πρὸς τοὺς Λακεδ. συνειπέα τῆς πρὸς τὸν Φαρνάβ. ποιηθείσης ἀνακωχῆς τοῦ Δερκυλ.

§ 10.

**Ἦν καταμαθῶν = καταμαθῶν δὲ ταύτην. — καταμανθάνω =*; (§ 3). — *πάμφορος =* ὁ παντὸς εἴδους προϊόντα παράγων, γονιμώτατος. — *ἀρίστην =*; (§ 8 «*ἀγαθὴν*»). — *κακῶ (-ώ)* = βλάπτω, καταστρέφω. — *μέλλω =* βραδύνω, ἀναβάλλω. — *κατὰ μέρη =* εἰς χωριστὰ μέρη. — *διελών (τοῦ διαιρῶ)* *τοῖς στρατιώταις =* διαμοιράσας μεταξὺ τῶν στρατ.—*τὸ χωρίον =* τὸ διάστημα. — *ἄθλον =* βραβεῖον. — *ἐκτειχίζω =* περατώνω τὴν τεῖχισιν. — *τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασι =* εἰς ἐκείνους, οἵτινες πρῶτοι ἤθελον περατώσει τὴν τεῖχισιν (τοῦ ἀναλογοῦντος δηλ. εἰς αὐτοὺς μέρους τοῦ διαστήματος). — *ὡς ἕκαστοι ἀξιοὶ εἶεν =* ἀναλόγως τῆς ἀξίας ἐκάστου. — *ἀποτελῶ =* περατώνω. — *ἡρινός =* *ἐαρινός*. — *πρὸ δπώρας*, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῇ ἀπετέλεσε. — *ἡ δπώρα =* τὸ φθινόπωρον. — *ἐποίησε =* περιέλαβε. — *σπόριμον*, δηλ. *γῆν· σπόριμος =* κατάλληλος διὰ σποράν. — *παντοδαπός =* παντὸς εἴδους.

**Ἦν*, δηλ. τὴν Χερρόνησον. — *πόλεις ἑνδεκα*, ὧν ἐπισημότεραι ἡ Καρδία, ὁ Ἐλαιεὺς, ἡ Καλλιπολις, ἡ Σηστός (βλ. γεωγρ. πίν.). — *τοῦ ἰσθμοῦ*, τοῦ στενωτάτου δηλ. μέρους τῆς Θρακικῆς Χερρονήσου, μεταξὺ Καρδίας καὶ Πακτύης (πρβλ. § 8 «*ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν*»· βλ. γεωγρ. πίν.—*στάδια*, περὶ τοῦ *σταδίου* βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81.—*θυσάμενος*, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 76.—*τὸ χωρίον*, δηλ. τὰ 37 στάδια.

§ 11.

**Ἐπισκοπῶ =* ἐξετάζω, ἐπιθεωρῶ.—*τὰ ἄλλα =* κατὰ τὰ ἄλλα.—*χωρίον =* μέρος, τόπος. — *ἰσχυρός =* ὄχυρός.—*πυθόμενος =* εἰ

καὶ ἐπύθετο τοῦ πυνθάνομαι. — ἐνῆν, τοῦ ἐνεῖμι = ὑπάρχ^ω ἐντός. — παρίσταμαί τινα = καθυποτάττω τινά. — καθίστημι = διορίζω. — ἐπιμελητής = διοικητής. — κατασκευάζω = ἐφοδιάζ^ω. — ἔκπλεως, ων = ἐντελῶς πλήρης, ἄφθονος. — καταγωγῆ = κατάλυμα, σταθμός. — ὅποτε ἀφικνοῖτο = ; (κεφ. 1, § 12).

***Ἐπισκοπῶν**, ἵνα ἴδῃ εἰς ποίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν εὐρίσκονται καὶ ἂν εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς Σπαρτιατικῆς διοικήσεως. — τὰς πόλεις, τὰς ἐν Ἀσίᾳ Αἰολικὰς πόλεις. — **Χίων φυγάδας**, οὗτοι, 600 τὸν ἀριθμόν, εἶχον ἐκδιωχθῆ ἐκ Χίου τῷ 40^ο π. Χ. ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν ἀριστοκρατικῶν. — **ζῶντας ἐκ τούτου**, δηλ. ἐκ τῆς λεηλασίας. — **αὐτούς, τίνας;** — **ἐν αὐτῷ**, δηλ.; — **ἐν τῷ χωρίῳ**, δηλ. τῷ Ἀταρνεῖ. — **κατασκευάσας . . ἔκπλεω τὰ ἐπιτήδεια**, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τίς εἶχε τὴν φροντίδα τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ; παρ' ἡμῖν δὲ τίνες φροντίζουσι περὶ ταύτης; — **ἵνα εἴῃ αὐτῷ καταγωγῆ**, δηλ. ἐκεῖ, ἐν τῷ Ἀταρνεῖ. — **ὅποτε ἀφικνοῖτο**, ποῦ;

§ 12.

Οἱ ταῦτη, δηλ. οἰκοῦντες ταῦτη = ἐκεῖ. — **διδάσκω** = ὑποστηρίζω, λέγω. — **ἐπὶ Τισσαφέρνει** = εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τισσ. — **κακῶς πάσχω** = κακοποιοῦμαι. — **ἐνθαπερ**, δηλ. ἦν. — **οἶκος** = ἡ κατοικία καὶ ἡ περιουσία. — **οὕτως ἂν . . ἀφείναι**, ἢ σύνταξις: **ἔφασαν νομίζειν (οἱ πρέσβεις) αὐτὸν (τὸν Τισσ.) οὕτως ἂν ἀφείναι τάχιστα σφᾶς αὐτονόμους.** — **οὕτως** = τότε. — **ἂν ἀφείναι σφᾶς** = ὅτι ἤθελεν ἀφήσει αὐτοὺς (δηλ. τοὺς κατοικοῦς τῶν Ἰωνικῶν πόλεων).

Μέχρι τούτου τοῦ χρόνου, δηλ. μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ Ἀταρνεως, ἣτις ἐγένετο τῷ 398/7. — **οἱ ταῦτη Ἑλλ.**, δηλ. οἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἑλληγες. — **ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακκὰ πό . . .**, τοῦτο ἐγένετο ἐπανειλημμένως, διότι αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν Περσῶν περὶ τῆς πρώτης πρεσβείας τῶν Ἰωνικῶν πόλεων εἰς Λακεδ. βλ. κεφ. 1, § 3. — **οὕτως**, ἐὰν δηλ. ἐλεγεσθε τεῖτο ἢ Καρία. — **ἔπεμψαν**, δηλ. ἀπεσταλμένους. — **πρὸς Δερκυλ.** διατρίβοντα τότε ποῦ; — **διαβαίνειν**, δηλ. τὸν Μαϊάνδρον ποταμόν. — **παρὰ πλεῖν**, δηλ. παρὰ τὰ παράλια τῆς Καρίας. — **οἱ μὲν**, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ.

§ 13 — 14.

Ἄμα μὲν . . . ἅμα δέ = ; (κεφ. 1, § 3). — *δι* = *διότι*. — *ἀπεδέδεικτο*, παθητικ. ὑπερσυντλκ. τοῦ *ἀποδείκνυμι* = *διορίζω*. — *στρατηγὸς τῶν πάντων* (ἐξ ὀνομαστ. τὰ πάντα) = γενικὸς στρατηγός, ἀρχιστράτηγος. — *διαμαρτυρούμενος* (μέλλ. τοῦ *διαμαρτύρομαι*) = ἵνα διαβεβαιώσῃ. — *ἔτοιμος* = πρόθυμος. — *κοινῇ* = ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τοῦ *Τισσ.*). — *ἐκ τῆς βασιλείως*, δηλ. *χώρας*. — *ὁ δέ*, δηλ. *ὁ Τισσ.* — *ἐπὶ Καρίαν* = εἰς Καρ. — *ἔρυμα* = φρούριον, ὀχύρωμα. — *καταστήσαντες = ἐπειδὴν* (= ἀφ' οὗ) *καταστήσωσιν* *καθίστημι* = ; (κεφ. 1, § 27). — *πάλιν* = ὀπίσω. — *ὥς* = ὅτε. — *πεπερακότες εἰσὶ*, ὑποκμ. *ὁ Τισσ.* καὶ *ὁ Φαρν.* τὸ δὲ *πεπερακότες εἰσὶ* (= *πεπεράκασι*) πρkm. τοῦ *περῶ* = *διαβαίνω*. — *ὥς ὀκνοίη* = *ὅτι ἐφοβεῖτο*. — *καταθέω τὴν χώραν* = κάμνω ἐπιδρομὰς εἰς τὴν χώραν. — *φέρω καὶ ἄγω* = ; (§ 2).

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, καθ' ὃν δηλ. *ὁ Δερκυλ.* εἶχε διαβῆ εἰς Καρίαν. — *πρὸς Τισσαφέρην*, διατρίβοντα τότε ἐν Σάρδεσιν. — *στρατηγὸς τῶν πάντων*, *ὁ Τισσ.* μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου εἶχε διορισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας τοῦ ἀνώτατος ἄρχων (πρβλ. κεφ. 1, § 3 «*σατράπης κατεπέμφθη ὧν τε . . .*»). — *ἀκούων*, δηλ. τὰς περὶ συμπράξεως διαβεβαιώσεις τοῦ Φαρν. — *διάβηθι . . . ἐπὶ Καρίαν*, ἢ εἰς Καρίαν διάβασις ἦτο ἀναγκαία, διότι ἐκεῖσε εἶχε μεταβῆ ποῖος; πρβλ. § 12. — *περὶ τούτων*, δηλ. *περὶ τοῦ κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμαχεσθαι καὶ συγκεβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείως*. — *ἐκεῖ*, δηλ. ἐν Καρίᾳ. — *ὁ Δερκυλ.*, ὅστις εὕρισκετο ποῦ; — *τὴν χώραν*, δηλ. τὴν Ἰωνίαν. — *διέβαινε καὶ αὐτός*, δηλ. εἰς Ἰωνίαν.

§ 15.

Οὐδέν τι = οὐδόλως. — *ὥς προεληλυθότων τῶν πολεμίων* = διότι ἐνόμιζον (*ὁ Δερκυλ.* καὶ *ὁ Φάρ.*) ὅτι οἱ πολέμοι εἶχον προχωρήσει. — *ἡ Ἐφεσία (χώρα)* = ἡ Ἐφεσος. — *ἐκ τοῦ ἀντιπέρας* = ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος. — *ἀνταναβίβασαντες . . . τινὰς* = ἀφ' οὗ ἀνεβίβασαν καὶ αὐτοὶ (στρατιώτας) τινὰς. — *εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς . . .* = εἰς τὰ πλησίον αὐτῶν εὕρισκό-

μενα . . . — *καὶ τύρσεις* = *καὶ εἰς τὰς παρ' ἑαυτοῖς τύρσεις*. — *ἡ τύρσις*, εὖς καὶ *ἰος* = ὁ πύργος. — *καθορῶ* = διακρίνω καλῶς. — *ἦ* (ἐπίρρ.) = ; (§ 4). — *αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδὸς* = αὐτοὶ (δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ στρατός του) ἔμελλον νὰ πορευθῶσι. — *λευκάσπισ* = ὁ φέρων λευκὴν ἀσπίδα. — *καὶ τὸ Ἑλλην.*, δηλ. στρατεύμα. — *μάλα πολὺ* = ὁ ἦν μάλα πολὺ. — *εὐώνυμος* = ἀριστερός.

Οὔτοι, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ, ὅστις συνήνησε τὸν ναυτικόν του στρατὸν μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Δερκ. — *ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς . . .*, καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμίᾳ ἀνάγκῃ ἦτο νὰ πορευῶνται οἱ Λακεδ. ἐν τάξει. — *ἐπὶ τῶν μνημάτων . . . εἰς τὰ μνημεῖα*, νοοῦνται τάφοι ὑψηλοὶ πλησίον τῶν Σάρδεων. — *καὶ τὸ Ἑλληνικόν*, νοοῦνται οἱ Ἑλληνες μισθοφόροι, οὓς εἶχον ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. οἱ μισθοφόροι οὗτοι πολλὰκις — ὡς καὶ νῦν ἐνταῦθα — ἐπολέμουν καὶ καθ' Ἑλλήνων (πρβλ. κεφ. 1, § 13). — (*ἐκάτερος*) *αὐτῶν*, δηλ. τοῦ Τισσ. καὶ Φαρν.

§ 16 — 17.

Ὡς = ; (§ 14). — *ἦσθετο*, ἀόρ. τοῦ *αἰσθάνομαι* = μανθάνω, πληροφοροῦμαι. — *τὴν ταχίστην* = τάχιστα. — *εἰς ὀκτώ* = εἰς βᾶθος ὀκτὼ ἀνδρῶν. — *κράσπεδον* = τὸ ἀκρότατον μέρος ἐνὸς πράγματος· *τὰ κράσπεδα*, ἐνταῦθα = τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως. — *καθίσταμαι* = τοποθετοῦμαι. — *ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο* = μὲ ἀταραξίαν (μὲ ψυχραιμίαν) παρεσκευάζετο. — *ὡς μαχοῦμενον* = ἵνα πολεμήσῃ. — *ἐν τῷ σίτῳ* = ἐν τοῖς σιτοφόροις ἀγροῖς. — *ἀποδιδράσκω* = δραπετεύω. — *καὶ γὰρ* = *γάρ*. — *οὐ μενοῦντες* = ὅτι δὲν θὰ μείνωσιν (ἐν τῇ θέσει των, ἀλλ' ὅτι θὰ δραπετεύσωσι καὶ αὐτοί, εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ μάχη).

Ταῦτα, δηλ. τὴν παράταξιν τῶν στρατευμάτων τοῦ Τισσ. καὶ Φαρν. — *ἦσθετο*, δηλ. παρὰ τῶν ἀναβάντων εἰς τὰ μνήματα καὶ τοὺς πύργους. — *τοῖς ταξιάρχοις καὶ λοχαγοῖς*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 80. — *τοὺς πελταστὰς*, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81. — *δσους γε δὴ καὶ ὄλους*, τὸ ἵππικόν τοῦ Δερκυλ. ἦτο ἀνάξιον λόγου· ἐκ πόσων καὶ ἐκ ποίων ἱππέων ἀπετελεῖτο; πρβλ. κεφ. 1, § 4 καὶ § 5. — *ἐθύετο*, περὶ τῆς συνηθείας, ἦν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι νὰ θυσιάζωσι πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἀνωτ. ἐν σελ.

76.—καὶ γάρ... αἰτιολογεῖ τὴν ἐν τῷ σίτῳ ἐγκατάλειψιν τῶν ὄπλων καὶ τὴν εὐκολὸν ἀπόδρασιν.

§ 18.

Τὸν Φαρν... κελεύειν, ἢ σύνταξις: ἐξηγγέλλετο τὸν Φαρν. κελεύειν (τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα) μάχεσθαι. — τὸ Κύρειον στρατεύμα = τὸ ἑλληνικὸν στρατεύμα τὸ ὑπηρετήσαν ὑπὸ τὸν Κύρον. — καταλογιζόμενος, μετχ. αἰτιολογ.· καταλογίζομαι = ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι. — ὡς ἐπολέμησεν = πῶς ἐπολέμησεν. — καὶ τοῦτω... τοὺς Ἑλλ. = καὶ νομίζων πάντας τοὺς Ἑλληνας ὁμοίους εἶναι τοῦτω. — νομίζων, μετχ. αἰτλογ. — πέμψας, δηλ. ἀγγέλους. — ὅτι... βούλοιο = ὅτι ἐπεθύμει. — ἀφικνοῦμαι εἰς λόγους τινί = ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος. — οἱ κράτιστοι τὰ εἶδη (= τὸ εἶδος) = οἱ ἄριστοι κατὰ τὸ (ἐξωτερικὸν) παράστημα. — προέρχομαι = προχωρῶ. — εἰς λόγους ἀφικέσθαι, δηλ. ἔμοι. — οὐδ' ἐγὼ = καὶ ἐγὼ δέν. — πιστὰ = ἐνόρκους βεβαιώσεις. — δοτέον καὶ ληπτέον (ἔστι) = δεῖ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

(Ὡς ἐπολέμησεν) αὐτοῖς, τοῖς Πέρσαις ἐν γένει· πῶς δ' ἐπολέμησεν οἱ Κύρειοι παρὰ τὰ Κούναξα καὶ πῶς κατὰ τὴν κάθοδον αὐτῶν ὑπὸ τὸν Κλέαρχον καὶ Ξενοφῶντα; — καὶ τοῦτω, δηλ. τῷ Κυρείῳ στρατεύματι. — ἐκεῖνος, τίς;

§ 19 — 20.

Δόξαντα ταῦτα καὶ περανθέντα = ἐπεὶ ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐπεράνθη = ἀφ' οὗ ταῦτα ἐνεκρίθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν. — συγκείμενος = συμπεφωνημένος. — χωρίον = ; (§ 11). — πυνθάνομαι τινος = ἐρωτῶ τινα. — ἐπὶ τίσιν = ; (κεφ. 1, § 20). — ἂν ποιήσαιντο = δύνανται νὰ κάμωσιν. — εἰ ἐφῶ (τοῦ ἐῷ) = ἐὰν ἤθελεν ἀφῆσει. — ὅτι, δηλ. ποιήσαιντο ἂν τὴν εἰρήνην. — εἰ ἐξέλθοι = ; (πρβλ. «εἰ ἐφῶ»). — καὶ οἱ Λακεδ. ἀρμοσται, δηλ. ἐξέλθοιεν. — σπονδὰς ἐποιήσαντο = ἔκαμαν ἀνακωχήν. — ἕως ἀπαγγελθείη τὰ... = ἕως ὅτου ἀναγγελθῶσι τὰ... — Δερκυλίδα... Τισσαφέρνει = ὑπὸ τοῦ Δερκυλ... ὑπὸ τοῦ Τισσ.

Ταῦτα, δηλ. αἱ περὶ ἀνταλλαγῆς πιστῶν καὶ ὁμήρων προτάσεις τοῦ Δερκ. — τότε, τὴν ἡμέραν δηλ. ἐκεῖνην τῆς συνεννοήσεως. — εἰς τὸ συγκ. χωρίον, τὸ ὁποῖον εἶχον ὀρίσει κατὰ τὴν

γενομένην τῇ προτεραίᾳ ἀνταλλαγῇ τῶν πιστῶν. — ἦλθον, ὁ Δερκυλ. καὶ οἱ Πέρσαι σατράπαι (δηλ. ὁ Φαρν. καὶ ὁ Τισσ.). — ἐκ τῆς χώρας, τίνος; — ἀρμοσταί, περὶ τοῦ παρὰ τοῖς Λακεδ. ἀρμοστοῦ βλ. ἐν σελ. 71. — ἐκ τῶν πόλεων, τῶν ἐν Ἀσίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1.

Ναύκληρος = κύριος τοῦ πλοίου, ἐφοπλιστής. — τὰς μὲν καταπλεύσας. . . τὰς δὲ πεπληρῶσας. . . τὰς δὲ κατασκευάσας. = ὅτι ἄλλαι μὲν . . . ἄλλαι δὲ . . . ἄλλαι δὲ . . . — πληρῶσας = ἐξοπλίζω. — προσακούσας δὲ = προσέτι δὲ ἀκούσας. — οὐ δέοι = ὅτι ἔπρεπε, ὅτι ἐπρόκειτο. — ἀνάγομαι = ἀποπλέω. — ἐξαγγέλλω = ἀναγγέλλω. — ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνην παρασκευαζομένων = ὡς βασιλεὺς καὶ Τισσ. παρασκευάζοντο = ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσ. παρεσκευάζον. — ὅποι = ἐπὶ τίνα (δηλ. παρεσκευάζον). — οὐδὲν = οὐδὲν ὡς συναπτόεν τῷ εἰδέναι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, δηλ. μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀγησιλάου ὡς βασιλέως τῆς Σπάρτης, τὴν ἐξιστορηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ξενοφ. ἐν κεφ. 3, ἢ τοῦ 396 π. Χ. — **Συρακόσιος**, πρὸς τὰς Συρακούσας διέκειτο φιλικῶς ἢ Σπάρτη. — ἐν Φοινίκῃ, ἔνθα εἶχε μεταβῆ ὁ Ἡρώδας χάριν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἐπὶ ἐμπορικοῦ πλοίου. — μετὰ ναυκλήρου τινός, τοῦ ὁποίου δηλ. τὸ πλοῖον εἶχε μισθώσει δι' ἐμπορικᾶς του ἐργασίας. — τριήρεις, πλοῖα πολεμικά, ἔχοντα τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἑκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης. — καταπλεύσας, δηλ. εἰς Φοινίκην. — αὐτοῦ, τοῦ;

§ 2.

Ἀνεπιτερωμένων (τοῦ ἀναπιτερῶ) τῶν Λακ. = ἐν ᾧ οἱ Λακ. εὗρισκοντο ἐν ἐξεγέρσει. — τῷ ναυτικῷ = κατὰ τὸ ναυτικόν. — περίεμι = εἶμαι ὑπέρτερος. — καὶ τὸ πεζ. λογιζ. κτλ. = καὶ λογιζόμενος ὡς (= πῶς) τὸ πεζὸν ἐσώθη. — τὸ . . . ἀναβὰν = τὸ ὅποιον ἐξεστράτευσε. — ὑποστῆναι, ἀφ. τοῦ ὑφίσταμαι = ἀναλαμβάνω. — εἰς δισχιλίους, ἢ εἰς = περίπου. — εἰς ἑξακισχιλίους τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων = τὸν στρατὸν τῶν συμμάχων,

ὅστις ἀνήρχετο περίπου εἰς . . . — *στρατεύεσθαι*, ἐκ τοῦ ὑποστῆ-
ναι. — *πρὸς τούτῳ τῷ λογισμῷ* = ἐκτὸς ταύτης τῆς σκέψεως
 (ὅτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ εἶναι εὐκολός). — *συνεξέρχομαι ἑνὶ* = συνεκ-
 στρατεύω μετὰ τινος. — *ὅπως . . . καταστήσειε* = ἵνα καταστήσῃ·
πάλιν καθίστημι = πάλιν ἰδρῶ, ἐπανιδρῶ. — *ἐκπίπτω* =
 καταλύομαι. — *διὰ τοὺς ἐφόρους* = ἕνεκα τῶν ἐφόρων, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐφόρων. — *παρήγγειλαν τὰς πατρίους πολιτείας* = προεκήρυξαν νὰ πολιτεύονται αἱ πόλεις κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύματα.

Ἀνεπερωμένων τῶν Λακ . . ., οἱ Λακεδ. εἶχον ἐξεγερθῆ ἐκ τῆς ἀγγελίας τοῦ Ἡρώδα, ἣν δὲν ἀνέμενον κατόπιν τῆς ὁμολογηθείσης ἀνακωχῆς μεταξὺ Δερκυλ. καὶ τῶν σατραπῶν Φαρναβ. καὶ Τισο. τῷ 397 π. X. — *τοὺς συμμάχους*, δηλ. ἀντιπροσώπους τούτων. — *περιέσεσθαι*, δηλ. τῶν Περσῶν. — *τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη*, ἢ εὐτυχῆς ἐπάνοδος τῶν Μυρίων ὑπὸ τὸν Ξενοφ. ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀδυναμίας τοῦ Περσικοῦ κράτους. — *τριακοντα Σπαρτιατῶν*, οἱ 30 οὗτοι Σπαρτιαῖται, οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐκπεμπόμενοι εἰς τὰς μακρινὰς στρατείας, ἦσαν σύμβουλοι ἐν ταῖς πολεμικαῖς, ἀποτελοῦντες τρόπον τινὰ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ βασιλέως, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ περιορίζωσι τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐν τῷ στρατῷ. — *τῶν νεοδαμῶδων*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 70. — *καὶ αὐτός*, δηλ. ὁ Λύς. — (*συνεξελθεῖν*) *αὐτῷ*, τίνι; — *δεκαρχία*, ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα, καθ' ὃ τὴν ἀρχὴν εἶχον δέκα ἄνδρες. — *κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου*, δηλ. τοῦ Λύς. τῷ 404 π. X. μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων. — *ἐν ταῖς πόλεσι*, ταῖς παραθαλασσίαις τῆς Μ. Ἀσίας. — *ἐκπεπτ. διὰ τοὺς ἐφόρους*, οἱ ἔφοροι κατέλυσαν τὰς δεκαρχίας αὐτάς, ἐν μέρει μὲν ζηλοτυποῦντες τὴν ἰσχὺν τοῦ Λυσάνδρου, ἐν μέρει δὲ τῇ προτροπῇ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλέων, ὧν τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν ἐπειράτο ὁ Λύσανδρος νὰ καταργήσῃ. — *τὰς πατρίους πολιτείας*, ἃς δηλ. εἶχον πρὸ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων. — *παρήγγειλαν*, διὰ τοῦ Δερκυλ.

§ 3—4.

Ἐπαγγελαμένον τοῦ Ἀγῆς. — *ἐπεὶ ἐπηγγείλατο ὁ Ἀγῆς*. — *ἐπαγγέλλομαι* = ὑπόσχομαι, ἀναλαμβάνω. — *σίτος* = τροφίμα. — *θυσάμενος, ὅσα ἔδει* (δηλ. *θύσασθαι*) = προσενεγκῶν τὰς νενο-

μισμένης θυσίας. — **και τὰλλα και τὰ διαβατήρια** (δηλ. **ιερά**) = δηλ. και τὰς ἄλλας θυσίας (τὰς κατὰ τὴν κατάλειψιν τῆς πόλεως) και τὰς πρὸς ἔξοδον. — **προεῖπε** (τοῦ προαγορεύω) = **παρήγγειλε**. — **δσους τε δέοι πέμπεσθαι** = και πόσοι ἔπρεπε νὰ πέμπωνται. — **ἐκασταχόθεν** = ἐξ ἐκάστης πόλεως. — **και ὅποι παρεῖναι (αὐτοὺς)** = και ποῦ αὐτοὶ νὰ παρευρίσκωνται, νὰ προσέρχωνται. — **ἐγένετο** = **ἀφίκετο**. — **πυθόμενοι**, τίνος β.; — **τοῦ τε λοιποῦ**, συναπτόν τῷ μὴ θύειν. — **και οἷς... ἀπὸ τοῦ βωμοῦ**, ἢ σύνταξις: **και διέρριψαν ἀπὸ τοῦ β. τὰ ιερά, οἷς τεθυμένοις ἐνένυχον**. — **διαρρίπτω** = διασκορπίζω. — **τὰ ιερά** = τὰ σφάγια. — **ἐντυγχάνω τι** = εὐρίσκω τι. — **ἐπιμαρτύρομαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. — **ἐπὶ... τὴν τριήρη** = **ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ τριήρη**. — **ἐποιεῖτο τὸν στόλον εἰς...** = διηγύθουε τὸν πλοῦν του εἰς...

Και τὰλλα και τὰ διαβατήρια, ὁ βασιλεὺς ἐξερχόμενος εἰς πόλεμον ἔθουε πρῶτον μὲν οἶκοι (**τὰλλα**) τῷ Διὶ ἀγήτορι: ἂν δ' αἱ θυσίαι ἀπέβαινον αἰσiai, ἐξήρχετο ὁ στρατὸς μέχρι τῶν ὀρίων τῆς χώρας: ἐκεῖ δ' ἐν τοῖς ὀρίοις ἐθυσίαζε πάλιν ὁ βασιλεὺς **τὰ διαβατήρια** τῷ Διὶ και τῇ Ἀθηνᾶ: ἂν δὲ και αὐται αἱ θυσίαι ἀπέβαινον αἰσiai, διέβαινε τὰ ὄρια τῆς χώρας. — **ἐξῆλθε**, πόθεν; — **ταῖς πόλεσι**, δηλ. ταῖς συμμαχικαῖς. — **και ὅποι παρεῖναι**, δηλ. εἰς Γεραστὸν (πρβλ. κατωτέρω «**ἀφικόμενος δ' ἐπὶ Γεραστόν...**»). — **ἐλθὼν**, δηλ. εἰς Αὐλίδα. — **βοιώταρχοι** ἐκαλοῦντο οἱ ἐν Θήβαις ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας, 11 τὸν ἀριθμόν. — **εἶπαν μὴ θύειν**, αἰτία τούτου ἦτο, διότι ὁ Ἄγησ. δὲν ἐζήτησε τὴν πρὸς θυσίαν ἄδειαν τῶν βοιωτάρχων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων ὑπήγετο τὸ ἐν Αὐλίδι ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, και διότι δὲν προσέλαβεν ἐν τῇ θυσίᾳ κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς χώρας τὸν ἐπιχώριον ἱερέα τῆς θεᾶς. — **ὀργιζόμενος**, διὰ τὴν ἀπρεπῆ και ἀσεβῆ διαγωγὴν τῶν βοιωτάρχων ὠσαύτως δὲ και διὰ τὴν μὴ τελεσεθεῖσαν θυσίαν, ὅπερ ἐθεώρει κακὸν οἰωνόν. — **τοῦ στρατεύματος**, δηλ. τοῦ σταλέντος ὑπὸ τῶν συμμάχων (πρβλ. § 2 «**τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων**»).

§ 5.

Πέμψας, δηλ. ἀγγέλους. — **τίνος δέόμενος ἦκοι** = τίνος ἐπιθυμῶν ἔχει ἔλθει = πρὸς τίνα σκοπὸν ἔχει ἔλθει. — **ὁ δ' εἶπεν...** =

ὁ δ' εἶπεν ὅτι ἦκοι δεόμενος αὐτονόμους εἶναι καὶ τὰς... — ὡσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι = ὡσπερ καὶ αἱ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑλλάδι εἰσίν. — σπένδομαι = συνθηκολογῶ, κάμνω ἀνακωχὴν. — ἕως ἂν πέμψω = ἕως ὅτου στείλω (δηλ. ἀπεσταλμένους). — οἶμαι ἂν σε ἀποπλεῖν = νομίζω ὅτι δύνασαι ν' ἀποπλέης. — διαπραττομαί τι = ; (κεφ. 2, § 1). — ἀλλὰ βουλοίμην ἂν = βεβαίως θὰ ἐπεθύμουν (τοῦτο). — ἔξεσσι = εἶναι δυνατόν. ἔξεστί σοι = δύνασαι. — πίστιν τούτων = ἐνόρκους διαβεβαιώσεις διὰ ταῦτα. — ἧ μὴν = βεβαίως· συναπτέον τῷ μῆδεν ἀδικήσειν. — ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα = ἐὰν σὺ εἰλικρινῶς πράττης ταῦτα (δηλ. ἐὰν ἐμμένῃς ταῖς σπονδαῖς). — ἀρχή = κράτος, σατραπεία. — ἀδικῶ = βλάπτω. — ἐν ταῖς σπονδαῖς = ἐφ' ὅσον θὰ διαρκῆ ἡ ἀνακωχὴ.

Ἐπεὶ ἀφίκετο, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 π. X. — ἐκεῖσε, δηλ.; — ἕως ἂν πρὸς β. πέμψω, ἵνα ἀναφέρω δηλ. τὰς ἀξιώσεις σου. — ταῦτα διαπραξάμενον, δηλ. ἀφ' οὗ τύχῃς τῶν σκοποῦμένων (νὰ ἀφεθῶσιν αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτόνομοι).

§ 6.

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι (τοῦ λέγω) = ἐπὶ τῇ βάσει τούτων τῶν διαπραγματεύσεων. — τοῖς πεμφθεῖσι = ἐνώπιον τῶν πεμφθέντων. — πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην = ὅτι εἰλικρινῶς θὰ ἐνεργήσῃ νὰ γίνῃ ἡ εἰρήνη. — ἀντώμοσαν = ἀφ' ἑτέρου ὠρκίσθησαν. — ὑπὲρ Ἄγησ. = ἐν ὀνόματι τοῦ Ἄγησ. — ἐμπεδῶ = στηρίζω, στερεώνω. ἐμπεδώσειν (τὸν Ἄγησ.) τὰς σπονδάς = ὅτι ὁ Ἄγησ. θὰ τηρήσῃ ἀπαραβάτους τὰς συνθήκας. — ἐψεύσατο = παρέβη, κατεπάτησεν. — πρὸς ᾧ εἶχε = πρὸς ἐκεῖνον (= ἐκτὸς ἐκεῖνου), ὃ εἶχε. — ἐμμένω ταῖς σπονδαῖς = μένω πιστὸς εἰς τὰς...

Τοῖς πεμφθεῖσι, ὑπὸ τίνος; — πρὸς αὐτόν, εὐρυσκόμενον ἐν Σάρδεσι. — Δερκυλίδα, οὗτος, ἐννοεῖται, τῇ διαταγῇ τῶν ἐφόρων εἶχε καταθέσει τὴν ἀρχὴν του καὶ ἀνῆκεν εἰς τοὺς 30 συμβούλους τοῦ Ἄγησ. Ὁμοίως μεταξὺ τῶν 30 συμβούλων ἦσαν καὶ ὁ Ἡριπίδας καὶ ὁ Μέγχιλος.

§ 7.

Ἦουχτιαν τε καὶ σχολὴν ἔχω = ἡσυχάζω καὶ ἀπρακτῶ. — ἅτε συντεταραγμένων... τῶν πολιτειῶν = ἐπειδὴ τὰ πολιτεύ-

ματα εὑρίσκοντο εἰς πλήρη ἀταξίαν. — ἐπ' Ἀθηναίων = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθ. — ἐπὶ Λυσάνδρου = κατὰ τὸν χρόνον τῆς δυνάμεως τοῦ Λυσ. — προσέκειντο αὐτῷ, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ οἱ δεόμενοι τινος· τὸ δὲ πρόσκειμαι τινι = στενωχωρῶ τινα (δι' ἐπιμόνων παρακλήσεων). — ἀξιῶ =; (κεφ. 1, § 3). — ὧν ἐδέοντο = ταῦτα, ὧν ἐδέοντο. — θεραπεύω τινὰ = περιποιουμαί τινα. — ἐφαίνετο, δηλ. ὧν.

Οὔτε δημοκρατίας . . . οὔσης, διότι αὕτη εἶχε καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ Λυσ. διὰ τῶν δεκαρχῶν (πρβλ. § 2). — οὔτε δεκαρχίας, ὡς καταργηθείσης ὑπὸ τῶν ἐφόρων (πρβλ. § 2). — γινώσκοντες πάντες, ἀπὸ τῶν προτέρων χρόνων. Ὁ Λύσ. δις εἶχεν ἔλθει ἐκεῖ ὡς ναύαρχος, ἦτοι τῷ 408/7 καὶ 406/5 π. Χ. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων (τῷ 404) ἐπλευσεν ἐκεῖ καὶ ἔδρυσεν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς δεκαρχίας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 2.

§ 8.

Ἐμνηνε, ἀόρ. τοῦ μαινῶ τινὰ = κάμνω τινὰ ἔξω φρενῶν, ἔξοργίζω τινὰ. — ἐδήλωσεν = δηλὸν ἐγένετο. — γε μὴν = μέντοι. — οἱ ἄλλοι τριάκοντα = οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ τριάκοντα (ἐκτὸς τοῦ Λυσάνδρου). — τῆς βασιλείας = τοῦ βασιλέως. — δγκηρῶς = πομπωδῶς, μεγαλοπρεπῶς. — προσάγω = παρουσιάζω. — οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι = ὅσους ἤθελεν ἐννοήσῃ (δ' Ἀγῆσ.) ὅτι αὐτὸς (δ' Λύσ.) ὑπεστήριξε κατὰ τι. — ἠττωμένους = ἀπράκτους (χωρὶς νὰ ἐπιτύχῳσι τι). — ὡς δὲ = ἐπειδὴ δέ. — ὧν ἐβούλετο = τούτων, ἀ ἐβούλετο. — δῆ = ὡς ἦτο ἐπόμενον. — εἶα, παρατκ. τοῦ εἶω =; — τοῖς δεομένοις, δηλ. αὐτοῦ. — ἔλαττον ἔχω = εὑρίσκομαι ἐν ἠττονι μοίρᾳ, αἱ ὑποθέσεις μου λαμβάνουσι χειροτέραν ἔκβασιν. — παρείη, τοῦ πάρειμι = παρευρίσκομαι.

Ταῦτα, δηλ. αἱ τῷ Λυσ. ἀπονεμόμεναι τιμαὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους. — καὶ τὸν Ἀγῆσ., ὡς καὶ τὸ πολεμικὸν συμβούλιόν του. — τριάκοντα, δηλοῖ ἐνταῦθα οὐχὶ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀποτελούντων τὸ πολεμικὸν συμβούλιον τοῦ Ἀγῆσ. περὶ τοῦ συμβουλίου τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 91. — οὐκ ἐσίγων, ὡς κατ' ἀρχὰς δ' Ἀγῆσ. — ὄχλον, δηλ. τῶν θεραπευόντων (§ 7). — εἰ αὐτὸς παρείη, δηλ. κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν των πρὸς τὸν Ἀγῆσ.

§ 9—10.

Βαρέως φέρω τι = λυποῦμαι διὰ τι, δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τι. — *ἀτιμία* = ἐξευτελισμός, ταπεινώσις. — *μειοῦν*, ἐκ τοῦ *ἡπίστω*. — *μειῶ* = ταπεινώνω. — *μὲν* = *μὴν* = ἀληθῶς. — *ἄρα* = λοιπόν. — *ἡπίστω*, παρατκ. τοῦ *ἐπίσταμαι* = γνωρίζω. — *ναὶ μὰ Δί'*, δηλ. *ἐπίσταμαι μειοῦν*. — *τοὺς . . . αὔξοντας*, δηλ. *ἐμέ*. — *αὔξω τινὰ* = αὔξάνω, προάγω εἰς δύναμιν, ἐνισχύω τινά. — *εἰκὸς* = λογικόν, δίκαιον. — *ποιεῖς*, δηλ. πρὸς ἐμέ. — *χάρισαι*, προστ. ἄορ. τοῦ *χαρίζομαι τί τινι* = κάμνω χάριν τινὰ εἰς τινα. — *ἐκ τοῦ λοιποῦ*, κυρίως = ἐκ τούτου, ἕπερ ὑπολείπεται· εἶτα = τοῦλάχιστον. — *ἀδυνατῶ* = οὐδεμίαν δύναμιν (= ἐπιρροήν) ἔχω. — *ἐμποδῶν εἰμι* = εἰμαι ἐμπόδιον. — *ποι* = εἰς τι μέρος, κάπου. — *ἐν καιρῷ* = χρήσιμος. — *ἐφ'* *Ἑλλησπόντου* = εἰς τὸν . . . — *ἐλαττοῦμαι* = παραγκωνίζομαι, προσβάλλομαι. — *τι* (αἰτιατκ.) = κατὰ τι. — *κατέλιπεν*, ὁ Λύς. — *ἀναβιβασάμενος*, δηλ. εἰς *ναῦν*· *ἀναβιβάζομαι* = ἐπιβιβάζω. — *ἤσθη*, τοῦ *ἡδομαι*. — *ἀναπνυθάνομαι περὶ . . .* = ζητῶ πληροφορίας περὶ . . .

Τῇ ἀτιμίᾳ, ποία προσβολή προσεγένετο τῇ Λύσ. ὑπὸ τοῦ Ἀγῆσ.; — *προσελθῶν*, τίνι; — *ἀλλ' ἴσως . . . ἔπραττον*, σοβαρῶς λέγονται ταῦτα; — *ἢ ἐγὼ ἔπραττον*, ὅτε εἰργάσθη, ἵνα ἀναγορευθῆς βασιλεὺς. Καὶ πράγματι ὁ Λύς. ὑπὲρ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Ἀγῆσ. εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης εἶχε πολὺ ἐργασθῆ. — *Σπιθριδάτην*, οὗτος πιθανῶς ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάζου, ὡς ὁ Ζήνις (πρβλ. κεφ. 1, § 10). — *τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα*, δηλ. τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Φαρν. εἰς αὐτὸν ὡς ὑπαρχόν του εἶχε παραδώσει. — *τὰ μὲν ἄλλα*, δηλ. τὴν θυγατέρα, τὰ χρήματα καὶ τοὺς ἵππους. — *Κυζίκω*, κατεχομένη ὑπὸ φρουρᾶς τῶν Λακεδ. — *πρὸς Ἀγησίλαον*, εὐρισκόμενον ἐν Ἐφέσῳ (§ 7).

§ 11.

Μέγα φρονῶ = μεγαλοφρονῶ, ὑπερηφανεύομαι. — *ἐπὶ τῷ καταβάνι* = διὰ τὸ καταβάν, διὰ τὸ ἀποσταλέν. — *προεῖπε*, ἄορ. τοῦ *προαγορεύω*. — *προαγορεύω πόλεμόν τινι* = κηρύττω πόλεμον κατὰ τινος. — *εἰ μὴ ἀπιοί* = ἐὰν δὲν ἀπῆρχετο. — *οἱ μὲν*

ἄλλοι σύμ. καὶ... = οἱ μὲν ἄλλοι, δηλ. οἱ σύμμαχοι καὶ... — ἀχθεσθέντες, τοῦ ἀχθομαι = λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι ἢ μετὰ ἕξαρτ. ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐγένοντο. — νομίζοντες... = νομίζοντες τὴν παροῦσαν τῷ Ἀγησιλάῳ δύναμιν ἐλάττω εἶναι τῆς... — χάριν ἔχω τινὶ = γνωρίζω χάριν εἰς τινα, χρεωστώ ἐὺγνωμοσύνην εἰς τινα. — οὐτι = διότι. — ἐποίησε, νοητέα ἢ αἰτιατκ. τοὺς θεούς. — ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — συσκευάζομαι = ἐτοιμάζομαι. — ὡς εἰς στρατεῖαν = δι' ἐκστρατεῖαν. — ἀνάγκη ἦν, δηλ. αὐτῷ. — προεῖπε, ἐνταῦθα = διέταξε. — ἀγορὰν = τρόφιμα πρὸς πώλησιν. — ἐπιστέλλω = παραγγέλλω. — τοὺς συστρατευσομένους = τοὺς στρατιώτας τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκστρατεύσῃ μετ' αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῷ καταβάντι, ἐννοεῖται ὁ ἐν § 6 μνημονευθεὶς στρατὸς «στράτευμα πολὺ... μετεπέμπετο». — προεῖπε, δηλ. διὰ πρέσβων. — τοὺς πρέσβεις, τίνες πρέσβεις ἐννοοῦνται; — ἐπὶ Καρίαν, ἔνθα ὁ Τισσαφέρνους οἶκος (βλ. κατωτέρω § 12). — ἀγορὰν παρασκευάζειν, δηλ. διὰ τὸν μέλλοντα νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν στρατόν. Ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ὡς λαμβάνοντες μισθὸν ὄφειλον νὰ τρέφωνται ἐξ ἰδίων, καθήκον τοῦ στρατηγοῦ ἦτο νὰ φροντίζῃ τοῦλάχιστον, ὅπως εἰς τοὺς σταθμοὺς εὐρίσκωσι νὰ ἀγοράζωσι τρόφιμα. Νῦν τίνες φροντίζουσιν ἐν στρατεῖᾳ περὶ τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ;

§ 12.

Καὶ οὐτι = καὶ διότι. — ἄφιππος = ἀκατάλληλος δι' ἵππικόν. — τῷ ὄντι αὐτὸν ὀρμήσειν = οὐτι πραγματικῶς αὐτὸς θὰ ὀρμήσῃ. — οἶκος = ; (κεφ. 2, § 12). — περιάγω = ὀδηγῶ. — ἡ ἵππος = ; (κεφ. 2, § 1). — πρὶν (μετ' ἀπαρμφ.) = προτοῦ νὰ... — τὰ δύσιππα (δηλ. ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτοῦς (δηλ. τοὺς Ἕλληνας). — τάναντία ἀποστρέφω = στρέφομαι κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. — καταστρέφομαι = καθυποτάττω. — ἐμβάλων ἀπροσδοκῆτοις, δηλ. αὐταῖς (ταῖς πόλεσι) = εἰσβαλὼν εἰς αὐτὰς ἀπροσδοκῆτως (χωρὶς δηλ. αὐταὶ νὰ προσδοκῶσι τοιαύτην εἰσβολήν). — κρήματα = ; (κεφ. 2, § 2).

Ἴππικὸν οὐκ εἶχε, διότι ἐκεῖνο, ὅπερ εἶχεν ὁ Ἀγησ., δὲν ἦτο Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἄξιον λόγου (πρβλ. § 13).—*διὰ τὴν ἀπάτην*, ποίαν;—*τὸ πεζὸν ἄπαν*, ὅπερ ἀνήρχετο εἰς 50.000 ἄνδρας.—*διεβίβασεν*, ἐκ Σάρδεων, ἔνθα διέμενον ὁ Τισσ.—*ἐκεῖσε*, δηλ.;—*τὸ δ' ἱππικόν*, ὅπερ ἀνήρχετο εἰς 10.000 ἵππους.—*εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον*, ἔνθα θὰ συνήντα τὸν ἐχθρόν, ἐὰν οὗτος ἐξ Ἐφέσου ἐπορεύετο εἰς Καρίαν.—*εἰς τὰ δύσιππα (χωρία)*, δηλ. τῆς Καρίας.—*τάναντια*, δηλ. πρὸς βορρᾶν.—*ἐπὶ Φρυγίας*, δηλ. τῆς Μικρᾶς, παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔνθα ἡ οἰκησις τοῦ Φαρν.

§ 13—14.

Ἀσφαλῶς = ἀκινδύνως (χωρὶς δηλ. νὰ συναντήσῃ ἐχθρικήν τινα δύναμιν).—*διεπορεύετο* = διὰ τῆς ἐχθρικής χώρας ἐπορεύετο.—*οὐ πόρρω... Δασκ.*, ἡ σύνταξις: *ὄντος δ' (αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἀγῆσ.) οὐ πόρρω Δασκ.* ἢ μετχ. χρονκ.—*πόρρω* = μακράν.—*ελαύνω* = τρέχω (ἔφιππος).—*ὡς προῖδοιεν* = ἵνα κατοπτεύσωσιν.—*τί τᾶμπροσθεν εἶη* = τί ἦσαν τὰ ἐμπροσθεν (ὄντα).—*τὸν ἀριθμὸν* = κατὰ τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὸ πλῆθος.—*ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτιον* = ἐπάνω εἰς τὸν ἴδιον ἀκριβῶς.—*ἀλλήλους οὐδὲ... ἀπέχοντας* = ὅτι δὲν ἀπέιχον ἀπ' ἀλλήλων οὐδέ...—*ἔστησαν*, τί ἀόριστος εἶναι, α' ἢ β';—*ἐπὶ τετάρων* = εἰς βάθος 4 ἀνδρῶν.—*τοὺς πρώτους* = τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ μέτωπον.—*δώδεκα*, δηλ. ἄνδρας.—*ἐπὶ πολλῶν* = εἰς πολλὰς σειράς.—*οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους...* = οἱ δὲ βάρβαροι παραταχθέντες οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεώς των νὰ εἶναι ὄχι περισσότεροι τῶν δώδεκα ἀνδρῶν, εἰς δὲ τὸ βάθος πολλὰι σειραὶ (ἀνδρῶν).—*ὡς*, χρονκ.—*πρόσθεν* = εἰς τὰ ἐμπρός.—*εἰς χεῖρας ἔρχομαι* = ἔρχομαι εἰς συμπλοκήν.—*ἔπαισαν*, τοῦ *παίω* = κτυπῶ.—*τινας*, δηλ. βαρβάρους.—*κρανείνος* = ὁ ἐκ ξύλου κρανείας.—*παλτὸν* = δόρυ.—*ἐτρέφθησαν* = ἐτρέφησαν εἰς φυγὴν.—*πάλιν* = ὀπίσω.

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον, πρὸ τοῦ δηλ. νὰ φθάσῃ πλησίον τοῦ Δασκυλείου.—*ἀσφαλῶς*, ὁ Τισσ. μαθὼν ὅτι ὁ Ἀγῆσ. ἐπορεύετο κατὰ τῆς Φρυγίας ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ προχωρῇ ἡσυχῶς καὶ ἐκράτησε τὸ ἀπειρον ἱππικόν του εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον, διότι οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Φαρν.—*(προϊόντες)*

αὐτοῦ, δηλ. τοῦ πεζικοῦ στρατεύματός του. — **παρόμοιοι τοῖς Ἑλλ. τὸν ἀριθμὸν**, τὸ ἵππικὸν τοῦ Ἄγῃσ. ἀπετελεῖτο ἐξ 600 ἀνδρῶν· διότι εἰς τοὺς 300 ἵππεις τῶν Ἄθῃν. (κεφ. 1, § 4) εἶχον προστεθῆ καὶ ἄλλοι τινὲς (περὶ τοὺς 100) καὶ οἱ 200 ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἐκ Κυζίκου (§ 10). — **πλέθρον**, μέτρον μήκους, τὸ 1/6 τοῦ σταδίου, ἦτοι ἴσον πρὸς 31 γαλλικὰ μέτρα. — **φάλαγξ** κυρίως λέγεται τὸ σῶμα τῶν βαρέως ὀπλισμένων καὶ εἰς μάχην παρατεταγμένων στρατιωτῶν. — **ἐπὶ τετάρων παρατ.**, κατὰ ταῦτα πόσοι ἄνδρες ἦσαν εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως τῶν Ἑλλήνων ἵππέων; — **τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν**, ἀφ' οὗ εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως τῶν βαρβάρων ἦσαν 12 μόνον ἄνδρες, εἰς τὸ βάθος πόσαι σειραὶ ἀνδρῶν θὰ ἦσαν; — **συνέτριψαν τὰ δόρατα**, διότι τὸ ξύλον τῶν δοράτων ἦτο εὐθραυστον. — **κρανεῖνα παλτά**, τὰ ἐκ ξύλου κρανεῖας κατεσκευασμένα δόρατα τῶν Περσῶν ἐθεωροῦντο καὶ ἰσχυρότερα καὶ ἐλαφρότερα τῶν ἐλληνικῶν δοράτων.

§ 15.

Θυομένῳ τῷ Ἄγῃσ. = ὅτε ὁ Ἄγῃσ. προσέφερε θυσίαν. — **ἐπὶ προόδῳ** = διὰ τὴν προέλασιν = ἵνα ἴδῃ (ἐκ τῶν σπλάγγων τοῦ θύματος) ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρός. — **ἄλοβα γίνεταὶ τὰ ἱερά**, κυρίως = τὰ σπλάγγνα τοῦ θύματος παρουσιάζονται ἄνευ λοβοῦ (τοῦ ἥπατος)· εἶτα = αἱ θυσίαι δὲν ἀποβαίνουσιν εὐνοϊκαί. — **τούτου μέντοι φανέντος** = ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐφάνη. — **σιτρέψας**, ἀμετάβ. = στραφεῖς. — **εἰ μὴ . . . κηῖσαιτο** = ἔάν δὲν ἀποκτήσῃ. — **κατὰ τὰ πεδία** = ἀνὰ τὰ πεδινὰ μέρη. — **ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι** = ἔγνω δεῖν κατασκευάσαι τοῦτο. — **γινώσκω** (μετ' ἀπρμφ.) = κρίνω ὅτι. . . — **κατασκευάζω** = καταρτίζω. — **ὡς μὴ . . . δέοι** = ἵνα μὴ εἶναι ἀνάγκη. — **ἰδραπειτεύοντα πολεμεῖν** (δηλ. αὐτόν) = νὰ πολεμῇ αὐτὸς φεύγων. — **ἵπποτροφεῖν** [κατέλεξε = κατέγραψεν (ἐν καταλόγῳ)], ἵνα διατρέψωσιν ἵππους. — **προειπών**, ἀόρ. τοῦ **προαγορεύω**; (§ 3). — **δοσις παρέχοιτο** = ὅστις δι' ἰδίας δαπάνης ἤθελε παρέχει. — **δόκιμος** = δεδοκιμασμένος, ἱκανός. — **ἐξέσται**, τοῦ **ἔξεστι**; (§ 5). — **ποιῶ** (μετ' ἀπρμφ.) = κατορθῶ νά. . . — **οὕτω συντόμως** = τόσον ταχέως. — **ὥσπερ ἂν τις προθύμως ζητοίη** = καθὼς ἤθελέ τις

ζητεῖ προθύμως. — *τόν . . . ἀποθανούμενον* = τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ. — *ἐποίησεν οὕτω* κτλ., ἢ ἔννοια: ὁ Ἄγησ. κατώρθωσε νὰ ἐκτελῶνται αἱ διαταγαὶ τοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ προθυμίας, μεθ' ἧς ἤθελέ τις ζητεῖ τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ ἀντ' αὐτοῦ.

Θυομένω, πρβλ. ἀνωτ. ἐν σελ. 88. — *ἄλοβα γίννεται τὰ ἱερά*, οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες τὰ σπλάγγνα τῶν θυμάτων προέβλεπον τὸ μέλλον· ἢ ἑλλειψίς δὲ λοβοῦ τοῦ ἥπατος ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνός. — *τούτου*, τίνος; — *τούτο*, δηλ.; — *ἐπὶ θάλατταν*, δηλ. πρὸς τὴν Ἰωνικὴν παραλίαν. — *δραπείονια πολεμεῖν*, ὁ Ἄγησ. μὴ ἔχων ἱππικὸν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ φεύγῃ, ἐνθα συνήντα ἱππικόν, νὰ μάχηται δὲ μόνον κατὰ πεζικοῦ. — *ἄνδρα*, δηλ. ἱπέα.

§ 16 — 17.

Ὑποφαίνει ἔαρ = μόλις ἀρχίζει (νὰ φαίνηται) τὸ ἔαρ. — *ἄθλα προτιθῆμι* = προτείνω βραβεῖα. — *ταῖς τε ὀπλιτ. τάξεσιν, ἧτις . . .* = *τῶν τε ὀπλιτικῶν τάξεων ταύτη*, ἧτις . . . — *ὀπλικὴ τάξις* = τάγμα (συνιστάμενον ἐξ) ὀπλιτῶν. — *ἧτις ἄριστα σωματίων ἔχοι* = ἧτις ἤθελεν ἔχει ἄριστα ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν = ἧτις ἤθελεν ἔχει τοὺς ἀρίστους κατὰ τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν ἄνδρας. — *ταῖς ἱππικαῖς (τάξεσι), ἧτις . . .* = *ταύτη τῶν ἱππικῶν (τάξεων), ἧτις . . .* — *ἱππικὴ τάξις* = τάγμα ἱπέων. — *ἧτις ἱππεύουσι*; (πρβλ. «ἧτις ἔχοι» οὕτω καὶ κατωτέρω «*ἄσοι φανεῖεν*»). — *πειταλοταῖς καὶ τοξοῖς . . . ἄσοι* = *τούτοις τῶν πελταστῶν καὶ τοξοτῶν, ἄσοι*. — *πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα* = εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀσκήσεις. — *ἐκ τούτου δὲ* = ἐνεκα δὲ τούτου. — *παρῆν, τοῦ πάρεστι* = *ἔξεστι*; — *γυμνάσιον* = γυμναστήριον. — *μεστός* = πλήρης. — *ἱππόδρομος* = τόπος, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἀγῶνες ἱππικοὶ καὶ ἄρματηλασίας, ἱπποδρόμιον. — *ἱππάζομαι* = ἀσκοῦμαι εἰς τὴν ἱππασίαν. — *μελετῶ* = γυμνάζομαι, ἀσκοῦμαι. — *ἀξίαν θέας* = ἀξιοθέατον. — *παντοδαπῶν . . . ὀνίων*, ἀμφότερα τὰ ἐπίθετα προσδιορίζουσι καὶ τὰ δύο οὐσιαστικά (*ἱππων, ὄνων*). — *παντοδαπός*; (κεφ. 2, § 10). — *ὄνιος* = ὁ πρὸς πώλησιν, ὁ πωλούμενος. — *χαλκοτύπος* = ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκὸν = ὁ χαλκεύς. — *τέκτων* = ξυλουργός. — *χαλκεύς* = σιδηρουργός. — *σκυτοτόμος* =

ὁ ἐργαζόμενος τὰ δέρματα. — ὥστε...οἶσθαι (τινὰ) = ὥστε νὰ νομίζῃ τις. — *ὄντως*, συναπτόεν τῷ εἶναι.

Ἐκ δὲ τούτου, δηλ. μετὰ τὴν περὶ στρατολογίας προκήρυξιν τοῦ Ἀγῆσ. (§ 15). — *ἐπειδὴ ἔαρ*, τοῦ ἔτους 395. — *ταῖς ὀπλιτικαῖς τάξεσι*, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο *ὀπλιται*; — *πελιασταῖς*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81· οὗτοι ὡς φέροντες καὶ ἀκόντιον (= βραχὺ δόρυ) ταυτίζονται πολλάκις—ὡς ἐνταῦθα—μὲ τοὺς ἀκοντιστάς (... τοὺς δὲ ἀκοντιστάς καὶ τοξότας). — *τοξόται* ἐκαλοῦντο οἱ φέροντες τόξον μετὰ βελῶν. — *πρὸς τὰ προσηκόντα ἔργα*, ποταῖα ἀσκήσεις ἦσαν ἴδιαι τῶν *πελιαστῶν* (= ἀκοντιστῶν) καὶ τῶν *τοξοτῶν*; — *καὶ ὄλην τὴν πόλιν*, ὄχι μόνον δηλ. τὰ γυμνάσια καὶ τὸν ἱππόδρομον. — *τὴν πόλιν*, ποίαν πόλιν ἐννοεῖ; — *οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι*, οἱ μὲν πρῶτοι κατεσκευάζον τὰ ἐκ δέρματος μέρη τοῦ ὀπλισμοῦ (δηλ.);, οἱ δὲ δευτέρου ἐκόσμου τὰς ἀσπίδας δι' εἰκόνων ἢ ἄλλων διακριτικῶν σημείων.

§ 18—19.

Ἐπερρώσθη (τοῦ *ἐπιρρώννυμι*) *δ' ἂν τις* = ἤθελε δὲ τις λάβει θάρρος. — *ἐκείνο* = τὸ ἐξῆς. — *πρῶτον*, ἐπίθετον οὐχὶ ἐπίρρ. — *ἐστεφανωμένους* = μὲ στεφάνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. — *ἀνατίθημι* = ἀφιερώνω. — *ὅπου... σέβονται* = ὅπου ἤθελον σέβεσθαι. — *ἀσκῶ τὰ πολεμικά* = ἀσκοῦμαι εἰς τὰ πολεμικά (= εἰς τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις). — *οὐκ εἰκὸς* (δηλ. *ἔστι*) = δὲν εἶναι φυσικόν. — *ἠγούμενος*, μετχ. αἰτιολογκ. — *τὸ καιαφρονεῖν τῶν πολεμίων*, ὑποκμ. τοῦ ἀπαρμφ. *ἐμβάλλειν* τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ *ἠγούμενος*. — *ἑώμη* = θάρρος. — *προεῖπε*, τοῦ *προαγορεύω*; (§ 15). — *λευκοὺς*, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς βαρβάρους) *ὄντας*. — *διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι* = διότι οὐδέποτε ἐξεδύοντο. — *μαλακὸς* = ἀσκληραγώγητος. — *ἄπρονος* = *ἄπειρος πόνου* = ἀσυνήθιστος εἰς τοὺς κόπους. — *διὰ τὸ αἰεὶ εἶναι* = διότι πάντοτε ἦσαν. — *ἄχημα* = ἄμαξα. — *νομίζω* = σχηματίζω τὴν γνώμην. — *διοίσειν*, τοῦ *διαφέρω*. — *οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἶ γυν.* *δέοι μάχεσθαι* = ὅτι ὁ ἐπικείμενος πόλεμος ἔμελλε νὰ εἶναι ἀκριβῶς ὅμοιος πρὸς πόλεμον ἐναντίον γυναικῶν.

Τοὺς στεφάνους, οὓς εἶχον λάβει ὡς βραβεῖα καὶ δι' ὧν εἶχον

κοσμήσει τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. — **τῇ Ἀρτέμιδι**, ἣτις ἐν Ἐφέσῳ εἶχεν ὀνομαστὸν ναὸν θεωρούμενον ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Τοῦτον ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγεννᾶτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῷ 356 π. Χ.). — **τοῖς κήρυξι**, ἐνταῦθα **κῆρυκες** ἐννοοῦνται οἱ διαλαληταί, οἱ φωνάζοντες κατὰ τὴν πώλησιν τῶν αἰχμαλώτων. — **ληστῶν**, ληστὰς ἐννοεῖ τοὺς ἐξ Ἐφέσου ἐξερχομένους εἰς τὰ περίχωρα Ἑλληνικῆς στρατιώτικης πρὸς Λεηλασίαν. — **διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι**, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς ἔπραττον οἱ Ἑλληνες κατὰ τὰς σωματικὰς τῶν ἀσκήσεις.

§ 20 — 21.

Ἀφ' οὗ = ἀφ' οὗτου. — **οἱ περὶ Λύσ. τριάκοντα** = ὁ Λύσανδρος καὶ οἱ λοιποὶ τριάκοντα. — **διάδοχοι αὐτοῖς** = ὡς διάδοχοι αὐτῶν. — **παρήσαν** = ἦσαν παρόντες, εἶχον ἔλθει. — **τούτων**, γενκ. — **διααιρετκ.** — **καὶ ἄλλον**, δηλ. **τινά**. — **τάτιτω τινά ἐπὶ τοῦς...** = διορίζω τινὰ ἀρχηγὸν τῶν... — **νεοδαμάδεις** = ; (κεφ. 1, § 4). — **οἱ Κύρειοι** = ; (κεφ. 2, § 7). — **ἐπὶ τοῦς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας** = ἀρχηγὸν τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀποσταλέντων ἐκ τῶν (συμμαχικῶν) πόλεων. — **προεῖπεν** = ; (κεφ. 1, § 27). — **ἡγοῦμαι τὴν συντομωτάτην** (δηλ. ὁδὸν) **ἐπὶ...** = ὁδηγῶ διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ εἰς... — **τὰ κράιστα** = τὰ εὐφορώτατα μέρη. — **ἄπως** (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — **αὐτόθεν** = εὐθύς, ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς. — **οὕτω...** ὡς **ἀγωνιούμενοι** = οὕτως, ὡς ἄνθρωποι μέλλοντες νὰ πολεμήσωσι. — **τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην** = κατὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ τὸ φρόνημα. — **αὐτόν**, ὑποκμ. τοῦ **λέγειν**, τοῦ **βουλόμενον** καὶ τοῦ **ἐξαπατήσαι**. — **ἐμβαλεῖν**, μέλλ. χρόνου. — **τὸ πρόσθεν** = πρότερον. — **καθίστημι** = ; (κεφ. 1, § 27).

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395. — **ἐξέπλευσεν**, πόθεν; (§ 4). — **οἱ περὶ Λύσ. τριάκοντα**, περὶ τῶν τριάκοντα πρὸ βλ. § 2 (ἐν σελ. 91). Καθὼς τῶν τριάκοντα τῶν διὰ τὸ ἔτος 396-395 ἐπισημότερος ἦτο ὁ Λύσ. καὶ ἐκ τούτου ὠνομαζόντο **οἱ περὶ Λύσανδρον τριάκοντα**, οὕτω καὶ τῶν τριάκοντα τῶν ἀποσταλέντων διὰ τὸ ἔτος 395-394 ἐπισημότερος εἶναι ὁ Ἡριπίδας

καὶ ἐκ τούτου καλοῦνται οἱ περὶ **Ἡριπίδαν**. Ὁ Ἡριπίδας οὗτος ἦτο παρὰ τῆ Ἀγησιλάφ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (§ 6) ὥστε διὰ δευτέραν φοράν ἐκλέγεται ἤδη μεταξὺ τῶν τριάκοντα τῇ αἰτήσει τοῦ βασιλέως. Φαίνεται δὲ ὅτι οὗτος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχεν ἐπανέλθει εἰς Σπάρτην καὶ ἤδη ἐκ ταύτης πάλιν ἀφικνεῖται διὰ τοῦτο καὶ ἡ φράσις: οἱ περὶ **Ἡριπίδαν παρήσαν** (= εἶχον ἔλθει). — καὶ ἄλλον, ἴσως τὸν Ξενοφῶντα. — αὐτοῖς, τίσι; — ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, δηλ. εἰς τὴν Λυδιάν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω («εἰς τὸν **Σαροδιανὸν τόπον ἐνέβαλε**»). — ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, ἐννοοῦνται οἱ στρατιῶται οἱ στρατολογηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγησ. παρὰ τῶν συμμαχικῶν πόλεων (πρβλ. § 3 καὶ § 11). — πάλιν, ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (396), ὅτε ἀντὶ νᾶ πορευθῆ εἰς Καρίαν ἐπορεύθη εἰς Φρυγίαν (§ 11). — καθάπερ τὸ πρόσθεν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12.

§ 22 — 23.

Δι' ἐρημίας πολεμίων = διὰ μέσου χώρας ἐρήμου πολεμίων = χωρὶς νᾶ συναντήσῃ που ἐχθροῦς. — **πολλά** = ἄφθονα, ἐν ἀφθονία. — **τῆ στρατιᾶ** = διὰ τὸν στρατὸν του. — **ἄρχων** = ἀρχηγός. — **οἱ σκευοφόροι** = οἱ μεταφέροντες τὰς ἀποσκευὰς τοῦ στρατοῦ. — **εἶπεν** = προσέταξε. — **ὁ ἡγεμῶν** = ὁ διοικητὴς (δηλ. τοῦ ἵππικου τῶν Περσῶν). — **διαβάντι** = ἄφ' οὗ διαβῆ. — **καιδόντες**, τοῦ **καθορῶ** = ; (κεφ. 2, § 15). — **οἱ ἀκόλουθοι** = οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ στρατεύμα ὑπηρεταί. — **ἐσπαρμένους εἰς...** = διεσπαρμένους πρὸς... — **βοηθῶ** = σπεύδω πρὸς βοήθειαν. — **αὖ** = ἄφ' ἑτέρου. — **παμπληθέσι... τάξεσιν** = μὲ πυκνάς τάξεις. — **ἐνθα** = τότε. — **οὕτω** = ὅχι ἀκόμη, δέν... ἀκόμη. — **πάρειμι** = εἶμαι παρῶν, παρευρίσκομαι. — **ἄπειμι** = εἶμαι ἀπῶν, ἐλλείπω. — **οὐδὲν τῶν παρεσκευασμένων** = οὐδὲν τῶν κατηρητισμένων στρατιωτικῶν σωματίων. — **καιρόν**, δηλ. **εἶναι**. — **καιρὸς** = κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία. — **σφαγιάζομαι** = προσφέρω θυσίαν. — **ἤβη** = ἐφηβικὴ ἡλικία (ἢ ἀπὸ τοῦ 18 μέχρι τοῦ 20 ἔτους). — **τὰ δέκα** (δηλ. **ἔτη**) **ἄφ' ἤβης** = οἱ ἔχοντες δεκαετῆ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐπομένως οἱ ἄνδρες οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 30 ἐτῶν. — **θέω δμόσε**

τινὶ = τρέχω εἰς συνάντησίν τινος, ἐπιπίπτω κατὰ τινος. — *δρομέω* = δραμαίως, τροχάδην. — *ὀφηγοῦμαι* = προηγοῦμαι, προπορεύομαι. — *ἐμβάλλειν*, δηλ. *τοῖς πολεμίοις*. — *ἐμβάλλω τινὶ* = ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — *ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου* = ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι αὐτὸς καὶ ὅλον τὸ (ὑπολειπόμενον) στράτευμα ἐπρόκειτο ν' ἀκολουθήσῃ (εἰς τὴν ἐπίθεσιν).

Ἦκον, ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ Μαιάνδρου εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πακτωλοῦ ποταμοῦ. — *αὐτοί*, δηλ. ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἵππεις τῶν Περσῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευοφόρους τοὺς στρατοπεδεύσαντας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. — *βοηθεῖν*, τίσι; — *οὐπω παρεῖη τὸ πεζόν*, ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ποῦ εὐρίσκετο; (§ 21). — *σφαγιασάμενος*, ὅτε ἐφαίνοντο οἱ πολέμιοι, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδ. ἐθυσίαζεν αἰγα τῇ Ἀγροτέρᾳ Ἀρτέμιδι· εὐθύς δ' ἔπειτα — ἂν, ἐννοεῖται, ἡ θυσία ἦτο εὐσείωνος — ἡ φάλαγξ ἐστεφανωμένη ἐχώρει ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἄδουσα ἐμβατήριον παιᾶνα, ἐν ᾧ αὐληταὶ ἠύλουν τὸ καστόρειον λεγόμενον μέλος.

§ 24.

Δέχομαι τινα = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος, ἀνθίσταμαι κατὰ τινος. — *ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρεῖν* = ἔλα ὁμοῦ τὰ στρατιωτικὰ σώματα, τὰ προκαλοῦντα τὸν φόβον, εἶχον ἐπιπέσει (κατ' αὐτῶν). — *ἐγκλίνω* = ὑποχωρῶ. — *πίπτω* = φονεύομαι. — *ἔφρευγον* = ἐξηκολούθουν νὰ φεύγωσιν. — *ἐπακολουθῶ* = καταδιώκω. — *αἰρῶ* =; (κεφ. 1, § 7). — *ὡσπερ εἰκὸς (ἦν)* = καθὼς ἦτο φυσικόν. — *ἐτράποντο* = ἐπεδόθησαν. — *κύκλω* = δλόγυρα. — *καὶ φίλια καὶ πολέμια* = καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς. — *περιστρατοπεδεύσατο* = διὰ τοῦ στρατοῦ περιέκλεισεν. — *χρήματα* =; (§ 12). — *ἃ ἤυρε* = τὰ ὅποια πωληθέντα ἀπέδωκαν.

Πάντα τὰ δεινὰ, δηλ. οἱ ὀπλιταὶ, οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ ἵππεις. — *ἐν τῷ ποταμῷ*, δηλ. τῷ Πακτωλῷ, ὅστις ἐχώριζεν αὐτοὺς τοῦ στρατοπέδου των (§ 22), πρὸς ὃ ἤθελον οὗτοι νὰ καταφύγωσιν. — *οἱ μὲν . . . ἔπεσον, οἱ δ' . . . ἔφρευγον*, βραχυλογικὴ ἢ ἐκφρασις. Ἡ ἔννοια: πάντες οἱ Πέρσαι ἵππεις ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν εὐθύς ἐν τῷ ποταμῷ ἐφονεύθησαν (= *ἔπεσον*) ὑπὸ τῶν καταδιωκόντων αὐτοὺς ἐχθρῶν, ἄλλοι δὲ κατῶρθω-

σαν νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν καὶ εἶτα ἐξηκολούθουν νὰ φεύγῃσι (= ἔφευγον). — τὸ **στρατόπεδον**, ὅπερ ἐφυλάττετο ὑπὸ τῶν σκευοφόρων καὶ τῶν καταφυγόντων εἰς αὐτὸ Περσῶν ἱππέων. — ὡσπερ **εἰκός**, καθ' ὅσον οἱ πελτασταὶ ἦσαν εὐκίνητοτεροι τῶν ἄλλων στρατιωτῶν. — καὶ **φίλια**, δηλ. τοὺς ἐν τῇ στρατοπέδῳ εἰς λεηλασίαν παραδεδομένους πελταστάς. — **περιεστρατοπεδεύσατο**, πρὸς τίνα σκοπὸν; — **τάλαντον**, χρηματικὴ ποσότης ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6 χιλ. ἀττικὰς δραχμάς. — **ἀπήγαγε**, βραδύτερον, ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του.

§ 25 — 26.

Ἡτιῶντο, τοῦ **αἰτιῶμαι** = κατηγορῶ. — **προδεδόσθαι** = εἶχον προδοθῆ. — **γνοῦς** = ἐπειδὴ ἔκρινεν, ἐνόμισεν. — **φέρεται τι κακῶς** = εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — **πράγματα** = ἐνοχλήσεις. — **καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν**, εἰς τὸ αἴτιος. — **ἔχω τὴν δίκην** = ἔχω ὑποστῆ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν = προσηκόντως ἔχω τιμωρηθῆ. — **αὐτονόμους οὖσας . . . ἀποφέρειν** = **αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀποφέρειν**. — **ἀποφέρω** = πληρώνω. — **δασμὸς** = φόρος. — **ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἄγ.** = ἐπεὶ δ' ἀπεκρίνατο Ἄγησίλαος. — **ἀνευ τῶν . . .** = ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν . . . — **τὰ οἴκιο τέλη** = ; (κεφ. 2, § 6). — **σὺ δ' ἀλλὰ** = **ἀλλὰ σὺ γε** = ἀλλὰ σὺ τοῦλάχιστον. — **ἕως ἂν πύθῃ** (ἀόρ. ὑποτακτ. τοῦ **πυνθάνομαι**) = ἕως οὗτου μᾶθῃς. — **τὰ παρὰ τῆς πόλεως** = τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀρχόντων τῆς πατρίδος σου. — **μεταχωρῶ** = ἀποχωρῶ, μεταβαίνω. — **τιμωροῦμαι τινα** = τιμωρῶ τινα.

Τισσ. ἐν **Σάρδεσιν . . . ὦν**, ὁ Τισσ., ἀφ' οὗ ἐκ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου ὠδήγησε τὸ ἱππικόν του παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ἦλθεν εἰς Σάρδεϊς ὑπὸ τὴν πρόφασιν μὲν νὰ λάβῃ τὰναγκαῖα μέτρα ἐν τῇ ἀπειλουμένῃ πρωτευούσῃ, πράγματι δὲ διότι ἐφοβήθη τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν καὶ γενναιότητα τῶν Ἑλλήνων. — **οἱ Πέρσαι**, οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισσ., ἰδίως ὁ Φαρν. καὶ ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως Παρύσατις, ἣτις δὲν εἶχεν ἀκόμη λησμονήσει τὴν διαγωγὴν τοῦ Τισσ. πρὸς τὸν ἀγαπητὸν της υἱὸν Κύρον. — **προδεδόσθαι**, ὁ Τισσ. κατηγορεῖτο ὡς προδότης, καθ' ὅσον οὗτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς μάχης διέτριβεν ἡσυχὸς ἐν Σάρδεσιν καὶ δὲν ἔσπευσε μετὰ τοῦ στρατοῦ του νὰ ἐκπλύνη τὴν ἦτταν, ἣν εἶχεν

ὑποστῆ τὸ ἱππικόν του παρ' αὐτὰ τὰ πρόθυρα τῆς πρωτευούσης.
— καὶ αὐτός, οὐ μόνον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισσ. Πέρσαι. — πρὸς
τὸν Ἀγησίλαον, εὐρισκόμενον — πιθανῶς — ἐν Ἐφέσῳ. — ἔφη δ'
Ἀγησ., δηλ. διὰ τῶν πρέσβειων. — τὸν σὸν ἐχθρὸν, δηλ.; — ἐκείσε,
ποῦ; — ἐπὶ τὴν Φαρν. Φρυγίαν, πρβλ. ἀνωτέρω ἐν § 12 «ἐπὶ
Φρυγίας».

§ 27 — 29.

Ὅντι δ' αὐτῷ = ὅτε δὲ αὐτὸς ἦτο. — ἔρχεται (ἀπρός.), ὑποκμ.
τοῦτου ἄρχειν... καὶ καταστήσασθαι = ἔρχεται διαταγὴ ν'
ἄρχῃ (δ' Ἀγησ.) καὶ νὰ διορίσῃ. — ὅπως γινώσκουσι = ὅπως
ἔκρινε. — ὄντινα... βούλοιο = ὄντινα... ἤθελε. — τοιῶδε λογι-
σμῶ = τούτῳ τῷ λογισμῷ· λογισμός =; (§ 2). — ὡς... ἂν εἶναι
= ὡς... ἂν εἶη = ὅτι δηλ. θὰ ἦτο. — καθ' ἐν οὐσῆς τῆς ἰσχύος
ἀμφοτέροις = ὅταν ἡ ἀρχὴ ἀμφοτέρων (κυρ. ἡ ἰσχύς καὶ διὰ τὰ
δύο τ. ἔ. τό τε ναυτικὸν καὶ τὸ πεζόν) εἶναι εἰς ἐνὸς τὰς χεῖρας. —
τό τε ναυτικόν, δηλ. ἰσχυρότερον ἂν εἶναι (= ἂν εἶη). — ἐπι-
φαινομένου, μετχ. χρονκ. ἐπιφαίνομαι = παρουσιάζομαι αἴφνης,
προστρέχω (πρὸς βοήθειαν). — ἐνθα δέοι = ὅπου ἔπρεπε (δηλ.
ἐπιφαίνεσθαι). — καινός = νέος, καινούργιος. — ἐξ ὧν = ἐκ τού-
των, ἄς. — ἐπαγγέλλομαι =; (§ 3). — χαρίζεσθαι, δηλ. τῷ
Ἀγησίλαῳ. — χαρίζομαι τινι = κάμνω χάριν εἰς τινά, εὐχαριστῶ
τινά. — εἰς εἴκ. καὶ ἑκατόν, ἢ εἰς = περίπου· ὁ προσδιορισμὸς
οὗτος συναπτεὸς τῷ: «καὶ ἐγένοντο». — τῆς γυναικός, δηλ.
αὐτοῦ. — φιλότιμος = φιλόδοξος. — ἐρρωμένος τὴν ψυχὴν =
δυνατὸς κατὰ τὴν ψυχὴν, γενναῖόψυχος. — ἀπειρότερον τοῦ παρ-
ὡς δεῖ = μὴ ἔχοντα τὴν ἀπαιτουμένην πείραν εἰς τὸ νὰ παρα-
σκευάζηται ὅπως πρέπει (= εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ τὰ κατάλληλα
μέτρα). — πράττω τὰ ναυτικά = καταγίνομαι εἰς τὰ ναυτικά =
διευθύνω, διοικῶ τὸ ναυτικόν. — ὀρμῶ = ξεκινῶ.

Ἀμφοτέρων, τίνων; — ταῦτα, τίνα; — ἰδιῶται, δηλ. πλού-
σιοι πολῖται τῶν νησιωτικῶν καὶ μικρασιατικῶν πόλεων. — ἀπελ-
θών, ποῦ; — ὡσπερ ὤρμησε, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 26
(ἐν τέλει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—2.

Καταμαθεῖν δοκῶν = νομίζων ὅτι κατενόησεν. — **τὸν Ἀγῆσ. καταφρονοῦντα . . . διανοούμενον . . . ἔχοντα** = ὅτι ὁ Ἀγῆσ. καταφρόνει . . . διανοεῖτο . . . εἶχε. — **τὰ πράγματα** = ἡ δύναμις. — **οὐδαμῆ** = οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον. — **αἰρήσειν** = νικήσειν. — **τί χρῶτο τοῖς πράγμασι** = πῶς νὰ μεταχειρισθῆ τὴν παρούσαν περίστασιν = τί νὰ πράξῃ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει. — **χρυσίον** = χρυσᾶ νομίσματα, χρήματα εἰς χρυσόν. — **εἰς πεντ. τάλαντα ἀργυρίου** = ἀξίας 50 περίπου ἀργυρῶν ταλάντων. — **πιστὰ** = ; (κεφ. 4, § 5). — **λαμβάνοντα** = ἐπὰν λαμβάνῃ. — **διδόναι**, δηλ. χρήματα. — **οἱ προεσθηκότες** = ; (κεφ. 2, § 7 «ὁ προεσθηκῶς»). — **ἐφ' ᾧτε** (μετ' ἀπαρμφ.) = μετὸν ὄρον νὰ . . . — **πόλεμον ἐκφέρω** = κηρύττω πόλεμον. — **καὶ (= καίπερ) οὐ μεταλαμβάνοντες** = ἂν καὶ δὲν μετέσχον. — **διέβαλλον** = ἐπειρῶντο διαβάλλειν. — **προάγω τινὰ εἰς μῖσός τινος** = παρακινῶ τινὰ εἰς μῖσος κατὰ τινος. — **συνίστασαν** = ἐπειρῶντο συνιστάναι· **συνίστημι** = ἐνώνω (εἰς συμμαχίαν).

Χρυσίον, δηλ. χρυσοῦς δαρεικός· ὁ δὲ δαρεικός ἦτο Περσικὸν χρυσοῦν νόμισμα ἔχον ἀξίαν 20 δραχμ. ἄττικῶν. — **πιστὰ τὰ μ. λαμβάνοντα**, τοῦ ὅτι δηλ. τὰ χρήματα θὰ διατεθῶσι διὰ τὸν ἐπιδικώμενον σκοπὸν (δηλ.); — **ἐλθῶν**, ποῦ; — **δίδωσι**, τί; — **Ἀνδροκλείδα . . . Ἰσμ. καὶ Γαλ., Τιμ. καὶ Πολ., Κύλωνι τε . . .**, οὗτοι ἦσαν οἱ προεσθηκότες. — **εἰς τὸν πόλεμον**, κατὰ τίνων; — **οἱ μὲν δεξάμενοι**, τίνες ἦσαν οὗτοι; — **εἰς μῖσος αὐτῶν**, τίνων; — **καὶ τὰς μεγίστας πόλεις**, οἷαι ἦσαν αἱ Ἀθηναὶ καὶ αἱ Θήβαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

§ 1—3.

Μειτόπωρον = φθινόπωρον· *ἅμα μετοπώρω* =; (III, κεφ. 2, § 6 «*ἅμα τῷ ἤρι* »). — *πορθῶ* = καταστρέφω. — *ἐκὼν, ἐκοῦσα, ἐκὼν* = θέλων, ἐκουσίως. — *προσλαμβάνω* = καταλαμβάνω. — *ὥς* = ὅτι· συναπτόεν τῷ *εἰς λόγους ἄξιοι (= ἄξει) καὶ . . . ποιήσοι (= ποιήσει)*. — *εἰς λόγους ἄγω τινά τινι* = φέρω τινά εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος = πείθω τινά νά ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τινος. — *εἰ ἔλθοι* = ἔάν ἔλθῃ. — *τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ* = ἐπειδὴ ἐπεθύμει τοῦτο, δηλ. τὸ νά. . . — *ἀφίστημι ἔθνος τι ἀπό τινος* = κινῶ εἰς ἀποστασίαν, ἀποστατῶ ἔθνος τι ἀπό τινος. — *συμμαχίαν ἐποίησατο*, δηλ. *τῷ Ἀγησίλαῳ*. — *καὶ . . . καλούμενος = εἰ καὶ ἐκαλεῖτο*. — *πείσαντος τοῦ Σπ.* = κατὰ συμβουλήν τοῦ Σπ.

Ὁ δὲ Ἀγησ . . . , ὁ Ξενοφῶν ἐπανερχεται εἰς τὴν ἐν βιβλ. III, κεφ. 4, § 26 διακοπεῖσαν ἐξιστόρησιν τῶν πράξεων τοῦ Ἀγησίλαου ἐν Ἀσίᾳ. — *ἅμα μετοπώρω*, τοῦ ἔτους 395. — *εἰς τὴν τοῦ Φαρν. Φρυγίαν*, πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 12. — *Σπιθριδάτης*, ὑπαρχος (= ὑποσατράπης) τοῦ Φαρν.· πεισθεὶς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (396) ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἀπεστάτησεν ἀπὸ τοῦ Φαρν. καὶ προσήλθεν εἰς τὸν Ἀγησίλαον (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10). — *τι ἔθνος*, καὶ ὄχι μεμονωμένας πόλεις ὅπως μέχρι τοῦδε. — *γάρ*, δηλοῖ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὁ Ὅτις συνεμάχησε τῷ Ἀγησ. — *οὐκ ἀνεβεβήκει*, δηλ. πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Περσίαν. — *πελιαστάς*, βλ. ἐν σελ. 81.

§ 15—16.

Ἀποπορεύομαι = ἀπέρχομαι. — *ἐπὶ Δασκυλείου* =; (III, κεφ. 4, § 12 «*ἐπὶ Φρυγίας* »). — *τὰ βασιλεία* = τὰ ἀνάκτορα. — *θήρα* = κυνήγιον. — *περιείργω* = περιφράσσω, περικλείω. — *παράδεισος* = κήπος. — *ἀναπετιάννυμι* = ἀνοίγω· *ἀναπεπιταμένος* = ἀνοικτός. — *παραρρέω* = ῥέω πλησίον. — *παντοδαπός* =; (κεφ. 4, § 17).

τοῖς δυναμένοις = *τοῖς ἐπισταμένοις* = διὰ τοὺς γνωρίζοντας. — *ὀρνιθεύω* = κυνηγῶ (πηγά). — *διεχείμαζε*, ὑποκμ. ὁ Ἀγησίλαος. — *αὐτόθεν* = ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ τόπου, ἔνθα διέμενε). — *σὺν προνομαῖς* = (μακρόθεν) δι' ἐκδρομῶν.

Παρέρρει, παρὰ τὰ ἀνάκτορα. — *προνομαί*, αὐταὶ κυρίως ἦσαν ἐκδρομαὶ συντεταγμένου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρικὴν πρὸς συλλογὴν τροφῶν, ὅθεν ἐκστρατεία τακτικὴ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.

§ 17 — 19.

Καταφρ. ποτὲ κτλ., ἢ σύνταξις: *τῶν στρατιωτῶν λαμβανόντων* (= ὅτε οἱ στρατιῶται ἐλάμβανον) *ποτὲ τὰ ἐπιτήδεια καταφρονητικῶς καὶ ἀφυλάκτως*. — *σφάλλομαι* = παθαίνω ἀτύχημα· *διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσφάλθαι* = διότι πρότερον (οἱ στρατιῶται) οὐδὲν ἀτύχημα εἶχον πάθει. — *ἐσπαρμένοις* = ; (III, κεφ. 4, § 22). — *διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι* = διότι ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο. — *μη... κνικλωθεὶς πολιορκοῖτο* = μήπως περικυκλωθῆ καὶ πολιορκηθῆ. — *εἴ που κατασταίῃ* (τοῦ καθίσταμαι) = ἐὰν ἐγκατασταθῆ εἰς κανὲν μέρος (μονίμως). — *ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας* = ἄλλοτε εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς χώρας καὶ ἄλλοτε εἰς ἐκεῖνο = εἰς διάφορα μέρη τῆς χώρας. — *καὶ μάλα* = εἰς μέγιστον βαθμόν, ὅσον τὸ δυνατόν. — *ἀφανίζω τι* = καθιστῶ τι ἀφανές, ἀποκρύπτω τι. — *τὰς στρατοπεδεύσεις* = τὴν ἐκάστοτε θέσιν τοῦ στρατοπέδου του. — *προσελαύνοντα* = νὰ προχωρῆ (πρὸς αὐτούς). — *συνέδραμον* = *ἤθροισθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο*. — *ὥς εἰς...* = περίπου ἕως... — *ἐμέλλησεν*, τοῦ μέλλω = βραδύνω. — *προῖσταμαί τι* = στήνω, τοποθετῶ τι ἔμπροσθέν μου. — *ὀπισθεν*, δηλ. τῶν ἄρμάτων. — *γενόμενος* = ταχθεὶς. — *εὐλαύνειν*, ὑποκμ. τὰ ἄρματα. — *εὐλαύνω εἰς τινα* = ἐπιπίπτω κατὰ τινος. — *ὥς*, χρνκ. — *ἐμβάλλω* = ; (III, κεφ. 4, § 22). — *διασκεδάσει*, τοῦ διασκεδάννυμι = διασκορπίζω. — *τὸ ἀθρόον* = τὸ συντεταγμένον σῶμα τῶν Ἑλλ. — *καταβάλλω* = ῥίπτω κάτω, φονεύω.

Ἐσπαρμένοις, δηλ. εἰς ἀρπαγὴν. — *ἄρματα δρεπανηφόρα*, ταῦτα ἦσαν δίτροχα πολεμικὰ ὀχήματα φέροντα δρέπανα κατὰ τοὺς τροχοὺς ἐκατέρωθεν. — *νομάδες*, φυλαὶ ποιμενικαὶ περιφερόμεναι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μετὰ τῶν ποιμνίων των. — *καὶ μάλα*

ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις, πρὸς τίνα σκοπόν; — **ὡς εἰς ἑπτακοσίους**, οὗτοι ἦσαν πεζοί, καὶ μάλιστα — ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τοῦ κατωτέρω «**ἐγγύς... σὺν τοῖς ὀπλίταις**» — μόνον ἐλαφρῶς ὠπλισμένοι. — **ἐλαύνειν εἰς αὐτούς**, δηλ. τοὺς 700 Ἑλληνας. — **τὸ ἀθρόον**, ἐννοεῖ τοὺς συντεταγμένους 700 Ἑλληνας.

§ 20 — 21.

Ἐκ τούτου = ; (III, κεφ. 4, § 11). — **αἰσθάνεται** = ; (III, κεφ. 2, § 16). — **τὸν Φ. στρατοπεδευόμενον** = ὅτι ὁ Φ. ἐστρατοπέδευεν. — **ἀπέχοντα** = εἰς ἀπόστασιν. — **καὶ εὐθύς λέγει, τί;** — **λαμπρόν τι** = κτήρῳ τι, ἀνδραγαθήμῳ τι. — **αἰτεῖ τὸν Ἄγησ.** = ζητεῖ παρὰ τοῦ Ἄγησ. — **ὀπόσους πείσειεν** = ὅσους ἤθελε πείσει (ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτόν).

Στάδια, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 81. — **Ἥριππίδαν**, τὸν ἡγεμόνα τῶν Κυρείων (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 20). — **τοσοῦτους**, δηλ. πόσους; — **τοὺς Σπιθριδάτου**, οἱ ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἦσαν διακόσιοι (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10). — **τοὺς Παφλαγόνας**, ὄντας πόσους τὸν ἀριθμόν; (πρβλ. § 3).

§ 22 — 24.

Ἐπέσχετο ... ἐθύετο, ὑποκμ. τοῦ μὲν α' ῥ. εἶναι ὁ Ἄγησί-
λαος, τοῦ δὲ β' ὁ Ἥριππίδας ποῖον τὸ ἀντικμ. τοῦ **ὑπέ-
σχετο**; — **ἄμα δειλῆ** = περὶ τὸ ἐσπέρας. — **καλλιερῶμαι** = ἔχω
εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ. — **καταλύω** = παύω, τελειώνω. — **δει-
πνήσαντας** = ἄφ' οὗ δειπνήσωσι (= μετὰ τὸ δεῖπνον). — **παρεῖναι**
(δηλ. **τοὺς στρατιώτας**) = νὰ παρευρίσκωνται οἱ στρατιῶται. —
σκότους γενομένου = ἐπεὶ σκότος ἐγένετο. — **ἐκάστων** = ἐξ
ἐκάστου στρατιωτικοῦ σώματος (δηλ. ἐκ τῶν ὀπλιτῶν, τῶν πελτα-
στῶν καὶ τῶν ἵππέων). — **ὅπως μὴ καταγελῶεν αὐτοῦ** = ἵνα μὴ
περιγελῶσιν αὐτόν. — **εἰ ἀποτρέποιτο** = ἐὰν ἤθελεν ἀποτραπῆ
(τῆς ἐπιχειρήσεως). — **οἱ ἄλλοι τριάκοντα** = οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν τριά-
κοντα. — **σὺν ἧ εἶχε δυνάμει** = σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε. — **ἄμα
τῇ ἡμέρᾳ** = ; (III, κεφ. 2, § 3). — **ἐπιπεσῶν (ὁ Ἥριππίδας ...
πολλοὶ ἔπεσον**, κατὰ ποίαν πτῶσιν ἔπρεπε κανονικῶς νὰ τεθῆ ἢ

μετχ.; Ἡ μετάφρασις ἄς γίνῃ, ὡσεὶ ἦτο: *ἐπέπεσε τῇ Φαρν. στρατοπεδείᾳ καὶ τῆς μὲν . . . στρατοπεδείᾳ* = στρατόπεδον.— *Μυσῶν ὄντων* = ἀποτελουμένης ἐκ Μυσῶν.— *πίπτω* =; (III, κεφ. 4, § 24).— *ἐκπωμα* = ποτήριον.— *καὶ ἄλλα δὴ . . . κτήματα* = *καὶ ἄλλα κτήματα, οἷα δὴ Φαρναβάξου ἦν* = καὶ ἄλλα (πολύτιμα) πράγματα, ὅποια φυσικὸν ἦτο νὰ ἔχῃ ἄνθρωπος καθὼς ὁ Φαρν.

Ἐθύετο, περὶ τῆς συνηθείας, ἣν εἶχον οἱ παλαιοὶ νὰ προσφέρωσι θυσίαν πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἐν σελ. 76.— *οἱ τριάκοντα*, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ πολεμικὸν συμβούλιον περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 91.— *αὐτοὶ δέ*, δηλ. ὁ Φαρν. καὶ οἱ περὶ αὐτόν, οἵτινες ἦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

§ 29—31.

Ἐκ παλαιοῦ = παλαιόθεν, πρὸ πολλοῦ.— *ξένος* = φίλος (ἐκ φιλοξενίας).— *ἐξενώθη*, τοῦ *ξενοῦμαι* *τινι* = γίνομαι φίλος τινός, συνάπτω σχέσεις (ξενίας) μετὰ τινός.— *ὡς οἶοιτο* = ὅτι ἐνόμιζεν.— *συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους Φαρν.* = ὅτι δύναται νὰ πείσῃ τὸν Φαρν. νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ.— *ὡς*, χρονκ.— *ἤκουσεν*, ὑποκμ. ὁ Ἄγηςίλαος.— *σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν* = λαβὼν παρὰ τοῦ Ἄγης. ἀνακωχὴν καὶ ἐπίσημον διαβεβαίωσιν κατ' ἐννοίαν = ἄφ' οὗ ἐδέχθη ὁ Ἄγης. ἀνακωχὴν πρὸς τὸν Φαρν. καὶ ἔδωκε περὶ τούτου ἐπίσημον διαβεβαίωσιν πρὸς τὸν Ἀπολλοφάνην.— *παρῆν (ὁ Ἀπολλοφάνης)* = ἐπανήλθεν.— *συγκείμενον χωρίον* =; (III, κεφ. 2, § 19).— *ἐνθα δὴ* = ὅπου ἦδη.— *χαμαὶ* = κατὰ γῆς.— *πόα* = χλόη, τόπος πλήρης χλόης.— *ὑποτιθέντων αὐτῷ τῶν θερ.* = ἐν ᾧ οἱ θεράποντες ἔστρωνον κάτωθεν αὐτοῦ.— *δαπτὰ* = στρώματα, τάπητες κεντητοί.— *ἐντροφῶ* = δεικνύομαι τρυφηλός.— *φανλότης* = λιτότης, ἀπλότης.— *κατακλίνομαι* = κάθημαι.— *ὡσπερ εἶχε* = καθὼς ἦτο.— *ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν* = προσηγόρευσαν ἀλλήλους διὰ τοῦ «χαῖρε», ἐχαιρετίσθησαν.— *προτειναντος τοῦ Φαρν.* = ἐπεὶ ὁ Φαρν. προέτεινε.— *ἀντιπροτείνω* = προτείνω ἐπίσης.

Οἱ . . . τριάκοντα, περὶ αὐτῶν ἰδὲ ἐν σελ. 91.— *ὡσπερ εἶχε*, φέρων δηλ. τὴν πολυτελεῆ στολήν.

§ 32—33.

Ἄρχω τοῦ λόγου = κάμνω ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας, ὁμιλῶ πρῶτος.
—καὶ γὰρ = γάρ. — *καὶ πάντες οἱ . . .* = καὶ σεῖς ὅλοι οἱ . . . —
ἔγενόμην = ὑπῆρξα. — *ἐν δὲ τῇ γῇ* = κατὰ ξηρὰν δέ. — *αὐτὸς* =
 ἐγὼ ὁ ἴδιος. — *ἀπὸ τοῦ ἵππου* = ἔφιππος. — *εἰς τὴν θάλασσαν* =
 ἕως μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. — *καὶ διπλοῦν . . . κατηγορήσαι*
= καὶ οὐκ ἂν ἔχοιτε κατηγορήσαι ἐμοῦ, ὥσπερ Τισσ., οὔτε
ποιήσαντος πώποτε οὔτ' εἰπόντος διπλοῦν τι = καὶ δὲν
 θὰ ἠδύνασθε νὰ κατηγορήσητε ἐμέ, καθὼς κατηγορεῖτε τὸν Τισσ.,
 οὔτε ὅτι ἔπραξά ποτε ἕως τώρα οὔτε ὅτι εἶπον δόλιόν τι πρὸς
 ὑμᾶς. — *γενόμενος = εἰ καὶ ἔγενόμην* = ἐν ᾧ ἐδείχθη. — *οὕτω*
διάκειμαι = εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔχω περιπέσει. — *ὥς = ὥστε.*
— δεῖπνον = τροφή, τὰ πρὸς διατροφήν ἀναγκαῖα. — *εἰ μὴ . . .* =
 ἐκτὸς ἐάν . . . — *ὧν = τούτων, ἄ.* — *ὥσπερ τὰ θηρία* (πτ. ὀνο-
 μαστ.), ποῖον τὸ β. τῆς πρότάσεως; — *ἐφ' οἷς* = διὰ τὰ ὅποια. —
παράδεισος; (§ 15). — *τὰ δσια καὶ τὰ δίκαια* = τὰ θεῖα καὶ
 τὰ ἀνθρώπινα δίκαια. — *ὕμεις δέ . . .*, ὁ δὲ ἐνταῦθα = τότε. —
ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν = πῶς αὐταὶ αἱ πράξεις (ὑμῶν) εἶναι
 ἴδιαι ἀνδρῶν (= ἀρμόζουσιν εἰς ἀνδρας). — *ἐπίσταμαι* = γνωρίζω.
— ἀποδίδωμι χάριτας = ἀνταποδίδω εὐεργεσίας.

Ὅτε τοῖς Ἄθην. ἐπολεμεῖτε, κατὰ ποῖον πόλεμον; — *τὸ ναυ-*
τικὸν . . . ἰσχυρὸν ἐποίουν, μετὰ τὴν παρὰ τὴν Κύζικον ἦτταν
 τῶν Λακεδ. (410). — *ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος . . .*, κατὰ τὴν
 παρὰ τὴν Ἄβυδον ναυμαχίαν τῶν Ἄθην. καὶ Λακεδ. (411 π. X). —
τοιοῦτος, δηλ.; — *οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν*, πρβλ. § 1, § 16,
 § 24. — *καὶ οἰκήματα καὶ παραδείσους*, πρβλ. § 15-16. — *εἰ . . .*
μὴ γινώσκω . . ., σοβαρῶς λέγονται ταῦτα ὑπὸ τοῦ Φαρν.;

§ 34—36.

Ἐπαισχύνομαι τινα = ἐντρέπομαι τινα. — *χρόνω ποτέ* = μετὰ
 τινα χρόνον ἐπὶ τέλους. — *ἀλλὰ μὲν* = ἀλλὰ βεβαίως. — *ξένοι* =;
 (§ 29). — *αἱ πόλεις* = αἱ πατρίδες των. — *πολέμια*, δηλ. ἀλλή-
 λαις. — *καὶ τοῖς ἐξενωμένοις*, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *πολεμοῦσι ξενου-*
μαι; (§ 29). — *ἂν οὕτω τύχωσι*, κατ' ἔννοιαν = ἂν συμβῇ

τοῦτο (δηλ. ;). — *ἔσιν ὅτε* = ἐνίοτε. — *ἀπέκτειναν* = ἀποκτείνουσι. — *σοὶ* (δτικ.) *φίλοι* = φίλοι σου. — *περὶ παντὸς ποιουμαί τι* = θεωρῶ τι ὡς τὸ μέγιστον, ὡς μεγίστην εὐτυχίαν μου. — *εἴ ἔδει* = ἂν ἐπρόκειτο. — *ἀλλάξασθαί σε ἡμᾶς δεσπότης ἀντι βασιλέως δεσπότης* = νὰ ἀλλάξης κύριον καὶ νὰ κάμῃς ἡμᾶς κυρίους ἀντὶ τοῦ βασιλέως. — *οὐκ ἂν... συνεβούλευον*, τοῦτο (δηλ. ;). — *ἔξεστί σοι ζῆν* = δύνασαι νὰ ζῆς. — *μεθ' ἡμῶν γενόμενῳ* = ἀφ' οὗ συμμαχῆσης μεθ' ἡμῶν. — *καρποῦμαι τι* = ἀπολαύω τι. — *καίτοι* = καὶ βεβαίως, καὶ ἀληθῶς. — *ἐλεύθερον εἶναι* = *τὸ εἶναι (τινα) ἐλεύθερον* = *τὴν ἐλευθερίαν*. — *ἐγὼ μὲν* = ἐγὼ τοῦλάχιστον. — *ἀντάξιον τῶν πάντων χρημάτων* = ἰσάξιον πρὸς ὅλους τοὺς θησαυροὺς (τοῦ κόσμου). — *οὐδὲ μέντοι* = ἀλλ' οὐδέ. — *πένητα μὲν... ἐλ... εἶναι* = δηλ. νὰ εἶσαι ἐλεύθερος μὲν, ἀλλὰ πτωχός. — *χρῶμαι τινι συμμαχῶ* = ἔχω τινὰ σύμμαχον. — *αὔξειν μὴ = μὴ αὔξειν*. — *αὔξω* = αὔξάνω. — *ἀρχή* = κράτος. — *τοὺς ὁμοδούλους σοι* = τοὺς μετὰ σοῦ δουλεύοντας εἰς τὸν βασιλέα. — *καταστρέφομαί τινα* = καθυποτάττω τινά. — *ὥστε... εἶναι*, δηλ. *τοὺς ὁμοδούλους*. — *καίτοι* = καὶ ὅμως. — *τίνος ἂν δέοις* = τίμος θὰ εἶχες ἀνάγκη = τί θὰ σοὶ ἔλειπε. — *μὴ οὐχὶ εἶναι* = *ὥστε εἶναι* = ὥστε νὰ εἶσαι. — *πάμπαν* = ἐντελῶς.

Ἐπησχύνθησαν καὶ εἰσιώπων, διότι ἀνεγνώριζον τὸ δίκαιον τοῦ Φαρν. — *χρόνῳ ποτέ*, ἐβράδυνε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ἄγησ., διότι ἢ ἀπολογία δὲν ἦτο εὐκολος. — *μηδένα προσκυνοῦντα...* ὅπως τώρα προσκυνεῖς τὸν βασιλέα; συνήθεια ἦτο παρὰ Πέρσας ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν νὰ προσπίπτωσι κατὰ γῆς καὶ νὰ φιλῶσιν αὐτήν; οἱ Ἕλληνες τὴν τιμὴν ταύτην ἐθεώρουν προσήκουσαν μόνοις τοῖς θεοῖς. — *ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν...*, περὶ ἐλευθερίας τί λέγει ὁ Ῥήγας Φεραῖος ἐν τῇ θουρίῳ του;

§ 37—38.

Οὐνοῦν = λοιπόν. — *ἀπλῶς* = εἰλικρινῶς. — *ἀποκρίνωμαί*, ὑποτακτ. δηλαῦσα ἐρώτησιν μετ' ἀπορίας = νὰ ἀποκριθῶ; — *ποιήσω*, μέλλ. ὀριστ. — *πρέπει... σοι* = ἀρμόζει εἰς σέ (δηλ. εἰς τὴν μέχρι τοῦδε παρρησίαν σου [ν' ἀποκριθῆς εἰλικρινῶς]). — *γοῦν* =

βεβαίως. — *τάτιη* (δηλ. *εἶναι*) = ἐρίζη νὰ εἶμαι. — *προστάτω*
τινὶ τὴν ἀρχήν = ἀναθέτω εἰς τινὰ τὴν στρατηγίαν. — *ὡς ἔοικε* =
καθὼς φαίνεται. — *εἰδέναι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. ὑμᾶς. —
λαμβάνομαι τινος = πιάνομαι ἀπὸ τι, πιάνω τι. — *εἶθε...*
γένοιο = ; — *λῶστος* (ὑπερθετ. τοῦ ἀγαθός) = ἄριστος. — *δ' οὖν*
= ἔμως. — *ἐπίστω*, προστακτικὴ τοῦ *ἐπίσταμαι* = ; (§ 33). —
ἄπειμι, μέλλ. — *τοῦ λοιποῦ* = εἰς τὸ μέλλον. — *ἕως ἄν...* *ἔχω-*
μεν = ἐφ' ἕσον δυνάμεθα. — *ἀφεξόμεθα*, μέλλ. τοῦ *ἀπέχομαι*.

Τοιοῦτος ὢν, δηλ.; — *ἐκ τῆς σῆς χώρας*, ποία ἢ χώρα τοῦ
Φαρν.; — *κἂν πόλεμος ᾗ*, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ;

§ 39 — 40.

Σύνοδος = συνέντευξις. — *ἐπὶ τὸν ἵππον* = ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ
ἵππον. — *καλὸς* = ὄρατος. — *ὑπολείπομαι* = μένω ὀπίσω. — *καὶ*
προσδραμών, δηλ. πρὸς τὸν Ἀγησ. — *ἐγὼ δέ γε* = καὶ ἐγὼ
βεβαίως. — *μέμνησο*, δηλ. *ἐμοῦ* = νὰ μ' ἐνθυμήσαι. — *νυν* = *τοί-*
νυν = λοιπόν. — *παλιόν* = ; (III, κεφ. 4, § 14). — *φάλαρα ἔχον-*
τος... = *φάλαρα*, ἃ εἶχε περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίος... — *γρα-*
φενός = γραμματεῦς. — *περιελὼν ἀντέδωκεν* = *περιεῖλε καὶ*
ἀντέδωκε. — *περιαιρῶ* = ἀφαιρῶ. — *ἀντιδίδωμι* = δίδω καὶ ἐγώ,
ἀνταποδίδω. — *μεταδιώκω* = τρέχω κατόπιν, ἀκολουθῶ.

Ξένον σε... *ποιούμαι*, εἰς τοῦτο παρεκίνησε τὸν υἱὸν τοῦ
Φαρν. ποία διαγωγὴ τοῦ Ἀγησ.; (§ 38). — *δέχομαι*, τί; — *καὶ*
εὐθύς τὸ παλιόν..., συνήθεια ἦτο οἱ συνδεόμενοι διὰ *ξενίας*
ν' ἀνταλλάσσωσι πρὸς ἀλλήλους δῶρα πρὸς ἀνάμνησιν. — *φάλαρα*,
ταῦτα ἦσαν κοσμήματα τιθέμενα κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων, ἰδίᾳ
δὲ τὸ περὶ τὸ μέτωπον τοῦ ἵππου κεκοσμημένον μέρος τοῦ χαλι-
νοῦ. — *τὸν πατέρα*, δηλ. ποῖον;

§ 41.

Δῆ = τῷ ὄντι. — *ἀποπορεύομαι* = ; (§ 15). — *ὑποφαίνει ἕαρ* = ;
(III, κεφ. 4, § 16). — *πρὸς ᾧ εἶχε* = *πρὸς τῷ στρατεύματι*,
ὃ εἶχε. — *πορευόμενος* = ἵνα πορευθῆ. — *ὡς δύναίτο* = ὅσον θὰ
ἦδύνατο. — *ἀνωτάτω* = εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Ἀσίας). — *νομίζων...*
βασιλέως = *νομίζων ἀποστήσειν βασιλέως πάντα τὰ ἔθνη*,

δπόσα ὀπισθεν ποιήσαιτο. — ἀφίστημι βασιλέως τὰ ἔθνη = διεγείρω τὰ ἔθνη εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. — *δπόσα ὀπισθεν ποιήσαιτο* = ὅσα ἤθελεν ἀφήσει ὀπισθὲν του.

᾽Ωσπερ εἶπε, ἐν § 38. — *ἐκ τῆς χώρας*, τίνος; — *καὶ ἔαρ*, τοῦ ἔτους 394 π. Χ. — *ἐκεῖ*, ποῦ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—2.

Εἰμι ἐν τινι = ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἰς τι. — *σαφῶς* = μετὰ βεβαιότητος. — *αἰσθάνομαι* = ; (κεφ. 1, § 20). — *ἐλληλυθότα* . . . *καὶ συνεστηκυίας* (τοῦ *συνίσταμαι*) = ὅτι εἶχον ἔλθει καὶ (ὅτι) εἶχον συνενωθῆ. — *ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς* = ἵνα πολεμῆσωσιν ἐναντίον των. — *ἐν κινδύνῳ*, δηλ. *εἶναι*. — *ταῦτα* = εἰς ταῦτα. — *ἐπὶ τὸν Ἄγησ.* = πρὸς τὸν Ἄγησ. — *διηγοῦμαι* = ἐκθέτω. — *ὡς ἔχοι* = πῶς εἶχον. — *ἐπιστέλλω τινὶ* = διατάττω τινά.

Ἐν τούτοις ἦν, δηλ. ἐν τοῖς ἐξιστορηθεῖσιν ἐν § 41 τοῦ προηγούμενου κεφ. — *τὰ τε χρήματα ἐλληλυθότα*, ταῦτα ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ σατράπου Τιθραύστου διὰ τοῦ Ῥοδίου Τιμοκράτους (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 5, § 1-2). — *τὰς μεγίστας πόλεις*, δηλ. Κόρινθον, Ἄργος, Ἀθήνας, Θήβας. — *πρὸς ἑαυτοὺς*, δηλ. τοὺς Λακεδ. — *αὐτοὶ μὲν*, οἱ Λακεδ. ἐν Ἑλλάδι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἄγησ. ἐν Ἀσίᾳ. — *ταῦτα*, δηλ. τὰ διὰ τὴν ἐκστρατεῖαν ἀπαιτούμενα. — *τὰ τε ἄλλα διηγεῖτο, ὡς ἔχοι*, ποῖα ἢ τότε κατὰστασις τῶν πραγμάτων ἐν Λακεδαίμονι; — *αὐτῷ*, δηλ. τῷ Ἄγησ.

§ 3—4.

Χαλεπῶς φέρω = ; (III, κεφ. 1, § 17). — *ἐνθυμοῦμαι* = ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι. — *οἴων... ἀποστεροῖτο* = ὁποῖων ἀπεστερεῖτο. — *καλῶς γίγνεται τι* = καλῶς ἀποβαίνει τι, λαμβάνει τι καλὴν ἔκδοσιν. — *οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν* = οὐ φόβος ἐστὶ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν = δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως σὰς λησμονήσω ἐπομένως = οὐδαμῶς θὰ σὰς λησμονήσω. — *παρέσομαι* = θὰ ἐπιστρέψω. — *πράξων, ὧν... = ἵνα πράξω ταῦτα, ὧν... = ψηφί-*

ἔσομαι = ἀποφασίζω. — λαβόντες αὐτὸν = μετ' αὐτοῦ. — ἦκειν (ἐκ τοῦ ἐψηφίσαντο) = νὰ ἐπανέλθωσιν.

Οἶων ἐλπίδων, τί ἤλπιζε νὰ κατορθώσῃ ὁ Ἄγησ. μένων ἐν Ἀσίᾳ; (πρβλ. κεφ. 1, § 41). — τοὺς συμμάχους, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ (ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν λέξεων οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν καὶ ἐκ τῆς § 8), δηλ. τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων, οὓς ὁ Ἄγησ. εἶχε προσκαλέσει. — τὰ ὑπὸ τῆς π. παραγγελλόμενα, ποίας διαταγὰς ἀπέστειλεν ἡ Σπάρτη εἰς τὸν Ἄγησ. διὰ τοῦ Ἐπικουδίδου; — ἐκεῖνα, δηλ. τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι (πρβλ. κατωτέρω: τὰ κεῖ). — ὧν ὑμεῖς δεῖσθε, αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνίδες πόλεις ἐδέοντο τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

§ 5 - 8.

Οὐκ ἔλατιον = οὐκ ἐλάττους. — δύναιτο, ὑποκμ. ὁ Εὐξενος. — διασώζω = ὑπερασπίζω, προστατεύω. — ὡς, πρὸ τῶν ὑπερθετικώνων; βέλτιστοι = ἰκανώτατοι, ἀνδρεϊότατοι. — ἄθλα προϋθῆκε = ; (III, κεφ. 4, § 16). — ταῖς πόλεσιν, ἦτις = τῶν πόλεων ἐκεῖνη, ἦτις. — ἦτις πέμποι = ἦτις ἤθελεν ἀποστέλλει (εἰς αὐτόν). — τῶν μισθ. τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις = τῶν λοχαγῶν τῶν μισθοφόρων ἐκεῖνω, ὅστις. — ὅστις συστρατεύοιτο = ; (πρβλ. ἀνωτέρω «ἦτις πέμποι» * ὁμοίως κατωτέρω: «παρέχοιτο»). — εὐοπλος = καλῶς ὀπλισμένος. — καὶ δπλιτῶν καὶ τοξ. καὶ πελτ., ἐξαρτ. ἐκ τοῦ λόχον. — προεῖπε = ὑπεσχέθη. — τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις = τῶν ἱππάρχων ἐκεῖνω, ὅστις. — εὐῖππος = ἔχων καλοὺς ἵππους. — τάξις = τάγμα (σῶμα) ἱππικοῦ. — ὡς . . . δώσων, ἀντὶ ὡς . . . δώσει' ἐκ τοῦ προεῖπε. — νικητήριον = βραβεῖον τῆς νίκης. — ἐπεὶ διαβαίησαν (= διαβαῖεν) = ἀφ' οὗ διαβῶσιν. — ἐν Χερρ., ὁ προσδιορισμὸς συναπτέος τῆ: ποιήσῃν τὴν κρῖσιν. — ὄπως (= ἵνα) εὖ εἰδείησαν (= εἰδεῖεν), ὑποκμ. αἱ πόλεις, αἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἱππάρχαι τῶν μισθοφόρων. — ὅτι τοὺς στρ. δεῖ εὐκρινεῖν = ὅτι πρέπει καλῶς νὰ ἐκλέγῃσι τοὺς στρατιώτας. — ἐκπεπονημένος = κατειργασμένος. — εἰς κόσμον = περικαλλῶς. — οὐκ ἔλατιον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τετάρων ταλάντων = εἶχον ἀξίαν οὐχὶ κατωτέραν τῶν 4 ταλάντων. — τοσοῦτων ἀναλωθέντων = ἐπειδὴ τοσαῦτα ἀνῆλώθη' ἀναλώ (- ὄω) καὶ ἀναλίσκω = δαπανῶ. —

παμπόλλων χρημάτων = ἀντὶ πλείστων χρημάτων. — εἰς τὴν στρατ. = διὰ τὸν στρατόν. — κατέστησαν, αἱ πόλεις ἢ β'; — ἀπὸ πόλεως = ἐξ ἐκάστης πόλεως.

Εὐξενον, πιθανῶς ἓνα τῶν τριάκοντα (περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 91). — **ἀρμοστήν**, βλ. ἐν σελ. 71. — **διασώζειν**, δηλ. ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐκ μέρους τῶν Περσῶν. — **τὰς πόλεις**, δηλ. ποίας; — **οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν**, ὅχι τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ τῶν ἐν Ἀσίᾳ συμμάχων καὶ μισθοφόρων. Οὗτοι, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν πρόθυμοι πρὸς πόλεμον, εἶχον ἀνάγκην παρακινήσεώς τινος. — **τοῖς λοχαγοῖς**, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 80. — **τοξοτῶν καὶ πελταστῶν**, βλ. ἐν σελ. 100. — **τοῖς ἱππάρχοις**, ἱππαρχος ἐκαλεῖτο ὁ διοικητὴς ἱππικοῦ. — **ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι** κτλ., αἱ πόλεις, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἱππαρχοὶ τῶν μισθοφόρων ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν, ὅτι τὰ βραβεῖα θὰ ἐδίδοτο οὐχὶ μόνον διὰ τὸν καλὸν ὀπλισμόν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὴν ἀντοχὴν καὶ πειθαρχίαν, ἣν θὰ ἐπεδείκνυον οἱ στρατιῶταί των κατὰ τὴν πορείαν ὡς ἐκ τούτου ἄφειλον οὗτοι προσεκτικῶς νὰ ἐκλέξωσι τοὺς στρατιώτας. — **τοσοῦτων**, δηλ. πόσων; — **ἀναλωθέντων**, ὑπὸ τίνος; — **κατεσκευάσθη**, δηλ. ὑπὸ τῶν πόλεων, τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν ἱππάρχων, οἵτινες, ἕνα τύχῳσι τῶν ἄθλων, ἠμιλλήθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν προμήθειαν πολυτίμων ὅπλων. — **κατέστησαν**, ὑπὸ τοῦ Ἀγησ. — **Μένασκος...** **Ὀρσιππος**, οὗτοι πιθανῶς ἀνήκον εἰς τοὺς τριάκοντα, ὡς καὶ ὁ Ἡριπίδας. — **τῶν δὲ συμμάχων**, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 115. — **ἦν περ βασιλεύς**, δηλ. ὁ Εἰέρξης τῷ 480 π. Χ. Ἐπορεύθη λοιπὸν ὁ Ἀγησ. διὰ Θράκης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ

1. Οἱ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους σοφισταί.

Κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἡ ῥητορική τέχνη, ἣτις ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἶχε καταπέσει, ἀναλαμβάνει ζῶν διὰ τῶν **νέων σοφιστῶν**, κληθέντων οὕτω κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς παλαιοὺς σοφιστάς, τοὺς ἐπὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος. Τὸ ὄνομα τοῦ σοφιστοῦ, ὅπερ τὸ πάλαι ἐλέγετο εἰς δυσφημίαν, ἦδη ἦτο ἐν πολλῇ τιμῇ.

Οἱ νέοι σοφισταί ἀσχολούμενοι περὶ τὸ πανηγυρικὸν μάλιστα εἶδος τῆς ῥητορικῆς συνέτασσον λόγους πανηγυρικούς, ἐπιταφίους, ἐπικηδείους, ἐγκώμια καὶ προσφωνήσεις· ἐν ταῖς σχολαῖς ἀπήγγελλον τὰς **μελέτας** αὐτῶν, ἦτοι τοὺς πρὸς ἀσκήσιν συντασσομένους λόγους, ἐν δὲ τοῖς ἀκροατηρίοις τὰς **λαλιάς**, ἦτοι φιλικὰς ὁμιλίαις πρὸς τούτοις περιερχόμενοι τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν πόλεων ἐπεδίωκον τὴν ἐπίδειξιν διὰ ῥητορικῶν ἀκροαμάτων.

Οὗτοι ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν μετεχειρίζοντο οὐχὶ τὴν ἀπὸ Ἀριστοτέλους μεμορφωμένην ἐκ τῆς συγκράσεως τῆς νεωτέρας Ἀττικῆς πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους **κοινήν** γλῶσσαν, ἀλλ' ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθῶσι τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν καλλιπέειαν ἔχοντες ὡς ὑποδείγματα τοὺς καλλίστους τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Τοιοῦτοι σοφισταί ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ὑπῆρξαν πολυάριθμοι ἐπιφανέστατοι ἔξ αὐτῶν ἐγένοντο Δίων ὁ Χρυσόστομος, Αἴλιος Ἀριστείδης, Ἡρώδης ὁ Ἀττικός, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Λιβάνιος καὶ Θεμίστιος. Ἀλλὰ πάντων διεκρίθη ὁ **Λουκιανός**.

2. Βίος Λουκιανοῦ.

Ὁ Λουκιανὸς ἐγεννήθη περὶ τὸ 125 μ. Χ. ἐν Σαμοσάτοις, τῇ πρωτεύουσῃ τῆς συριακῆς χώρας Κομμαγενῆς. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ δὲν ἦσαν εὐποροὶ διὰ τοῦτο οὗτοι τὸν υἱὸν τῶν, ἀφ' οὗ ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, προώρισαν νὰ μάθῃ

τὴν ἔρμογλυφικὴν τέχνην, δι' ἧς θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Ἄλλ' ὁ Λουκιανὸς αἰσθανόμενος μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ἐπιστήμην κατέλιπεν ἔνωρὶς τὴν τέχνην αὐτὴν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰς ὁποίας ἐσπούδασεν ἐν Σμύρνῃ τῆς Μ. Ἀσίας. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του περιῆλθε πολλοὺς τόπους ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλατίαν, ἐπιδεικνύων τὴν ῥητορικὴν του τέχνην εἰς πανηγύρεις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἢ εἰς ἄλλας εὐκαιρίας.

Ὁ Λουκιανὸς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του συνέδεσε φιλίαν καὶ οἰκειότητα πρὸς πολλοὺς τῶν τότε ἰσχυρῶν τῇ ἐνεργείᾳ δὲ τούτων ἔλαβεν ἐπὶ μεγάλῳ μισθῷ θέσιν τινὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα καὶ ἀπέθανε (μετὰ τὸ 180 μ. Χ.).

3. Τὸ ἐνύπνιον καὶ ὁ Ἀνάχαρσις τοῦ Λουκιανοῦ.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λουκιανοῦ σφύζονται ἡμῖν 82 συγγράμματα· τούτων ἀξιόλογα εἶναι πλὴν τῶν ἄλλων τὸ *ἐνύπνιον* καὶ ὁ *Ἀνάχαρσις*.

Τὸ *ἐνύπνιον* εἶναι ἐπιδεικτικὸς λόγος, ὃν ἀπήγγειλεν ὁ Λουκιανὸς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι εὐθύς ὡς ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν, ἃς εἶχε ποιήσει εἰς πολλὰς χώρας πρὸς ἐπίδειξιν τῆς τέχνης του. Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ ὁ Λουκιανὸς διηγεῖται πῶς, ἐν ᾧ ὑπὸ τῶν πτωχῶν γονέων του εἶχε προσορισθῆ νὰ διδαχθῇ τὴν ἔρμογλυφικὴν τέχνην, οὗτος ἕξ ἑνὸς ἐνυπνίου, ὅπερ εἶδε, παρεκινήθη νὰ καταλίπῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰ γράμματα.

Ὁ *Ἀνάχαρσις* εἶναι διάλογος, ὃν συνέγραψεν ὁ Λουκιανὸς ἐπιθυμῶν νὰ ἀνυψώσῃ τὴν γυμναστικὴν, ἣτις κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ εὐρίσκετο ἐν παρακμῇ. Ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ διαλέγονται περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίως ἐν Ἀθήναις γυμναστικῶν ἀσκήσεων τῶν νέων ὁ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημῶν Σκύθης Ἀνάχαρσις καὶ ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν Σόλων, ὁ περιφημὸς νομοθέτης.

Ὁ προκείμενος διάλογος γίνεται ἐν τῷ Λυκείῳ, ὅπερ ἦτο γυμναστήριον ἐν Ἀθήναις κείμενον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν Ἐθνικὸν κῆπον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΝ

Κεφ. 1.

Ἄρτι μὲν...δὲ...=πρὸ ὀλίγου μόλις..., ὅτε δ...=διδασκαλεῖον=σχολεῖον.—*πρόσηβος*=ὁ πλησιάζων εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἤτοι ὁ ἔχων ἡλικίαν 15-16 ἐτῶν.—*ἤδη τὴν ἡλικίαν πρόσηβος ὦν*=ἐπειδὴ πλέον κατὰ τὴν ἡλικίαν ἤμην πρόσηβος=ἐπειδὴ πλέον ἐπλησίαζον εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.—*σκοποῦμαι μετὰ τινος*=συσκέπτομαι μετὰ τινος.—*ὅ,τι καὶ διδάξαιτό* (=διδάξειέ) *με*=τί (=ποῖαν τέχνην ἢ ἐπιστήμην) τέλος πάντων νὰ μὲ διδάξῃ.—*πόνος*=κόπος.—*δέομαι τινος*=ἔχω ἀνάγκην τινός.—*τὰ ἡμέτερα*=ἡ ἰδική μας (οἰκονομικὴ) κατάστασις.—*ταχεῖάν τινα*=πολὺ ταχεῖαν. Ἡ ἀντωνυμία *τις μετ'* ἐπιθέτων χρησιμεύει πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν.—*εἰ ἐκμάθοιμι*=ἐὰν ἤθελον μάθει.—*βάνουσσος*=ἐργατικός, χειρωνακτικός *τῶν βαναύσων τοῦτων*=ἐκ τούτων τῶν ταπεινῶν χειρωνακτικῶν.—*τὸ μὲν πρῶτον*=κατὰ πρῶτον μὲν.—*ἂν...ἔχειν...μηκέτι* (ἀντί: *οὐκέτι εἶναι* (ἂν)...*εὐφρανεῖν*, τὰ ἀπρμφ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ *ἔδοξα* (ὑπερνοητέον ἐκ τοῦ *ἔδοξε*) (=ἐφάνην εἰς τοὺς πλείστους [=ἐνόμισαν οἱ πλείστοι]) ὅτι θὰ εἶχον... (ὅτι) δὲν θὰ ἤμην πλέον... (ὅτι) θὰ χαροποιήσω.—*οἰκόσιτος*=ὁ σιτούμενος ἐν τῷ οἴκῳ (ὡς μὴ δυνάμενος ἀκόμη νὰ συντηρηθῇ ἐξ ἰδίων)=βάρος εἰς τὴν οἰκογένειαν.—*τηλικούτος ὦν*=ἐν ᾧ εἶχον τοιαύτην ἡλικίαν.—*οὐκ εἰς μακρὰν*=ἐντὸς ὀλίγου.—*ἀποφέρων*, δηλ. *αὐτῷ* (τῷ πατρί).—*ἀποφέρω (τινί) ἀεὶ τὸ γιννόμενον* (δηλ. *ἐκ τῆς τέχνης*)=φέρω (εἰς τινα) τὸ ἐκάστατε ἐκ τῆς τέχνης προερχόμενον (=τὰ κέρδη μου).

Εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ταῦτα ἦσαν μικρὰ σχολεῖα, εἰς ἃ φοιτῶντες οἱ παῖδες ἐμάνθανον τὰ πρῶτα γράμματα μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅτε ἐπαύοντο φοιτῶντες εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ οἱ μὲν εὐποροὶ μετέβαινον πρὸς ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰς σχολὰς τῶν φιλοσόφων, οἱ δὲ πενέστεροι ἐτρέποντο εἰς βιοποριστικόν τι ἔργον.—*τηλικούτος*, δηλ.;

Κεφ. 2.

Ἀρχή = βάσις. — **δευτέρας σκέψεως ἀρχή προϋτέθη**, κατ' ἔννοιαν = ἤρχισαν δεύτερον νὰ σκέπτωνται (τίνες). — **τίς ἀρίστη** κτλ., δηλ. **εἴη** (= ἦτο). — **δῶτος**, ὑπερβτκ. τοῦ **ῥάδιος**. — **ἐκμαθεῖν** = εἰς τὸ νὰ μάθῃ τις (αὐτήν). — **πρόχειρον τὴν χορηγίαν** = ὅχι πολλὰ ἔξοδα (διὰ νὰ τὴν μάθῃ τις). — **πόρος** = τὸ (ἐκ τῆς τέχνης) εἰσόδημα, κέρδος. — **ἄλλου . . . ἐπαινοῦντος** = ἐν ᾧ ἄλλος ἐπῆνε. — **ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχε** = κατὰ τὴν γνώμην ἢ ἐμπειρίαν, ἣν ἕκαστος εἶχεν. — **ἀπιδῶν**, ἀβρ. τοῦ **ἀφορῶ** (**εἰς τινα**) = στρέφω τὰ βλέμματά μου (πρὸς τινα). — **παρῆν**, τοῦ **πάρειμι** = εἶμαι παρῶν, παρευρίσκομαι. — **ἐρμολύφος** = ἀγαλαματοποιός. — **δοκῶν εἶναι** = ὅστις ἐθεωρεῖτο ὅτι ἦτο. — **οὐ θέμις**, δηλ. **ἔστι** = δὲν εἶναι δίκαιον. — **ἐπικρατῶ** = ὑπερισχύω, προτιμῶμαι. — **σοῦ παρόντος** = ἐν ᾧ σὺ εἶσαι παρῶν, ἐνώπιόν σου. — **ἐρμολυφεὺς** = **ἐρμολύφος**. — **τυγχάνω φύσεως δεξιᾶς** = προικίζομαι ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ δεξιότητα πρὸς τι. — **τεκμαίρομαι τινι** = συμπεραίνω ἔκ τινος. — **αἱ ἐκ τοῦ κηροῦ παιδία** = τὰ παιγνίδια, τὰ ὅποια κάμνει τις μὲ τὸν κηρόν. — **ὁπότε ἀφειθεῖν** = ὁσάκις ἀφηνόμην, ὁσάκις ἀπελυόμην. — **ἂν . . . ἀνέπλατον** = συνήθιζον νὰ κατασκευάζω. Ὁ παρτατκ. μετὰ τοῦ **ἂν** ἐνταῦθα πρὸς δῆλωσησιν πράξεως ἐπαναλαμβανομένης. — **εἰκῶς** = ἐντελῶς ὅμοιος, κατεσκευασμένος μὲ φυσικότητα. — **ἐφ' οἷς** = διὰ ταῦτα δὲ. — **πληγὰς λαμβάνω παρά τινος** = δέρομαι (= ξυλίζομαι) παρά τινος. — **ἐς (= εἰς) τὴν εὐφυΐαν** = διὰ τὴν εὐφυΐαν μου. — **εἶχον ἐπ' ἐμοί** = ἐστήριζον (ὁ πατὴρ καὶ οἱ συγγενεῖς) εἰς ἐμέ. — **ἐν βραχεῖ** (δηλ. **χρόνῳ**) = ἐντὸς ὀλίγου. — **ἀπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς** = ἔνεκα ἐκείνης τῆς (μνημονευθείσης) ἱκανότητός μου εἰς τὸ πλάττειν (δηλ. ἐκ κηροῦ βοῦς, ἔππους κτλ.).

Χορηγία κυρίως ἔκαλετο τὸ ὑπόργημα τοῦ **χορηγοῦ** ἐν Ἀθήναις, ἦτοι ἡ πληρωμὴ τῆς δαπάνης τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς διδασκαλίαν καὶ παρασκευὴν τῶν δημοσίων χορῶν· εἶτα πᾶσα μεγάλη δαπάνη. — **ἐρμολύφος**, κυρίως ἔκαλετο ὁ γλύπτης **Ἐρμῶν**. **Ἐρμαῖ** δὲ ἔκαλοῦντο στήλαι συνήθως τετράγωνοι, ἰδρυμένοι κατὰ τὰ ἕρια τῶν δημοσίων ὀδῶν καὶ τῶν κτημάτων καὶ χρησιμεύουσαι ὡς ὁδοδείκται, ἐφ' ὧν ἐπετίθετο λιθίνη κεφαλὴ

θεοῦ, ἰδίᾳ τοῦ Ἑρμοῦ. — (δύναται) καὶ τοῦτο, δηλ. καὶ ἔρμολύφος ἀγαθὸς γενέσθαι. — αἱ ἐκ κηροῦ... , κηρὸς ἐννοεῖται ἐνταῦθα ὁ τῶν πινακίδων· αἱ παλαιοὶ δηλ. εἰς πρόχειρον γραφὴν μετεχειρίζοντο πινακίδας ξυλῖνας κεκαλυμμένας ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος κηροῦ, ἐφ' οὗ ἐχάραττον τὰ γράμματα δι' ὀξείας τινὸς γραφίδος, ἔπειτα δ' ἐξήλειφον τὰ γεγραμμένα διὰ τοῦ ἐτέρου τῆς γραφίδος ἄκρου, ὅπερ ἦτο ἐπίτηδες πλατὺ καὶ κυρτόν. — ἐφ' οἷς, τίσι; — τότε δέ, ὅτε δηλ. ὁ πατήρ μου συνεσκέπτετο μετὰ τῶν φίλων ποῖον στάδιον νὰ ἐκλέξῃ δι' ἐμέ. — ταῦτα, ποῖα;

Κεφ. 3.

Ἄμα τε... κἀγὼ παρεδεδόμην = εὐθύς ὡς... , ἐγὼ παρεδόθην. — ἐνάροχομαι = ἀρχίζω. — ἀχθομαί τινι = δυσαρεστούμαι διὰ τι. — ἀλλά μοι... ἐδόκει = ἀλλὰ τοῦναντίον μου ἐφαίνετο. — ἔχειν, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ πρᾶγμα. — οὐκ ἀτερπῆς = εὐάρεστος, εὐχάριστος. — ἠλικιωτής = συνηλικιωτής, συνομήλικος. — ἐπίδειξις = εὐκαιρία πρὸς ἐπίδειξιν. — εἰ φαινοίμην = διότι θὰ ἐφαινόμην. — γλύφω = σκαλίζω. — ἔμαντῶ τε κἀκείνοις = διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ δι' ἐκείνους. — οἷς προηρούμην = οὖς προηρούμην· προαιρουῖμαι = θέλω, προτιμῶ, ἀγαπῶ. — τοῖς ἀρχομένοις (δηλ. τῆς τέχνης) = εἰς τοὺς ἀρχαρίους. — γὰρ = δηλαδῆ. — ἠρέμα = σιγὰ — σιγὰ. — καθικνοῦμαι τίνος = κτυπῶ τι. — ἐπειπὼν τὸ κοινὸν = προσθέσας καὶ τὴν παροιμίαν. — ἀρχὴ δέ... , δηλ. ἐστί. — τοι = βεβαίως. — σκληρότερον = δυνατώτερα. — κατενεγκόντος, δηλ. ἐμοῦ = ἐπειδὴ ἐγὼ κατήνεγκον· καταφέρω = κτυπῶ. — ὑπ' ἀπειρίας = ἔνεκα... — κατεάγη, παθητκ. ἄορ. τοῦ κατάνγνυμι = θραύω, συντρίβω. — ὁ δέ = ὁ δὲ θεὸς μου. — σκυτάλη = βιβλῖος. — πρᾶως = ἐλαφρῶς. — προτρεπτικῶς = ἐνθαρρυντικῶς. — κατάρχομαι τίνος = κτυπῶ τινα. — δάκρυά μοι (δηλ. ἐγένετο) = δάκρυα δι' ἐμέ ὑπήρξαν. — τὸ προοίμιον = ἡ ἀρχή.

Τῶ πρᾶγματι, δηλ.; — ἐγκοπεύς, ἐργαλεῖον χρησιμεῖον πρὸς κοπὴν λίθων, κοπεύς. — ἐν μέσῳ, τίνος; — κατενεγκόντος, τί; — πλησίον, τίνος; — κατηόξατό μου... τὰ προοίμια... , ὁ Λουκ. ἀστεϊζόμενος μεταχειρίζεται ἐκφράσεις, αἵτινες κυριολεκτοῦνται ἐπὶ τῶν πρὸς θυσίαν ζήσων· διότι κατάρχομαι κυρίως = ἀρχίζω τὰς τῆς

θυσίας τελετάς, καθιερώνω τὸ θῦμα ἕπως τὸ σφάξω· *προοίμια* δὲ = προανακρούσματα ὕμνων, ἀδόμενα καθ' ὄν χρόνον τὰ θύματα ἐτίθεντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

Κεφ. 4.

Ἀποδράς, τοῦ ἀποδιδράσκω = δραπετεύω, ξεφεύγω. — *συνεχές*, ἐπίρρ. = συνεχῶς. — *ἀναλύζω* = κλαίω μετὰ λυγμῶν. — *δακρῶν ὑπόπλεως* = πλήρης δακρῶν (= με δάκρυα). — *τὴν σκυτάλην* = τὰ περὶ τὴν σκυτάλην (= τὴν ἱστορίαν τῆς σκυτάλης, δηλ. τοὺς βραδυσμούς, οὓς ἔλαβον παρὰ τοῦ θεοῦ). — *μώλων* = σημεῖον τραύματος ἐκ δαρμοῦ, πληγῆ, σημάδι. — *κατηγορῶ τοῦ θεοῦ πολλὴν τινα ὠμότητα* = κατηγορῶ τὸν θεὸν διὰ τὴν πολὺ μεγάλην του σκληρότητα. Περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀντωνυμ. *τις* μετ' ἐπιθέτων πρβλ. κεφ. 1 «*ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν*». — *ἔδρασε*, τοῦ δρῶ = πράττω, κάμνω. — *μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην* = (διότι ἐφοβεῖτο) μήπως τὸν περάσω εἰς τὴν τέχνην. — *ἀγανακτισαμένης* = ἀγανακτισάσης. — *λοιδοροῦμαι τινι* = λέγω ὕβρεις κατὰ τινος. — *κατέδαρθον*, ἀόρ. τοῦ καταδαρθάνω = ἀποκοιμῶμαι. — *ἔτι ἔνδακρυς* = δακρυσμένος ἀκόμη. — *ἐννοῶ* = ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, διαλογίζομαι.

Ἐκεῖθεν, δηλ. ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου. — *ἐπὶ τὴν οἰκίαν*, τίνος; — *διηγοῦμαι . . . ἐδείκνυον*, εἰς τίνα;

Κεφ. 5.

Μέχρι τούτων . . . τὰ εἰρημένα = τὰ μέχρι τούτων (= μέχρι τοῦδε) *εἰρημένα* (δηλ. ὑπ' ἑμοῦ). — *γελάσιμος* = ἄξιος γέλωτος. — *μειρακιώδης* = παιδαριώδης. — *τὰ μετὰ ταῦτα . . . δέόμενα* = τὰ μετὰ ταῦτα, ἃ ἀκούσεσθε, οὐκέτι εὐκατ. (ἔστι), ἀλλὰ καὶ φιληκ. ἀκρ. δέομένα (ἔστι). — *καὶ πάνυ* = παρὰ πολὺ. — *φιλήκοος* = εὐἀγαπῶν ν' ἀκούγῃ, ὁ προσεκτικός. — *καθ' Ὁμηρον* = κατὰ τὸν τρόπον τοῦ λέγειν τοῦ Ὁμήρου, καθὼς λέγει ὁ Ὁμηρος. — *θεῖος ὄνειρος* = θεϊκὸν ὄνειρον. — *ἐνύπνιον*, ἐπιρρηματικῶς = καθ' ὕπνον. — *ἀμβρόσιος* = εὐ ἐκ θεῶν προερχόμενος, θεῖος. *ἀμβροσίαν διὰ νύκτα* = κατὰ τὴν θεῖαν νύκτα. — *ἐναργῆς οὕτως* = τόσον φανε-

ρός, ζωηρός.—ἀπολείπομαι=ἀπέχω.—τῆς ἀληθείας=τῆς πραγματικότητος.—γοῦν=ὀπωσθήποτε.—τὸ σχῆμα=ἡ μορφή, τὸ ἔξωτερικόν.—ἔναυλος=ὁ ἠχῶν ἐτι ἐντὸς τῶν ὠτων (ὡς ἦχος αὐλοῦ)· ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος (δηλ. παραμένει)=ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἀντηγεῖ ἀκόμη εἰς τὰ ὠτά μου.—σαφῆς=καθαρός.

Ἔνδρος, ἡ προσφώνησις ἀποτείνεται πρὸς τοὺς παρισταμένους κατὰ τὴν παροῦσαν—τὴν περὶ ἐνυπνίου—διάλεξιν τοῦ Λουκ.

Κεφ. 6.

Λαβόμεναι (=λαβοῦσαι) ταῖν χεροῖν=ἀφ' οὗ μ' ἐπιασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας.—μάλα=πολύ.—καρτερωῶς=ἰσχυρῶς, δυνατά.—μικροῦ (δηλ. δεῖν) με διεσπᾶσαντο=ὀλίγον ἔλειψε νὰ με καταξοχίσωσιν.—γοῦν=τῇ ἀληθείᾳ.—φιλοτιμούμεναι=ἀμιλλώμεναι (ποῖα νὰ με πάρῃ).—καὶ γὰρ=γὰρ.—ἄρτι μὲν... ἄρτι δέ=ὁτὲ μὲν... ὁτὲ δέ.—ἂν... ἐπεκράτει... (ἂν) εἶχε... ἂν εἰχόμεν, ὁ παρατκ. μετὰ τοῦ ἂν δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν γιγνόμενον ἄς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ ἦτο ἄνευ τοῦ ἂν.—ἐπικρατῶ=ὑπερισχύω.—παρὰ μικρὸν=παρ' ὀλίγον, σχεδόν.—ὡς βούλοιοτο=ὅτι ἤθελε.—αὐτῆς ὄντα=ἐπειδὴ ἀνῆκον εἰς αὐτήν.—ἀντιποιοῦμαί τινος=ἐγείρω ἀξιώσεις ἐπὶ τινος.—ἀλλότριος=ξένος.—ἀνδρική=ῥωμαλέα ὡς ἀνὴρ, ἀνδρογυναῖκα.—ἡ μὲν=ἡ μὲν μία.—αὐχμηρός=ῥυπαρός.—τύλος=σκληρὸν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος, κάλος.—ἀνάπλευσος=πλήρης.—διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα=μὲ τὸ ἔνδυμα ἐξωσμένον (δηλ. λελυμένον ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ ἐν εἶδει ζώνης περιτετυλιγμένον περὶ τὴν ὀσφύν).—τίτανος=κόνις (ἐκ πελεκωμένων ἢ ξυσμένων μαρμάρων).—ὁπότε ξέοι=ὁσάκις ἔξεε.—τὸ σχῆμα=τὸ παράστημα, τὸ ἔξωτερικόν.—ἀναβολή, κυρίως=τὸ ῥιπτόμενον πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὲρ τοὺς ὤμους, τὸ περιβλήμα, τὸ ἐπανωφόριον· εἶτα—ὡς ἐνταῦθα—=ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἔρριπτον αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὲρ τοὺς ὤμους, ὥστε νὰ κρέμαται κατὰ πτυχάς· κόσμιος τὴν ἀναβολήν, κατ' ἐννοίαν=ἐνδεδυμένη μὲ χάριν.—τέλος, ἐπιρρηματικῶς=εἰς τὰ τελευταῖα.—δ' οὖν=τέλος πάντων.—ἐφίημί τινι=ἐπιτρέπω εἰς τινά.—δικάζω=κρίνω, ἀπο-

φασίζω. — **δοτιέρα βουλοίμην αὐτῶν** = με ποίαν ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο θέλω. — **σύνειμι** = συναναστρέφομαι, εἶμαι μαζί.

Διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα, οἱ παλαιοὶ ἐργατικοὶ Ἕλληνες ἐφόρουν μόνον βραχὺν **χιτῶνα** (ὑποκάμισον) καὶ ἵνα ἔχῃσι τὸν δεξιὸν βραχίονα ἐλεύθερον πρὸς ἐργασίαν ἀφήρουν τὴν περόνην, δι' ἧς ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, καὶ οὕτω τὸ μέρος τοῦτο τοῦ χιτῶνος ἔπιπτε πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀπεγυμνοῦτο ὁ δεξιὸς βραχίον, ὁ ὤμος καὶ μέρος τοῦ στήθους· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ γλύπτης ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς δύο βραχίονας εἰς τὴν ἐργασίαν, ἤένταῦθα ἀναφερομένη ἐργατικὴ γυνὴ — ἢ προσωποποιούσα τὴν γλυπτικὴν τέχνην — προφανῶς εἶχεν ἀφαιρέσει τὰς περόνας, δι' ὧν ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὤμων, καὶ οὕτως ὄλον τὸ ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος εἶχε καταπέσει μέχρι τῆς ζώνης καὶ ἦτο δυνατόν τοῦτο νὰ περιτυλιχθῆ περὶ τὴν ὄσφυν.

Κεφ. 7.

Σκληρὸς = ἐσκληραγωγημένος. — **ἀνδρώδης** = **ἀνδρική**. — **φίλος** = ἀγαπητός. — **Ἐρμογλυφική** = Ἀγαματοποιητικὴ, Γλυπτικὴ. — **οἰκειὸς** = οἰκιακός. — **οἰκοθεν** = ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν (σου). — **μητροπάτωρ** = ὁ πρὸς μητρὸς πάππος. — **καὶ μάλα** = **καὶ πάνυ** (πρβλ. κεφ. 5). — **εὐδοκιμῶ** = χαίρω καλὴν ὑπόληψιν, φημιζομαι. — **δι' ἡμᾶς** = **δι' ἐμὲ** = ἐξ αἰτίας μου. — **λήρος** = φλυαρία. — **φλήναφος** = ἀνοησία, μωρολογία. — **θρέψη** = θὰ τρέψῃσαι. — **γεννικῶς** = ἐξαίρετα, ἔξοχα. — **ἄπει**, μέλλ. τοῦ **ἀπέροχομαι**. — **ἐπὶ λόγοις** = διὰ κενοὺς λόγους = διὰ ἀερολογήματα· νοητέα ἢ ἀντίθεσις· ἀλλὰ διὰ τὰ ἔργα σου.

Τῷ θεῷ ἀμφοτέρω, ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2 ἐγένετο λόγος περὶ ἐνὸς μόνον θεοῦ τοῦ Δουκ., πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἄλλος θεὸς τοῦ ἔζη ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἔρμογλύφου. — **πρῶτα μὲν**, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω: **φθόνου δὲ** (ἀντί: **ἔπειτα δὲ φθόνου**). — **θρέψη γεννικῶς**, ὁ Δουκ. ἐὰν προτιμήσῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν Γλυπτικὴν, ὡς ἐργατικὸς θὰ τρώγῃ μὲ πολλὴν ὄρεξιν τροφὴν ἀφθονοῦ καὶ εὐχερῶς θ' ἀφομοιώνῃ αὐτήν. — **οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπὴν**, ὡς οἱ τότε ῥήτορες, οἵτινες συνήθιζον νὰ ἐπιχειρῶσι μεγάλα ταξείδια πρὸς ἀπαγγελίαν τῶν λόγων των.

Κεφ. 8.

Μυσάττομαι = σιχαίνομαι. — *τὸ σχῆμα* = ; (κεφ. 6). — *τὸ εὐτε-
λές* . . . *τὸ πιναρόν*, τὰ οὐδ. τῶν ἐπιθ. ἀντὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀφη-
ρημένων οὐσιαστ. = *ἡ εὐτέλεια* (= ἡ ποταπότης, ἡ προστυχία) . . .
ἡ πιναρότης (= ἡ ῥυπαρότης). — *ἀπὸ τοιούτων δρμώμενος* =
ἔχων τοιοῦτον ἔξωτερικόν καὶ τοιαύτην ἐνδυμασίαν. — *ἐκεῖνος* =
ὁ περίφημος ἐκεῖνος. — *δείκνυμι*, ἐπὶ τεχνιτῶν = ἀπεικονίζω πιστῶς,
παριστάνω δι' ἀνδριάντος, κατασκευάζω. — *γοῦν* = διὰ τοῦτο ἴσια ἴσια.
— *πῶς μὲν οὐ κλεινός* = *πῶς οὐ κλεινός μὲν κλεινός* = ἐνδοξος. —
αὐτός = σύ. — *ζηλωτός* = μακάριος, εὐτυχής. — *ἀποδείκνυμι* = καθι-
στῶ. — *περίβλεπτος* = ὁ ὑπὸ πάντων περιβλεπόμενος, θαυμαζόμενος.
— *ἀποφαίνω* = ἀναδεικνύω, καθιστῶ. — *διαπταίω* = συνεχῶς προσ-
κόπτω, τραυλίζω. — *βαρβαρίζω* = παραβαίνω τοὺς κανόνας τῆς
γλώσσης, κάμνω σφάλματα περὶ τὰς λέξεις. — *τὰ πολλὰ* = ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ. — *μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα* (δηλ. *τοὺς λόγους*) =
μὲ παρὰ πολὺν κόπον συναρμολογοῦσα τοὺς λόγους τῆς.

Τοῦ σχήματος τὸ εὐτελές μηδέ . . . , διότι κατὰ τὸ κεφ. 6
αὕτη ἦτο *αὐχμηρὰ τὴν κόμην*, *τὰ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως*, *διε-
ζωσμένη τὴν ἐσθῆτα*, *τιάνου καταγέμουσα*. — *οὔτοι*, τίνες; —
διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα, ἡ Τέχνη δὲν ὠμίλει εὐχερῶς
οὐδὲ γραμματικῶς ὀρθῶς ὡς στερουμένη ῥητορικῆς μορφώσεως.

Κεφ. 9.

Δ' οὔν = ; (κεφ. 6). — *συνήθης* = σχετικός, φίλος. — *μηδέπω*
= *μήπω* = δὲν . . . ἀκόμη. — *πειρῶμαί τινος* = δοκιμάζω τινά. — *εἰς*
τέλος = τελείως. — *ἡλικός* = πόσον μέγας. — *ποριῆ* = θ' ἀποκτήσης.
— *οὐδὲν* . . . *ὅτι μὴ* = οὐδὲν (ἄλλο) παρὰ μόνον. — *κάν* (= *καὶ ἐν*)
τούτω, δηλ. τῷ σώματι. — *αὐτός* = ; (κεφ. 8). — *ἀγεννής* = εὐτελής,
ἀσήμαντος. — *γνώμη* = φρόνημα. — *πρόοδος* = ἡ παρουσίασις εἰς τὸν
κόσμον, ἡ ἐμφάνισις. — *φίλοις ἐπιδικασίμος* = περιζήτητος ἀπὸ
τοὺς φίλους. — *αὐτὸ μόνον* = ἀκριβῶς μόνον. — *τῶν ἐκ τοῦ πολ-
λοῦ δήμου* = ἐκ τῶν πολλῶν, ἐκ τοῦ λαοῦ. — *προῦχων* = ὁ ὑπερ-
έχων. — *ὑποπητήσω* = ζαρῶν ἔκ φόβου, φοβοῦμαι. — *θερα-
πεύω* = περιποιῶμαι. — *λαγῶ* (= λαγωῦ) *βίον ζῶ*, παροιμιώ-

δης ἔκφρασις=διάγω βίον ἀθλιον, ἐν διαρκεῖ ἀγωνίᾳ. — ὁ κρείττων = ὁ ἀνώτερος, ὁ ὑπερέχων. — *ἔρμαιόν τινός εἰμι* = γίνομαι λεία (= ἄρπαγμα) τινός = εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος. — *εἰ δὲ καὶ* = καὶ ἂν ἀκόμη. — *ἐξεργάζομαι* = κατασκευάζω, φιλοτεχνῶ. — *ἐπαινέσονται*, μέλλων διαρκείας, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω «*νομισθήση*». — *πολλὰ θαυμαστά*, δηλ. ἔργα. — *οὐκ ἔστι... ὄσις* = οὐδεὶς. — *τῶν ἰδόντων*, δηλ. τὴν τέχνην. — *οἶος... ἂν ἦς* = οἶοσθήποτε (ἐπιφανῆς γλύπτης) καὶ ἂν εἶσαι. — *βάνανσος* = ; (κεφ. 1). — *χειρῶναξ* = ὁ ἐργαζόμενος διὰ τῶν χειρῶν του, τεχνίτης. — *ἀποχειροβίωτος* = ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν.

Συνήθης καὶ γνωρίμη, ἐκ τοῦ σχολείου ὁμοίως ἀνωτέρω ἐν κεφ. 7 καὶ ἡ Τέχνη ὠνόμασεν ἑαυτὴν «*οἰκείαν καὶ συγγενῆ οἰκοθεν*». — *εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος...*, ὁ Λουκ. δὲν εἶχε δοκιμάσει τελείως τὴν Παιδείαν, διότι ἀπὸ τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας του εἶχε παύσει νὰ φοιτᾷ εἰς τὰ σχολεῖα (πρβλ. κεφ. 1 «*ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην...*»). — *αὕτη*, τίς; — *ἀφανῆς αὐτὸς ὢν*, ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς του σχέσεις. — *ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων*, πόθεν; — *εὐτελής τὴν πρόοδον*, μὴ παρακολουθούμενος δηλ. ὑπὸ ἀκολούθων, ὡς συνήθως πλῆθος ἀκολούθων παρηκολούθει τότε τοὺς ἐπιφανεῖς παρουσιαζομένους εἰς τὸ κοινόν.

Κεφ. 10.

**Ἀπαγγέλλω* = διηγοῦμαι. — ὡς *εἰπεῖν* = εἶπα οὕτω = σχεδόν περιορίζει τὸ πάντων. — *ἀποφαίνω* = ; (κεφ. 8). — *δπερ σου κυριώτατον* = τὸ ὅποσον εἶναι τὸ κυριώτατον μέρος τῆς ὑπάρξεώς σου. — *ὁ τῶν καλῶν ἔρωσ* = ἡ πρὸς τὰ ὠραῖα ἀγάπη. — *δρομή* = κλίσις, τάσις. — *ἀκήρατος* = ἀμόλυντος, καθαρός. — ὡς *ἀληθῶς* = ἀληθέστατα, βεβαιότατα. — *λήσει*, μέλλ. τοῦ *λανθάνω* = διαφεύγῃ τὴν προσοχὴν. — *δέον* = πρέπον. — *προόψει*, μέλλ. τοῦ *προορῶ* = προβλέπω. — *ὄλωσ* = ἐν συντόμῳ, ἐν μιᾷ λέξει. — *οὐκ εἰς μακρὰν* = ; (κεφ. 1). — *διδάξομαι* = *διδάξω* (πρβλ. καὶ κεφ. 1 «*ὅτι καὶ διδάξαιτο*»).

Κεφ. 11.

**Ὁ νῦν πένης* = σὺ ὄσις εἶσαι τῶρα πτωχός. — *ὁ τοῦ δεῖνος* = ὁ υἱὸς τοῦ δεῖνα (δηλ. ἀσήμου πατρός). — *ἀγεννοῦς οὕτω* = οὕτω ἀγεννοῦς; οὕτω = τόσον. — *ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις* = διὰ τὰ ἄριστα.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

— γένος=καταγωγή. — προύχοντων =; (κεφ. 9). — ἀποβλέπομαι=μετὰ θαυμασμοῦ παρατηροῦμαι. — ἀμπέχομαι=ἐνδύομαι. — προεδρία=πρωτοκαθεδρία, ἤτοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κάθηται τις εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐδωλίων τοῦ θεάτρου. — ποι = εἰς τι μέρος. — ἀποδημῶ=εἶμαι εἰς τὰ ξένα, ταξειδεύω. — ἀγνώως=ἄγνωστος. — περιτίθημί τινί τι = περιβάλλω τινὰ μέ τι. — κινήσας δείξει=θὰ κινήη καὶ θὰ δεικνύη. — ἐκεῖνος =; (κεφ. 8).

Περὶ ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, δηλ. περὶ ποίας; — ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις, ἄριστα ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν παιδείαν καὶ τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα (πρὸβλ. κεφ. 10). — προεδρίας, τῆς τιμῆς αὐτῆς ἤξι-οῦντο οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐπιφανεῖς πολῖται. — τὸν πλησίον κινήσας, πῶς;

Κεφ. 12.

Ἄξιος σπουδῆς=σπουδαῖος. — καταλαμβάνω τινὰ=ἐπέρχομαι αἰφνης εἰς τινὰ, εὐρίσκω τινὰ. — ἀποβλέγονται = θὰ στρέψωσι τὰ βλέμματά των. — ποῦ=κάπου. — κευηνότες (τοῦ χάσκω) = μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα. — εὐδαιμονίζω τινὰ τίνος = μακαρίζω τινὰ διὰ τι. — εὐποτιμία = καλὴ τύχη, εὐτυχία. — ὡς ἄρα = ὅτι δηλαδὴ. — περιποιῶ τινί τι = παρέχω εἰς τινὰ τι. — αὐτός =; (κεφ. 8). — σύνειμί τινι. =; (κεφ. 6). — προσομιλῶ τινι = σύνειμί τινι. — ἐκεῖνον =; (κεφ. 8). — τίνος υἱὸν ὄντα... ἡλίκον ἐποίησα = τίνος υἱὸς ἦν καὶ ἡλίκον (= πόσον μέγαν) ἐποίησα. — ὅπως = πῶς. — θεραπεύω =; (κεφ. 9). — ὑπὸ τῆ ἐρμολγ. = ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς... διὰ τῆς... — ἐπειδὴ τάχιστα = εὐθὺς ὡς. — συνῆκε, τοῦ συνήμι = ἐννοῶ. — τοῦ κρείττονος, γένους οὐδετέρου. — ὡς ἐμὲ = πρὸς ἐμέ. — ὡς ἄδειαι = πόσον... ὑμνεῖται, ἐπαινεῖται.

Τί, δηλ. συμφορά, κίνδυνος κ. τ. τ. — εὐποτιμίας, δηλ. τοῦ νὰ ἔχη τοιοῦτον υἱόν. — οὐποτε παύση κτλ., διὰ τῶν συγγραμμάτων, τὰ ὅποια θὰ καταλίπη. — τίνος υἱὸν ὄντα..., ὁ Δημοσθένης ἦτο υἱὸς μαχαιροποιοῦ. — τυμπανιστρίας, τῆς Γλαυκοθέας. — ὅπως αὐτὸν... ἐθεράπευσε, ὁ Αἰσχίνης προῖστατο τῆς μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις, τῆς ὑποστηριζούσης τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. — ὑπὸ τῆ ἐρμολγ. — Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

φικῆ ταύτη .., ὁ Σωκράτης κατ' ἀρχὰς ἐσπούδασε τὴν τέχνην τοῦ πατρὸς του, δηλ. τὴν γλυπτικὴν, καὶ μετῆλθεν αὐτὴν· αἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει τρεῖς ἐνδεδυμένοι **Χάριτες** — αἴτινες ἐσφίζοντο ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουκιανοῦ — ἐθεωροῦντο ἔργον τοῦ Σωκράτους. — **τοῦ κρείττονος**, δηλ.;

Κεφ. 13.

Τηλικοῦτος = τόσον μέγας, ἔνδοξος. — **σεμνὸς** = μεγαλοπρεπής. — **σχῆμα** = ; (πρβλ. κεφ. 6). — **ἐπὶ λόγοις** = διὰ λόγους (ῥητορικούς). — **πιναρὸς** = ; (κεφ. 8). — **ἐνδύση** = θὰ ἐνδύῃσαι. — **κάτω νεύω** = σκύπτω κάτω. — **χομαιπειτής** = ταπεινός. — **χαμαίζηλος** = ποταπός. — **ἀνακύντω** = σηκώνω τὴν κεφαλὴν. — **ἀνδρῶδης** = ἀνδροπρεπής, ἀνδρικός. — **ἐπινοῶ** = σκέπτομαι. — **εὐρυθμός** = κανονικός, σύμμετρος. — **εὐσχέμων** = ὠραίος. — **ὄπως...ἔσται** = πῶς νὰ εἶναι. — **προνοῶ** = προσέχω, φροντίζω. — **αὐτὸς** = σὺ ὁ ἴδιος. — **ἥμισια** = ἐλάχιστα, οὐδὲλως. — **ἀτιμότερος** = ὀλιγώτερον τίμιος, εὐτελέστερος.

Χιτώνιον, ὑποκοριστικ. τοῦ **χιτῶν** = βραχὺς χιτῶν ὁ δὲ **χιτῶν** ἦτο ἀνδρικὸν ἔνδυμα φορούμενον κατὰσαρκα, ὑποκάμισον. — **μοχλίον**, ὑποκοριστικ. τοῦ **μοχλός**: οὗτος δὲ ἦτο ξύλον ἢ σίδηρον ἐπίμηκες πρὸς ἀνασήκωσιν ἢ μετακίνησιν βαρέων σωματιῶν, δηλ. [πετρῶν καὶ τῶν τοιούτων, κοινῶς «λοστός». — **γλυφεῖον**, τοῦτο, ὡς καὶ ὁ **κοπεὺς** καὶ ὁ **κολαπιτής**, ἦτο ἐργαλεῖον γλυφῆς, σμίλης.

Κεφ. 14.

Ἀποφαίνομαι (δηλ. **τὴν γνώμην**) = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου, τὴν ἀπόφασίν μου. — **ἄμορφος** = ἀσχημος. — **γέγηθα**, παρακμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστ.) τοῦ **γηθέω** (λ. ποιητκ.) = χαίρω. — **ὅτι πληγὰς... ἐνετρίψατο**, ὑποκείμ. ἢ **ἄμορφος καὶ ἐργατικῆ**. — **πληγῆ** = κτύπημα, ξυλιά. — **πληγὰς ἐντρίβω τινί** = εἶδω ξυλιές εἰς τινα, ξυλίζω τινά. — **πληγὰς ἐνετρίψατό μοι** = ἔβαλε (δηλ. τὸν θεῖον) καὶ μὲ ἐξύλισεν. — **ἀπολείπω** = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω. — **πρῶο τοὺς ὀδόντας** = τρίζω τοὺς ὀδόντας (ἐξ ὀργῆς). — **τέλος** = ; (κεφ. 6). — **τὴν Νιόβην ἀκούομεν** = ἀκούομεν περὶ τῆς Νιόβης.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

της.—*επεπήγει*, τοῦ *πήγνυμαι* = στερεοποιοῦμαι, παγώνω, μαρμαρώνομαι.—*επεπήγει καὶ μετεβέβλητο*, ὁ ὑπερσυντλχ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς πράξεως = εὐθύς ἐμαρμαρώθηκε καὶ μετεβλήθη.—*ἀπιστῶ* = δυσπιστῶ.

Κεφ. 15.

Ἀπιδούσα, τοῦ *ἀφορῶ* (πρὸς τινα) = παρατηρῶ, κυττάζω (τινά).—*τοιγαροῦν* = λοιπόν.—*ἀμείβομαι τινά τινος* = ανταμείβω τινά διὰ τι.—*τι ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν* = κἄτι τι ἴσάν ὄχημα ἐξευγμένον μὲ κἄτι τι ἴσάν πτερωτοὺς ἵππους.—*ἔοικα* = ὁμοιάζω.—*μὴ ἀκολουθήσας ἐμοί* = ἐάν δὲν ἠκολούθεις ἐμέ.—*ἐλαύνω (τοὺς ἵππους)* = κτυπῶ τοὺς ἵππους (νὰ προχωρήσωσιν).—*ὑφηνιοχῶ* = *ἠνιοχῶ* = κρατῶ τὰς ἡνίας.—*ἀρθεῖς*, παθητκ. ἀόρ. τοῦ *αἴρομαι* = ὑψώνομαι.—*ἐπισκοπῶ* = παρατηρῶ.—*ἡ ἔως* = ἡ ἀνατολή.—*ἄχρι πρὸς τὰ ἑσπέρια* = μέχρι τῶν μερῶν τῆς δύσεως.—*καθάπερ ὁ Τριπτ. ἀποσπείρων τι...* = καὶ κἄτι ἔσπειρον..., καθὼς ὁ Τριπτόλεμος.—*ὄ τι* = τί.—*εὐφημία* = ἐγκώμιον, ἐγκωμιαστικὴ κραυγή.—*καθ' οὗς γενοίμην (= παραγενοίμην) τῇ πτήσει* = (ἐκεῖνοι) εἰς τὴν χώραν τῶν ὁποίων ἐφθانون πετῶν.—*παραπέμπω* = προπέμπω.

Κεφ. 16.

Ἐπανήγαγε, δηλ. ἐμέ· *ἐπανάγω* = ἐπαναφέρω.—*δοκῶ μοι = δοκεῖ μοι* = νομίζω.—*εὐπάρυφος* = φορῶν ὥρατον ἔνδυμα· *εὐπάρυφος τις* = ὅμοιος πρὸς ἄνθρωπον φοροῦντα ὥρατον ἔνδυμα = ἴσάν ἕνας λαμπροενδεδυμένος.—*ἐπανήκειν* = ὅτι ἐπανήλθον.—*καταλαμβάνω* = συναντῶ.—*τὸν πατέρα*, δηλ. τοῦ Λουκιανοῦ ἐπομένως = τὸν πατέρα μου.—*οἶος ἦκοιμι* = ὅποιος ἐπανήλθον.—*καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν* (δηλ. αὐτὸν) = καὶ πρὸς τούτοις ἔκαμεν εἰς αὐτὸν καὶ μικράν τινα ὑπόμνησιν.—*μικροῦ δεῖν* = ;(κεφ. 6).—*ιδῶν* = ὅτι εἶδον.—*ἀντίπαις* = *πρόσηβος* (πρβλ. κεφ. 1).—*ἐμοὶ δοκεῖν*, τὸ ἀπαρμφ. ἀπολύτως = ὡς ἐμοὶ δοκεῖ = κατὰ τὴν γνώμην μου = ἴσως.—*πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον* = ἀπὸ τὸν φόβον, τὸ ὅποιον ἔλαβα ἀπὸ τὰ κτυπήματα.

Τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, δηλ. ἀνθρώποις· πρβλ. τέλος προηγούμενου κεφ. «*ὅτι... οἱ ἄνθρωποι ἐπήνουν...*». — *ἐπανάγαγε*, ποῦ; — *ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα*, δηλ. ποῖαν; — *οἷα μικροῦ δεῖν... ἐβουλ.*, περί τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1 καὶ 2.

Κεφ. 17.

Μεταξὺ λέγοντος (δηλ. ἐμοῦ) = ἐν ᾧ ἐγώ (σᾶς) διηγούμαι (ταῦτα). — *Ἡράκλεις*, ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως· πρβλ. τὰ παρ' ἡμῖν: Χριστέ μου! Θεέ μου! — *ἔφη τις* = εἶποι ἄν τις = ἴσως εἶπη τις· οὕτω καὶ τὸ κατωτέρω *ὑπέκρουσε* = *ὑποκρούσειεν ἄν* = ἴσως ἀντεῖπη. — *ὥς*, ἐπιτακτ. = πόσον. — *δικανικὸς* = ὁμοιάζων πρὸς δικηγορικὴν ἀγόρευσιν ἐν δικαστηρίῳ· ἐπομένως = φορτικὸς, ἀνιαρὸς. — *μήκιστος*, ὑπερθεκτ. τοῦ *μακρὸς*. — *τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ* = ἀλλὰ τί τοῦ ἤλθε. — *ληρωῶ* = φλυαρῶ. — *ἔωλος* = παλαιός, μπαγιατικός. — *ψυχρολογία* = ψυχρὰ ἔμιλία. — *ὑπολαμβάνω* = νομίζω. — *ὑποκριτὰς τινὰς* = ὡς κάποιους ἔρμηνευτάς. — *ῶγαθὲ* = καλέ μου. — *ὥς* = ὅτι δηλ. — *καὶ τὰ ἄλλα* = καὶ τὰ λοιπά. — *ἴστε γὰρ* = (παραλείπω δὲ ταῦτα) διότι τὰ γνωρίζετε. — *οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν* (δηλ. *διεξήγει*) = διηγείτο τὸ ὄνειρον οὐχὶ πρὸς ἔρμηνείαν τούτου (= οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εὔρη ἔρμηνευτάς τούτου). — *οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς* = οὐδ' ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ φλυαρῇ. — *καὶ ταῦτα* = καὶ μάλιστα. — *ἀπόγνωσις πραγμάτων* = ἀπελπιστικὴ κατάστασις πραγμάτων. — *περισσότερων πολεμίων* = ὅτε δηλ. οἱ ἐχθροὶ ἦσαν περίξ αὐτοῦ = ἐν μέσῳ δηλ. ἐχθρῶν.

Οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν κτλ., ὁ Λουκιανὸς προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν κατὰ τῶν κατηγοριῶν, ὅτι αὐτὸς φλυαρεῖ καὶ θεωρεῖ τοὺς ἄκροατάς ὡς ὄνειροκρίτας, διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Ξενοφῶντος — τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ —, ὅστις ἐν Ἀναβ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 11 διηγείται ἐνύπνιον τι, ὅπερ ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸ θάρρος νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπελπιστικῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων. — *διηγούμενος*, δηλ. εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τοῦτο — τὸ ὅτι δηλ. διηγήθη τὸ ὄνειρον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων — δὲν ἀναφέρει μὲν ὁ Ξενοφ. ἐν τῷ προμνημονευθέντι χωρίῳ, πρέπει ὅμως νὰ νοηθῇ ὅτι ἐγένετο τοῦτο καὶ παρελείφθη νὰ δηλωθῇ ὑπὸ

τοῦ Ξενοφ. ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ νοούμενον. — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν, τοῦτο λέγει ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐρώτησιν: «μὴ ὄνειρ. ὑποκριτὰς τινὰς ὑπέλληφεν;» — οὐδ' ὡς φλ. ἐγνωκῶς, ἀναφορικῶς πρὸς τό: τί δ' οὖν ληρῆσαι κτλ. — ἐν πολέμῳ, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ ἐνταῦθα; — (ἐν) ἀπογνώσει πραγμάτων, οἱ Ἕλλ. μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν σύλληψιν καὶ δολοφονίαν τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν αὐτῶν εἶχον περιπέσει εἰς μεγίστην ἀθυμίαν καὶ ἀπελπισίαν, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἦσαν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος τῶν, ἐν μέσῳ ἀπειραρίθμων ἐχθρῶν, τῶν Περσῶν. — ἀλλά τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἡ διήγησις, δηλ. ποῖον;

Κεφ. 18.

Ὅπως οἱ νέοι κτλ. = ἴνα δηλ. οἱ νέοι κτλ. — ἔχομαι τινος = προσκολλῶμαι εἰς τι, ἐπιδίδομαι εἰς τι. — ὑπὸ πενίας, ἢ ὑπὸ ἔνεκα. — ἐθελοκακῶ = εἶμαι δειλός, δειλιῶ. — φύσις = ἰδιοφυΐα. — ἐπιρρώννυμαι = λαμβάνω θάρρος. — εὖ οἶδ' (α) ὅτι = ἀναμφιδόλως. — προῖσταμαί τινα ἑμαυτῷ παράδειγμα = προβάλλω εἰς τὸν ἑαυτόν μου τινὰ ὡς παράδειγμα. — ἐννοῶ = σκέπτομαι. — οἶος ὢν . . . ὄρησα = τί λογῆς ἤμην καὶ (μ' ὄλον τοῦτο) ὄρησα. — μηδέν, ἐπίρρ. = οὐδόλως. — πρὸς τὴν πενίαν = ἀπέναντι τῆς πενίας. — εἰ καὶ μηδέν ἄλλο = ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο. — γοῦν = πάντως ὁμως, βεβαίως ὁμως. — ἀδοξότερος = ὀλιγώτερον ἐνδοξος.

Κἀγώ, καθὼς καὶ ποῖος ἄλλος; — ὑμῖν, διὰ τούτου, καθὼς καὶ διὰ τοῦ κατωτέρω πρὸς ὑμᾶς, νοοῦνται οἱ συμπολίται τοῦ Λουκ., οἱ παριστάμενοι κατὰ τὴν παρούσαν — τὴν περὶ τοῦ ἐνυπνίου — διάλεξιν αὐτοῦ. — τὰ βελτίω — τὰ ἥτιω, διὰ τοῦ α' ἐννοοῦνται αἱ ἐπιστῆμαι ἐν γένει, διὰ τοῦ β' αἱ βάνουσαι τέχναι. — τοῦ μύθου, ὀνομάζει οὕτω τὸ ὄνειρόν του. — πρὸς τὰ κάλλιστα, δηλ.; — ἐπανελήλυθα, ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 118).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ

Κεφ. 1.

Οἱ μὲν... οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — περιπλέκομαι = συμπλέκομαι. — ὑποσκελίζω τινά = ἀνατρέπω τινά υποβάλλων τὸ σκέλος μου, τρικλοποδιζῶ τινά. — ἄγχοусι καὶ λυγ., δηλ. ἀλλήλους. — ἄγχω = σφίγγω τὸν λαιμόν, πνίγω. — λυγίζω = στρέφω πρὸς τὰ κάτω. — συναναφύρομαι = μαζὶ μὲ ἄλλον ἀνακατόνομαι. — κυλινδοῦμαι = κυλίσομαι. — σῦς, συδός = χοῖρος. — ἀποδύομαι = ἐκδύομαι. — ἐώρων γάρ, δηλ. αὐτοῦς. — λίπα ἀλείφομαι = λιπαρῶς, ἀφθόνως ἀλείφομαι (μὲ ἔλαιον). — κατέψησε, ἀόρ. τοῦ καταψάω = τρίβω ἑλαφρά. — μάλα εἰρηνικῶς = φιλικώτατα. — ἄτερος = ὁ ἕτερος. — ἐν τῷ μέρει = μὲ τὴν σειράν. — μετὰ δὲ = μετὰ δὲ ταῦτα. — οὐκ οἶδ' ὅ, τι = δὲν γνωρίζω τί. — συννεύω = κύπτω, κλίνω πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν. — συναράττω = συγχρούω. — ἦν ἰδοῦ, ἐπιφώνημα = νά, ἰδέ. — ἀράμενος, τοῦ αἶρομαι = ἀνυψώνω. — ἐκ τοῖν σκελοῖν = ἀπὸ τὰ πόδια. — ἀφήμι = ῥίπτω. — ἐπικαταπεσῶν = ἀφ' οὗ ἔπεσεν ἐπάνω του. — ἀνακύπτω = ἀνασηκώνομαι. — τὸν πῆχυν, δηλ. τῆς χειρός. — παρακροτῶ = κτυπῶ ἑλαφρά. — ὡς μὴ ἀποπνιγείη = ἵνα μὴ ἀποπνιγῆ. — φείδομαι (μὴ μετ' ἀπαρμφ.) = φροντίζω, προσέχω (νά μὴ...). — μολύνομαι = λερώνομαι. — τὸ χρῆσμα = τὸ δι' οὗ χρίονται, τὸ ἔλαιον. — ἀναπλησθέντες, τοῦ ἀναπλήσσομαι = γεμίζομαι. — γοῦν = τοῦλάχιστον. — διολισθαίνω = γλιστρῶ καὶ ξεφεύγω.

Οἱ μὲν... ὑποσκελίζουσι, ἀναφέρεται εἰς τὴν ὀρθίαν πάλην, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἔσταντο ὀρθοὶ προσπαθοῦντες νά καταρρίψωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον ἐν ᾧ τό: οἱ δὲ ἄγχ... κυλινδοῦμενοι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀλίνδουσιν ἢ κύλισιν, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἐπάλαιον κατὰ γῆς κείμενοι. — ἠλείψαντο, πρὸ τοῦ ἀγῶνος οἱ παλαισταὶ ἠλείφοντο μὲ ἔλαιον καὶ ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τοῦ φύχους καὶ ἵνα γλιστρῶσι καὶ ξεφεύγωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων. — τοῦ ἐλαίου (ἐνεκα), μὲ τὸ ὅποιον ἔχουσι ἀλειφθῆ.

Κεφ. 2.

Τὸ αἰθριον = τὸ ἀσκέπαστον μέρος. — δρωσι = ποιοῦσι (κεφ 1)
 — ψάμμον ταύτην βαθεῖαν = ταύτην τὴν βαθεῖαν ψάμμον. —
 ψάμμος = ἄμμος. — βαθεῖα = πολλή. — ὑποβάλλομαί τι = θέτω
 τι ὑποκάτω μου. — ὄρυγμα = λάκκος. — πάτω = σκορπίζω, παспа-
 λίζω. — ἐκὼν, ἐκοῦσα, ἐκὼν = θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς. —
 ἐπαμῶμαι = ἐπισωρεύω, μαζεύω. — δίκην ἀλεκτρονῶν = ὡς
 πετεινοί. — ὡς εἶεν = ; (κεφ. 1 «ὡς ἀποπνιγείη»). — ἄφυκτος
 = ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφύγῃ τινά. — ὄλισθος = ὄλισθηρότης,
 γλίστρημα. — ἀφαιρούσης = ἐπειδὴ ἀφαιρεῖ. — βέβαιος = ἀσφα-
 λής. — ἀντίληψις = πιάσιμον.

Ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς, ἐννοεῖται ὁ ἐν ὑπαίθρῳ τόπος
 τῶν ἀρχαίων γυμναστηρίων, οἷσις ἰδίᾳ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὰς
 γυμναστικὰς ἀσκήσεις· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τόπου ὑπῆρχε λάκκος
 πεπληρωμένος ἄμμου, καλούμενος σκάμμα· τὸν λάκκον τοῦτον
 καλεῖ ἐνταῦθα ὁ Λουκ. ὄρυγμα. — ὡς εἶεν ἀφυκτότεροι, ἢ ἐννοια:
 διὰ νὰ δύνανται νὰ πιάνωνται καλύτερα. — ἐν ξηρῷ, δηλ. ἐν μέρει
 τοῦ σώματος, ὅπερ διὰ τὴν ἐπιπασθεῖσαν ἄμμον εἶναι σκλη-
 ρὸν (στεγνόν).

Κεφ. 3.

Ὁρθοστάδην = ἐν ὀρθῇ στάσει, ὀρθοί (ιστάμενοι). — κεκονι-
 μένοι, τοῦ κονίωμαί = σκονίζομαι. — παῖω = κτυπῶ. — προσπίπτω
 = ὀρμῶ. — λακίζουσι, δηλ. ἀλλήλους. — γοῦν = παραδείγματος
 χάριν. — ἔοικεν ἀποπτύσειν = φαίνεται ὅτι θὰ πτύσῃ (ἐκ τοῦ στό-
 ματος). — κακοδαίμων = δυστυχής. — οὕτως = τόσον. — ἀναπέ-
 πλησται, παρχμ. τοῦ ἀναπίμπλαμαι = ; (κεφ. 1). — πύξ =
 μὲ πυγμῆν, μὲ γροθιάν. — παταχθέντος (τοῦ πατάσσομαι) =
 διότι ἐκτυπήθη. — γνάθος = σιαγών. — διίστημί τινα = χωρίζω
 τινά. — λύω = διαλύω, καταπαύω. — τεκμαίρομαι τινι = συμπε-
 ραίνω ἐκ τινος. — πορφυρίς, ἰδος = πορφυροῦν (κόκκινον) ἔνδυμα.
 — τῶν ἀρχ... εἶναι = τοῦτον εἶναι τινα τῶν ἀρχόντων. —
 ὁ δὲ = οὗτος δὲ (δηλ. ὁ ἀρχων)· κατ' ἐννοίαν = ἀλλὰ τοῦναντίον.
 — ἐποτρύνει = παρακινεῖ (αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα). — πατάξαντα = ;
 (πρβλ. ἀνωτέρω «παταχθέντος»).

Καὶ αὐτοί, ὡς δηλ. καὶ οἱ παλαισταί νοοῦνται οἱ *παγκρατιασταί*, δηλ. οἱ διαγωνιζόμενοι εἰς τὸ *παγκράτιον*, ὑπερ ἤτο ἀγῶν περιλαμβάνων τὴν τε πάλην καὶ τὴν πυγμὴν. — ὁ *ἄρχων*, ἴσως ὁ γυμνασίαρχος ἢ εἰς τῶν *σωφρομιστῶν* καὶ ὁ μὲν *γυμνασίαρχος* ἤτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄρχων τῶν *γυμνασίων*· οὗτος διεκόσμηε τοὺς τόπους, ἐνθα ἐγίνοντο οἱ ἀγῶνες, ἐπεμελεῖτο τῶν λαμπαδηδρομιῶν, ἐχορήγει τὸ εἰς τὰ γυμνάσια δαπανώμενον ἔλαιον καὶ ἐπετήρει τὴν διαγωγὴν τῶν ἐφήθων· οἱ δὲ *σωφρομιστὰι* ἐν Ἀθήναις ἦσαν δέκα, εἰς ἕξ ἐκάστης τῶν δέκα φυλῶν ἔργον τούτων ἦτο νὰ ἐφορεύωσι τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀγωνιζομένων καὶ προτρέπωσιν αὐτοὺς εἰς σωφροσύνην καὶ κοσμιότητα.

Κεφ. 4.

Ἄλλαχόθι = εἰς ἄλλα μέρη (τοῦ γυμναστηρίου). — *ἐγκονῶ* (-έω) = εὐρίσκομαι εἰς κίνησιν. — *θέω* = τρέχω. — *ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες* = ἐν ᾧ μένουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου. — *εἰς τὸ ἄνω* = ὑψηλά. — *συνάλλομαι* = μαζὶ μὲ ἄλλον πηδῶ.

Ἄλλοι δὲ κτλ., νοοῦνται οἱ ἀσκούμενοι εἰς τὸ πῆδημα.

Κεφ. 5.

Τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν, κατ' ἔννοιαν = τί καλὸν δύναται νὰ προξενήσωσιν. — *ὡς ἔμοιγε . . . δοκεῖ* = διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — *μανία εοικέναι* = ὅτι ὁμοιάζει μὲ τρέλλαν. — *οὐκ ἔστιν ὅστις* = οὐδεὶς. — *ἂν . . . μεταπεισεῖ με* = δύναται νὰ μὲ μεταπέισῃ. — *παραπαίω* = εἶμαι τρελλός.

Κεφ. 6.

Εἰκότως = εὐλόγως. — *ξένα γε ὄντα* = ἄφ' οὗ βέβαια εἶναι ξένα (πρὸς σέ). — *ἔθος* = ἔθιμον, συνήθεια. — *ἀπάδω* = διαφέρω. — *καθάπερ* = καθὼς ἀκριβῶς. — *εἰκὸς εἶναι* = εἰκόσ ἐστιν εἶναι = εὐλογον εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν. — *ἐπιτήδευμα* = ἀσχολία, συνήθεια. — *τοῖς Ἑλλ. ἡμῖν* κτλ. = *δόξαντα ἂν ἡμῖν τοῖς Ἑλλῆσιν εἶναι ἀλλόκοτα*. — *δόξαντα ἂν* = ἃ *δόξειεν ἂν* = τὰ ὅποια ἤθελον φανῆ. — *εἴ τις ἐπισταίῃ αὐτοῖς* = ἂν τις ἤθελε σταθῆ πλησίον

αὐτῶν, ἤθελεν ἴδει αὐτά. — *πλὴν ἀλλὰ θάρρει* = ἀλλὰ μὴ ἀνησυχῆι. — *ῶγαθὲ* = ὦ ἀγαθὲ = φίλε μου. — *μανία* = τρέλλα. — *ὑβρις* = προσβολή· *ἐφ' ὑβρι* = προσβλητικῶς. — *ἐπιπάτιουσι* = *πάτιουσι* (κεφ. 2). — *χρεῖα* = ἀνάγκη, πρακτικὸς σκοπός. — *οὐκ ἀτερπής* = *τερπνός*. — *ἀκμή* = ῥώμη, δύναμις. — *ἐπάγω* = ἐμβάλλω. — *γοῦν* = δέ. — *ἐνδιατρίβω τῇ Ἑλλάδι* = ζῶ ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ Ἑλλάδι. — *οὐκ εἰς μακρὰν* = ἐντὸς ὀλίγου. — *ἔση*, μέλλ. τίνος β. ; — *πηλοῦμαι* = λασπώνομαι. — *κονίομαι* = ; (κεφ. 3). — *οὕτω σοι . . . δόξει* = *οὕτω ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελὲς δόξει σοι τὸ πρᾶγμα εἶναι*. — *ἡδύς* = εὐχάριστος. — *λυσιτελής* = ὠφέλιμος. — *ἀπαγε* = ὁ θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὅχι, κάθε ἄλλο. — *ὑμῖν ταῦτα γένοιτο* = εἴθε εἰς σᾶς νὰ γίνωσι ταῦτα· κατ' ἔννοιαν = ταῦτα εἴθε νὰ κρατήσητε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας. — *εἴ τις ἐμὲ τοιοῦτό τι διαθείη* = ἐάν τις μὲ φέρῃ εἰς τοιαύτην κατάστασιν. — *εἴσεται* = θὰ μάθῃ· τοῦ οἶδα. — *παρεζώσμεθα*, πρkm. τοῦ *παραζώννυμαι* = κρεμῶ παρὰ τὴν ζώνην μου.

Ὡσπερ σὺ νῦν, δηλ. *ἐπέστης τοῖς ἡμετέροις*. — *τοιοῦτό τι*, δηλ. ; — *ἀκινάκης*, βραχὺ καὶ εὐθύ ξίφος τῶν Περσῶν καὶ Σκυθῶν.

Κεφ. 7 - 8.

Ἄταρ = ἀλλά. — *τίθεμαι ὄνομά τι* = ὀνομάζω τι. — *τί φῶμεν* ; = τί νὰ εἴπωμεν ; — *γυμνάσιον* = γυμναστήριον. — *ἔστιν ἱερὸν Ἄπ.* = εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἄπ. — *τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον* = δηλ. τὸν ἐπὶ τῆς στήλης ἀκουσθημένον Ἀπόλλωνα. — *τῇ ἀριστερᾷ μὲν . . . ἢ δεξιᾷ δὲ . . .*, παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως· ἀπὸ τῆς μετχ. γίνεται μετάβασις εἰς ῥήμα παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως (*δείκνυσι*). — (*τόξον*) *ἔχω* = κρατῶ. — *ἀνακλάομαι* = λυγίζομαι εἰς τὰ ἄνω. — *κάματος* = κόπος, κόπωσις. — *δείκνυσι* = παριστᾷ. — *παγκραιιάζω* = ἀσχοῦμαι εἰς τὸ παγκράτιον. — *ὑπεράλλομαι* = ὑπερπηδῶ. — *προτίθημι* = προκηρύσσω. — *ὁ κρατήσας* = ὅποιος νικήσῃ. — *τῶν καθ' αὐτὸν (ἀνδρῶν)* = τῶν συγχρόνων του. — *ἀναιροῦμαι* = λαμβάνω. — *τὸ ἄθλον* = τὸ βραβεῖον.

Γυμνάσιον, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων ἦσαν *τρία*· ἢ *Ἀκαδήμεια* πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ Ἰππίου

Κολωνοῦ (παρὰ τὴν σημερινὴν Κολοκυθοῦν), ὀνομασθεῖσα οὕτως ὑπὸ τινος Ἀκαδήμου Ἰδρυτοῦ· τὸ **Δύκειον** παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν ἐθνικὸν κήπον, καὶ τὸ **Κυνόσαργες** παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ἀγούσαν ὁδὸν (ΝΑ. τοῦ σημερινοῦ Α' στρατιωτικοῦ νοσοκομείου παρὰ τὴν Γαργαρέταν).—**ἱερὸν Ἀπόλ. τοῦ Δυκείου**, κατὰ ταῦτα ὁ προκείμενος διάλογος ἐγένετο ἐν τῷ **Δυκίῳ**, ὅπερ ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν Δύκειον Ἀπόλλωνα· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀγαλμὰ του ἴστατο ἐνταῦθα.—**πάλη**, ταύτης ὑπῆρχον δύο εἴδη· ἡ **ὀρθία πάλη** καὶ ἡ **ἀλίνδησις** ἢ **κύλισις** (βλ. ἐν σελ. 132).—**παγκρατιάζειν**, περὶ τοῦ **παγκρατίου** βλ. ἐν σελ. 134.—**δίσκος**, οὗτος ἦτο παλαιστάτη γυμναστικὴ ἄσκησις τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔρριπτον ὅσον οἶόν τε μακρότερον τὸν **δίσκον**, δηλ. κυκλοτερῆ πλάκα ἐκ λίθου ἢ μετάλλου.

Κεφ. 9.

Ὀλυμπίασι = ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ. — **στέφανος ἐκ κοτίνου**, δηλ. τὸ **ἄθλόν ἐστιν· κότινος** = ἀγρία ἐλαία. — **Ἴσθμοι** = ἐν τῷ Ἴσθμῳ (τῆς Κορίνθου). — **πίτυς, υος** = πεῦκον. — **Πυθοῖ** = ἐν ταῖς Δελφοῖς. — **τοῖς Παναθηναίοις** = κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παν. — **τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας**, δηλ. **ἄθλόν ἐστι**. — **τί ἐγέλασας; ἢ...** = (ἀλλὰ) διατί ἐγέλασας; μήπως... — **μικρὸς** = ἀσήμαντος. — **πάνσεμος** = πολὺ σπουδαῖος. — **καταλέγω** = ἀπαριθμῶ. — **διατίθημί τι** = χορηγῶ τι. — **φιλοτιμοῦμαι** = υπερηφανεύομαι. — **ὑπερσπουδακέναι** = **ὑπερσπουδάζειν**· **ὑπερσπουδάζω** = πολλοὺς κόπους καὶ φροντίδας καταβάλλω. — **περὶ τὴν ἀναίρεσιν** = διὰ τὴν λήψιν, διὰ ν' ἀποκτήσωσι. — **τηλικούτος** = τόσον μέγας. — **προπονώ** = καταβάλλω ἐκ τῶν προτέρων κόπους. — **ἄγχομαι** = ; (πρβλ. κεφ. 1 «ἄγχουσι»). — **πρὸς ἀλλήλων** = ὑπ' ἀλλήλων. — **κατακλῶμαι** = τσακίζομαι. — **ὡς οὐκ ἐνὸν** = ὡς εἰ μὴ ἐνῆν = ὡσάν νὰ μὴ ἦτο δυνατόν. — **ἀπραγμόνως** = ἀκόπως. — **εὐπορῶ τινος** = προμηθεύομαί τι. — **ὄτω ἐπιθυμία** (δηλ. **ἐστὶ τούτων - τῶν μῆλων -**) = ὅστις (τὰ) ἐπιθυμεῖ. — **καταχρῆσθαι** = πασσαλείφομαι.

Ὀλυμπίασι, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Διός. — **Ἴσθμοι**, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο

τὰ **Ἰσθμια** κατὰ πᾶν τρίτον ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος· οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον ὡς βραβεῖον στέφανον ἐκ σελίνου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων στέφανον ἐκ πίτυος. — ἐν **Νεμέα**, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο καθ' ἕκαστον τρίτον ἔτος τὰ **Νέμεα** πρὸς τιμὴν τοῦ Διός. — **Πυθοῖ**, ἐν Δελφοῖς ἐτελοῦντο καθ' ἕκαστον τέταρτον ἔτος τὰ **Πύθια** πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. — **μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ**, τὸ ἄθλον εἰς τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνας ἦτο στέφανος ἐκ δάφνης, ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος· βραδύτερον ὁμοίως στέφανος ἐκ δάφνης στεφάνου ἐδίδοντο τοῖς νικηταῖς μῆλα. — **τὸ ἐκ τῆς μορίας, μορία** ἐκαλεῖτο ἢ ὑπὸ τῆς Ἀθηναῖς φυτευθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων ἐλαία· ὁμοίως ἐκαλοῦντο **μορία** αἱ ἐκ ταύτης καταγόμεναι ἐλαῖαι, αἵτινες ἦσαν ἱεραὶ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ὑπῆρχον ἐν τῇ ἄλλῃ τῆς Ἀκαδημείας. Εἰς τοὺς νικητὰς ἐν τοῖς Παναθηναίοις ἐδίδοτο ὡς βραβεῖον ἀμφορεὺς περιέχων ἔλαιον ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας τῆς Ἀθηνᾶς (= τῆς μορίας). — **οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα** κτλ., σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις;

Κεφ. 10.

ᾧ ἄριστε = ὄγαθῆ (κεφ. 6). — **ψιλὸς** = γυμνός, μόνος. — **οὔτινες** (δηλ. εἰσὶ) = τίνες εἶναι. — **οἱ κρατήσαντες** = ; (κεφ. 8 «ὁ κρατήσας»). — **τούτοις**, δηλ. **τοῖς σημείοις**. — **τοῦ παντὸς ἀξία (ἔστι)** = εἶναι ἀνεκτίμητος. — **τοῖς νενικηκόσι** = ὡς πρὸς τοὺς νικητὰς. — **καλῶς ἔχει** = εἶναι τιμητικόν. — **θηρῶμαι** = κυνηγῶ, ἐπιδιώκω. — **εὐκλεία** = καλὴ φήμη, ἔπαινος. — **ἐκ τῶν πόνων** = διὰ τῶν κόπων· ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῷ «**τοῖς θηρωμένοις**». — **οὐ... προσγένειτο ἂν** = δὲν δύναται ν' ἀποκτηθῇ. — **ἀπονητὶ** = ἀπόνως = ἀκόπως. — **χρῆ... περιμένειν** = πρέπει... νὰ περιμένῃ. — **δυσχερῆς** = δύσκολος, ἐπίπονος. — **τότ' ἤδη** = τότε ἐπὶ τέλους, τότε μόνον. — **τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδύ**, πρβλ. κεφ. 6. — **ὅτι πάντες** κτλ. = τὸ ὅτι δηλ. πάντες... — **οἰκίρω** = ἐλεεινολογῶ. — **ἄλλα σοι δόξει** = θὰ ἔχῃς ἄλλην γνώμην = θ' ἀλλάξῃς γνώμην. — **ἐπὶ τὴν θεάν** = εἶνα θεᾶται. — **μυρίανδρος** = ὁ περιλαμβάνων μυρίους ἄνδρας. — **συμπληροῦμαι** = εἶμαι πλήρης. **Ταῦτα, ποῖα;** — **ὑπὲρ ἧς**, δηλ. δόξης. — **αὕτη**, δηλ. ἡ δόξα. — **τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων**, κτλ., καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀνάχαρσις πῶς ὁμιλεῖ; σοβαρῶς; — **οἱ δέ, τίνες;**

Κεφ. 11.

Αὐτὸ τοῦτο = αὐτὸ ἀκριβῶς. — καὶ τὸ οἰκτιστον = τὸ καθ' ὑπερβολὴν οἰκτρότατον, ἐλεεινότατον. — ἐπ' ὀλίγων = ἐνώπιον ὀλίγων. — ἐν τοσοῦτοις . . . , ἢ ἐν = ἐνώπιον. — ὕβρις; (κεφ. 6). — εὐδαιμονίζω τινὰ = μακαρίζω τινὰ ἐν ᾧ εὐδαιμονῶ; — θάλλομαι = θαντίζομαι. — ἀντίπαλος = ἀνταγωνιστής. — πρόσεσι τῇ νίκῃ = εἶναι προσθήκη εἰς τὴν νίκην = παρακολουθοῦσι τὴν νίκην. — θαυμάτια = τὰ θαύματα. — περιρρήξη, τοῦ περιρρήγνυμι = καταξέσχίζω. — μεγάλας τὰς ζημίας = μεγάλας ζημίας· ζημία = τιμωρία, πρόστιμον. — ἐπάγω = ἐπιβάλλω. — ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων = ἐπ' ὀλίγων μαρτύρων. — οὔτι γε = πολλῇ δὲ μάλλον. — οὐ μὴν ἀλλὰ = ἀλλ' ὅμως. — ἔπεισιν ἐμοὶ = μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν (= μοῦρχεται). — τῶν θεατῶν . . . θαυμάζω = διὰ τοὺς θεατὰς παραξενεύομαι. — παρὰ γίγνομαι = ἔρχομαι. — καὶ πάνυ = παρὰ πολὺ. — παρέντες, τοῦ παρήμι = ἀφίνω. — τὰναγκαῖα = τὰς (καθημερινὰς) ἐργασίας των. — σχολάζω ἐπὶ τινι = καταγίνομαι, διαθέτω τὸν καιρὸν μου εἰς τι. — οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύναμαι = καὶ γὰρ ἐκεῖνο οὐ πω δύναμαι. — κατανοῶ = καλῶς ἐννοῶ. — διαπληκτίζομαι = πυγμαχῶ. — ἀράττομαι = συγκρούομαι, κτυποῦμαι. — συντριβομαι = κατακλῶμαι; (κεφ. 9).

Τῆς ὕβρεως, ἦν δηλ. ὑφίστανται οἱ ἠττημένοι. — ταῦτα . . . πρόσεσι . . . , δηλ. πῶτα; — πρεσβῦται εἶναι οἱ γέροντες, οἱ ἄρχοντες.

Κεφ. 12.

Αὐτὸ τὸ γινόμενον = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. — ἐσπουδάκαμεν = σπουδάζομεν· σπουδάξω ἐπὶ τινι = δεικνύω ἐνδιαφέρον διὰ τι. — προσβιβάζω τινὰ τινὶ = φέρω τινὰ πλησιέστερον εἰς τι. — δρωμένων; (κεφ. 1 «δρωσι»). — αὐτὸς = σὺ ὁ ἴδιος. — ἀρετὴ = γενναιότης. — εὐεξία (ἐκ τοῦ εὖ — ἔχειν) = εὐρωστία. — ἐμπειρία δεινὴ = ἐξαιρετικὸς τέχνη. — ἰσχυρὸς ἀμαχος = ἀκαταμάχητος δύναμις. — γνώμη ἀήτητος = ψυχικὸν σθένος ἀκατανίκητον. — σπουδὴ ἀληκτος (ἐκ τοῦ ἀ-λήγειν) = προσπάθεια ἀδιάκοπος, συνεχής. — ἐπιβοῶ = διὰ φωνῶν ἐπιδοκιμάζω. — ἐπικροτῶ = χειροκροτῶ.

Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων, περὶ τῶν ἀγῶνων τούτων βλ. ἐν σελ. 136/7. — ἐπὶ τούτοις, τίσι; — ἐκεῖ, ποῦ;

Κεφ. 13.

Καὶ ἐπιγελῶν καὶ ἐπιχλευάζων, ἐκ τοῦ νοουμένου: οὐκ ἂν ἐπαυσάμην. — ἐπιγελῶ = περιγελῶ. — ἐπιχλευάζω = περιπαίζω. — *κατηριθμήσω*, ἀόρ. τοῦ *καταριθμοῦμαι* = *καταλέγω* (κεφ. 9). — *οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα* = δι' οὐδένα σπουδαῖον λόγον. — *παράπολλυμαι* = παρ' ἀξίαν, ἀδίκως χάνομαι. — *πορθοῦμαι* = λεηλατοῦμαι. — *ἀπάγομαι* = αἰχμαλωτίζομαι. — *πρὸς ὕβριν* = ἐφ' ὕβρει =; (κεφ. 6). — *ἄριστοι μὲν ὄντες, μάτην δὲ πάσχοντες καὶ ταλ. καὶ αἰσχ.* = διότι ἐν ᾧ εἶναι ἄριστοι μάτην πάσχουσι καὶ ταλαιπωροῦνται καὶ ἀσχημίζουσι. — *τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη* = τὰ ὠραῖα καὶ εὐμεγέθη σώματα. — *ὑπόπια* = μώλωπες, κτυπήματα τοῦ προσώπου. — *ὤς, τελκ.* — *ἐγκρατῆς τινος γίγνομαι* = λαμβάνω τι. — *κότινος* =; (κεφ. 9). — *ἡδύ μοι, δηλ. ἐστι* = εὐχαριστοῦμαι. — *εἶτα*, ἐπὶ ἐρωτήσεως πρὸς δήλωσιν ἐκπλήξεως = καὶ λοιπόν. — *ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης* = διὰ τὸ ἀδέβαιον καὶ ἀμφίβολον τῆς νίκης = δι' ἀβεβαίαν καὶ ἀμφίβολον νίκην. — *καὶ ταῦτα(α)* = καὶ μάλιστα. — *πάντως* = ἐξ ἅπαντος, χωρὶς ἄλλο. — *πληγὰς λαμβάνω* = κτυποῦμαι. — *οἱ δὲ καὶ* = τινὲς δὲ καί. *Τοιοῦτων*, δηλ. μικρῶν καὶ εὐτελῶν.

Κεφ. 14.

Ἔοικας = φαίνεσαι. — *μηδέπω ἐννενοηθέναι* = ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχεις σκεφθῆ. — *πολιτείας πέρι* = περὶ πολ. — *ὀρθή* = καλή. — *ἔθος* =; (κεφ. 6). — *ἐν ψόγῳ τίθεμαί τι* = κατηγορῶ τι. — *μέλει μοι εἰδέναι* = φροντίζω νὰ μάθω. — *ὅπως ἂν... οἰκηθεῖν* = πῶς δύναται νὰ διοικηθῆ. — *τὰ κάλλιστα* = κάλλιστα. — *εἴση*, μέλλ. ὀριστ. τοῦ *οἶδα*. — *ἔχουσι... δοκοῦσι*, δηλ. αἱ ἀσκήσεις. — *σπουδάξεσθαι*, δηλ. ὑφ' ἡμῶν. — *καὶ μὴν* = καὶ ἀληθῶς. — *κατ' οὐδὲν ἄλλο* = δι' οὐδένα ἄλλον σκοπόν. — *ἦκω* = ἐλήλυθα. — *διοδεύω* = διέρχομαι ὁδεύων, διατρέχω. — *δυσχειμερος* = περικυμώδης. — *περαιοῦμαι* = διαπερῶ, διαπλέω. — *ἐκμανθάνω* = καλῶς μανθάνω. — *διδό* = διὰ τοῦτο. — *προαιροῦμαι τινα φίλον καὶ ξένον* = προτιμῶ τὴν φίλιαν καὶ φιλοξενίαν τινός. — *κατὰ κλέος* = ἔνεκα τῆς φήμης σου. — *ἐπιτηδεύματα* =; (κεφ. 6). — *δλωσ* = ἐν γένει. — *συναρμοστῆς* = καταρτιστῆς. — *οὐκ ἂν φθά-*

νοις διδάσκων με = τάχιστα διδάσκέ με. — ἄσιτος = νησιτικός. — ἄποτος = διψασμένος. — παρακαθέξομαι τινι = κάθημαι πλησίον τινός. — αὐτός = σύ. — διαρκῶ = ἀντέχω. — κεχηγῶς (τοῦ χάσκω) = με ἀνοικτόν τὸ στόμα, με μεγάλην προσοχήν. — διεξιόντος (δηλ. σοῦ), τοῦ διεξέρχομαι = διηγοῦμαι, ὁμιλῶ.

Κεφ. 15.

Οὐ ῥάδιον = χαλεπὸν = δύσκολον. — εἰταῖρος = φίλος. — διελευθεῖν = διεξελευθεῖν = ; (κεφ. 14). — ἐν βραχεῖ = συντόμως. — ἐπιῶν = ἐξετάζων. — εἴση, μέλλων ὀριστικ. τίνος ῥ.; πρβλ. κεφ. 14. — δοκεῖ ἡμῖν = φρονοῦμεν. — ἄ . . . γινώσκομεν = ποῖαν γνώμην ἔχομεν. — συνήμῃ τινος = ἐννοῶ τι. — ἀνδρίζομαι = σκληραγωγοῦμαι. — ὑφίσταμαι = ὑποφέρω. — διεξιέμι, μέλλ. τίνος ῥ.; — προτιθήμι ἤ = ; (κεφ. 8). — διαπονῶ = μετὰ κόπου ἀσκῶ. — δύναιτο, τίνες; — ἀναιροῦμαι τὰ ἄθλα = ; (κεφ. 8). — ὀλίγοι πάνν = πάνν ὀλίγοι. — χωρῶ = προχωρῶ, φθάνω. — προσκτώμαι = ἀποκτῶ προσέτι. — ὄς, δηλ. στέφανος. — ἐν αὐτῷ συλλαβῶν ἔχει = ἐν ἐαυτῷ συμπεριλαμβάνει. — οἶον . . . λέγω = δηλαδὴ. — ἰδίᾳ . . . κοινῇ = ἰδιαιτέρως . . . ἀπὸ κοινοῦ. — οἰκεῖα = τὰ ἐν τῷ οἴκῳ πράγματα, ἢ περιουσία. — σωτηρία = διάσωσις, διατήρησις. — συνόλωσ = ἐν γένει. — γενέσθαι οἱ (= αὐτῷ) = νὰ γίνωσιν εἰς αὐτόν. — τῷ στεφάνῳ . . . συναναπέπλεκται = εἶναι πλεγμένα (συντηγμένα) με τὸν στέφανον. — περιγίγνεται = μένουσιν ὡς κέρδος.

Κεφ. 16.

Εἶτα = ; (κεφ. 13). — ἔχων = ἐν ᾧ ἔχεις. — διηγοῦ, παρτικ. τοῦ διηγοῦμαι. — θαλλός = κλάδος. — τοι = βεβαίως. — ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται = ἀπὸ τῆς αὐτῆς σκέψεως πηγάζουσι. — ὑπερβαίνω = ὑπερπηδῶ. — ἐπιμιμνήσκομαι τινος = ἀναφέρω τι. — πλὴν ἀλλὰ = ἀλλ' ὅμως. — νῶ = ἡμεῖς οἱ δύο. — ἰσχυρὴν ἄγω = εὐκαιρῶ. — προθυμοῦμαι = εἶμαι πρόθυμος. — ἀναδραμούμεθα, μέλλ. τοῦ ἀνατρέχω = τρέχω ὀπίσω = ἐπανέρχομαι. — ἐπιτηθεύεσθαι = ὅτι γίνονται. — ἄμεινον = προτιμότερον. — καθ' ὁδὸν = μεθοδικῶς: μᾶλλον καθ' ὁδὸν = μεθοδικώτερον. — ὁ λόγος ἡμῖν

προχωροίη ἄν = ἡ συζήτησις ἡμῶν ἤθελε προχωρεῖ. — *τάχα ἴσως* = ἴσως τυχόν. — *ἀπὸ τούτων* = διὰ τούτων. — *σεμνύνομαι* = ὑπερφηανεύομαι. — *εἰ δοκεῖ (σοι)* = ἐὰν θέλῃς. — *σύσκιον* = μέρος σκιασμένον. — *θᾶκος* = κάθισμα. — *ἐπικράζω τινί* = κράζω πρὸς τινα, διὰ φωνῶν ἐνθαρρύνω τινά. — *ειρήσεται* = θὰ λεχθῆ (τοῦτο), πρέπει νὰ τὸ εἶπω. — *φλογώδης* = καυστικός. — *πίλος* = σκιάδιον. — *οἴκοθεν (ἐξιόντι)* = ὅτε ἐξηρχόμεν ἐκ τοῦ οἴκου. — *ξενίζω* = φαίνομαι παράξενος. — *τῷ σχήματι* = ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. — *δ,τι περ τὸ πυρωδ.* = τὰ μάλιστα φλεγωδεστάτη. — *διακαῆ τίθημι* = διάπυρον ποιῶ. — *φλογμὸς* = ζέστη. — *οὐ φορητὸς* = ἀφορητός. — *ἐπάγει* = προξενεῖ. — *σοῦ θαυμάζω* = ; (κεφ. 11 «*τῶν θεατῶν θαυμάζω*»). — *δπως . . . οὔτε ἰδίεις* = πῶς οὔτε ἰδρώνεις. — *πρὸς τὸ θάλπος* = ἀπὸ τὴν ζέστην. — *ἐνοχλουμένω ἔοικας* = ὁμοιάζεις πρὸς ἄνθρωπον ἐνοχλούμενον = φαίνεσαι ὅτι ἐνοχλεῖσαι. — *οὔδὲ* = οὔτε. — *περιβλέπω τι* = βλέπω δλόγυρα ζητῶν τι = ἀναζητῶ τι. — *ἐνθα ὑποδύση* = ἵνα χωθῆς ἐνταῦθα (πρὸς προφύλαξιν) = ἵνα ἐνταῦθα προφυλαχθῆς. — *εὐμαρῶς* = εὐκόλως, ἀταράχως. — *κνβίστησις* = πῆδημα κατὰ κεφαλῆς, τοῦμπα. — *ἀμυντήριον πρὸς τὰς βολὰς* = μέσον προφυλακτικὸν ἀπὸ τῶν προσβολῶν. — *ὅς . . . κωλύσει* = ἵνα οὗτος ἐμποδίζῃ πρβλ. ἀνωτέρω «*ἐνθα ὑποδύση*». — *τὴν ἀκτίνα* = τὰς ἀκτίνας (τοῦ ἡλίου). — *καθικνοῦμαί τινος* = φθάνω τι. — *δ' οὖν* = τέλος πάντων.

Μῆλα καὶ σέλινα . . . καὶ . . ., ἐννοεῖ τοὺς διὰ τούτων πεπλεγμένους στεφάνους, οἵτινες ἐδίδοντο τοῖς νικῶσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι. — *ἐκεῖνα*, ποῖα; — *τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου . . .*, ποῖον ἐννοεῖ ἐνταῦθα *μείζονα ἀγῶνα καὶ στέφανον πανευδαίμονα*; — *ὃν κατέλεξα*, ἐν τίνι κεφ.; — *οὔτως*, πῶς; — *εἰς τὸ σύσκιον ἐκεῖνο*, ἐννοεῖ τὸν κατάφυτον καὶ σκιερὸν τόπον τοῦ γυμναστηρίου, ἐν ᾧ οἱ πολῖται καθήμενοι ἐπὶ καθισμάτων ἀνεπαύοντο ἀπὸ τοῦ καύσωνος. — *ὡς μὴ μόνος ξενίζοιμι*, οἱ Ἕλληνες εἶχον πάντοτε τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ; μόνον δὲ οἱ ὁδοπόροι, οἱ κυνηγοί, οἱ ναῦται καὶ καθ' ὅλου οἱ ἐργατικοὶ ἐκάλυπτον ἐξ ἀνάγκης αὐτήν. — *κύνα*, νοεῖται ὁ *Σείριος* (ἀστήρ), κατὰ τὰς ἐπιτολὰς τοῦ ὁποίου γίνονται πολλοὶ καύσωνες. — *αἱ ὑπαίθριαι ἐν τῇ ψάμμω ταλ.*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 2. — *ἀπίωμεν*, ποῦ;

Κεφ. 17.

“Ὅπως μὴ προσέξεις = κύτταξε νὰ μὴ δίδῃς προσοχήν. — ὡς (= ὥστε) πιστεύειν = ὥστε νὰ δίδῃς πίστιν. — ἐξ ἅπαντος = ἄνευ ἀντιρρήσεως, ἀσυζητητί. — ἀντιλέγειν . . . καὶ διευθύνειν, τὰ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτικῆς: διευθύνω = διορθώνω. — δυοῖν θατέρου = τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν δύο. — οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν = οὐχ ἀμαρτησόμεθα· ἀμαρτάνω = ἀποτυγχάνω. — ἐκχέοντα, ὅποσα οἶει ἀντιλεκτέα εἶναι = ἐπειδὴν ἐκχέης, ὅσα οἶει δεῖν ἀντιλεχθῆναι = ἀφ’ οὗ ἐκφράσης (εἰπήης) ὅλα ὅσα νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ ἀντιλεχθῶσι· κατ’ ἔννοιαν = ἀφ’ οὗ εἰπήης ὅλας σου τὰς ἀντιρρήσεις. — ἀναδιδάσκομαι = καλύτερον διδάσκομαι. — οὐκ ὀρθῶς γινώσκω = δὲν ἔχω ὀρθὴν γνῶμην. — οὐκ ἂν φθάνοι δμολογοῦσα =; (πρβλ. κεφ. 14 «οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων»). — ἀποκρύπτομαί τινά τι = κρύπτομαι ἀπὸ τινός τι. — εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων = θὰ καταστήσω κοινόν. — καταστάς = παρουσιασθεῖς. — μεταπαιδεύω = ἐκπαιδεύω διαφορετικά. — ἐδίδαξατο = ἐδίδαξε. — ἀναγεγράφθω = ἄς εἶναι ἀναγεγραμμένος, ἄς ἀνακηρυχθῆ. — χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε = στήσατε τὸν χάλκινον ἀνδριάντα του. — παρὰ τοὺς ἐπωνύμους = πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν ἐπωνύμων. — ἐν πόλει = ἐν τῇ ἀκροπόλει. — παρὰ τὴν Ἀθηναῖν = πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηναῖς. — ἡ πόλις . . . ἐκμανθάνοντες = οἱ πολῖται ἐκμανθάνοντες· ἐκμανθάνω =; (κεφ. 14).

Παρὰ τοὺς ἐπωνύμους, οἱ ἐπωνύμοι ἦσαν δέκα καὶ βραδύτερον δώδεκα ἥρωες, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκα καὶ εἶτα αἱ δώδεκα φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὧν οἱ ἀνδριάντες ἴσταντο ἐν τῷ Κεραμεικῷ.

Κεφ. 18.

Τοῦτο ἐκείνο ἦν ἄρα = λοιπὸν τοῦτο ἦτο ἐκείνο. — ὡς εἶητε = ὅτι ἐστέ. — ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ . . . διεξιόμι = διότι πόθεν (μαθῶν) ἐγὼ δύναμαι νὰ ὁμιλῶ. — νομάς καὶ πλάνης = περιφερόμενος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ περιπλανώμενος. — βεβιωκώς . . . ἀμείβων . . . οἰκήσας . . . ἔωρακώς, μετχ. ἐπιθκ. — ἐφ’ ἀμάξης βεβιωκα = ἔχω περάσει τὴν ζωὴν μου ἐντὸς ἀμάξης. — ἀμείβω =

ἀλλάσσω. — *αὐτόχθων* = οὐχὶ ἐξώθεν ἐλθὼν, ἐγγύριος. — *πόλιν ταύτην ἀρχ.* = ταύτην τὴν ἀρχ. πόλιν. — *τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις* = ἐπὶ τοσαῦτα ἤδη ἔτη. — *ὅπως ἂν . . . οἰκοῖτο* = πῶς δύναται νὰ διοικῆται. — *πλήν ἀλλὰ* =; (κεφ. 16). — *καὶ τοῦτο* = καὶ κατὰ τοῦτο. — *ὡς νομοθέτη πειστέον (ἔστί) σοι* = δεῖ πείθεσθαι (με) σοὶ ὡς νομοθέτη. — *συνηρεφεὲς* = σύσκιον (κεφ. 16). — *ἡδεῖα* = ἀναπαυτικὴ. — *εὐκαιρος* = κατάλληλος εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν. — *καθ' ὅ,τι* = πρὸς πῶτον σκοπὸν. — *ἐκ παίδων* = ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. — *διαπονῶ* =; (κεφ. 15). — *ὅπως . . . ἀποβαίνουσι* = πῶς γίνονται. — *ἄσκημα* = ἄσκησις. — *κυβιστήματα* = κυβιστήσεις (κεφ. 16). — *συντελῶ* = συνεισφέρω, συντείνω. — *διδάξῃ* = διδάξεις. — *κατὰ καιρὸν* = εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν. — *ἐν τῷ μέρει* =; (κεφ. 1). — *μέμνησό μοι, τὸ μοι* = πρὸς χάριν μου = παρακαλῶ. — *παρὰ τὴν ῥῆσιν* = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὀμιλίας σου. — *λέγω δὲ* = θέλω δὲ νὰ εἶπω, ἐννοῶ δέ. — *ἀπομηκύνω* = κάμνω μακρὸν. — *δέδια μὴ . . .* = φοβοῦμαι μήπως . . . — *ἐπιλανθάνομαί τινος* = λησμονῶ τι. — *ἐπιρρέω* = κατόπιν βέω, λέγωμαι.

Ὡς εἶητε εἰρωνεῖς . . ., ποίους λόγους τοῦ Σόλωνος ἐκλαμβάνει ὁ Ἀνάχαρσις ὡς εἰρωνεῖαν; — *ἐφ' ἀμάξης βεβιωκώς*, εἰς τοὺς νομαδικὸν βίον ζῶντας Σκύθας αἱ ἄμαξαι ἐχρησίμευον ὡς οἰκίαι. — *αὐτόχθονας ἀνδρας*, οἱ Ἀθηναῖοι ἠρέσκοντο νὰ καλῶνται *αὐτόχθονες*; ὁ Κέκρωψ καὶ ὁ Ἐρεχθεύς, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς παναρχαίους χρόνους τῶν Ἀθηνῶν, πράγματι ἦσαν τέκνα τῆς Γῆς. — *πόλιν ταύτην*, ποίαν πόλιν ἐννοεῖ; — *ἐν τῷ συνηρεφεῖ . . . καὶ καθέδρα*, βλ. ἐν σελ. 141.

Κεφ. 19.

Ταμιεύομαί τι = κανονίζω τι. — *ἄμεινον*, δηλ. ἐμοῦ. — *μὴ πάνυ σαφῆς* = δυσκολονόητος. — *πόρρω ποι* = μακρὰν κάπου. — *εἰκῆ* = ἀσκοπῶς, ἀσχέτως πρὸς τὸ θέμα. — *ῥέων* = *ἐπιρρέων*; (κεφ. 18). — *ἐρήση*, μέλλ. τοῦ ἐρωτῶ. — *ἐξαγώνιος* = ὁ ἔξω τοῦ ἀγῶνος, ὁ ἐκτὸς τοῦ θέματος. — *κωλύσει οὐδέν, οἶμαι* = δὲν θὰ πειράξῃ (δὲν θὰ βλάβῃ διόλου), νομίζω. — *φονικὴ δίκη* = δίκη διὰ φόνον. — *πάτριος* = πατροπαράδοτος. — *πάγος* = (βραχύδης) λόφος. — *συγκαθέξομαι* = συνεδριάζω. — *ἐκ προνοίας* = ἐκ προμελέτης.

δικάσοντες (οἱ βουλευταὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Ἀρεοπαγῖται) = ἵνα δικάσωσι. — **ἀποδίδεται λόγος τινὶ** = παραχωρεῖται ὁ λόγος εἰς τινά = παρέχεται ἢ ἄδεια εἰς τινά νὰ ὀμιλήσῃ. — **οἱ κρινόμενοι** = οἱ διάδικοι. — **ἐν τῷ μέρει** = ; (κεφ. 18). — **ὁ διώκων** = ὁ κατήγορος. — **ὁ φεύγων** = ὁ κατηγορούμενος. — **ῥήτωρ** = συνήγορος, δικηγόρος. — **ἀναβιβάζομαι** = διορίζω. — **ἔστι (ε) ἂν** (μεθ' ὑποτακτ.) = ἐφ' ὅσον (μεθ' ὀριστκ.). — **περὶ τοῦ πράγματος** = περὶ τῆς ὑποθέσεως. — **καθ' ἡσυχίαν** = ἡσυχῶς. — **φροῖμιον** = προσίμιον. — **ὡς . . . ἀπεργάσασαιτο** = ἵνα καταστήσῃ. — **δείνωσιν ἐπάγγ τῷ πράγματι** = ἀγανάκτησιν ἐμβάλλῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν. — **ἔξωθεν** = ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως ἀγορεύων. — **ῥητόρων παῖδες** = οἱ ῥητορες. — **ἐπὶ τοὺς δικαστὰς** = ἵνα κερδήσωσι τὴν εὐνοίαν τῶν δικαστῶν. — **κατεσιώπησεν** = **κατασιωπᾶ**. — **κατασιωπῶ** = ἐπιβάλλω σιωπὴν. — **ἔῶ** = ἐπιτρέπω. — **ληρῶ** = φλυαρῶ. — **περιπέτιω** = ἐπισκοτίζω. — **μου**, πότεν ἔξαρτ. ἢ γενκ.; — **ἦν αἰσθη καταρρητορευόμενος** = ἂν ἐννοήσῃς ὅτι νικάσαι ὑπ' ἐμοῦ διὰ ῥητορικῶν τεχνασμάτων. — **οἰκεῖα τῷ πράγματι** = σχετικὰ μὲ τὸ θέμα. — **ἔξέστω** (δηλ. ἐμοὶ) **ἀπομηκύνειν** (δηλ. τὸν λόγον) = ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ . . . — **συνουσία** = συνδιάλεξις. — **ὡς (= ὥστε) ἀχθεσθαι** = ὥστε νὰ στενοχωρῶμεθα. — **ἀποτείνεται** = λαμβάνει ἔκτασιν, παρατείνεται. — **ἄγω σχολὴν** = **σχολάζω** (κεφ. 11). — **εὐγνώμων** = συνετός. — **πάρεργον τοῦ λόγου** = ἐν παρέργῳ, ἐν τῷ μεταξύ. — **ὡς ἀληθῶς** = ἀληθέστατα. — **βουλευτῶν** = **δικαστῶν**. — **πρὸς ἀλήθειαν** = σύμφωνα μὲ τὴν . . . — **οἰσόντων τὴν ψῆφον** = οἵτινες θὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των. — **ἐπὶ τούτοις** = ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄρω. — **ἔθου με** = μὲ κατέστησας. — **κατὰ σχῆμα** = κατὰ τὸν τρόπον.

Εἰς τὸν πάγον, ἐννοεῖ τὸν λόγον τὸν πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως κείμενον, ἐφ' οὗ συνήρχετο ἢ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλή. — **τῆς βουλῆς**, δηλ. τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

Κεφ. 20.

Οὐκοῦν = λοιπόν. — **διὰ βραχείων** = συντόμως. — **προακούω** = ἀκούω πρότερον. — **ἄ . . . ἡμῖν δοκεῖ** = τί φρονοῦμεν ἡμεῖς. — **ἰερά** = ναοί. — **εδραῖος** = σταθερός, μόνιμος. — **ὑπάρχειν**, ἐκ τοῦ

ἡγούμεθα. — πολιτευόμενοι = πολῖται. — τὸ πᾶν κῦρος = ἔλη ἢ σπουδαιότης — τίθεμαι = ἀποδίδω. — εἶναι, ἐκ τοῦ ἡγούμεθα. — ἀναπληρῶ = συμπληρῶ. — διατάττω = κανονίζω. — ἐν ἡμῖν ἐκάστω = εἰς τὸ σῶμα ἐκάστου ἐξ ἡμῶν. — ὡς εἶη = ἵνα εἶναι. — κατεσκευασμένον = ἐστολισμένον. — περιβολαί = τείχη. — πεφραγμένον = ὠχυρωμένον. — ἐξ ἅπαντος = ; (κεφ. 17). — σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἡγούμεθα = νομίζομεν ὅτι πρὸς ἀλλήλους καλῶς θὰ συμπεριφέρωνται. — συμπολιτεύομαι = ζῶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει μετ' ἄλλων. — ἐκ πολέμου = ἐν καιρῷ πολέμου. — τίθη = τροφός. — ἐπιτρέπω τινί τι = ἀναθέτω εἰς τινά τι. — ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις = ὑπὸ παιδείᾳ ἐλευθερίῳ = δι' ἐλευθερίου ἐκπαιδεύσεως = δι' ἐκπαιδεύσεως ἀρμοζούσης εἰς ἐλευθέρους πολῖτας. — ἄγω = ὁδηγῶ. — τρέφω = ἀνατρέφω. — συννετὸς γίνομαι τῶν καλῶς ἐχόντων = ἐνωθὶ τὰ καλῶς ἔχοντα (= τὰ καλά). — ἀναφύομαι = ἀναπτύσσομαι. — ἀξιοχρεα πρὸς τοὺς πόνοους = ἵκανὰ νὰ ὑποφέρωσι κόπους. — πάγιος = στερεός, ἀσφαλής. — πρὸς τὸ ἰσχ. συνιστάμενα = καθιστάμενα ἰσχυρότερα. — τηνικαῦτα ἤδη = τότε πλέον. — προτίθημι = ; (κεφ. 8). — ἄλλως = κατ' ἄλλον τρόπον. — φῦναι = νὰ γεννηθῆ. — ἦτοι... ἦ... = ἦ... ἦ. — ἐπ' αὐτοὺς = δι' αὐτοὺς, πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν. — τὰ εὐφυῶς διακείμενα = τὰ εὖ πεφυκότα (δηλ. σώματα) = οἱ ἐκ φύσεως καλοί. — βελτίω παρὰ πολὺ = παρὰ πολὺ βελτίω. — τὰ φαύλους ἔχοντα = τὰ κακῶς πεφυκότα (δηλ. σώματα) = οἱ ἐκ φύσεως κακοί. — μετακοσμοῦμαι = μεταβάλλομαι. — τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γ. (δηλ. ἐστὶ) = μιμούμεθα τοὺς γεωργούς. — πρόσγειος = ὁ πλησίον τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς, ὁ χαμηλός, ὁ μικρός. — νήπιος = τρυφερός. — σκέπω = σκεπάζω. — πνεῦμα = ἄνεμος. — τὸ ἔρνος = ὁ βλαστός. — περιέμνω = περικόπτω, κλαδεύω. — δονῶ = σείω. — διασαλεύω = σφοδρῶς ταρασσω. — κάρπιμος = καρποφόρος. — ἐξεργάζομαι = καθιστῶ, κάμνω.

Νεώσοικοι (νεῶς — οἴκοι), οὗτοι ἦσαν οἰκήματα παρὰ τὸν λιμένα, εἰς ἃ ἀνέστυρον τὰ πλοῖα ἐν καιρῷ χειμῶνος· ἐν ταῖς νεωσοίκοις πρὸς τοῦτοις τὰ πλοῖα ἐπεσκευάζοντο, ἐνίστα δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐναυπηγοῦντο πλοῖα. — ταῖς... περιβολαῖς, ἐννοεῖ τὰ τείχη τὰ περιβάλλοντα τὴν πόλιν. — παραδιδόντες αὐτά, δηλ. τὰ οὕτω περιτμηθέντα φυτά.

Κεφ. 21.

Ἀναρριπίζω τι = ἐξεγείρω τι. — **γράφασθαι** = γράφαι. — **τορωῶς** = μεγαλοφώνως. — **ἐπιλέγομαι** = ἀναγινώσκω. — **προϊούσι... αὐτοῖς** (δηλ. τοῖς παισὶ) = εἰς αὐτοὺς (τοὺς παῖδας) ὅταν προχωρῶσι (κατὰ τὴν ἡλικίαν) καὶ προσδεύωσιν. — **ἐν μέτροις κατακοσμῶ** = κοσμῶ καλῶς μὲ στίχους. — **μᾶλλον μνημονεύω** = εὐκολώτερον ἀπομνημονεύω. — **ῥαψωιδῶ** = ἀπαγγέλλω. — **ἀριστεία** = ἀνδραγάθημα. — **ἀοίδιμος** = ἔνδοξος. — **ἐπεγείρομαι** = παρακινεῖσθαι. — **ἄδομαι** = ἐγκωμιάζομαι. — **οἱ ὕστερον** = οἱ μεταγενέστεροι. — **οἷα... ἐποίησαν** = ὅποια ἔψαλαν· κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἢ πρότασις αὕτη ἄς τεθῆ μετὰ τό: **ἀοιδίμους**. — **πλησιάζω πρὸς τὴν πολιτείαν** = πλησιάζω ν' ἀποκτήσω πολιτικά δικαιώματα. — **μεταχειρίζομαι τὰ κοινὰ** = μετέχω τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν. — **ἔξω τοῦ ἀγῶνος** = ἔξω τοῦ πράγματος = ἔξω τοῦ θέματος. — **οὐ γάρ**, συναπτόεν τῆ: **προὔκειτο εἰπεῖν**. — **ὅπως** = πῶς. — **δι' ὅ, τι** = διὰ ποῖον σκοπόν. — **ἀνέχῃ (με) ληροῦντα** = μὲ ἀνέχεσαι νὰ φλυαρῶ. — **τῇ βουλῇ ἐπινενόηται** = ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔχει ἐπινουηθῆ. — **ἤρου**, ἄορ. τοῦ ἐρωτῶ. — **οὔτι** = διότι. — **ἠδὺς** = εὐχάριστος. — **παρεῖς** = ; (κεφ. 11 «παρέντες»). — **ἐπιρρέω** = ; (κεφ. 18). — **πλὴν ἀλλὰ** = ; (κεφ. 18). — **ὡς οἷόν τε** = ὅσον τὸ δυνατόν. — **τὸ ἀκριβὲς τῆς διασκέψεως** = ἡ ἀκριβὲς συζήτησις. — **ἐτέρου ἂν εἴη** (= ἐτέρου ἔσται) **λόγου** = θὰ εἶναι θέμα ἄλλης ὁμιλίας.

Τὴν μὲν τοίνυν..., ἡ παιδεία ἐν Ἀθήναις συνέκειτο ἐκ τῶν **γραμμάτων**, τῆς **γυμναστικῆς** καὶ τῆς **μουσικῆς**· εἰς ταῦτα βραδύτερον προσετέθη ἡ **γραφικὴ** καὶ ἡ **ἀριθμητικὴ**· τὰ γράμματα, ἡ μουσικὴ, ἡ γραφικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ ἀπετέλουν τὸ ἠθικὸν μέρος τῆς παιδείας, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος. — **καίτοι...**, ὁ Σόλων διακόπτει ὁ ἴδιος ἐνταῦθα τὸν λόγον. — **τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ**, ὁ Σόλων ἀνωτέρω (ἐν κεφ. 19) εἶχε καταστήσει τὸν Ἀνάχαρσιν Ἀρεοπαγίτην. — **οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα**, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 19 λεχθέν. — **τῇ βουλῇ**, ποίαν βουλήν ἐννοεῖ ἐνταῦθα; — **μέμνημαι τῶν... προρρησεων**, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 18 ὑπὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος λεχθέν.

Κεφ. 22.

Ῥυθμίζω = κανονίζω, μορφώνω. — **γνώμη** = διάνοια, ψυχὴ. — **ἐκδιδάσκω** = ἀκριβῶς διδάσκω. — **δημοσίᾳ πρόκεινται** = εἶναι

ἐκτεθειμένοι εἰς δημόσιον μέρος.—καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσιαις (ῥυθμιζομεν) = μὲ συναναστροφὰς μετὰ χρηστῶν ἀνθρώπων.—ἐκ τοῦ ἴσου = μὲ ἴσα δικαιώματα καὶ καθήκοντα.—συμπολιτεύομαι =; (κεφ. 20).—ἐφίεμαί τινος = ἐπιθυμῶ τι.—βίαιον = διὰ τῆς βίας.—πρὸς ἡμῶν = ὑφ' ἡμῶν.—καὶ μέντοι καὶ = ἀλλὰ καί.—ὑπὸ κωμωδίαις = διὰ κωμωδιῶν (πρβλ. κεφ. 20 ἔνδῳ παιδείαις).—σπεύδω = ὀρμῶ, κλίνω.—ἀποσκόπτω εἰς τινα = ἐμπαίζω τινά.—λοιδοροῦμαι εἰς τινα = κατηγοροῦ τινα.—ἐφίημι = ἐπιτρέπω.—ἐπιτηδεύω = πράττω.—καὶ τῶν πολλῶν, δηλ. χάριν.—ὡς φεύγοιεν = ἵνα ἀποφεύγωσιν.—ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις = διὰ τὰ ὅμοια.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν νέων.—οἱ δημοσίαι... , νοοῦνται οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος, οἵτινες εἶχον καταγραφῇ εἰς τετραγώνους τὸ σχῆμα ξυλίνας στήλας, στενουμένας πρὸς τὰ ἄνω, αἵτινες ὠνομάζοντο ἄξονες μὲν, ὡς στρεφόμεναι, κύρβεις δὲ διὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν ἦσαν δὲ κατατεθειμένοι εἰς τὴν Βασιλείου στοᾶν ἐν τῇ Ἀγορᾷ.—σοφισταί, ἡ λέξις σοφιστῆς ἐπὶ Σόλωνος—καὶ μετὰ τοῦτον ἀκόμη—δὲν εἶχε τὴν κακὴν ἐκείνην τοῦ ἀγύρτου σημασίαν, εἰς ἣν περιέπεσαν ἐπὶ Σωκράτους, ἀλλ' ἐσήμαινε τὸν σοφόν.—αὐτούς, τίνας;—αὐτῶν τε ἐκείνων, δηλ. τῶν πολιτῶν.—ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις, δηλ. διὰ πράξεις αὐτῶν αἰσχρὰς καὶ ἀναξίας τῆς πόλεως.

Κεφ. 23.

Ἐποδεδεμένοι = φοροῦντες τίνος ῥ.;—ἐσθῆς = φόρεμα.—ποικίλλομαι = στολιζομαι.—κράνος ἐπίκειμαι = φορῶ περικεφαλαίαν.—παγγέλοιος = πολὺ γελοῖος.—κεχηνότα παμμέγεθες = ἀνοικτὰ ὑπερβολικῶς.—μεγάλα κέκραγα = μεγάλως κραυγάζω.—διαβαίνω ἀσφαλῶς = βαδίζω ἀσφαλῶς (= χωρὶς νὰ τρικλίζω).—Διονύσῳ = πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.—τὸ θέατρον γούν = αἱ θεαταὶ τοῦλάχιστον.—σκυθρωπός = ὁ ἔχων ὄψιν τεθλιμμένην, ὁ κατηγοῦς τὸ ἀντίθετον φαιδρός.—πέδαι = δεσμά.—ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς = παρουσίαζεν ἐν τῇ σκηνῇ εἰς τοὺς θεατὰς.—ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν = τραγικὴν τινα ὑπόθεσιν (εἰλημμένην ἐκ) τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων.—ῥήσεις οἰκτρὰς τραγωδῶ = θλιβεροὺς λόγους τραγικῶς ἀπαγγέλλω.—κατασπῶμαι = παρασύρομαι.—εἰκός,

δηλ. ἔστι=πιθανόν εἶναι.—*αὐλῶ*=παίζω τὸν αὐλόν.—*συνάδω*=
 συμπάλλω.—*ἐν κύκλῳ συνεσιῶτας*=ἰσταμένους ὄλους μαζὶ
 κυκλικῶς.—*ἀχρεῖος*=ἄχρηστος, ἀνωφελής.—*παραθήγομαι*=
 διεγείρομαι.

ὑποδήματα βαρέα κτλ., ἀναφέρεται εἰς τοὺς τραγῳδοὺς, ὅτι-
 νες, ἵνα φαίνωνται ὑψηλότεροι καὶ μεγαλοπρεπέστεροι, ἐφόρου
 ὑποδήματα ὑψηλὰ ἔχοντα κάτωθεν παχέα στρώματα φελλοῦ (*τοὺς
 κοθόρνους*).—*κράνη ἐπικείμενοι παγγ.*, αἱ προσωπίδες (= τὰ
προσωπεῖα) τῶν τραγῳδῶν, αἵτινες ἐκάλυπταν ὄχι μόνον τὰ
 πρόσωπα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῆς κεφαλῆς, φαί-
 νονται εἰς τὸν Ἀνάχαρσιν ὡς περικεφαλαῖαι.—*κεχηνότα παμ.*,
 αἱ προσωπίδες εἶχον τὸ στόμα εὐρέως διεσταλμένον, ἵνα ἡ φωνὴ
 τοῦ ὑποκριτοῦ προσλαμβάνη τὴν διὰ τὰς διαστάσεις τῶν θεάτρων
 ἀπαιτουμένην ἰσχύιν.—*ἐκείνων*, τίνων;—*περσοί*, διότι ἐφόρου ἐλα-
 φρὰ καὶ χαμηλὰ ὑποδήματα (= τὰς *εμβάδας*), ἐν ἀντιθέσει πρὸς
 τὰ βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδήματα (= *τοὺς κοθόρνους*) τῶν τρα-
 γῳδῶν.—*πέδας*, *πέδας* ὀνομάζει ὁ Ἀνάχαρσις ἐνταῦθα τὰ βαρέα
 ὑποδήματα τῶν τραγῳδῶν (*τοὺς κοθόρνους*)—*ἀρχαίαν τινα*
συμφοράν, ὡς τὴν τύχην τοῦ Οἰδίποδος, τοῦ Ἀγαμέμνονος κ. ἄ.—
καὶ ἄλλους συνάδοντας ἐν κύκλῳ..., ἐννοεῖ τὸν χορὸν τοῦ θεάτρου.

Κεφ. 24.

Ἀποδύω=γυμνῶν.—*οὐκέτι ὄντα*=ὄταν δὲν εἶναι πλέον.—
τέλεον=ἐντελῶς.—*ἀσυμπαγῆς*=ἀμέστωτος.—*πρὸς τὸν ἀέρα*=
 πρὸς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολάς.—*συνοικειῶ*=ἐξοικειῶ.—
ὡς=ὥστε.—*δυσχεραίνω τὸ θάλλπος*=δυσκόλως ἀνέχομαι τὴν
 ζέστην.—*πρὸς (τὸ) κρύος ἀπαγορεύω*=καταβάλλομαι ἀπὸ τὸ
 ψυχρός.—*καταμαλάττω*=καλῶς μαλακῶνω (διὰ τῆς τριβῆς).—
*εὐτο-
 νος*=ἰσχυρός, γερός, νευρώδης.—*σκύτος*=δέρμα.—*ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ*
 =διὰ τοῦ ἐλαίου.—*δυσραγῆς*=ὁ δυσκόλως ῥηγγνύμενος, σχιζόμε-
 μος.—*νεκρὰ ἤδη ὄντα*=ἀνκαὶ ἤδη εἶναι νεκρά.—*ἄμεινον ἂν
 διατεθῆναι*=ὅτι ἤθελε βελτιωθῆ.—*τοῦντεῦθεν* (= τὸ ἐντεῦ-
 θεν)=κατόπιν τούτου.—*ἐπιστήσαντες*, τοῦ ἐφίστημι=διο-
 ρίζω.—*πυκτεύω*=ἀσχοῦμαι εἰς τὴν πυγμαχίαν.—*παγκρα-
 τιάζω*=; (κεφ. 8).—*καρτερῶ*=μετὰ καρτερίας ὑποφέρω.—

ὄμοσε χωρῶ ταῖς πληγαῖς = κατ' εὐθειαν χωρῶ πρὸς τὰ κτυπήματα (τοῦ ἀντιπάλου) = ἀψηφῶ τὰ κτυπήματα. — *μηδὲ ἀποτρέποινο*, δηλ. τῶν πληγῶν. — *δέος (τό)* = φόβος. — *ἐν αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς νέοις· συναπτεόν τῇ ὠφελιμώτατα. — *θυμοειδής* = ὀρμητικός. — *παρασκευάζον*, μετχ. τροπκ. παρατηρητέα δὲ ἢ διττὴ σύνταξις τῆς μετχ. κατὰ πρῶτον συντάσσεται μετ' αἰτιατικ. κατγρμ. (*θυμοειδεῖς*), ἔπειτα δὲ μετ' ἀπρμφ. (*ἀφειδεῖν, ἐρρωσθαι, εἶναι*). — *ἀφειδῶ* = δὲν λογαριάζω. — *ἐρρωμαι* = εἶμαι βωμάλεος. — *καρτερὸς* = δυνατός. — *αὐτῶν*, δηλ. τῶν νέων. — *ἀσφαλῶς* = ἀκινδύνως. — *εὐμαρῶς* = εὐκόλως. — *ὠθισμοί* = σπρωξίματα. — *περιπλοκαί* = περισφίγξεις. — *ἀχρεῖος* = ; (κεφ. 23). — *δυσπαθής* = ἀπαθής. — *ἐν ὄπλοις* = ἐν πολέμῳ. — *ὑποσκελίζω* = ; (κεφ. 1). — *εἴσεται*, μέλλ. τοῦ οἶδα. — *ὡς ῥᾶστα* = πολὺ εὐκολώτατα. — *ἄλκιμος* = δυνατός. — *κοῦφος* = ελαφρὸς. — *βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς* = διὰ τοὺς ἀνταγωνιστὰς δυσκίνητα.

Παγκρατιάζειν, περὶ τοῦ *παγκρατίου* βλ. ἐν σελ. 134. — *τοῦτιο*, ἀναφέρεται εἰς τὸ *πυκτεύειν* καὶ *παγκρατιάζειν*. — *κάτω συννευκότες*, κατὰ τὸν ἐν κεφ. 1 περιγραφέντα τρόπον.

Κεφ. 25.

Εἰκός, δηλ. *ἔστι*. — *ἔσεσθαι τοὺς ἐμποιήσαντας ἂν* = ἔτι θὰ εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ προξενήσωσιν. — *γυμνὸς (ὄπλων)* = ἄοπλος. — *δυσμενής* = πολέμιος. — *ἀργὸς* = ἀδρανής, ἀνωφελής. — *οὐ . . . ἐπιδεικνυμένους* = διότι δὲν ἐπιδεικνύουσι. — *οἶα γ. σώματα*, δηλ. *ἔστι*. — *ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα* = σκιατραφῆ, δηλ. διάγοντα κατ' οἶκον καὶ ἀποφεύγοντα τὸν ἥλιον καὶ τοὺς κόπους. — *κράνος* = ; (κεφ. 23). — *τὸ μεσημβρινὸν* = κατὰ τὴν μεσημβρίαν. — *ἐπιφλέγω* = ἰσχυρῶς καίω. — *πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι* = πρὶν φθάσωσιν εἰς θέσιν, ὅπου ἐξικνεῖται τὸ βέλος (τῶν ἐχθρῶν). — *εἰς χεῖρας ἐρχομαί τινι* = συμπλέκομαι μετὰ τινος. — *ὑπέρουθρος* = ὀλίγον ἐρυθρὸς, κοκκινωπός. — *εἰς τὸ μελάντερον κεχρωσμένοι* (τοῦ χρώζω) = χρωματισμένοι ὥστε νὰ εἶναι ἥλιον κακίς. — *ἄρρενωποί*, δηλ. *εἰσί· ἄρρενωπὸς* = ὁ ἔχων ὄψιν ἄρρενος, ἀνδρώδης. — *ἐπιφαίνω* = δεικνύω. — *ζικνὸς* = ζαρωμένος. — *κατεσκληκῶς* = ὀστεώδης. — *περιπληθής εἰς βάρος* = πολὺσαρκος. —

εἰς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι = σύμμετροι (κατὰ τὸ σῶμα). — ἐξαναλῶ (-όω) = ἀποβάλλω, ἐξαφανίζω. — τόνος = δύναμις. — ἀμιγῆς τοῦ φαύλου = καθαρὸν ἀπὸ κάθε νοσηρὸν στοιχείον. — περιλειμμένον = ὑπολειμμένον, ὑπόλοιπον. — ἐρρωμένως = ἰσχυρῶς. — λιμῶ τὸν πυρὸν = χωρίζω τὸν σίτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου διὰ λικμίσεως, λιχνίζω τὸν σίτον. — ἄχνη = τὰ ἄχυρα. — ἀθήρ = ὁ ἀθήρας, τὸ λεπτότατον ἄκρον τοῦ στάχυος τοῦ σίτου. — ἀποφυσῶ = φυσῶν ἀπομακρύνω, ἀποβάλλω. — διευκρινῶ = διαχωρίζω. — προσσωρεύω = ἐπισωρεύω.

Λευκήν, ἐκ τῶν σαρκῶν. — οὔτοι δέ, δηλ. οἱ διὰ τῶν ἀσκήσεων ῥωμαλέοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω περιγραφέντας θηλυπρεπεῖς.

Κεφ. 26.

Ἐπὶ μῆμιστον = ἐπὶ μακρότατον χρόνον. — διαρκῶ = ἀντέχω. — ὀψέ = ἄργά, βραδέως. — ἰδίω = ; (κεφ. 16 «ἰδίεις»). — καλάμη = τὸ στέλεχος τοῦ στάχυος τοῦ σίτου, ἢ καλαμιά. — αὔθις = πάλιν. — ἐπάνειμι (ἐνεστώς) = ἐπανερχομαι. — ὑπὸ μᾶ τῆ ὄρμη = διὰ μιᾶς ὄρμης (= ὄρμητικῆς ἐξαπλώσεως τοῦ πυρός). — ὑποτύφομαι = βραδέως καίομαι. — χρόνῳ ὕστερον = μετὰ πάροδον πολλοῦ χρόνου. — ἐλέγχω = ἀποδεικνύω (νοσηρὸν). — ἐπικραιῶ = καταβάλλω, νικῶ. — τὰ ἐνδοθεν = τὰ ἐσωτερικά. — αὐτῶ = ὑπ' αὐτοῦ. — πέφρακται πρὸς αὐτὰ = εἶναι ὠχυρωμένα κατ' αὐτῶν. — ὡς μὴ παριέναι = ὥστε νὰ μὴ ἀφίνη νὰ εἰσέλθῃσι. — ἐπὶ λύμῃ = πρὸς βλάβην. — πρὸς τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις = ὡς πρὸς τὴν ἐκ τῶν κόπων ἐξάντλησιν. — ἀποκείμενον = ἀποταμιευμένον. — ἐπάρδω = ποτίζω. — τῆ ἀκμῆ = μὲ νέαν ἰσχύν. — ἀκάματος = ἀκαταπόνητος. — παρέχεται = καθιστᾶ. — ἐπὶ πλεῖστον, δηλ. χρόνον. — τὸ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν = ἡ μεγάλη προπόνησις καὶ ἡ προηγουμένη ἀσκήσις εἰς τοὺς κόπους. — ἀνάλωσις = δαπάνη, ἐξάντλησις. — ἐπίδοσις = αὔξησις. — ἀναρροπιζόμενη, δηλ. ἡ ἰσχύς.

Ὁ τοιοῦτος, δηλ. ποῖος; — πέφρακται πρὸς αὐτὰ, δηλ. τῆ νόσον καὶ τὸν κάματον. — τὸ θερμόν, δηλ. ἡ ἐσωτερικὴ θερμότης τοῦ σώματος. — ἄτε... προπαρεσκευασμένον, διὰ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων.

Κεφ. 27.

Καὶ μὴν καὶ=ἀλλὰ καὶ. — *δρομικὸς* = ἱκανὸς εἰς τὸν δρόμον (=εἰς τὸ τρέξιμον). — *ἐς μῆκος* = εἰς μακρὸν δρόμον. — *ἐν βραχεῖ*, δηλ. *χώρῳ*. — *ὠκὺς* = ταχύς. — *ἐπικουφίζω* = καθιστῶ ἑλαφρόν. — *ἀντίτυπος* = ὁ παρέχων ἀντίστασιν. — *βεβαίως* = ἀσφαλῶς. — *ἀπερείδω τὴν βάσιν* = θέτω τὸν πόδα. — *ἐπιστηρίζω* = στηρίζω. — *ὑποσύρομαι* = βαθμηδὸν βυθίζομαι. — *πρὸς τὸ ὑπεῖνον* = πρὸς ἕδαφος ὑποχωροῦν. — *ὑπεράλλομαι* =; (κεφ. 8). — *μολυβδῖς* = μολύβδινος σφαῖρα. — *χειροπληθῆς* = πληρούσα τὴν χεῖρα, μεγάλη. — *βολῆ* = ῥίψιμον. — *περιφερῆς* = στρογγύλος. — *ἑοικὸς* = ὅμοιον. — *ῥχανον* = λαβή. — *τελαμῶν* = λωρίων. — *πειρῶμαι τινος* = δοκιμάζω τι. — *δύσληπτος* = δυσκολόπιαστος. — *ἀναρριπτῶ* = ἀναρρίπτω. — *ἐς τὸ πόρρω* = μακράν. — *ἐπὶ μῆμιστον* = μακρότατα. — *ὑπερβάλλομαι* = νικῶ. — *κρατύνω* = ἐνδυναμώνω. — *τοῖς ἄκροις (τοῦ ποδὸς)* = τοῖς δακτύλοις. — *ἐντίθημι* = ἐμβάλλω.

Μολυβδίδας χειροπληθεῖς, αὗται ὀνομάζονται συνήθως *ἀλτήρες*. — *καὶ ἄλλο τι* κτλ., ἔννοεῖ τὸν *δίσκον*, περὶ οὗ βλ. ἐν σελ. 136. — *ἐν τῷ γυμνασίῳ*, ποῖον γυμναστήριον ἔννοεῖ; βλ. ἐν σελ. 136. — *ῥχανον*, τοῦτο ἦτο ταινία ἐκ δέρματος ἢ μετάλλου καρφωμένη κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀσπίδος οὕτως ὥστε ὁ φέρων αὐτὴν νὰ δύναται νὰ ἐμβάλλῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ κινήσῃ αὐτὴν εὐκόλως καὶ κατὰ βούλησιν. — *τελαμῶν*, διὰ τούτου, δερματίνου ὄντος, ἢ ἀσπίς ἐξηγρᾶτο ἀπὸ τῶν ὤμων. — *ἐν τῷ μέσῳ*, τίνος;

Κεφ. 28.

Ω θαυμάσιε = φίλε μου. — *ὑποβάλλεται τι* (πθκ.) = τίθεται τι ὑποκάτω. — *ἐπὶ τὸ κραταιὸν* = εἰς σκληρὸν ἕδαφος τὸ ἀντίθετον «ἐπὶ τὸ μαλακόν». — *ὁ ὄλισθος* =; (κεφ. 2). — *ἰδρύντων* (δηλ. τούτων [τῶν ἀγωνιζομένων]) *ἐν τῷ πηλῷ* = μετὰ τὸ νὰ ἰδρύνωσιν οὗτοι ἐν τῷ πηλῷ (ἐν τῷ ὁποίῳ κυλίσονται). — *ὁ σύ...*, ἀναφέρεται εἰς τὸ: *τὸν ὄλισθον ἀνάγκη* κτλ. = ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὁποῖον σύ... = διὰ τὸ ὁποῖον σύ... — *εἰκάσω τινὶ* = κάμνω παρομοίωσιν (παραβολὴν) μετὰ τι. — *ἐγκρατῶς* = μετὰ μεγάλης δυνά-

μεως.—*ἀντιλαμβάνομαι* *τινος* = πιάνω τι.—*συνέχω* = συγκρατῶ.—*αἴρομαι* = σηκώνω.—*σπουδάζοντα ἐκπεσεῖν καὶ διαρρηῆναι τῶν χειρῶν* = ἐν ᾧ καταβάλλει προσπάθειαν νά...—*ἐκίπτω* = ἐκφεύγω.—*διαρρηῆναι* (τοῦ *διαρρέω*) = *διαφυγεῖν*.—*ὑπεξενεγκεῖν* (τοῦ *ὑπεκφέρω*) = νά ἐξαγάγῃ τις κρύφα ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.—*πολ. συναρπ.* κτλ. = *συναρπάσαντα πολέμιον ἤκειν κομίζοντα αὐτὸν* (δηλ. τὸν πολέμιον) *μετέωρον*.—*ἤκειν* = νά ἔλθῃ (εἰς τὸ στρατόπεδον).—*μετέωρον* = σηκωτόν.—*ἐς ὑπερβολὴν* = ὑπερβολικά, πολύ.—*τὰ χαλεπώτερα*, δηλ. *γυμνάσια*.—*προτίθημι* = προβάλλω.—*μακρῶ* = πολύ.

Ἡ κόνις, ἐννοεῖ τὴν ἄμμον, δι' ἧς ἐπεπάσσοντο τὰ σώματα τῶν ἀθλητῶν πρὸς κ. 2.—*ὁ σὺ ταῖς ἐγχ. εἵκαζες*, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸς κ. 1 «ὡς περ αἱ ἐγχέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες».—*οὕτως ἐχόντων*, δηλ. πῶς;—*ἔφην ἔμπροσθεν*, ἐν τίνι κ.;

Κεφ. 29.

Διαδιδράσκω = ἐκφεύγω.—*γλισχροῦτης* = δλισθηρότης.—*ληφθέντες* = ἔταν συλληφθῶσιν.—*ἐκ τῶν χειρῶν* (δηλ. τῶν πολεμίων), *συναπτέον τῷ ἐκφεύγειν*.—*καὶ ταῦτα* = καὶ μάλιστα.—*ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι* = ἔταν κρατῶνται (ὑπὸ τῶν πολεμίων) οὕτως, ὥστε νά μὴ δύνανται νά φύγωσι.—*καὶ μὴν καί*; (κεφ. 27).—*ἐπιπατιομένη* = ; (κεφ. 6).—*κώλυμα γίνεται μὴ βλάπτεσθαι* = κωλύει βλάπτεσθαι.—*ἀραιοῖς καὶ ἀνεωρόσι τοῖς σώμασι* = εἰς σώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι δέρμα χαλαρὸν καὶ τοὺς πόρους ἀνοικτούς.—*ἄλλως τε καὶ* = πρὸς τοῦτοις καί.—*θύπος* = ἀκαθαρσία.—*ἀποσμῶ* = ἀποπλύνω.—*ἄν... ἐροίμην ἄν σε*, παρατηρητέα ἢ ἐπανάληψις τοῦ *ἄν*.—*παραστησάμενος πλησίον* = στήσας πλησίον σου.—*ὑπὸ σκιᾷ δεδιητημένων* = ἐσοιατραφημένων, μαλθακῶν.—*ὄν ἄν ἔλῃ* (τοῦ *αἰροῦμαι*) = ὄν τινα ἐκλέξῃς.—*αὐτίκα* = ἀμέσως.—*ἐκ πρώτης προσόψεως* = μετ' τὸ πρῶτον βλέμμα.—*συνεστηκῶς* = συμπαγῆς.—*συγκεκροτημένος* = ἐσκληραγωγημένος.—*θρύπτομαι* = ἐξασθενοῦμαι, ἐκθηλύνομαι.—*διαρρέω* = παραλύω.—*ἀπορία* = ἔλλειψις.—*εἰς τὰ εἶσω*, δηλ. τοῦ σώματος.

Τότε, ἔταν δηλ. ἢ καταπόνησις προκαλέσῃ τὸν ἰδρώτα.—*ἐν τῷ*

Δυκείω, περὶ τοῦ γυμναστηρίου τούτου βλ. ἐν σελ. 136. — **ἐκατέρου**, δηλ. τοῦ τε γυμναζομένου καὶ τοῦ ζῶντος ὑπὸ σκιάν.

Κεφ. 30.

Βιώσεσθαι (ἡμεῖς) = ὅτι θά ζήσωμεν. — **κρατῶ τινος** = νικῶ τινά. — **δυσμενής** =; (κεφ. 25). — **εἰ ἐπίοιεν** = ἐὰν ᾔθελον ἐπέλθει (καθ' ἡμῶν). — **οἱ περιόικοι** = οἱ γείτονες. — **ὡς ὑποπιτήσσειν** = ὥστε νὰ ζαρῶνῳσιν ἐκ φόβου. — **ὑποτελῶ τινι** = πληρῶνῳ φόρον εἰς τινά. — **φιλοτιμουμένοις ... τρεπομένοις ... διατρέβουσι ... οὔσι**, μετχ. αἰτλγκ.: **φιλοτιμοῦμαι περὶ τι** = βλέπω, ἔχω κλίσιν εἰς τι. — **ἄβρις** = ἀκολασία. — **ἀσχολός εἰμι ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι. — **ὄπερ ἔφην ... τοῦτ' ἔστι** = τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅσον ὠνόμασα ... — **ἄκρα** (ἐπίθ.) = μεγίστη. — **τὰ ἄριστα** = ἄριστα (πρβλ. κεφ. 14 «τὰ κάλλιστα»). — **ἡ νεότης ... σπουδάζοντες** = οἱ νέοι σπουδάζοντες· σπουδάζω περὶ τι = ἐπιδιώκω τι.

Περὶ τὰ τοιαῦτα, δηλ. περὶ ποῖα;

Κεφ. 31.

Χρισάμενοι ... καὶ κονισάμενοι = ἐπὰν χρίσησθε ... καὶ κονίσησθε. — **κονίομαι** = πασαλείφομαι διὰ κόνεως. — **πρόιτε** = προχωρεῖτε. — **πύξ** =; (κεφ. 3). — **δηλαδῆ** = βεβαίως. — **ὑποπιτήσω τινά** = ζαρῶνῳ φοβούμενός τινά = φοβοῦμαι τινά. — **μὴ σφίσι κεκηνόσι πάτητε** = μήπως ῥίψητε εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἀνοιχτόν τὸ στόμα. — **ὡς κατὰ νότου γένησθε** = ἔνα ἔλθητε ὀπισθεν. — **αὐτοῖς περὶ τὴν γαστέρα** = περὶ τὴν κοιλίαν αὐτῶν. — **διάγχω** = ἄγχω =; (κεφ. 1). — **τὸν πῆχυν**, δηλ. τῆς χειρός. — **δῆλον ὅτι** = βεβαίως. — **ὑμῶν οὐ καθίξεται τὰ βέλη** = δὲν θά σᾶς πληγώσουσιν (πιάσουσιν) τὰ βέλη. — **κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον** = διότι εἴσθε χρωματισμένοι (= μαυρισμένοι) ἀπὸ τὸν ἥλιον. — **πεπορισμένων** = (διότι) ἔχετε ἀποκτήσει (διὰ τῶν ἀσκήσεων). — **ὡς ἐνδιδόναί** = ὥστε ἐνδιδόναί· ἐνδίδωμι = ὑποχωρῶ, καταβάλλομαι. — **ὄπῃ ποτε καὶ μόλις** = ἀργά καὶ δυσκόλως. — **πάνυ παρακούω τινός** = ἐντελῶς παρανοῶ τι.

Τῷ ἐλαίῳ, περι οὗ δηλ. ἀνωτέρω ὠμίλησεν ὁ Σόλων δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄρθρον. — **καὶ αὐτοί**, καθὼς δηλ. οἱ νέοι οὗτοι οἱ γυμναζόμενοι. — **τὰς χεῖρας προβεβλημένοι**, μεθ' ὑπακλιγμοῦ πρὸς τό: **προβεβλήσθαι τὰ ὄπλα** κ.τ.τ.

Κεφ. 32.

Ἀναλήψεσθε = θὰ φορέσητε. — **ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἔξοδος** = ἐὰν παρουσιασθῆ εἰς ὑμᾶς ἀνάγκη ἐκστρατείας. — **περιθήσεσθε** = θὰ θέσητε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, θὰ φορέσητε. — **μορμολύττομαι τινα** = ἐκφοβίζω τινά. — **ὑποθήσεσθε** = ; (πρβλ. κεφ. 23 «ὑποδεδεμένοι»). — **δηλαδὴ** = ; (κεφ. 31). — **φεύγουσι** (δηλ. ὑμῖν) = εἰς ὑμᾶς ἐὰν φεύγητε. — **κουφα . . . ἔσται**, δηλ. τὰ ὑποδήματα. — **ἄφικτα ἔσται τοῖς πολεμίοις** = δὲν δύνανται οἱ ἐχθροὶ νὰ διαφύγωσιν. — **μεγάλα διαβαίνω** = βαδίζω μὲ μεγάλα βήματα. — **τὰ κομπὰ** = τὰ ὄρατα λόγια. — **λήρος** = φλυαρία, ἀνοησία. — **ἄλλως** = μάλιστα, ἄσκοπος. — **διατριβή** = ἀσχολία. — **ἀργοῦσι καὶ . . .** = **τοῖς νεανίσκοις ἀργοῦσι καὶ ἐθέλουσι ἔραθμεῖν**. — **πάντως** = ἐξάπαντος. — **ὑμῖν δεήσει** = θὰ ἔχητε ἀνάγκην ὑμεῖς. — **μελετώσι (ὑμῖν) τὴν ἀρετὴν** = ἀσκουμένοις ὑμῖν εἰς τὴν ἀνδρείαν. — **οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἀνεμον** = τοιαῦτα ὥστε νὰ φέρωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. — **συρισμός** = συριγμός. — **ἐλίττομαι** = συστρέφομαι καὶ ῥίπτομαι. — **χειροπληθής** = ; (κεφ. 27).

Τὰς πανοπλίας ἐκείνας, ἐννοεῖ τὴν ἐν κεφ. 23 περιγραφείσαν ἐνδυμασίαν τῶν ὑποκριτῶν τῆς τραγωδίας καὶ κωμωδίας. — **σάγαρις**, ὄπλον ἐν χρήσει παρὰ Σκύθαις καὶ Πέρσαις ἦτο εἶδος βραχέος πελέκειος. — **γέρον**, ἐπιμήκης ἀσπίς κεκαλυμμένη διὰ δέρματος βοός.

Κεφ. 33.

Εὐμένεια = εὐνοια. — **μηδέπω ἀπολώλατε** = ἀκόμη δὲν ἔχετε καταστραφῆ. — **ψιλός** = ὁ ἐλαφρῶς ὠπλισμένος. — **ἰδοῦ γέ τοι** = πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἰδοῦ. — **ἦν . . . ἐπεισπέσω** = ἐὰν ἐφορμήσω. — **σπῶμαι** = σύρω. — **αὐτοβοεῖ** = με τὸν πρῶτον πολεμικὸν ἀλαλαγμὸν = με τὴν πρώτην προσβολὴν = εὐθύς. — **ἂν ἔλοιμι** = **αἰρήσω** αἰρῶ = κυριεύω. — **ἀντιβλέπω τῷ σιδήρῳ** = ἀντικρύζω

τὸ ξίφος. — *ἀν...* γέλωτα *ἀν* μοι παράσχοιεν = γέλωτά μοι παρεξοῦσι. — τὰ σώματα = κατὰ τὰ σώματα. — δέος = φόβος. — μεταβάπτω = ἀλλάσσω τὸ χρώμα μου. — οὕτω διατίθημί τινα = εἰς τοιαύτην κατάστασιν φέρω τινά. — βαθεῖα = μακροχρόνιος. — ὡς μὴ... *ἀν...* ἀνασχέσθαι = ὥστε νὰ μὴ δύνασθε νὰ υπομείνητε. — λόφος = λοφίον.

Ἔπο τινων ψιλῶν, οἱ ψιλοὶ ἦσαν στρατιῶται ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ὑποδιαϊρούμενοι εἰς ἀκονιστάς, τοξότας καὶ σφενδονήτας· στερούμενοι τοῦ βαρέος ὀπλισμοῦ τῶν ὀπλιτῶν ἦσαν ἐφωδιασμένοι μόνον μὲ ὄπλα ἐπιθετικά (δηλ.;). — ἐκείνων, τίνων; — περὶ τοὺς ἀνδριάντας, τὰ γυμναστήρια ἐκοσμοῦντο διὰ πολυτίμων ἔργων τῆς γλυπτικῆς καὶ δι' ἀνδριάντων, ἰδίᾳ θεῶν, ὡς τοῦ προστάτου τῶν γυμνασίων Ἑρμοῦ, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Ἡρακλέους κ. ἄ. — λόφον, τὸ λοφίον τῆς περικεφαλαίας κατεσκευάζετο συνήθως ἐκ τριχῶν Ἴππου.

Κεφ. 34.

Ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν = ἐπελθοῦσαι κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως. — ἐν ὄπλοις = ἐν τῷ πολέμῳ. — ὦ μακάριε = ὦ θαυμάσιε (κεφ. 28). — ἀνοπλα = ἄνευ ὄπλων. — καθ' αὐτοὺς = αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς = ἄνευ ὄπλων. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ὄπλοις. — οὕτω διακειμένοι = οὕτω ἐξησχημένοι. — ὑμῖν ἐστί = ἔχετε ὑμεῖς. — ἐπὶ πλεόν ἡμῖν συνδιατρίψας = ἂν μείνης περισσότερον χρόνον μαζί μας. — ἀκινάκην παρέζωσαι = ; (κεφ. 6). — σιδηροφορῶ = ὀπλοφορῶ. — μηδὲν δεόν = χωρὶς νὰ ὑπάρχη καμμία ἀνάγκη. — ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον = ἤθελε φέρει ὄπλα ἔξω εἰς τὸ κοινόν. — συγγνωστὸς = ἄξιος συγγνώμης. — βιοῦντες = ζῶντες. — ἐν ἀφράκτῳ = ἐν ἀτειχίστῳ τόπῳ. — ἐς ἐπιβουλήν = εἰς αἰφνιδίαν ἐχθρικὴν ἐπίθεσιν. — ἐπιστάς = ἐμφανισθεῖς. — κατασπῶ = σύρω πρὸς τὰ κάτω. — ἀπιστία = δυσπιστία. — ἀνθαιρέτως = ἔπως ἕκαστος θέλει. — συμπολιτευομένων (ὑμῶν) = διότι σεις ζῆτε. — ἐν νόμῳ = συμφώνως πρὸς νόμους. — ὁ σίδηρος = τὰ ὄπλα. — ὡς = ὥστε. — ἀμύνω = βοηθῶ. — βιάζομαι = προσβάλλω.

Αἱ γυναῖκες ὑμῶν..., νοοῦνται αἱ Ἀμαζόνες — μυθικὸν ἔθνος μαχίμων γυναικῶν — αἵτινες ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς βασι-

λίσης αὐτῶν Ἴππολύτης ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς, ἵνα τιμωρήσωσι τὸν Θησεά, διότι οὗτος συνεξεστράτευσεν μετὰ τοῦ Ἑρακλέους κατ' αὐτῶν καὶ ἔλαβε αἰχμάλωτον τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἴππολύτης Ἀντιόπην· ἀλλ' ὁ Θησεὺς συνάψας μάχην κατενίκησεν αὐτάς. — **καὶ λόφους**, δηλ. τῶν περικεφαλαίων. — **φάλαρα**, ταῦτα ἦσαν κοσμήματα τοῦ μετώπου τῶν ἵππων. — **ἀκινάκην**, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 135. — **τὸ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν**, διότι οἱ Σκύθαι ἦσαν ἀμαξόδοτοι (κεφ. 18).

Κεφ. 35.

Εἶτα =; (κεφ. 16). — **οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα** = μηδὲν δέον (κεφ. 34). — **φείδομαί τινος** = προσέχω τι. — **ὡς μὴ** = ἵνα μὴ. — **διὰ χειρὸς ὄντα** = εὐρισκόμενα εἰς τὰς χεῖράς σας. — **ἀποκείμενα** = ἀποταμιευμένα. — **ἐλιστάσης** = ὄταν παρουσιασθῇ. — **ἐπειγῶ** = βιάζω, ἀναγκάζω. — **καταναλίσκω** = ἐξαντλῶ. — **ταμιεύομαι** = ἀποταμιεύω τι, φυλάττω τι. — **ἀλκή** = δύναμις. — **εἰκῆ** = ἀσκόπως, ἀνωφελῶς. — **ἐκχέοντες**, δηλ. τὰς ἀλκάς· **ἐκχέω** = ἐξωχύνω, σπαταλῶ. — **ἔοικας** =; (κεφ. 14). — **τοιόνδε τι ἐννοῶ** = ἔχω τοιαύτην τινὰ ἰδέαν. — **δυνάμεως πέρι** = περὶ δυνάμεως. — **ὡς ... αὐτὴν οὖσαν** = ὡς ἐὰν αὕτη ἦτο. — **κεραμεοῦς** = πήλινος. — **λάθῃ διαρρουεῖσα** = διαρρυσθῆ (= ἐξαντληθῆ) ἀνεπαίσθητως. — **κᾶτα** = καὶ εἶτα = καὶ ἔπειτα. — **οἴχηται καταλιποῦσα** = τάχιστα καταλίπη. — **τὸ δέ** = τοῦτο ἕμως. — **ἐπιρρεῖ** = αὐξάνεται. — **εἴ τινα ἤκουσας** = ἐὰν τυχὸν ἤκουσάς τι περὶ αὐτοῦ (δηλ. τοῦ μύθου). — **ἦν δέ ... ἦ**, τίς; — **τὴν ὕλην ὑποβεβλημένην** = ἀποταμιευμένον τὸ ὕλικόν. — **ὑπὸ τῷ αὐτῷ** = ὑπὸ τοῦ ἰδίου. — **ἀνακαίω** = ἀναζωπυρῶ. — **παραθήγω τῷ πνεύματι** = διεγείρω (αὐξάνω) μὲ τὸ φύσημα. — **ἀποσβέννυμι** = σβήνω. — **ἀποχρῶν** = ἀρκετός. — **τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν** = τὸ τροφοδοτοῦν (τὸ πῦρ) ὕλικόν, δηλ. τὸ ἔλαιον. — **ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνεόν** = ὥστε νὰ ἀντέχη πρὸς τὸ κατ' αὐτοῦ φύσημα. — **οὐ ... ἀνεφύετο** (δηλ. τὸ φῶς τοῦ λύχνου) = δὲν παρήγετο. — **ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς ῥίξης** = ἀπὸ παχείας θρυαλλίδος.

Κεφ. 36.

Συνίημι = ἐννοῶ. — **ἢ κατ' ἐμὲ** = παρ' ὅσον ἐπιτρέπει ἢ ἀνάπτωξίς μου. — **ἀκριβῆς φροντίς** = προσεκτικὴ σκέψις. — **διάνοια δὲν δεδορκυῖα** (τοῦ δέρομαι) = νοῦς πολὺ καλὰ βλέπων = νοῦς

δξυδερκής.— **συνίασιν**, ἐνεστώς (καὶ οὐχὶ μέλλων)= συνέρχονται.
 — **δψόμενοι**=ἵνα ἴδωσιν.— **ἀμιλλα**=ἀγών.— **παράγω**=παρουσιάζω.— **οὔτινος ἔνεκα**=ἐνεκα τίνος=διατί.— **ἠγούμεθα γάρ**, ὁ γὰρ ποίαν ἐννοουμένην πρότασιν αἰτιολογεῖ;— **ἀν πλεῖω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς**=ὅτι μεγαλυτέρα δύναται νὰ γίνη εἰς αὐτούς.— **ὡς ἀποδυσόμενοι**=ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι θά... **ἀποδύομαι**=; (κεφ. 1).
 — **εὐξία**=εὐρωστία.— **ἀξιόνικος**=ἄξιος, ἱκανὸς νὰ νικήσῃ.— **τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι**, δηλ. **τινά**.— **δείκνυμαι τῷ δακτύλῳ**=δακτυλοδεικτοῦμαι.— **τῶν καθ' αὐτόν**=; (κεφ. 8).— **δοκῶ**=θεωροῦμαι.— **τοιγάρτοι**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς.— **οἷς καθ' ἡλικίαν ἔει ἡ ἄσκησίς (ἔστι)**=εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία ἐπιτρέπει ἀκόμη ν' ἀσκῶνται.— **ἀπίασιν**, ἐνεστώς=ἀπέρχονται (πρβλ. ἀνωτέρω «**συνίασιν**»).— **ἐκ τῶν τοιούτων**=συνεπεία τῶν τοιούτων τιμῶν.— **ὡς**=διότι.— **εὐκλεία**=δόξα.— **λαμπρὸν (ἔργον)**=κατόρθωμα.— **εἰκάω**=συμπεραίνω.— **παρέχω τινὶ**=ἐπιτρέπω εἰς τινα.— **εἰσφέρομαι**=δεικνύω.

Τοῖς Ὀλυμπίαισι καί..., περὶ τῶν ἀγώνων τούτων βλ. ἐν σελ. 136/7.— **μῆλα καὶ κότινον**, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 137.— **ἐν τούτοις**, τίσι;— **ἀνακηρυττομένους**, δηλ. νικητάς.— **ἐμπροσθεν**, δηλ. ἐν κεφ. 10.

Κεφ. 37.

Τί ἂν πάθοις=πῶς ἤθελες διατεθῆ. — **σπουδῇ**=προθυμία, ἐνδιαφέρον.— **ἢ**=; (κεφ. 9 «**τί ἐγέλασας; ἢ...**»). — **γελᾶσθαι δῆλον ὅτι**=θά γελᾶσθαι βέβαια.— **ὑπὸ νόμῳ**=διὰ νόμου.— **οἱ ἐν ἡλικίᾳ**=οἱ ἔχοντες ἡλικίαν=οἱ ἐνήλικιοι.— **ὄρνεον**=πτηνόν.— **διαπυκνέω**=διαγωνίζομαι ἐν τῇ πυγμῇ, διαπληκτίζομαι.— **ἀπαγόρευσις**=ἐξάντησις.— **ὑποδύομαι**=ἀνεπαισθήτως εἰσέρχομαι.— **ἠρέμα**=ὀλίγον κατ' ὀλίγον.— **ἀγεννής**=δειλός, ἀνανδρός.— **προαπαγορεύω**=προαποκάμνω=ἀποκάμνω προτοῦ ἐξαντλήσω πάσας τὰς δυνάμεις μου.— **ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς**=ἢ ἄλλης τινὸς δυσκολίας.— **τὸ ἐν ὄπλοις πειρᾶσθαι (ἡμᾶς) αὐτῶν**=τὸ νὰ δοκιμάζωμεν αὐτούς (τοὺς νέους) ἀγωνιζομένους μὲ ὄπλα.— **ἀπαγε**, ἐπιφ.=μακρὰν ἀπ' ἐδῶ κατ' ἐννοσίαν=δὲν ἐπιτρέπομεν (τοῦτο).— **δεινώς**=καθ' ὑπερβολήν.— **σκαιὸς**=σκληρὸς.— **ἀλυσιτελής**=ἀνωφελής.— **ἀποσφάττω**=κατασφάζω.— **δυσμενής**=; (κεφ. 25).

Ἐπιπέδων καὶ ἄλ. ἀγῶνας, οἱ ἀγῶνες οὗτοι εἰσῆχθησαν διὰ νόμου τὸ πρῶτον εἰς Ἀθήνας μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους. — αὐτό, ποῖον; — προστέτακται, ὑπὸ τίνος;

Κεφ. 38.

Ἐπιπέδουσαι, τοῦ ἐπιέρχομαι = περιέρχομαι. — σφαίρας πέρι; (πρβλ. κεφ. 35 «δυνάμεως πέρι»). — συμπίπτω = συμπλέκομαι. — χωρίον = τόπος. — περιγεγραμμένος = περικεκλεισμένος. — διαστάντες = διαχωρισθέντες. — τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται = πολεμῶσιν ἀλλήλοις. — περιγράμμα = μέρος περικεκλεισμένον. — τοὺς κατὰ Λυκούργον οἱ καθ' Ἡρακλέα = δηλ. ἡ φάλαγξ, ἣτις φέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρακλέους, τὴν φάλαγγα, ἣτις φέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Λυκούργου. — ἔμπαλιν = τὸναντίον. — τὸ ἀπὸ τούτου λοιπὸν = μετὰ τοῦτο εἰς τὸ ἐξῆς. — εἰρήνη, δηλ. ἐστὶ. — παρεσιώσας, τοῦ παρίσταμαι. — οὐχ ὅπως = οὐ μόνον οὐ. — ἀνιδῶμαι ἐπὶ τινι = λυποῦμαι διὰ τι. — ἐπὶ μῆκιστον διαρκῶς; (κεφ. 26). — ἐγκατεργῶ = καρτερικῶς ὑπομένω. — γοῦν = τοῦλάχιστον. — ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι = ἀπέθανον ἐν τῷ ἀγῶνι (= ἐν τῇ ἀσκήσει). — μὴ ἀξιῶσαντες = διότι δὲν ἐθεώρησαν καλόν, πρόπον. — ἀπαγορεύω = κουράζομαι, καταβάλλομαι. — ἐν ὀφθαλμοῖς = πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν = ἐνώπιον. — εἶκω τινι = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ εἰς τι. — ὄψει = θά ἴδῃς. — ἀνασταθέντας = (τοὺς) ἀνεγερθέντας. — ὑπολαμβάνω = νομίζω. — μαίνομαι = εἶμαι τρελλός. — τάλαιπωρῶ = ὑφίσταμαι τάλαιπωρίας, βασανίζομαι. — μήτε τυρ. βιαζομένου μήτε πολ. διατιθέντων = ἐν ᾧ οὔτε τύραννος διὰ τῆς βίας ἀναγκάζει αὐτοὺς οὔτε πολέμιοι φέρουσιν αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. — ὑπὲρ ἐκείνων = ὑπερασπίζων ἐκείνους. — ἃ συνιδῶν = τί σκεφθεὶς = εἰς τί ἀποβλέψας. — εἰκῆ; (κεφ. 35). — παραναλίσκω = ἐξαντλῶ. — κρείττων = ὑπέρτερος, ἀνώτερος. — καὶ αὐτὸς = καὶ σὺ ὁ ἴδιος. — ὡς οὐκ ἂν ποτε... ἐξείποι = ὡς οὐποτε ἐξερεῖ = οὔτε οὐδέποτε θὰ μαρτυρήσῃ. — ληφθεὶς = συλληφθεὶς. — ἀπόρρητον = μυστικόν. — αἰκίζομένων (δηλ. αὐτῶν) τῶν ἐχθρῶν, ἢ μετχ. ἐνδοτχ. — αἰκίζομαί τινα = βασανίζω τινά. — ὡς ἀπαγορεύσειεν = ἴνα. ...

Μηδὲ ἐκείνων, δηλ. τῶν Λακεδαιμ. — σφαίρας πέρι, τὸ παι-

γνίδιον τῆς σφαίρας — ἡ σφαίρισις — ἐτιμάτο πολὺ ἐν Σπάρτῃ· ἐπαίζετο δὲ τοῦτο κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐνταῦθα ὁ Λουκ. ἐννοεῖ τὴν σφαίρισιν, τὴν καλουμένην ἐπίσκυρον, καθ' ἣν οἱ παῖκται διαιρούμενοι εἰς δύο ομάδας, χωριζομένας διὰ γραμμῆς λεγομένης σκύρου, ἐξεδίωκον ἀλλήλους ῥίπτοντες σφαίραν. — ἐν τῷ θεάτρῳ, ἢ Σπάρτῃ εἶχε θέατρον ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν ΝΔ. προπόδων τοῦ λόφου, ἐν οἷς Σπαρτιαῖται ἐκάλουν ἀκρόπολιν· τοῦ θεάτρου τούτου τὰ ἐρείπια εἶναι μέχρι σήμερον τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως. — ἐς χωρίον ἐσελθόντες κτλ., ἐννοεῖ τὴν στρατιωτικὴν παιδίαν τῶν ἐφήδων, τὴν τελουμένην ἐν τῷ Πλαταισιῳ· ὁ δὲ Πλαταισιῳς ἦτο πλατανόφυτος περιοχὴ ἐν Σπάρτῃ, ἣτις περιβαλλομένη ὑπὸ τάφρου πλήρους ὕδατος ἐχρησίμευεν ὡς γυμναστήριον. — ἐπὶ τῷ βωμῷ, δηλ. τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, ἔνθα κατ' ἔτος ἐγίνετο δημοσία δοκιμασία τῆς καρτερίας τῶν παίδων τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὰς σωματικὰς ἀλγηδόνας· ἡ δοκιμασία αὕτη ἐκαλεῖτο διαμαστιγῶσις· οἱ δοκιμαζόμενοι ἐμαστιγοῦντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἡμιλλῶντο δὲ πρὸς ἀλλήλους τίς ἤθελεν ὑπομείνει ἐπὶ μικρότερον χρόνον τὰ κτυπήματα. — πρότερος, δηλ. ὁ παίων.

Κεφ. 39.

Ἐφ' ἡλικίας = εἰς τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἐγίνετο ἡ μαστιγῶσις.
 — ἐκπρόθεσμός εἰμι τοῦ ἀγῶνος = ὑπερβαίνω τὴν διὰ τὸν ἀγῶνα κατάλληλον ἡλικίαν. — νεανιεύομαι = πράττω (θεσπίζω) μετὰ νεανικῆς ἀπερισκεψίας. — πρεσβύτης = γέρον. — Κρήτηθεν = ἐκ Κρήτης. — ἀποδημῶ = ἀναχωρῶ, ἀπέρχομαι ἐκ τῆς πατρίδος μου. — οὐ = διότι. — τί οὖν οὐχὶ καὶ σύ. . . = διατί λοιπὸν καὶ σύ δὲν. . . — οἰκεῖος = ἰδικός μας, ὄχι ξένος. — ζηλῶ = μιμούμαι. — συνίης (= συνιεῖς), τοῦ συνίημι = ; (κεφ. 36). — ἐπαίρω = ὑψώνω, σηκώνω. — κοινῇ = ἀπὸ κοινοῦ, γενικῶς. — ἐπιδημῶ = ἔρχομαι. — δοκῶ μοι = νομίζω. — καταλεύομαι πρὸς τινος = λιθοβολοῦμαι ὑπὸ τινος. — ἐπιγελῶ = ; (κεφ. 13). — λωποδύτης· κυρίως = ὁ κλέπτων τὰ ἱμάτια τῶν λουομένων ἢ ὁδοιπορούντων· εἶτα = κλέπτῃς (ἐν γένει). — ἀτεχνῶς = ἀπλῶς, πράγματι. — ἔλλεβρον δεῖται = μαίνεται.

Ἄσφαλῶς, χωρὶς δηλ. νὰ φοβῆται μὴ αὐτὸς, βασανισθῇ. —

ταῦτα δρῶσι, δηλ. ποῖα; — ἐλλέβορος, οὗτος ἦτο βοτάνη-
 ἦν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι ὡς εἰδικὸν φάρμακον κατὰ πολλῶν
 νοσημάτων, κυρίως δὲ κατὰ τῆς παραφροσύνης.

Κεφ. 40.

Μὴ ἐρήμην (δηλ. **δίκην**)... οἴου (προστακτ. τοῦ οἴομαι)
 κρατεῖν = μὴ νόμιζε ὅτι θὰ νικήσῃς τοὺς Λακεδ. κατηγορῶν
 αὐτοὺς ἀπόντας. — **μόνος αὐτὸς λέγων** = σὺ μόνος ἀγορεύων
 (χωρὶς ν' ἀπολογηθῶσιν οἱ Λακ.). — **ἔσται τις** = θὰ εὕρεθῇ τις. —
ὁ ἀντερῶν σοι τὰ εἰκότα = ὅστις θὰ σοι ἀντεῖπῃ τὰ πρέποντα.
 — **πλὴν ἀλλὰ** = ; (κεφ. 16). — **διεξελήλυθα**, τοῦ **διεξέρχομαι** = ;
 (κεφ. 14). — **οὐ πάνυ ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας** = ὁμοιάζεις
 πρὸς ἄνθρωπον οὐδόλως ἀρεσκόμενον εἰς αὐτὰ = φαίνεσαι ὅτι
 οὐδόλως ἐπιδοκιμάζεις αὐτὰ. — **οὐκ... αἰτήσῃν ἔοικα** = νομίζω
 ὅτι δὲν θὰ ζητήσω. — **ἐν τῷ μέρει** = ; (κεφ. 1). — **διασκῶ** = ἐξα-
 σκῶ. — **δικαιοῦτατα**, δηλ. **ἔστι, ἃ λέγεις** = δικαιοσύνη εἶναι ἢ ἀπαί-
 τησίς σου. — **σεμνός** = ἄξιος σεβασμοῦ, ὑπολήψεως. — **καθ' ὑμᾶς**
 = ὅμοια πρὸς τὰ ἰδικὰ σας. — **οἱ γε οὐδὲ κατὰ κόρησ π...** =
 ἀφ' οὗ ἡμεῖς βέβαια οὐδὲ ἐν βράπισμα ἐπὶ τῆς παρεΐας ἠθέλομεν
 τολμήσει νὰ δεχθῶμεν. — **εἰ δοκεῖ (σοι)** = ἐὰν ἐγκρίνῃς. — **ὑπερ-
 βάλλομαι** = ἀναβάλλω. — **συνουσία** = ; (κεφ. 19). — **τῇ μνήμῃ
 ἐπελθῶν** = ἀνακαλέσας (αὐτὰ) εἰς τὴν μνήμην μου. — **τὸ δὲ νῦν
 ἔχον** = τώρα δέ. — **ἐπὶ τούτοις** (δηλ. **τοῖς εἰρημένοις**) = ἀρκού-
 μενοι εἰς ταῦτα (τὰ ὅποια ἔχουσι λεχθῆ).

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

A.

- Αβυδος, ου, ή,* πόλις ἐπὶ τῆς μικρασιατικῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀποικία τῶν Μιλησίων.
- Ἀγαμέμνων, ονος, δ,* βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἀρχιστράτηγος τῶν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων.
- Ἀγησίλαος, ου, δ,* υἱὸς τοῦ Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.
- Αἰολίς, ιδος, ή,* παραθαλάσσιος χώρα τῆς Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι: *Αἰολεῖς, έων*· ἐπίθετον: *Αἰολίδες* (πόλεις).
- Αἰσχίνης, ου, δ,* Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γεννηθεὶς τῷ 389 π. Χ., υἱὸς τοῦ Ἀτρομήτου καὶ τῆς Γλαυκοθέας — τυμπανιστρίας κατὰ τὸν Δημοσθένην —, ἀρχηγὸς τῆς Μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις καὶ δεινότατος ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους.
- Ἄλίσαρνα, ης, ή,* πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τῆς Περγάμου.
- Ἀμαξιτός, οὔ, ή,* πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.
- Ἀνάχαρσις, ιος καὶ ιδος, δ,* ἐπιφανὴς Σκύθης, καταγόμενος ἐκ βασιλικοῦ γένους οὗτος ἐπιθυμῶν νὰ τύχη εὐρύτερας μορφώσεως κατέλιπε τὴν πατρίδα του καὶ ἐπεσκέφθη πλείστας χώρας, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἑλλάδα· ἐν Ἀθήναις δ' εὗρισκόμενος ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Σόλωνος, τοῦ περιφήμου νομοθέτου, καὶ ἐγένετο φίλος αὐτοῦ.
- Ἄρειος πάγος, δ,* τὸ ἐπισημότατον τῶν ἐν Ἀθήναις φονικῶν δικαστηρίων, ὅπερ ἐκαλεῖτο καὶ *ἡ βουλὴ ἢ ἐξ Ἄρειου πάγου*· ὁ δικαστὴς τούτου: *Ἄρεοπαγίτης, ου.*
- Ἄρτεμις, ιδος, ή,* θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, θεὰ τῆς θήρας· εἶχε ναὸν ἐν Ἀστύροις, πόλει τῆς Μυσίας, καὶ ἐντεῦθεν ἐκαλεῖτο *Ἀστυρηνή.*
- Ἄταρνεύς, έως, δ,* Αἰολικὴ πόλις ἐν τῇ Τευθρανίᾳ τῆς Μυσίας ἀπέναντι τῆς Μυτιλήνης.
- Αὐλῖς, ιδος, ή,* Βοιωτικὴ πόλις (νῦν Βαθύ), ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, παρὰ τὸν Εὐρίππον.
- Ἀχιλλεῖον, ου, τό,* πόλις τῆς Μ. Ἀσίας πλησίον τῆς Πριήνης.

B.

Βιθυνίς Θράκη, ή, χώρα κειμένη ἐπὶ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Θράκης (τῆς Εὐρωπαϊκῆς)· ὠνομάσθη δὲ *Βιθυνίς Θράκη*, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς *Βιθυνοὶ Θραῖκες* μετενάστευσαν ἐκεῖ ἐκ τῆς ἀπέναντι Θράκης.

Γ.

Γάμβριον, ου, τό, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν.
Γεραστός, οὔ, δ, ἀκρωτήριον καὶ πόλις ἐπὶ τῆς Ν. ἄκρας τῆς Εὐβοίας.
Γέργις, ιθος, ἦ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας· οἱ κάτοικοι: *Γεργίθιοι, ων*.
Γρύνειον, ου, τό, παράλιος πόλις τῆς Αἰολίδος.

Δ.

Δαρδανεύς, έως, δ, ὁ ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον· τὸ θηλ. *Δαρδανίς, ίδος*.
Δασκύλειον, ου, τό, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔδρα τοῦ σαιράπου Φαρναβάζου.
Δερκυλίδας, ου, δ, στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀποσταλεὶς εἰς Ἀσίαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 399 εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Θίβρωνος.
Δημάρατος, ου, δ, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης· ἐκδιωχθεὶς ἐξ αὐτῆς (τῷ 491) ὑπὸ τοῦ Κλεομένους κατέφυγεν εἰς Περσίαν πρὸς τὸν Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου καὶ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην ἐκστρατεύσαντα (τῷ 480) κατὰ τῆς Ἑλλάδος.
Δημοσθένης, ους, δ, ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων δητόρων, υἱὸς Δημοσθένους, εὐπόρου μαχαιοποιοῦ, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 383 π. Χ.
Διόνυσος, ου, δ, (ὁ καὶ *Βάκχος* καλούμενος), υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θεὸς τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἀμπελῶν· πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐτελοῦντο ἐν Ἀθήναις τὰ *Διονύσια*.

Ε.

Ἐρετριεύς, έως, δ, κάτοικος τῆς Ἐρετρίας, πόλεως ἐν Εὐβοίᾳ.
Εὐμόλπος, ου, δ, μυθικὸς ἦρωας ἐκ Θοράκης· ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλεουσινίων πολεμουμένων κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων Ἐρεχθέως ἐνίκηθη ὑπὸ τούτου καὶ ἐφονεύθη.
Ἐφεσος, ου, ἦ, πόλις τῆς Ἰωνίας περιβόητος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου, ἀπέχουσα τρεῖς ἡμέρας τῶν Σάρδεων νοτιοδυτικῶς· ἐπίθετον: *Ἐφεσία* (γῆ).

Η.

Ἡσίοδος, ου, δ, ἀρχαιότατος μετὰ τὸν Ὅμηρον ποιητής, ἐξ Ἀσκαρῆς τῆς Βοιωτίας· τούτου ποιήματα εἶναι ἢ «*Θεογονία*», τὰ «*Ἔργα καὶ ἡμέραι*» καὶ ἢ «*Ἀσπὶς τοῦ Ἡρακλέους*».

Θ.

Θήβη, ης, ἡ, πόλις ἐν Τροίᾳ· αὐτόθι τὰ **Ἄστυρα**, ἔνθα ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Θίβρων, ωνος, δ, Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

Θράκη, ης, ἡ, 1) ἢ ἐν Ἀσίᾳ (*Βιθυνίς Θράκη*), **2)** ἢ ἐν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Προποντίδος, ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας· οἱ κάτοικοι: **Θραῖκες, ὧν**.

Ι.

Ἰλιεῖς, ἑων, οἱ, κάτοικοι τοῦ Ἰλίου, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Ἰππολύτη, ης, ἡ, βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων.

Ἰσθμία, ων, τά, οἱ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος τελούμενοι ἀγῶνες.

Ἰωνία, ας, ἡ, χώρα ἐν Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ Καρίας καὶ Αἰολίδος· οἱ κάτοικοι: **Ἴωνες, ὧν**· ἐπίθετον: **Ἴωνικαὶ** ἢ **Ἴωνίδες** (πόλεις).

Κ.

Καρία, ας, ἡ, χώρα ὄρεινὴ πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι: **Κᾶρες, ὧν**.

Καυή, ἡς, ἡ, κόμη ἐν τῇ μικρᾷ Φρυγίᾳ.

Κεβρῆν, ἡνος, ἡ, πόλις Τρωϊκὴ παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης· οἱ κάτοικοι: **Κεβρήνιοι, ὧν**.

Κιλικία, ας, ἡ, χώρα εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας.

Κοκυλίται, ὧν, οἱ, κάτοικοι τοῦ Κοκυλίου, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Κολωναί, ὧν, αἱ, πόλεις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Κυζίκος, ου, ἡ, πόλις τῆς μικρᾶς Φρυγίας ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ χερσονήσου τινὸς τῆς Προποντίδος· ὁ ἐκ Κυζίκου: **Κυζικηνός, οὔ**.

Κύμη, ης, ἡ, πόλις ἐν τῇ Αἰολίδι.

Κῦρος, ου, δ, ὁ νεώτερος, υἱὸς Δαρείου τοῦ Β' καὶ τῆς Παρυσάτιδος.

Λ.

Δάμψακος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Δάρισα, ης, ἡ, 1) πόλις τῆς Αἰολίδος (ἢ *Αἰγυπτία* καλουμένη) πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἑρμου· οἱ κάτοικοι: **Δαρισαῖοι, ὧν**
2) πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Λεύκοφρος, υος, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαιάνδρου παρὰ τὰς Τράλλεις καὶ ΝΔ. αὐτῶν.

Λυκοῦργος, ου, ὁ, ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης.

Λύσανδρος, ου, ὁ, ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων.

Μ.

Μαιάνδρος, ου, ὁ, ποταμὸς τῆς Μ. Ἀσίας, διαρρέων τὴν Λυδίαν, Καρίαν καὶ μεγάλην Φρυγίαν ἢ παρ' αὐτὸν πεδιάς: τὸ *Μαιάνδρου πεδίον*.

Μίνως, ωος, ὁ, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης, βασιλεὺς καὶ νομοθέτης τῆς Κρήτης.

Μύρινα, ης, ἡ, παράλιος Αἰολικὴ πόλις.

Μύρων, ωνος, ὁ, διάσημος γλύπτης, γεννηθεὶς ἐν Ἐλευθεραῖς τῆς Ἀττικῆς περὶ τὸ 490 π. Χ. Τὰ ἔργα του, σχεδὸν ἅπαντα, ἦσαν χάλκινα· τὸ περιφημότερον ἦτο ἡ *χαλκῆ βοῦς* ἐν Ἀθήναις, ἣτις τόσον φυσικῶς ἦτο κατεργασμένη, ὥστε ἐξηπάτα παρελαινούσης ἀγέλης τὸν μόσχον, τὸν ταῦρον καὶ αὐτὸν τὸν βουκόλον.

Μυσοί, ὦν, οἱ, κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας μεταξὺ μικρᾶς Φρυγίας καὶ Λυδίας.

Ν.

Νεανδρεῖς, ἑων, οἱ, κάτοικοι τῆς Νεανδρείας, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Νεμέα, ας, ἡ, χώρα δασώδης μεταξὺ Ἀργους καὶ Κορίνθου.

Νιόβη, ης, ἡ, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίωνος· ὑπερηφανευθεῖσα διὰ τὴν εὐτεκνίαν τῆς ἐτόλμησε νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἀνωτέραν τῆς Λητοῦς, ἣτις ἔσχε δύο μόνον τέκνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν· οὗτοι πρὸς τιμωρίαν τῆς Νιόβης ἐφόνευσαν τὰ τέκνα αὐτῆς διὰ τῶν βελῶν των· ἡ δὲ Νιόβη ἐκ τῆς λύτης τῆς μετεμορφώθη εἰς βράχον.

Ο.

Ὀδρῦσαι, ὦν, οἱ, ἰσχυρότατος λαὸς τῆς Θράκης, τῆς ἐν Εἰρώπῃ.

Ὀλύμπια, ας, ἡ, τόπος τῆς Ἥλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν ᾧ ἐπανηγυρίζοντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Ὀλύμπια, ὦν, τά, οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνες.

Ὅμηρος, *ου, δ*, ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἐπικῶν ποιητῶν τούτου ποιήματα ἦσαν ἡ *Ἰλιάς* καὶ ἡ *Ὀδύσεια*.

Π.

Πακτωλός, ου, δ, μικρὸς ποταμὸς τῆς Λυδίας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τιώλου ἐκβάλλει ὄχι μακρὰν τῶν Σάρδεων εἰς τὸν ποταμὸν Ἔρμον.

Παλαιγάμβριον, ου, τό, Αἰολικὴ πόλις παρὰ τὸν Κάικον ποταμὸν.

Παναθήναια, ων, τά, ἡ κυριωτέρα ἑορτὴ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, τελουμένη πρὸς τιμὴν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἦσαν δὲ *μεγάλα Παναθήναια* καὶ *μικρά*· τὰ μεγάλα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν, τὰ δὲ μικρὰ κατ' ἔτος· κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων ἐτελοῦντο καὶ ἀγῶνες.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ νοτίᾳ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου πόντου· οἱ κάτοικοι: *Παφλαγόνες, ων*.

Πελληγεύς, έως, δ, ὁ ἐκ τῆς Πελλήνης, πόλεως τῆς Ἀχαΐας.

Πέργαμος, ου, ἡ, Αἰολικὴ πόλις τῆς Τευθραΐας, χώρας τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάικον ποταμὸν.

Πήγασος, ου, δ, πτερωτὸς ἵππος, ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδούσης, τῆς ἀποκεφαλισθείσης ὑπὸ τοῦ Περσέως καὶ ἀνελθὼν ἀμέσως εἰς τὸν οὐρανόν. Κατὰ τινα μῦθον πλήξας ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ὀκλῆς του ἠνοιξε τὴν ἱερὰν ταῖς μούσαις πηγὴν Ἴπλοκρήνην· ὁ μῦθος οὗτος ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκλαμβάνηται ὁ Πήγασος ὡς ἵππος τῶν μουσῶν ἢ ποιητῶν ἐν γενεῇ.

Πισίδαι, ὡν, οἱ, κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας τῆς νοτίου Μ. Ἀσίας πρὸς Β. τῆς Παμφυλίας.

Πινύξ, Πινυκός, ἡ, τόπος ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἐγένοντο αἱ *ἐκκλησίαι* ἢ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ· ἦτο δὲ οὗτος καταλλήλως ἐσκαμμένος ἐπὶ τῆς πλεονῆς μικροῦ λόφου πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως (παρὰ τὸ νῦν Ἀστεροσκοπεῖον) καὶ εἶχε σχῆμα ἡμικυκλίου μετὰ καθισμάτων πεπελεκημένων ἐπὶ τοῦ βράχου.

Πολύκλειτος, ου, δ, περίφημος ἀγαματοποιός, γεννηθεὶς ἐν Σικυῶνι περὶ τὸ 480 π. Χ., διαγαγὼν δὲ τὸν βίον ἐν Ἀργεῖ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν ὁ *δρορυφόρος* καὶ ὁ *διαδούμενος*· ὡσαύτως ἀξιοθαύμαστον ἦτο καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἥρας ἐν τῷ ἐν Ἀργεῖ ναῷ τῆς θεᾶς.

Πραξιτέλης, ους, δ, ὀνομαστὸς Ἀθηναῖος γλύπτης ἀκμάσας περὶ τὰ ἔτη 365/355 π. Χ. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐπηρεῖτο ἰδίᾳ ἡ *Κνιδία Ἀφροδίτη*· τούτου ἔργον εἶναι καὶ ὁ *Ἐρμῆς*, εὐρε-

θεις κατά τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς (ἐν ἔτει 1877) καὶ ἀποκείμενος νῦν ἐν τῷ ἐκεῖ μουσεῖῳ.

Πριήνη, ης, ἡ, πόλις ἐν τῇ Δ. παραλία τῆς Καρίας ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους Μυκάλῃς.

Πυθῶ, οὔς, ἡ = οἱ Δελφοί, πόλις ἐν Φωκίδι, ἔνθα τὸ περιφημονμαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος.

Σ.

Σάρδεις, εων, αἱ, πρωτεύουσα πόλις τῆς Λυδίας· ἐπίθετον: **Σαρδιανός** (τόπος).

Σεύθης, ου, ὁ, βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν ἐν Θράκῃ.

Σικυῶνιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ Σικυῶνος, πόλεως ἐν Πελοποννήσῳ πλησίον τῆς Κορίνθου.

Σίσυφος, ου, ὁ, ἐπώνυμον τοῦ Δερκυλίδου ὡς πανούργου, διότι ὁ Σίσυφος—υἱὸς τοῦ Αἰόλου καὶ ἰδρυτῆς τῆς ἀρχαιοτάτης Κορίνθου, τῆς καλουμένης Ἐφύρης—ἔθεωρεῖτο ὡς διαβόητος πανούργος· διὰ τὰς πανουργίας του δὲ λέγεται ὅτι κατεδικάσθη ἐν τῷ Ἄδῃ νὰ κυλίῃ ἀκαταπαύστως βράχον ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους, ὅστις ἐπιπτεν ὀπίσω προτοῦ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφήν.

Σκῆψις, εως, ἡ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας· οἱ κάτοικοι: **Σκῆψιοι, ων**.

Σκυθία, ας, ἡ, χώρα περιλαμβάνουσα τὰ πρὸς Β. ἔσχατα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ὁ κάτοικος: **Σκύνθης, ου**· ἐπίθετον: **Σκυθικός, ἡ, ὄν**.

Σόλων, ωνος, ὁ, υἱὸς τοῦ Ἐξηκαστίδου, νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, γεννηθεὶς περὶ τὰ 640 π. Χ.

Συρακόσιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ τῶν Συρακουσῶν, πόλεως τῆς Σικελίας.

Σωκράτης, ους, ὁ, εἷς τῶν μεγίστων Ἑλλήνων φιλοσόφων, υἱὸς τοῦ λιθοδόου Σωφρονίσκου καὶ τῆς μαίας Φαιναρέτης, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 469 π. Χ.

Τ.

Τευθρανία, ας, ἡ, πόλις καὶ χώρα τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμὸν.

Τιθράσσης, ου, ὁ, Πέρσης σατράπης ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διάδοχος τοῦ Τισσαφέρνου.

Τισσαφέρνης, ους, ὁ, Πέρσης σατράπης τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας.

Τράλλεις, εων, αί, πόλις τῆς Καρίας κειμένη παρὰ τὴν νῦν πόλιν Ἀϊδίνιον ἐπὶ κλιτύος τοῦ ὄρους Μεσώγιδος.

Τριπτόλεμος, ου, ό, υἱός τοῦ βασιλέως τῆς Ἐλευσίως Κελεοῦ καὶ τῆς Μεταναίρας φιλοξενηθεῖσα ἡ Δήμητρα παρὰ τῆς μητρός της ἐξεδήλωσε τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην της διδάξασα τὸν Τριπτόλεμον τὴν γεωργίαν καὶ δοῦσα αὐτῷ ἄρμα συρόμενον ὑπὸ δρακόντων, ἐφ' οὗ ὀχοῦμενος καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην ἔρριπτε πανταχοῦ σπόρους σίτου καὶ οὕτω διέδωκε τὴν γεωργίαν.

Τροία, ας, ἡ, τὸ Ἴλιον, ἡ πρωτεύουσα δηλ. τῆς Τρωάδος, βορειοδυτικῆς χώρας τῆς Μ. Ἀσίας.

Υ.

Ὑδρα, ας, ἡ, ὁ περιβόητος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους φονευθεὶς Λερναῖος (=ζῶν ἐν τῇ Λέρνῃ - λίμνῃ ἐν Ἀργολίδι -) ὄφις.

Φ.

Φαρνάβαζος, ου, ό, Πέρσης σατραπῆς τῆς Βιθυνίας καὶ μικρᾶς Φρυγίας, ἀντίζηλος τοῦ Τισσαφέρνηου.

Φειδίας, ου, ό, διασημότερος γλύπτης γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 488 π. Χ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς καὶ τὸ ἐν τῷ Παρθενῶνι—χρυσελεφάντινον ὡσαύτως—ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.

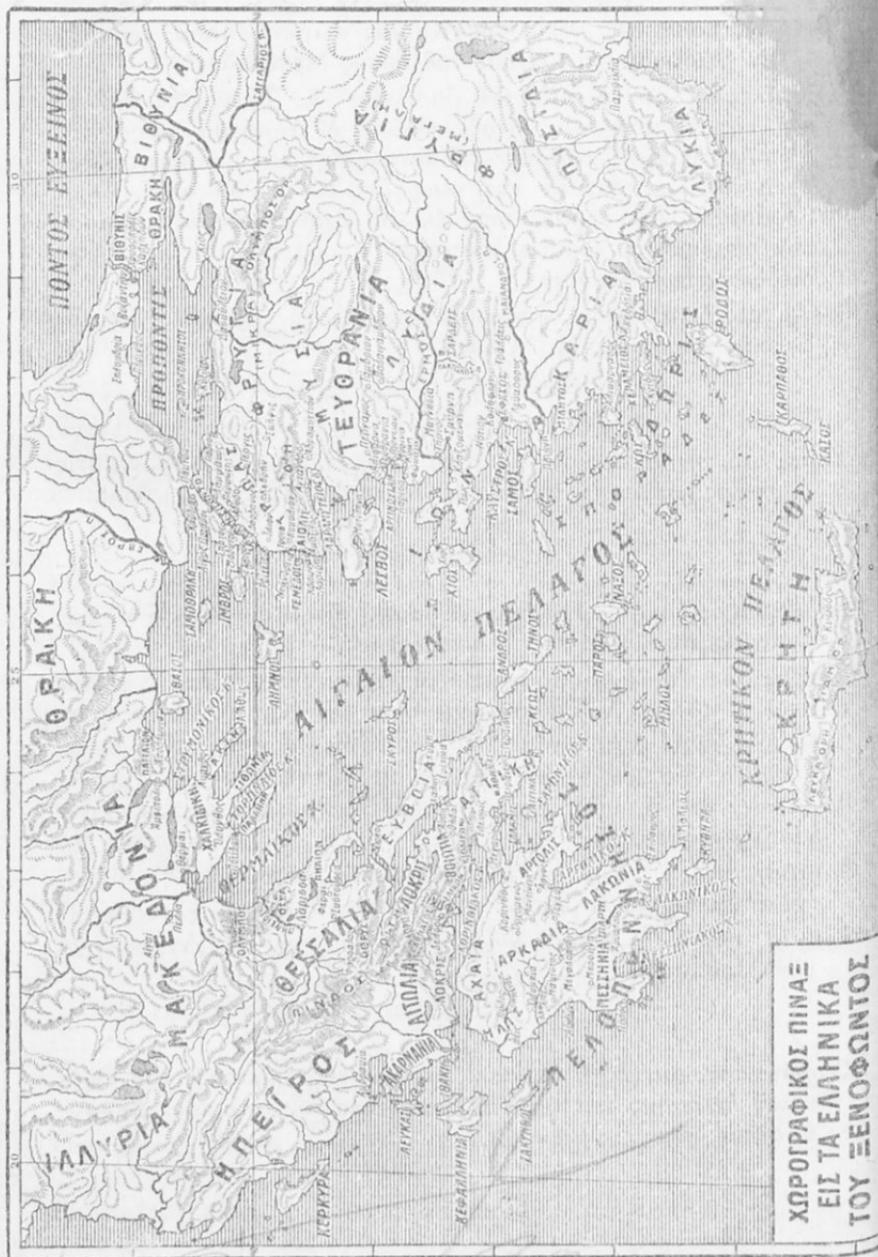
Φίλιππος, ου, ό, υἱός Ἀμύντου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.

Φοινίκη, ης, ἡ, χώρα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης· ἐπίθετον: **Φοίνισσαι** (τριήρεις).

Φρυγία, ας, ἡ, (ἢ μικρά), χώρα εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὴν Προποντίδα.

Χ.

Χερρόνησος, ου, ἡ, ἡ Θρακικὴ χερσόνησος, ἡ μεταξὺ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου· οἱ κάτοικοι: **Χερρονησῖται, ὦν.**

Ἀριθ. { πρωτ. 21426
 { διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰουνίου 1927.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμῶν, καθηγητὴν.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 12 τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 27 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 41 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ βιβλίον ὑμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ξενοφῶντος Ἑλληνικά καὶ Δουκιανοῦ Ἐνύπνιον καὶ Ἀνάχαρσις» (κείμενον μετὰ σχολίων) πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927 - 28.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς

Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

Κ. ΚΑΜΠΕΡΗΣ

Συνεπεία τῆς ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 πράξεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θεοσηκευμάτων ἀνξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ 20% ἐφ' ὅσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ τῆς πόλεως, ἐν ἧ' ἐξεδόθησαν, εἰς ἄλλας πόλεις.

Καρμάνης Δημήτριος

ΠΡΟΤΥΠΟ

μαθητῶν
60

Βα. 1952

Καρμάνης

Δημήτριος

Βασίλ. Κ
Καμ. Δ.
Βασ. Μ.
Κουρ. Α.
Τσίμ.

